

ས་པཎ་གྱི་གསུང་སྒྲིམ་བེན་བྲིས་མཛད་པའི་སྒྱུད་

འདུག་འགྲེལ་པ།

༡༡། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཟིན་
བྲིས་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷུང་ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱགས་སོ།།

བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་སྒྱུད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བེན་གྱིས་འངས་
དཔལ་ཞལ་ལུང་ཞེས་བྱ་བ། རུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁུན་བཙེ་རྒྱས་པའི་བདག་ཉིད་སྤྲོ་མ་འངས་
པའི་དབྱངས་ལ་གྲས་པས་ཕྱག་འཆལ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་
མཆིའོ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ། ཡོད་ལས་འོངས་འཁོར་
ལོ་འཛིན་བཙོན་མགྱོན་སྒྲོན་མེ་དང་མིག་སྟོང་ལྟ་མིན་མི་དང་
སྟོ་འགོའི་དབང་། །རྒྱལ་བ་རྒྱལ་སྤྲུལ་རང་རྒྱལ་སྤྲོ་བ་མར་
བཅས་པའི་གཙུག་གི་རྒྱན་གྱུར་སྤྲོ་མ་རིན་ཆེན་དང་། །སྤྲིད་
པའི་མཆོན་མོར་ཀུན་མྱེད་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་མིག་སྟོང་རྣམས་
གང་གི་བཀའ་དྲིན་ཐོབ་པའི་སྐྱད་ཅིག་ལ། །ཡོད་པའི་
བཞིན་སྤྲོ་རྣམས་འབྱེད་མཛད་བཅོམ་ལྡན་འངས་དབྱངས་ཡེ་

ཤེས་ཉིམ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆིལ་ལོ། །དཔག་ཡས་སྒོ་མངའ་
སྒོས་པའི་རྩལ་བྲལ་ཞི་བའི་ལྷས། །འགྲོ་བའི་རྩ་ལག་ཀྱན་
མཁུན་གསུང་རབ་ཟབ་ཡངས་ལས། །རྒྱལ་སྤྱས་རྣམས་ཀྱི་
འཇུག་དོགས་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་རྒྱག །ལེགས་འོངས་དཔལ་
ལྷན་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་བཞིན་བཤད། །རྒྱལ་སྤྱས་
དམ་པ་སྒོ་གྲོས་མི་ཟད་པ་ཞེས་བྲགས་པ་འདིས། རྒྱལ་
སྤིད་ཀྱི་དཔལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྩ་ལྷུང་དོར་ཏེ། བརྩལ་
ཞུགས་བྲི་མ་མེད་པའི་ཁྱར་སྤངས་ནས། དག་བའི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་གདམས་པ་ལ་བརྩོན་པ་དམ་པས་བསྐྱུན་པ་ལས།
མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་
ཞུགས་ཤིང་བརྟེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ངོ་མཚར་བའི་མཇེད་

པ་དུ་མས་ཀྱན་ནས་མཛས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་ལ་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ཚད་མར་
གྱུར་པས་འདུག་པ། བསྐྱབ་པ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་དང་།
མདོ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་གཉིས་མཛད་ལ། སྤར་ཡང་དེ་དག་
གི་དོན་བསྐྱས་ཏེ། སྤོབ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བསྐྱབ་བྱ་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་སྐྱབ་བྱེད་བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སེམས་
གསལ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་འདི་མཛད་དོ། །དེ་གཏན་ལ་
འབེབས་པར་འདོད་པས། པརྟེན་ཏེ་ཆེན་པོ་གྲ་ཏྟ་ཞེས་བྱ་
བའི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག་ རྩོམ་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཁྲད་གྱི་དོན།
གཞི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་སེམས་བསྐྱེད་པ།
ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པ། བསྐྱབས་པའི་

འབྲས་བུ་མདོན་པར་གྲུབ་པ་དང་ལྔ་འོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་
ལ་དངོས་སུ་གནས་པ་མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་པར་དམ་
བཅའ་བ་ཁེངས་བསྐྱུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱགས་ཀྱིས་
བསྟན་པ་དགོས་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ལ། དལ་འབྱོར་
གྱིས་གཞི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་ཅིང་། དེ་ནས་ལེན་
གསུམ་གྱིས་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཤད་ནས། ལྷན་
ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལ། ལྷན་མོང་གི་རང་
བཞིན་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལས། སྤྲ་མ་ལེན་བཞི་པ་
དང་ལྔ་པས་བསྟན་ཅིང་། གཉིས་པ་ལ་གཉིན་པོ་འགྲུབ་པ་
དང་གནས་པའི་གོགས་སྤང་བ་བཟོད་པ། རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་སྦྱོར་བ་བསྟན་པ་བཙུན་འགྲུས། གཉིན་པོའི་རང་བཞིན་

བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་བོ། །དེ་ལ་ཤེས་རབ་གཙོ་བོ་
ཉིད་དུ་བསྟན་པ། དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན་པ།
སྟོང་པ་ཉིད་བསྒྲུལ་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ། དངོས་པོར་འཛིན་པ་
དགག་པ། སྟོང་ཉིད་བསྒྲུལ་པའི་འབྲས་བུ་དང་ལྷ་ཞེས་
འཆད་པ་ནི་རྩོམ་པ་པོའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་
སྒྲ་མས་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་མཛད་ཤེས་རབ་
ལེན་འཛིན་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཡང་ངོ་བོ་དུཅུ་གྲི་མི་ཏ་
གཞུང་འདི་བསྟན་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པར་བཞེད་དེ།
དེའང་ཐོག་མའི་ལེན་དུག་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྟན་
པ། བསམ་གཏན་ཏིང་འཛིན། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསྟན་པ། བརྩོན་འབྲས་གསུམ་ཀའི་གྲོགས་ཞེས་བཤད་

དོ། །འདིར་བདག་གི་སྒྲ་མའི་གསུང་གིས་བྲམ་བེ་ནག་པོ་
ཞབས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ལྷས་གསུམ་དུ་བཤད་དེ།
བསྟན་བཅོས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བསྟན་པ། གཞུང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
པ་དུག་གཏན་ལ་དབབ་པ། བརྩམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་
བ་ཞེས་བཞེད་ལ། དེ་ཉིད་སྒྲ་མ་དང་ཡང་དོན་མཐུན་ཏེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པས། བསྐྱབ་གསུམ་དབང་དུ་
མཛད་ནས་ནི། །རྒྱལ་བས་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་དུག །ཡང་དག་
བཤད་དེ་དང་པོས་གསུམ། །ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པ་
གཉིས། །གཅིག་ནི་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་གཏོགས། །ཞེས་
གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་ཚོགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། སྤྱིན་དང་
ཚུལ་བྲིམས་བསོད་ནམས་ཀྱི། །ཚོགས་ཡིན་ཤེས་རབ་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི། །གསུམ་པོ་གཞན་ནི་གཉིས་ཀ་སྟེ། །ལྔ་ཆར་ཡང་
ནི་ཡེ་ཤེས་ཚྲགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྩོམ་པ་པོས་ཀྱང་
གཞུང་འདི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་མཐ་ཚྲགས་གཉིས་སུ་དོན་
གྲིས་གནས་ཀྱང་། དངོས་དོན་པ་རྩལ་དུ་སྦྱོན་པ་དུག་དུ་
དགོངས་ཏེ། དེ་ལ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱ་བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་པའི་ལེའུ་གསུམ་སྦྱོན་པའི་པ་རྩལ་དུ་སྦྱོན་པ། བག་
ཡོད་པ་དང་དུན་ཤེས་བཞིན་ཏེ། ལེའུ་གཉིས་ཚུལ་བྲིམས་ཏེ།
བསྐྱབ་བདུས་ལས་འདིའི་ཐོག་མའི་ལེའུ་གསུམ་གྱི་བཟོད་
བྱ་ལ་སྦྱོན་པའི་པ་རྩལ་དུ་སྦྱོན་པར་གསུངས། འདིའི་ལེའུ་
བཞི་པ་དང་ལྔ་པའི་དོན་ལེའུ་བདུན་དུ་མཛད་དེ། ཚུལ་
བྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། བཟོད་པ་དང་བཙོན་

འགྲུས་རང་མིང་གིས། བསམ་གཏན་ལ་དབེན་པ་དང་། རྟོན་
འབྲེལ་ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་ལ་བདག་མེད་གཉིས་ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཅིས་མངོན་ཞེ་ན། དེའི་ལེན་དང་པོར་
འཕགས་པ་སྒྲིང་པོ་བཀོད་པའི་མདོའི་བྲམ་བེ་རྒྱལ་བའི་དྲོད་
ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། མི་ཁོམས་པ་བརྒྱད་
ལས་ལོག་པ་ཡང་ཆེད་པར་དགའ། མིར་གྱུར་པ་ཡང་ཆེད་
པར་དགའ། དལ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམ་པར་དག་
པའང་ཆེད་པར་དགའ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་རྟོན་གྱི་གང་
ཟག་བསྟན་ནས། དེ་དང་ལྡན་པས་རྩ་བ་དད་པ་བརྟན་པོ་ལ་
བརྟན་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པས། དད་པའི་
རྩ་བ་བརྟན་བྱས་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་སློབ་བརྟན་བྱ། །ཞེས་པ་

ལས། དེ་ཉིད་དགོན་མཆོག་ཏུ་ལ་ལའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་དང་
རྒྱལ་བའི་ཆོས་ལ་དད་བྱུང་ཅིང་། །སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་གྱི་སྦྱོང་
ལ་དད་བྱེད་ལ། །བྱང་ཆུབ་སྒྲ་ན་མེད་ལ་དད་བྱུང་
ནས། །སྦྱོང་བུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་སྦྱོར་། །དད་པ་
སྡོན་འགོ་མ་ལྟར་བསྦྱོང་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
དད་པའི་རྩ་བ་བརྟན་པར་བྱས་ནས། །དེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བསྦྱོང་པ་ལ་ཐོག་མར་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ། མདོ་སྡེ་
མ་ལས། དེགས་ཀྱི་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ལོ། །འགོ་བ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཆོས་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ཞིང་ལྟ་བུ་ལོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྦྱོ་བ་བསྦྱོང་དེ། །དངོས་གཞི་བྱང་

ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདྲ། སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་དག་དེ་ལྟ་
བུ་ཐོས་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་སྦྱོང་པ་དཀའ་བ་ཡང་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་སྐྱེ་བོ་མ་ལུས་པ་སྟུག་
བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཁྱར་བྱེད་བར་སྦྱོ་བ་དེ། ཕྱག་བྱ་བ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གྱིས་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་ལྡན་
པས། བདག་གི་ལུས་དང་ལོངས་སྦྱོང་དང་། །དག་བ་དུས་
གསུམ་སྐྱེས་པ་རྣམས། །སེམས་ཅན་ཀྱན་ལ་གཏང་བ་
དང་། །དེ་བསྐྱེད་དག་དང་སྤེལ་བའོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་བསྟུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་མདོར་བསྟན་ཅིང་དེ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

དོ་ཇི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མདོ་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའ་བདག་ཉིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཏོང་བ་ན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གཏོང་བ་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་
ནས། སྦྱོན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱོན་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
ལེན་དང་པོས་དད་པའི་རྩ་བ་བརྟན་པས་ཕན་ཡོན་བྲན་པ།
གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་བྱང་རྒྱལ་ལ་སློབ་བརྟན་པ་སེམས་
བསྐྱེད་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་ལེན་གཉིས་པར་དེ་ལྟར་ལྷན་དང་
ལོངས་སྦྱོད་ལ་སོགས་པ་གཏང་བ་འདི་དག་ཀྱང་བསྐྱེད་བར་
བྱ་སྟེ། ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས། སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོའི་
དཔལ་འབྱུང་གི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས་རིགས་ཀྱི་བྱ་དགོ་
བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡང་དག་པར་བློན་པའི་བྱང་རྒྱལ་

སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་ངན་འགྲོར་མི་ལྟུང་ངོ། །དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་དང་འགལ་བར་
མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་ལྟ་བུས་ན་དེ་ལྟར་
ཡིད་ལ་བྱ་བ་རྒྱུན་མ་གཅད་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
རྣམས་ཀྱི་བྱུང་བྱུ་འགྲོ་བར་བྱའོ། །ཁྱར་ཐམས་ཅད་བསྐྱར་
བས་ཡོངས་སུ་མི་སྟོབའི་ཕྱིར་ས་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། མི་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་བསྟེན་
ནས། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་
ནི་ཕལ་ཆེར་མདོ་སྟེ་དག་ལས་སྒྲུང་སྟེ། མདོ་སྟེ་དེ་དང་དེ་དག་

ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་བཅས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མདོ་བཟླ་
བའི་འཐད་པ་བཟླས། ལེའུ་གསུམ་པ་ལས་དེ་ལ་ལུས་
བསྐྱང་གང་ཞེ་ན། གཞོད་འབྱུང་སྤྱང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་
ཡང་འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་གཞོད་འབྱུང་གི་ཆོས་བཅུ་གསུམ་སྤང་
བར་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་བདུད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་གཞོད་པ་སྤང་
བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྗེད་པའི་གཞོད་པ་སྤང་བ་
དང་། སྤྱོད་མེད་པའི་གཞོད་པ་སྤང་བ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་ལ་འབྱུལ་པའི་གཞོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་

ནས། ཡུམ་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་
དག་པར་ཞུགས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་དེ་ལ་བདུད་སྡིག་
ཅན་ཤིན་ཏུ་བཙོན་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་
བདུད་གྱི་ལས་དང་། དེ་སྤང་བའི་ཐབས་དང་། བྱང་རྒྱལ་
སེམས་དཔའི་སོ་སོར་ཐར་པ་ལས། དེས་ཆོས་དང་མཐུན་པ་
དང་། ཆོས་ཉན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་
ལ་ཞལ་ཏེ་བྱེད་པ་བསྟན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཆོས་
སྤྱོད་པ་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བ་བསྟན། ལེའུ་བཞི་པར་གཞན་ཡང་
མདོ་སྡེ་དག་ལས་གཞོད་པ་ཆེན་པོ་དག་གསུངས་ཏེ། དེ་
ཞིག་འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་སྤྱིང་པའི་མདོ་ལས། དེགས་
གྱི་བུ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་དེགས་སྤྱི་བོ་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཙུ་

བའི་ལྷུང་བ་ལྟ་སྟེ། ཙ་བའི་ལྷུང་བ་དེ་དག་གིས་རྒྱལ་པོ་
རྒྱལ་རིགས་སྤྱི་བོ་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་དག་བའི་ཙ་བ་སྟོན་
བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཐལ་བར་སྒྲིག་སྟེ། ཐམ་པར་འབྱུང་ཞིང་
ལྷ་དང་མིའི་བདེ་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་ལྷུང་ནས་ངན་
སོང་དུ་འགྲོ་བར་འབྱུང་རོ། །ལྟ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པས་སྡུ་མ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྒྱས་པར་བསྟན་
ཏོ། །ལེ་ཅུ་ལྟ་པར་གཞན་གྱི་སྟོན་ལ་མི་བརྟག་པ་ལ་སོགས་
པ་བསྟན་ཏེ། དེ་འང་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ལ་བསྐྱལ་པའི་མདོ་
ལས་ཇི་སྐད་དུ། ལས་དང་པོ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དག་གཞོན་པ་འདི་ལྟ་བུ་དག་ཐོས་ནས་སྐྱབ་སྟེ། ཡི་དམ་
སྤང་བར་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་

པ་བག་ཡོད་རྒྱས་པར་བསྟན། ལེའུ་རྒྱག་པར་དེའང་རྟག་ཏུ་
རྟན་པས་འགྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །རྟན་པ་བརྟུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་
ནི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་སྦྱོད་པ་སྤང་བར་འགྱུར་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་རྟན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་སྒོ་གསུམ་མི་
དགེ་བ་ལས་བསྐྱུང་བ་བསྟན། ལེའུ་བདུན་པར། ལེགས་
སྦྱོད་དག་ལ་བརྩམ་པར་བྱ། །ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཚོད་རིག་
བྱ། །དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འདི་ལས། །དེ་ཡི་ལོངས་སྦྱོད་
བསྐྱུང་མི་དགའ། །ཞེས་བྱ་བའི་རྟག་ལྷལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་
པའི་མདོ་ལས། ཤིན་ཏུ་བརྟགས་ཏེ་ལས་བྱེད་པ་དང་།
ལེགས་པར་བྱེད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཞེས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་
གསུངས་པས། ལོངས་སྦྱོད་རྣམས་གཞག་ཉིས་པ་དང་། མ་

བརྟགས་པ་དང་། གཡེལ་བ་བཀག་པར་སྐབ་པ་ཡིན་
ནི། །ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། བྱ་དང་། རྩེ་མ་དང་། བྱ་ཕོ་
དང་། བྱ་མོ་དང་། ལས་བྱེད་པ་དང་། ཞོ་ཤས་འཚོ་བ་
རྣམས་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་སྦྱད་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཅི་
ནས་ཀྱང་བདག་དང་གཞན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་།
ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་གཏོང་བའམ་
མི་གཏོང་བ་གཉིས་ཀ་མི་བྱའོ། །ལོངས་སྦྱོད་དང་དགེ་བ་
བསྐྱུང་བ་སྟེ། བསོད་ནམས་མི་ཉམས་པར་བསྐྱུང་ཚུལ་
བསྟན། འདྲིར་བག་ཡོད་ཀྱིས་བསྐྱུང་བ་མདོར་བསྟན། ཤེས་
བཞིན་གྱིས་བསྐྱུང་བ་རྒྱས་པར་བཤད་ལ། དག་པ་གསུམ་
ལས་ལྷས་དག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲིག་པ་དག་ལ། ལེན་

བརྒྱད་པར། ལུས་དག་པ་ནི་སྒྲིག་པ་སྦྱང་བ་ལ་སོགས་པ་
སྟེ། འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་
ལས་འདི་སྐད་དུ། གང་ཡང་གྲོང་བྱེར་ཆེན་པོ་དག་གི་དུར་
ཁྲོད་ཆེན་པོའི་སྒྲིག་ཆགས་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་གང་བར་གྱུར་
པ་དེར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
དེས་བདག་གི་ལུས་ཆེན་པོ་ཤི་ཞིང་དུས་ལས་འདས་པར་
སྟོན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་
ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། སྤྱི་འདུན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཆེན་པོས་བཅས་པའི་ལྷུང་བ་གཉིས་
ཏེ། གཉིས་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེ་སྒྲུང་དང་ལྷན་པ་དང་།
གཏི་ལྷན་དང་ལྷན་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལྷུང་བ་

འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་བཤག་ཚུལ་བསྟན་ནས། དེ་ལས་གཞན་
པའི་ལྷུང་བ་ལྟེ་བ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
སྟུམ་ཅུ་ཙ་ལུ་ལ་གཅིག་པུས་ཉིན་མཚན་དུ་ལྷུང་བ་ལྟེ་བ་
རྣམས་བཤག་པར་བྱའོ་ཞེས་མུང་པོ་གསུམ་པ་འདོན་པའི་
ཐབས་དང་བཅས་པས་བསྐྱུང་བ་གསུམ་བསྟན་ནས། བདུན་
པོ་དེ་ཚུལ་གྱི་མས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་གསུངས། ལེ་འུ་
དགུ་པར་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྦྱད་པའི་མདོ་ལས། སྦྱག་
བསྐལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་པར་
སེམས་པའི་བཟོད་པ་དང་། གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཅི་མི་སྟུམ་
པའི་བཟོད་པ་སྟེ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལུས་དག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉིན་མོངས་པ་དག་པས་

བཟོད་པའི་ལེའུ་བསྟན། ལེའུ་བཅུ་བར་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱས་
ཞུས་པའི་མདོ་ལས་འདི་ལྟར། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཐོས་པ་ལྡན་ན་
ཤེས་རབ་འབྱུང་བར་འབྱུར་རོ། །ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ན་ཉོན་
མོངས་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འབྱུར་རོ། །ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་
ལ་བདུད་ཀྱིས་སྐྱགས་མི་ཆེད་དོ་ཞེས་པ་དང་། འཕགས་པ་
སྟོ་གོས་མི་བད་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། ཐོས་པའི་རྣམ་པ་
ནི་བརྒྱད་ཅུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདུན་པའི་རྣམ་པ་དང་། བསམ་
པའི་རྣམ་པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པའི་རྣམ་པ་དང་། སྦྱར་
བའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཡང་དང་
ཡང་ཚོལ་བ་དང་། སེམས་ལ་རྟོག་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་།
སྒྲིབ་པ་རྣམས་གཞོན་པ་དང་། ལྷུང་བ་རྣམས་ལས་བྱུང་བར་

ཤེས་ཤིང་། འགྲོད་པ་མེད་པ་དང་། ཀུན་ནས་ལྷང་བ་མེད་པ་
དང་། ཉན་ཉན་སྒྲིང་པོར་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ལ་གཞིལ་བ་
དང་། ཆོས་ལ་འབབ་པ་དང་། ཆོས་ལ་བབ་པ་ལ་སོགས་པ་
ཐོས་པ་བཅའ་བའི་སྒྲོ་ནས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་བསྟན། ལེན་བཅུ་གཅིག་པར་དེ་ལྟར་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་
ཉུས་པའི་རྩལ་གྱིས་བྱིས་གྱི་སྒྲོན་རྣམས་བསྒྲེལ་ས་ཏེ་དགོན་
པ་ལ་གནས་པར་བྱ་བར་ངེས་སོ་ཞེས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཟླ་བ་
སྒྲོན་མའི་མདོ་ལས། འདོད་པ་དག་ནི་རབ་ཏུ་སྟེན་བྱེད་
ཅིང་། །ཐུ་དང་རྩེ་མ་དག་ལ་སྐྱེད་བྱས་ནས། །སྦྱང་པར་བྱ་
བའི་བྱིས་ལ་བརྟེན་པ་དེ། །ནམ་ཡང་སྤྲོ་མེད་བྱང་རྩལ་
མཆོག་མི་འཐོབ། །གང་དག་འདོད་པ་སྤྱི་སྐྱེམས་མེ་བཞིན་

སྒྲོང་། །བྱ་དང་རྒྱུང་མ་དག་ལ་སྟེད་སྒྲུངས་ནས། །བྱིམ་གྱིས་
སྒྲག་སྟེ་བྱིམ་ནས་མདོན་འབྱུང་བ། །དེ་དག་བྱང་རྒྱབ་
མཆོག་འདི་ཉིད་མི་དགའ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་།
དབེན་པར་གནས་པའི་ཕན་ཡོན་ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། གང་
དག་དགའ་དང་མི་དགའ་ཅུང་ཟད་མེད། །གང་དག་ནགས་
དང་རི་སྐུལ་ལ་དགའ་བ། །དེ་དག་མི་ཡི་འཇིག་རྟེན་རྟག་
རབ་བདེ། །དགོ་སྦྱོང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་བདེ་སྦྱོང་བར་
འགྱུར། །བདག་དང་བདག་གིར་བྱེད་པ་ཅི་ཡང་མེད། །ཡང་
དག་ཡོངས་འཛོན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མེད། །བསེ་རུ་ལྟ་བུར་
འཇིག་རྟེན་འདིར་གནས་པ། །དེ་དག་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་རྒྱུང་
ལྟར་འགོ །ཞེས་དང་། ཡང་། དེ་ནི་ཐར་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་

ཡིན། །དེ་ནི་རྣམ་གྲོལ་ཞི་བ་ཟུར་རྟོགས་བྱེད། །ནགས་ལ་
གནས་ཤིང་རྣམ་གྲོལ་སྟེན་བྱེད་ན། །དགོན་གནས་དེ་ལ་ཡོན་
ཏན་འདི་ཀྱན་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། དག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཁྱས་
པ་ལས། བདག་ནི་སེམས་ཅན་དང་འདྲེ་བར་མི་
བྱེད། །བདག་གིས་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་དགོ་བའི་རྩ་བ་
བསྐྱེད་པར་མི་བྱེད་ཞེས་བྱ་བས་དབེན་པར་གནས་པའི་རྒྱལ་
བསྟན་ནས། ལེ་ཏུ་བཅུ་གཉིས་པར་དེ་ལྟར་དགོན་པ་ལ་
གནས་ནས་མཉམ་པར་གཞག་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་སྟེ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ལས། དེས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དོན་
དུ་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོང་པས་སེམས་
གཡེང་བར་མི་འབྱུང་རོ། །དེ་ཅི་འི་བྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་འདི་

སྒྲུལ་དུ་སེམས་གཡེང་བ་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་
གཏན་སྐྱེ་བ་ཡང་དགོན་ན། སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལྟ་ཅི་སྟོས། དེ་བས་ན་བདག་སྒྲ་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་མི་གཡེང་བར་བྱའོ་
ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རབ་འབྱུང་གཞན་ཡང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སེམས་དང་པོ་
བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་སྟོན་ཅིང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལྡན་
པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་བསམ་གཏན་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་
སྟེ། དེ་མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་ཡང་མཚན་མར་

མི་འཛིན་ཅིང་མདོན་རྟགས་སུ་མི་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ནས། ཡང་གཏི་མུག་གི་སྤ་
རྒྱས་ཀྱི་གཉེན་པོར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་
བའོ། །དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་སྤ་ལུ་ལྗང་བའི་
མདོ་ལས་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་རྒྱ་དང་འབྲེལ་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འདི་མ་རིག་པའི་
རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནས། རྒྱེ་བའི་རྒྱུན་
གྱིས་རྒྱ་ཤི་ཞེས་པའི་བར་དུ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་
འབྲེལ་རྒྱས་པར་བཤད་ནས་འདི་ནི་གཏི་མུག་སྤུང་བ་མདོར་
བསྟུས་པའོ་ཞེས་དང་། ཡང་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་རྒྱུན་དང་འབྲེལ་བར་ཇི་ལྟར་བརྟེན་ཞེ་ན། ཁམས་

རྒྱལ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡང་
མུན་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་འོ། །མདོན་པར་འདུ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པས་རྟེན་
འབྲེལ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་སྒྲོམ་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། དེ་གཉིས་
ཀྱིས་བསམ་གཏན་བསྟན་ནས། སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་པའི་
ལེན་ཞེས་གསུངས་སོ། །ལེན་བཅུ་གསུམ་པར་དེ་ལྟར་
སེམས་ལས་སུ་རུང་བས་དྲན་པ་ཉི་བར་གཞག་པ་ལ་འཇུག་
སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། མཐར་། ཡུང་པོ་
དག་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ཀྱི། །རྐྱེན་ནི་མ་རིག་པ་
དང་སྲིད་པ་ལས། །དེ་དག་ཚོགས་པ་སེམས་ཅན་ཞེས་བརྗོད་
གྲང་། །དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་དམིགས་སུ་མེད། །ཅེས་གང་

ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་ནས། ལེའུ་བཙུ་བཞི་པར་དྲན་པ་
ཉི་བར་གཞག་པ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་སེམས་འོས་སུ་
བྱུར་ནས། ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདུག་པར་བྱ་སྟེ། གང་ཟག་
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ལྟར་གིན་དུ་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཙུ་བ་
ཆད་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱན་དུ་མི་འབྱུང་
ངོ། །འཕགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གསང་བའི་མདོ་
ལས། ཞི་བའི་སྟོ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་གིང་རྩ་བ་ནས་
བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་། ལོ་མ་དང་། ཡལ་ག་ཕྱ་མོ་ཐམས་
ཅད་བསྐྱམ་པར་འབྱུར་ངོ། །ཞི་བའི་སྟོ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ་
འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་ཉི་བར་ཞི་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉི་
བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་འབྱུར་ངོ་ཞེས་དང་།

ཡུམ་ལས། ། ལྷ་འི་འི་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་
པར་འདོད་པ་དང་། རྒྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆན་སྐྱེ་ཅུ་ཅ་
གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་
དང་། རྒྱེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱེ་བ་བྲན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་རྒྱད་མི་བླ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་
མི་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། སྤྲིག་པའི་བཤེས་གཉེན་
དང་སྤྲིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤྲང་བར་
འདོད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐམས་ཅད་མཉམས་པར་བྱ་བ་འདོད་
པ་དང་། བདུད་ཀྱི་རིས་ཀྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་གདུལ་བར་འདོད་

པ་དང་། སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྦྱང་བར་འདོད་པ་དང་།
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་པ་མེད་པར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། ལྷ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གང་དག་
བཞུགས་པ་དེ་དག་བདག་གི་བསྐྱབས་པ་བརྗོད་དོ་སྟུམ་ན་
ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་
བཤད་ནས། དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་ཀྱང་ལས་
དང་འབྲས་བུ་མི་འགལ་བ་དང་། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཅི་ལྟར་
མཐོང་བཞིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་འགལ་བར་བསྟན་པ་
ནི། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་འདི་
ནི་ཁམས་དུག་པ། དེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་པ། ཡིད་ཀྱི་ཉེ་

བར་སྐྱོད་པ་བཅོ་བརྒྱད་པ་འོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་འདི་
ནི་ཁམས་རྒྱག་པ་ཞེས་གང་བསྟན་པ་དེ་ཅི་ལས་བརྩམས་ཏེ་
སྐྱེས་ཤེ་ན། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཁམས་རྒྱག་ནི་འདི་དག་
གོ། །རྒྱག་གང་ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟ། སའི་ཁམས་ནས་རྒྱས་པར་
བཤད་དོ། །མདོ་དེ་ཉིད་དུ་ལྗོན་པས་ཁྱུས་པ་ལས། དཔེར་ན་
རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཡི། །མེ་ལོང་དགྱིལ་འཁོར་ཡོངས་དག་
ལ། །གཟུགས་བརྟན་སྒྲུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ལྗོན་པ་ཆོས་
རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་དང་། ཡང་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་
ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བར་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་མདོན་
པར་སྐྱོགས་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ངེས་པ། རྣམ་མཁའི་
ཁམས་ཀྱི་མཐའ་ཁྲིམས་པ། གདགས་སུ་མེད་པ། ཐ་སྙད་

མེད་པ། བརྗེད་དུ་མེད་པ། བརྗེད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་
དང་། འཕགས་པ་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ལས། གཞན་
དུ་ན་མིང་ཅིམ་དང་། བཏགས་པ་ཅིམ་དང་། ཐ་སྤྱད་ཅིམ་དུ་
མཐོང་བ་ནི་མ་མཆིས་པ་ལགས་སོ། །མིང་དེ་ཡང་མིང་མ་
མཆིས་པའོ། །བཏགས་པ་ཡང་བཏགས་པ་མ་མཆིས་
པའོ། །ཐ་སྤྱད་ཀྱང་ཐ་སྤྱད་མ་མཆིས་པའོ། །ཆོས་མཐོང་
བས་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའོ། །སངས་རྒྱས་མཐོང་བས་
སེམས་ཅན་མཐོང་ངོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཐོང་བས་
རྒྱ་དང་རྒྱེན་མཐོང་ངོ། །རྒྱ་དང་རྒྱེན་མཐོང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་
མཐོང་ངོ། །སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ནི་མཐོང་བ་མ་མཆིས་
པའོ། །བཙམ་ལྡན་འདས་ཆོས་མ་མཐོང་བ་ནི་ཡང་དག་པ་

མཐོང་བའོ་ཞེས་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བསྟན་ནས། ལུས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེས་ན་ལུས་ལ་སོགས་པ་གཏང་བ་གསུམ་
ཀྱིས་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ། བསྐྱེད་བ་གསུམ་དང་།
ལུས་དག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་སྒྲིག་པ་སྦྱང་བ། སྤང་པ་
གསུམ་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པས་རྩལ་ཁྲིམས། དེ་ནས་
བཟོད་པ། བཙོན་འགྲུས། དབེན་པ་བསྟོན་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་
བསྐྱོམ་རྩལ་གཉིས་བསམ་གཏན། བདག་མེད་གཉིས་
ཤེས་རབ་སྟེ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྒྱག་ལས་ལེན་བཅུ་བཞིར་
སྤྱོད་ཞེས་གསུངས་ལ། བདག་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉོན་མོངས་
པ་དག་པ་བཟོད་པ་དང་། བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྤྲེལ་བ་

གསུམ་བསྐྱུས་པར་མི་འགལ་ཞེས་གྲང་སེམས་སོ། །སྒྲ་མ་
ལྟར་ན་ལེན་ཐ་མ་ལྡ་ལས་དག་པ་གཉིས་སྟེལ་བ་གསུམ་
གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་བསྐྱུ་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དེའི་ལེན་བཅོ་ལྡ་
པ་ནས། ཡང་དག་འཆོ་བ་སྐྱུངས་པ་ཡིས། །ལོངས་སྟོང་
དག་པ་ཤེས་པར་བྱ། །དེའང་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཁྱས་པ་
ལས། བྱིམ་བདག་འདི་ལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཆོས་
ཀྱིས་ལོངས་སྟོང་ཆོལ་གྱི། ཆོས་མ་ཡིན་པས་མི་འཆོལ་
ལོ། །མཐུན་པས་ཆོལ་གྱི། མི་མཐུན་པས་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་
དག་པས་འཆོ་བ་ཡིན་གྱི། ལོག་པས་འཆོ་བ་མ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ལོངས་སྟོང་དག་པ་བསྟན་པ་སྟེ།
འདིར་ཡང་ལེན་གསུམ་པར། ལྷས་དང་དེ་བཞིན་ལོངས་

སྒྱུད་དང་། །རྩམ་གསུམ་དག་བ་ཞེས་པ་དང་། ལེན་ལྡ་པར།
ལོག་པར་ལྟར་དང་མགོན་མེད་ལ་སོགས་པ་དང་། ལེན་
རྟག་པར། བདག་ནི་དེད་ཉིད་ཤི་ཡང་སྒྲུའི། །ལོག་འཛོམ་
ཡུན་རིང་གསོན་ཅི་རུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ལེན་བཅུ་
རྟག་པར། ད་ནི་གསུམ་ཆར་གྱི་འཕེལ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ཅིའི་སྒྲུད་དུ་ཞེ་ན། གཟུང་བར་བྱ་བ་རབ་མང་ལ། །འདི་ནི་
ཉུང་ན་འདིས་ཅི་བྱ། །ཤིན་ཏུ་ངོམས་པ་བསྐྱེད་མ་ཡིན། །དེ་
ཕྱིར་འདི་ནི་འཕེལ་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། ལྷས་འཕེལ་བྱ་བ་
གང་ཞེ་ན། ལེ་ལོ་མེད་དང་སྟོབས་འཕེལ་ཡིན། །དེ་ལ་
འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས་སྟོབས་གསུངས་ཏེ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོབས་ལ་སྟོབས་ཀྱིས་བརྩི་བའི་

སེམས་ཅན་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་ན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་མི་ཚུགས་པའི་སྟོབས་ཕུན་སྲུང་ཚོགས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཡང་འཕགས་
པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་ལས། མ་སྦྱེས་
དབྱས་འཕགས་པ་ལག་ན་དོ་རྗེའི་སྟོབས་མཐོང་ནས་ངོ་
མཚར་དུ་གྱུར་ཏེ་ཞུས་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལན་
གསུངས་པ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་
བཙུ་དང་ལྡན་ན་སྟོབས་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་སྟེ། བཙུ་གང་ཞེ་ན།
རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལུས་དང་
སྟོག་ནི་ཡོངས་སུ་གཏོང་གི་དམ་པའི་ཆོས་མི་གཏོང་བ་
དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་ཅིང་རྒྱལ་འཕེལ་

བར་མི་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་མཐུ་ཆུང་བ་རྣམས་ལ་
བཟོད་ཅིང་ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
དང་། ལེ་ལོ་མེད་པའང་སློབ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ་
ལས། སློབ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་
བརྟན་པ་བརྟན་པར་བརྩོན་འགྲུས་བརྩམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་གྲོགས་ཡན་ལག་བརྟན་པ་
བྱ་བ། བཟང་པོ་སྦྱོད་པའི་ཚེ་ག་བཞིན། །ཕྱག་འཆའ་ལ་
སོགས་གྲུས་པར་བྱ། །དེ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྟག་ཤུལ་ཅན་
གྲིས་ཞུས་པ་ལས། ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་
ཞུས་བྱས་ལ་གོས་གཙང་མ་བགོས་ཏེ། སྤང་པོ་གསུམ་པ་
བཏུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། དེ་

ཐམས་ཅད་བསྡོ་བའི་ཚུལ་ཡང་། འངས་དཔལ་ཇི་ལྟར་
མཁུན་ཅིང་དཔའ་བ་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པའང་། འདྲིའི་ལེན་བདུན་པར། ལེ་ལོ་ངན་ལ་ཞེན་
པ་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་།
སྤེལ་བ་དངོས། སྦྱིད་ལུག་མེད་དང་དཔུང་ཚོགས་
དང་། །ལྟར་སྒྲང་བདག་ཉིད་དབང་བྱ་དང་། །ཞེས་དང་།
བདག་གིས་ཀུན་ལས་རྒྱལ་བྱ་སྟེ། །བདག་ལས་སུ་ཡང་
རྒྱལ་མི་བྱ། །ཞེས་དང་། ཡང་ལེན་གཉིས་པར། དེན་ཆེན་
སེམས་དེག་བྱང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ནས། མཆོད་པ།
རྒྱབས་འགོ་སྤྲིག་བཤགས་གསུམ། ལེན་གསུམ་པར་བྱི་
མ་བཞི་སྟེ་ཡན་ལག་བདུན་དང་། ལེན་ལྔ་པར། ཉིན་དང་

མཚན་མོ་ལན་གསུམ་དུ། །ཕུང་པོ་གསུམ་པ་འདོན་བྱ་
ཞིང། །ཞེས་སོ། །ལེའུ་བཙུ་བདུན་པར། དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་
བ་ལ་སོགས་པའི་ཕན་ཡོན། །འཕགས་པ་སྦྱན་རས་
གཟིགས་གྱི་མདོ་ལས་འདི་སྐད་དུ། དས་ནི་གང་དག་བསྟན་
པ་ཡི། །མི་ཁོམ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་སྟོང་། །སངས་རྒྱས་འབྱུང་
བ་རབ་མཛེས་པ། །མཉེས་པར་བྱེད་འདི་དལ་བ་
གཅིག །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང། སོ་སོའི་ཕན་ཡོན་ཡང།
འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་སྟོབ་པ་ལ། །དར་གྱི་འབྲུལ་བ་ཕྱལ་
བྱས་ན། །ལྟ་ཡི་དག་དང་མི་རྣམས་གྱི། །དོན་རྣམས་ཐམས་
ཅད་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་
ལ། དེ་ཉིད་འདིར་ལེའུ་དང་པོ་དང་གསུམ་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་

ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པས།
དེའི་ཕན་ཡོན་དང་བླན་མོད་དུ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ། གཉིས་
པར། བདག་ནི་བྱེད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བས་ན། །སྤྲིད་ན་
མི་འཇིགས་སེམས་ཅན་ཕན་པར་བགྱིད། །ཅེས་པ་དང་།
གསུམ་པར། འགྲོ་བའི་འཆི་བདག་འཛོམས་བྱེད་
པའི། །བདུད་རྩིའི་མཆོག་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་འབྲུབ་བོ། །ལེན་བཅོ་བརྒྱད་པར། དད་པ་ལ་
སོགས་ཏྲག་ཏུ་བསྒྲོམ། །འདི་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གསང་བའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཆོས་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་ཤིང་

ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །དད་པ་གང་ཞེ་ན། དད་པ་
གང་གིས་འཕགས་པ་འདི་དུང་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་དང་། མི་བྱ་བ་
མི་བྱེད་པ་འོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གུས་པ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བ་
སྟེ། གུས་པ་གང་གིས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་
བཤད་པ་རྣམས་གུས་པས་ཉན་པ་དང་། རྣ་བ་སྤྲགས་ཏེ་
ཆོས་ཉན་པ་འོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱལ་མེད་པ་ནི་ཁྱད་པར་
དུ་འགྲོ་བ་སྟེ། ད་རྒྱལ་མེད་པ་གང་གིས་འཕགས་པ་རྣམས་
ལ་མངོན་པར་འདུད་པ་དང་། རབ་ཏུ་འདུད་པ་དང་། ཕྱག་
འཆལ་བ་འོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བརྩོན་འགྲུས་ནི་ཁྱད་པར་དུ་
འགྲོ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ། བརྩོན་འགྲུས་གང་གིས་ལུས་ཡང་བ་
དང་། སེམས་ཡང་བ་ཐོབ་པ་དང་། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་

ཉམས་འོག་ཏུ་ཆུད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཆོས་
བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་
རྣམས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་ཤིང་བྱེད་པར་དུ་འགོ་བར་འགྱུར་
བའོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟག་ཏུ་གོམས་པར་བྱ་
བས་བསོད་ནམས་སྤེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེའི་ཐབས་སུ་
སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་དྲན་པར་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་
ཡང་དག་པར་སྦྱད་པའི་མདོ་ལས། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཚོགས་ཆེན་པོ་མངའ་བ། བྱམས་པ་ཆེན་པོ་དང་སྙིང་རྩེ་ཆེན་
པོའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན། སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོའི་སྐྱབས་
སུ་གྱུར་པ། མགོན་དུ་གྱུར་བ། སྤྲན་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་

སོགས་པ་དང་། ཡང་འདི་ལ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་འདི་
སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། གང་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ནི་ཡོན་
ཏན་མཐའ་ཡས་སུ་མེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཆོས་ལས་སྐྱེས་པ།
ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐྱལ་ལ་སྦྱོད་པ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱལ་བ་ཞེས་སངས་
རྒྱས་རྗེས་བྲན་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ནི་
ལེགས་པར་གསུངས་པ། ཡང་དག་པར་མཐོང་བ། ནད་མེད་
པ། དུས་ཆད་པ་མེད་པ། འདི་མཐོང་བ་ལ་དོན་ཡོད་པ། ཉི་
བར་གཏོད་པ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། འདིར་ཆོས་ནི་
འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བདག་
གིས་ཀྱང་ཆོས་དང་འབྲ་བའི་སེམས་སུ་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་ཆོས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས་

དག་འདུན་ནི། ཆོས་སྤྲོ་བ། ཆོས་སེམས་པ། ཆོས་སྦྱང་པ།
ཆོས་ཀྱི་ཞིང་། ཆོས་འཛིན་པ། ཆོས་སྟོན་པ། ཆོས་མཆོད་པ།
ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱང་ཡུལ་བ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱང་
པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། རང་བཞིན་གྱིས་དྲང་བ། རང་བཞིན་
གྱིས་དག་པ། ལྷིང་ཇེ་འོ་ཆོས་ཅན། ལྷིང་ཇེ་དང་ལྡན་པ། ཉག་
ཏུ་དབེན་པ་ལ་སྦྱང་ཡུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དག་
འདུན་ཇེས་སུ་དྲན་པ་དང་བཅས་པས་སྟེལ་བ་དང་། དཀོན་
མཆོག་གསུམ་དྲན་པ་བསྟན་ལ། དེ་འདིའི་ལེ་ཏུ་བཞི་པར།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །ལ་སོགས་པ་དང་།
གསུམ་པར། དེ་ལྟར་སྟོ་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །རབ་དང་ཞེས་
དང་། ལེ་ཏུ་གཉིས་པར། བྱང་ཆུབ་སྣང་པོར་མཆིས་ཀྱི་

བར། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །ཆོས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །ཚོགས་ལའང་དེ་བཞིན་སྐྱབས་
སུ་མཆི། །ཞེས་དང་། ལེའུ་བདུན་པར། འདི་ཡི་སངས་རྒྱས་
རྗེས་དྲན་སོགས། །ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །དེའི་ལེའུ་
བཅུ་དགུ་པ་ལས། དུས་རྣམས་ཀྱན་ཏུ་སེམས་ཅན་
དོན། །འདི་ནི་དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་མཆོད་རྟེན་ནམ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་གཟུགས་
ལ། མེ་ཏོག་གམ། བདུག་པའམ། སྤྲོས་གསོལ་ན།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པའི་དྲི་བསལ་
བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་ཐོབ་པར་
ཡོངས་སུ་བསྡོའོ། །དེ་ཕྱག་དར་དང་ཞལ་ཞལ་བྱེད་ན་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྱུད་ལམ་མི་སྤྱད་པ་མེད་པར་
འགྱུར་བ་དང་། སྒྱུད་ལམ་མཛེས་པ་ཐུན་སྦྱར་ཆོག་པར་
ཡོངས་སུ་བསྔོའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
ནས། དངོས་སུ་དོན་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་
ཟང་ཟིང་མེད། །བསོད་ནམས་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་
ནོ། །དེའང་འཕགས་པ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ལ་བསྐྱལ་བའི་
མདོ་ལས། བྱམས་པ་གང་ཐོབ་པ་དང་། བཀྱར་སྟོ་མི་འདོད་
པར་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ཟང་ཟིང་མེད་
པའི་ཕན་ཡོན་ཉི་ཤུ་སྟེ། ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། རྩན་པ་དང་ལྡན་པ་
ཡིན། སྒོ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། སྒོ་གོས་དང་ལྡན་པ་ཡིན། མོས་
པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། འཇིག་རྟེན་

ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་
ཡིན། འདོད་ཆགས་རྒྱུ་བ་ཡིན། ཞེ་སྤང་རྒྱུ་བ་ཡིན། གཏི་
ལུག་རྒྱུ་བ་ཡིན། བདུད་ཀྱིས་དེ་ལ་སྲུགས་མི་རྟོག་པ་ཡིན།
སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན།
མི་མ་ཡིན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བསྐྱུང་བ་ཡིན། ལྷ་རྣམས་དེའི་
ལྷས་ལ་མདངས་འཕྱག་པ་ཡིན། མི་མཛའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་
དེ་ལ་སྲུགས་མི་རྟོག་པ་ཡིན། དེ་མཛའ་བོ་རྣམས་དང་མི་ཕྱེད་
པ་ཡིན། ཆོག་གཟུང་བར་འོས་པ་ཡིན། མི་འཛིགས་པ་ཐོབ་
པ་ཡིན། ཡིད་བདེ་བ་མང་བ་ཡིན། མཁས་པས་བསྐྱུགས་པ་
ཡིན། ཞེས་བཤད་ལ། དེ་རི་ལྟར་སྦྱིན་པ་ཡང་། དམ་པའི་
ཆོས་པ་དྲུ་དཀར་པོ་ལས། མཁས་པས་དུས་སུ་སེམས་པར་

བྱེད་པ་ན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་མོད།
འདིར་ལེན་དང་པོ་ལས། བན་པར་བསམས་པ་ཅམ་གྱིས་
ཀྱང་། །སངས་རྒྱས་མཆོད་ལས་བྱུང་འཕགས་ན། །ཞེས་བྱ་
བ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལེན་བཞི་པར། དངོས་པོ་ཕལ་པ་ཅུང་
ཟད་ལའང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དོན་མི་འདོར་བའི་
འཐད་པ་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་བསྟན་ལ། ལེན་ལྔ་པར། མ་
གྲས་པ་ལ་ཆོས་མི་བཤད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཇི་
ལྟར་དོན་བྱ་བ་དངོས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདིས་
བསྐྱབ་བཏུས་ཀྱི་དོན་བསྟུས་པ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་
གསུང་ངོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་ནས་སྐབས་དོན་གཞུང་ལ་
གསུམ་སྟེ། རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཁྲད་ཀྱི་དོན་དང་། བཅུ་མ་

པར་བྱ་བ་གཞུང་གི་དོན་དང་། བརྩམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་
མཇུག་གི་དོན་ནི། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞུང་ལ་དངོས་
སྤྱ་གནས་པའི་ངག་བཤད་པ་དང་། རྒྱགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་
དགོས་འབྲེལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བཤད་
པར་དམ་བཅའ་བ། ཁེངས་བསྐྱུང་པ་དང་གསུམ་ལས། སྤྱ་
མ། བདེ་གཤེགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་མངའ་སྤྱས་བཅས་
དང་། །ཕྱག་འོས་ཀྱན་ལའང་གུས་པས་ཕྱག་འཆིལ་
ཏེ། །ཞེས་པ་ལ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ངག་ཁྲད་དུ་བཀོད་པའི་
དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན། ཆོག་དོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ལ་རྩོམ་པ་པོའི་བཞེད་པ་དམིགས་པ་དང་། འཆད་པ་པོས་
འབྲས་བུ་བྲངས་སུ་བབྲངས་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་རྩོམ་པ་

པོའི་བཞེད་པ་གཞན་གྱིས་དངོས་སུ་མི་ཤེས་ཏེ། འདིན་ས་ཇི་
ལྟར་བབྲངས་ཚོད་ཙམ་ཞིག་གམ། དེ་བས་རྒྱ་ཆེ་བའམ།
འདིན་ས་ལས་འགའ་ཞིག་ཙམ་མམ། གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་
སྒྲིལ་བསྐྱང་བ་ཙམ་ཡིན་པའང་སྲིད་དེ། ཚུམ་པ་པོ་ཐམས་
ཅད་དགོངས་པ་ཐ་དད་པས་འཇུག་པས་སོ། །འཆད་པ་པོས་
འབྲས་བུ་བྲངས་སུ་བབྲངས་ན་དགོས་པ་གཉིས་འབྱུང་སྟེ།
ཚུམ་པ་པོའི་རྒྱུད་ལ་ཐོབ་པ་རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་དང་། རྗེས་
འཇུག་གི་གང་ཟག་ལ་འབྱུང་བ་གཞན་དོན་གྱི་དགོས་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི། མཆོད་
བརྗོད་བྱས་པས་ཚུམ་པ་པོའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་པར་མཐོབ་བ་དང་
ངས་ལེགས་ཀྱི་ས་བོན་གསོས་པས་ཉོན་མོངས་པའི་རིམས་

ནད་སེལ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་ཁྱུར་འདོར་
བའོ། །གཉིས་པ་བཞེད་པ་དམིགས་པ་ནི་མཆོད་བརྗེད་གྱི་
དགོས་པ་འདིའོ་ཞེས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་། ཚུམ་པ་
པོ་ཐམས་ཅད་བརྩམ་བྱ་མཐར་ཕྱིན་པར་བཞེད་ངེས་ལ། དེ་
ཡུལ་བྱད་པར་ཅན་ལ་མཆོད་བརྗེད་བྱས་པས་བསོད་ནམས་
སོགས་ཅིང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་འགྲིབས་པས། གདོན་ལ་
སོགས་པ་ཕྱིའི་བར་ཆད་ནམས་དང་། ནད་དང་ཉོན་མོངས་པ་
ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བར་དུ་གཅོད་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བས་
ཚུམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའོ། །གསུམ་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་གཏོགས་
པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་བསྟོད་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་ལ་སྟོབ་
དཔོན་དེ་མི་བཞེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །མི་བཞེད་པར་

ཅིས་མངོན་ན། བསྟོད་དང་བྲགས་པའི་རིམ་གྲོས་
ནི། །བསོད་ནམས་མི་འབྱུང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཤེས་
ལ། མི་བཞེད་ཀྱང་མཚོད་བཟོད་མཛད་པའི་ཤྱགས་ལ། སྟོབ་
དཔོན་འདི་མཁས་པ་འོ། །གང་ཟག་དམ་པ་འོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་བསྟོད་བྲགས་ཞར་བྱུང་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས།
འཇིག་རྟེན་པས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ལ་སྟོས་ནས་དེ་སྐད་ཅེས་
བཟོད་དོ། །རྗེས་འཇུག་གི་གང་ཟག་ལ་འབྱུང་བ་གཞན་དོན་
གྱི་དགོས་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི། སྤར་གྱི་གཙོ་བོར་
བྱུང་པའི་དགོས་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་ཏེ། རྗེས་འཇུག་
གཞན་གྱིས་ཀྱང་ངག་འདི་ལ་བཤད་མཉན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་

ནས། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱད་ལ་འཛོག་
སྟེ། ཡུལ་གྱི་མཆོད་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཐོས་པས་དད་པ་དང་།
བརྩོན་འགྲུས་དང་ཤེས་རབ་འཕེལ་བས་བསོད་ནམས་ཐོབ་
ཅིང་། དེ་མ་ཡིན་ལྟོག་སྟེ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས། གྲགས་
པའི་མཆོན་མར་གྱུར་པ་བཟང་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱིས། །བདེ་
བར་གཤེགས་གྱུར་ལམ་རྣམས་གང་ཡིན་བསྟན་པར་
འགྱུར། །ཡིད་ལ་དད་པ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱང་དད་པར་
འགྱུར། །ཆོས་དང་ལྡན་པའི་གཏམ་གྱིས་རབ་ཏུ་དགའ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་དང་། ལྷ་ལས་ཐུལ་དུ་བྱུང་བར་བསྟོད་པ་
ལས་ཀྱང་། སྟིང་ནས་དད་དམ་ཇི་ལྟར་དགའ་བའམ། །ཐེ་
ཚོམ་གྱིས་སམ་གཞན་གྱི་དོར་ཡང་རུང་། །གང་ཞིག་སྐབ་

དབང་ལྷ་བ་དེར་ཕྱག་བྱེད། །དེས་ཀྱང་ལྷ་ཡི་བདེ་བ་ཕྱན་
ཚལ་ལ་འཕྱོང་། །ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱུན་ངེས་པ་ལ་འཇུག་
པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟོན་པའི་ཆེ་བ་རིག་ནས། བསྟན་བཅས་
ཀྱི་ཆེ་བ་རིག་ནས། རྩོམ་པ་པོའི་ཆེ་བ་རིག་ནས་འཇུག་
པའོ། །དེའང་མཆོད་བརྗོད་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་འཇུག་པར་
འགྱུར་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
དོན་གསུམ་བཤད་པས། སངས་རྒྱས་ལ་དད་ནས་དེའི་ལམ་
ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་
ངག་ཁྲད་དུ་བཀོད་པས་བསྟན་བཅས་དོན་བཟང་བར་རྟོགས་
པའི་སྟོན་ནས་རྟོག་ལྡན་ཁ་ཅིག་འཇུག་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་
བ་ངན་པ་ཤོ་དང་མིག་མང་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་ལྷ་ལ་

མཆོད་པ་མི་བྱེད་ལ། བྱ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྒྱལ་པོ་དབང་
བསྐྱུར་བ་དང་། དགྲ་ཚར་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་
ལྷ་ལ་མཆོད་པ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་བཅས་འདི་
དོན་ལྡན་དུ་རྟོགས་ནས་གཞན་འདུག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ།
སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས། བསྐྱེད་བཅས་བྱེད་པ་སྟོན་པ་
ལ། །མཆོད་བརྗོད་བྱེད་པ་འབྲས་མེད་མིན། །བསྐྱེད་བཅས་
དང་ནི་སྟོན་པ་ལ། །གྲུས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བྱིར་ངོ་། །ཞེས་
བཤད་ལ། གཉིས་པོ་འདིས་སྟོན་པ་མེད་པར་བྱུང་བ་རིག་
བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ལྷ་བྱུང་མ། དམན་པས་བསྐྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་
པའི་བསྐྱེད་བཅས་ལྷ་བྱུ་གཙོད་ལ། མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
དང་། བརྩེ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དེས་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་

རྟོགས་ནས་གསུངས་པར་ཤེས་པས་ཆེ་བ་སྒྲ་མ་གཉིས་
གྲུབ་ལ། ཚུལ་དེས་ཚུམ་པ་པོའི་ཆེ་བ་འང་འགྲུབ་སྟེ། སློབ་
དཔོན་ལྷ་སློབ་ལ་སོགས་པ་འང་བསྟན་བཅས་ཀྱི་སྡོན་དུ་
མཆོད་བརྗོད་མཛད་ཅིང་འདུག་ལ། འདི་འང་ཚུལ་དེ་དང་ལྡན་
པས་དམ་པས་མཛད་པའི་གཞུང་འདིར་འཇུག་པའོ། །ཡང་
གང་ཟག་དམ་པ་ནི་ལྷ་བ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཉིས་
ལས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་
ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་པ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྷ་བ་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ཡང་འབྲས་བུ་འདོད་པས་
མཆོད་བརྗོད་མཛད་པའི་བྱིར། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་
ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། ཆོག་གི་དོན་བཤད་པས་འཇིག་རྟེན་

ལས་འདས་པའི་ལྷ་བ་སྟོན་པ་དམ་པས་མཛད་པའི་གཞུང་
ལུགས་ལ་འཇུག་པའོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རྩོམ་པ་པོ་གྲུབ་
པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ཞེས་ཏེ། འདིས་རྩོམ་པ་པོའི་ཆེ་བ་
རིག་པས་སོ། །གསུམ་པ་ཞུགས་པའི་ཐབས་མི་འདོར་བ་
ནི། སྤར་གྱི་བཞེད་པ་དམིགས་པ་ལྷ་བ་བྱ་སྟེ། རྗེས་འཇུག་
གིས་འདི་བཤད་མཉན་བྱས་པས་བསོད་ནམས་སོག་ཅིང་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་འགྲིབ་པས་བཤད་ཉན་མཐར་ཕྱིན་
པ་དང་། འབྲས་བུ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་རྒྱུར་འབྱུར་རོ། །བསྐྱུས་
པའི་དོན་ནི། གང་ལ། གང་གིས། ཇི་ལྟར་ཏེ། དཀོན་མཆོག་
གསུམ་ལ། རྩོམ་པ་པོས། སྒོ་གསུམ་གྲུས་པས་
སོ། །གསུམ་པ་ཆོག་གི་དོན་ལ། འདི་ལ་སྐྱབས་གནས་ཏེན་

དུ་གཟུང་བ་དང་། ཕྱག་འོས་ལ་ཕྱག་འཆིལ་བའང་རྩ་བ་རེ་
རེས་སྟོན་པ་ལས། སྡེ་མ་ནི། བདེ་གཤེགས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
མངའ་སྤྲུལ་བཅས་དང་། །ཞེས་ཏེ། དེའང་དོན་དུ་ན་སངས་
རྒྱས་ཁོ་ན་སྐུ་བས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་ལས། སྤང་ཕྱིར་བསྐྱུ་
བའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། གནས་སྐབས་
ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀ་འཛིན་པས། ཐོག་མར་ཆོག་དང་
པོ་བརྗོད་ན། བདེ་གཤེགས་ལ་སྐད་སོར་བཞག་ན་སྐྱ་ག་ཏ་
ཟེར་ལ། ལུ་འི་སྐྱ་དེ་ལེགས་པ་ལ་འཇུག་པས། ལུ་རྩུ་པ་རྫོང་
ཞེས་བརྗོད་ན་སྐྱེས་བུ་གཟུགས་ལེགས་མཛེས་ཞེས་དང་།
ཡང་སྐྱ་ཀུ་རྫོང་ག་ཏ་ཞེས་བུམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་དང་།
སྐྱ་ནེ་རྩུ་ཇ་ར་ཞེས་པ་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་ལྟ་བུ་

དང་། ག་ཏའི་སྒྲ་སྤངས་ཉོགས་གཉིས་དང་། ཆེ་བ་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པ་དང་གསུམ་ལ་འདུག་པ་ལས། དང་པོ་ནི་ལེགས་
པའི་སྒྲ་དེ་དོན་གསུམ་དང་སྒྱུར་བས་ལེགས་པར་སྤངས་པ་
ནི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ་དེའི་སྒྲིབ་པ་
སྤངས་པ་འོ། །མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནི། སྤང་བྱའི་ལྷག་མ་
མེད་པ་སྟེ། རྒྱ་དངོས་པོ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དང་འབྲས་བུ་
སྟོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་མེད་པར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་
སྤངས་པ་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། ལུས་ངག་སེམས་གྱི་
གནས་ངན་ལེན། །ཉོན་མོངས་མེད་དང་ནད་མེད་དང་། །ཞེས་
དང་། གོམས་སྤྱིར་མ་ལུས་སྤངས་པ་ཉིད། །ཅེས་དང་། རྒྱ་
སྤངས་ཡོན་ཏན་གསུམ་བདེ་གསལ་གས། །ཉིད་ཡིན་སྤྱག་

བསྐྱལ་གསུམ་མིན་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །སྤྲུལ་མི་ལྷོག་པར་
སྤངས་པ་ནི། སློབ་པ་གཉིས་པོ་དེ་མི་འབྱུང་བས་སྤངས་པ་
གཏན་དུ་བ་སྟེ། ཉེས་པ་རྣམ་པར་འགགས་པ་ནི། །སྤྲུ་
བཞིན་སྤྲུལ་ཡང་སྐྱེ་མེད་དེ། །དེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འབྲལ་མེད་
དང་། །ཐལ་བ་བཞིན་དུ་མ་ངེས་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་
སྤྲུལ་ཡང་རྣམས་མེད་རྣམས། །དེ་བདག་གྱུར་པའི་ཕྱིས་རྣམས་
མེད། །ཅེས་དང་། སློབ་དཔོན་མ་ཉི་ཅི་ཏམ། ཉེས་པ་བག་
ཆགས་དང་བཅས་ཏེ། །སློབ་པ་གཅིག་ཕུ་ལ་མི་
མངའ། །ཞེས་སོ། །དེ་དག་ནི་སློབ་པ་གཉིས་ལས་རིང་དུ་
གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་རྒྱུང་རིང་
དུ་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ག་ཏ་ག་ཉི་བྱས་ན། ཤེས་བྱའི་

རྗེས་སུ་སྒོ་གོས་ག་ཤེགས་པས་ཡེ་ཤེས་ཕུན་སུམ་ཚྏགས་པ་
ལ་འཇུག་ལ། དེ་ཡང་གསུམ་ལ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ།
ཤེས་བྱ་རི་ལྟ་བ་སྟེ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐུགས་སུ་ཆུད་
པས་སྐྱེས་བྱ་གཟུགས་མཛེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། ལེགས་ཡིན་དེ་ནི་བདག་མེད་པ། །མཐོང་བ་འཕྱོར་
བ་ལས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །མ་ལུས་པར་རྟོགས་པ་ནི།
ཚོས་ཅན་རི་སྟེད་པ་དང་། ཚོས་ཉིད་ཅི་ལྟ་བ་མཐའ་དག་
རྟོགས་པ་སྟེ། ཐུམ་པ་ལེགས་པར་གང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་འང་
རྣམ་འགྲེལ་ལས། ག་ཤེགས་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཕྱིར་
ཏི། །ཞེས་དང་། ཡང་། སྐྱོབ་ལས་དེ་ཉིད་དང་བརྟན་
དང་། །མ་ལུས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་གྲུབ། །ཅེས་དང་།

སྒྲོབ་དཔོན་མ་ཉི་ཅི་ཏུས། མཁུན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་
ནི། །ཤེས་བྱའི་དགྲིལ་འཁོར་ཀུན་བྱབ་ཅན། །ཞེས་དང་།
ཡང་། ཐམས་ཅད་མཁུན་ལ་ཡོན་ཏན་ཀུན། །མངའ་ལ་དེ་
ཡང་ཉམས་མི་མངའ། །ཞེས་སོ། །སྤྲུང་མི་ལྡོག་པར་རྟོགས་
པ་ནི། རྟོགས་པ་ལས་མི་ཉམས་པས་དེ་གཉིས་བརྟན་པར་
གྱུར་པ་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་དང་སྐྱེན་ནི་ཀུན་འབྱུང་དག །སྤྲུང་ཡང་
ལྡོག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། །བདག་ལྟའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། །སྤྲུང་མི་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྐྱེས་
བུའི་སྒོ་ཆས་སུ་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །ཡང་ག་ཏའི་སྤྲུང་
སྟོན་པ་དེ་གཞན་ལས་བྱུང་པར་དུ་གཤེགས་པས་ཆེ་བའི་

བདག་ཉིད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་སྟེ། སྦྱིས་བྱ་གཞན་ལས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར། །ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཉིད་གང་
ཟག་ཐམས་ཅད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་མཛད་དེ། གཤེགས་པ་
ཅིམ་གྱིས་སྦྱོ་བོ་གཞན་འཆིང་བ་མཐའ་དག་དང་ལྡན་པ་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་མཛད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་
འཁོར་པ་ཅན་ཕྱད་པོ། །གོམས་ལས་འདོད་ཆགས་སོགས་
གསལ་བ། །མཐོང་ཕྱིར་འདོད་རྒྱལ་ཉིད་མིན་ཏེ། །རྒྱ་མེད་
སྦྱོ་བ་འགལ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དེ་དག་འཁོར་བའི་འདམ་ལས་
མ་བཞུལ་ལ། སྟོན་པས། དེ་ལྟར་གྲངས་མེད་གསུམ་དག་
ཏུ། །ཁྱོད་ནི་དེ་ལྟར་བཙོན་པ་ན། །བཙོན་འགྲུས་འབའ་ཞིག་
གྲོགས་གྱུར་པས། །གོ་འཕང་སྤྲོན་མེད་པ་བརྟེས། །ཞེས་

གསུངས་སོ། །མཛེས་པར་གཤེགས་པ། ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་
པ་སྟོན་གས་རེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་ལས་བྱུང་
པར་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་དག་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པས་ལྟ་
བ་མི་མཛེས་ལ། ཁྱི་དང་བ་ལང་ལ་སོགས་པའི་བརྟུལ་
ཞུགས་འཛིན་པས་སྟོད་པ་མི་མཛེས་མོད། སྟོན་པ་ལ་དེ་
དག་མི་མངའ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་དང་བདག་
གིར་འཛིན་བྱས་པའི། །འདུས་བྱས་སྟོད་ཡུལ་ཅན་ཆགས་
ནི། །རྒྱ་ཡིན་དེ་ཡི་གཞོད་བྱེད་ནི། །བདག་མེད་མཐོང་བ་ཞེས་
དང་། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་མཛེས་པའི་ཕྱིར། །བལྟ་བས་མི་ངོམ་
རང་བཞིན་པས། །མཐོང་ངེ་ཅོག་ན་ཕྱི་ཕྱིར་ཞིང་། །དག་འ་བ་
བསྐྱེད་པར་མཛད་པ་ལགས། །ཞེས་སོ། །མ་ལུས་པར་

གཤེགས་པས། ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། དབྱ་བཅོམ་པ་དང་།
རང་རྒྱལ་གསུམ་ལས་བྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་གནས་ངན་
ལེན་དང་བཅས་ཤིང་། རང་གིས་རྟོགས་པའི་ལམ་མི་
གསལ་བས་སྤང་བའི་ལྷག་མ་ལུས་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། ལམ་བཤད་མི་གསལ་ཉིད་ལུས་ཡིན། །ཞེས་
སོ། །སྤྲར་མི་ལྟོག་པར་གཤེགས་པས། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ།
ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ལས་བྱད་
པར་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ལ་སྦྱོར་བ་དང་ཉེས་པ་བྱིས་ཀྱང་འབྱུང་
བ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་བྱིར་བྱི་རོལ་པ་དང་སྟོབ། །མི་
སྟོབ་ལས་ལྷག་དེ་ཡི་བྱིར། །གཞན་དོན་མཁུན་སྟོར་དེ་སྟོན་

པ། །ཞེས་དང་། ཐུབ་ཆེན་གཞན་དོན་འཇུག་ཅན་གྱི། །བསེ་
རུ་ལ་སོགས་ཁྱད་འདི་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེས་ན། གང་ལ་སྒོ་
མངའ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་རྟོགས་མེད། །གང་དག་ལ་
མངའ་བྱི་ནས་རྣམ་པར་སྦྱད་བྱ་མེད། །དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་
མགོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་མཐར་འབྱིན་པ། །སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་
གཙོ་ལ་སྦྱི་བོས་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་དཀོན་
མཆོག་གོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་སྟེ། རྒྱུ་
དང་རྟོགས་པ་ལས། སྒྲ་མ་ནི། རྫོད་བྱེད་སྦྱེའི་རང་བཞིན།
རྣམ་རིག་མིང་དང་ཆོག་དང་ཡི་གེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྦྱང་བ།
གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལ་སོགས་པའོ། །རྟོགས་
པ་ནི་བརྫོད་བྱ་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཏེ། དབྱིངས་རང་བཞིན་

གྲིས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོ་བུར་གྱི་དྲི་མ་ལས་གྲོལ་བ་འགོག་
པར་མཐར་ཐུག་པ་དང་། དེ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
རྟོགས་པ་ལམ་མཐར་ཐུག་པ་སྟེ། དེས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་
གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་སྐྱེ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ལས། ཆོས་རྣམས་
ཀུན་གྱི་ལུས་ཡིན་ཕྱིར། །རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ངོ་བོའི་
ཕྱིར། །ཡོན་ཏན་བསམ་ཡས་ཀུན་རྟེན་ཕྱིར། །སྟོབ་པ་
རྣམས་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་མར། ཆོས་སྐྱེ་
རྣམ་གཉིས་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཆོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མེད་
དང་། །དེ་ཡི་རྒྱུ་མཐུན་ཟབ་པ་དང་། །སྣ་ཆོགས་ཚུལ་ནི་སྟོན་
པ་འོ། །ཞེས་དང་། །སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་
ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་དག་པ་

གཉིས་ལྡན་ཏེ། སློབ་དཔོན་མ་ཉི་ཙྰ་ཏུས། ཚིག་བཟང་བ་དང་
དོན་ཆེ་དང་། །བདེན་པ་དང་ནི་སྒྲན་པ་དང་། །ཟབ་གསལ་
གཉིས་ཀའི་དོན་ལྡན་དང་། །བསྐྱས་དང་སྦྱོས་པ་དང་ལྡན་
པ། །ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་ནི་ལེགས་གསུམ་ལྡན། །ཞེས་
སོ། །སྤྲས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ། དེགས་སྤྱུ་སྦྱེས་
ཤིང་གདུང་འཛོལ་པས་སོ། །ཉན་རང་གཉིས་དེགས་སྤྱུ་སྦྱེས་
ཀྱང་གདུང་འཛོལ་པ་མེད་དེ། འོད་སྤྱང་གིས་ཁྱེས་པ་ལས་
འཁོར་ལོས་སྤྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་བྱ་སྟོང་པོ། །ཀྱན་ཀྱང་རང་གི་
མཆོན་དང་མི་ལྡན་ན། །དེ་ལ་མི་བདག་སྤྲས་སྤྱུ་རེ་བ་
མེད། །དེ་བཞིན་རྒྱལ་བའི་ཞམ་འབྲིང་བྱེ་བ་མང་། །ཀྱན་ཀྱང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་མི་ལྡན་ན། །དེ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔའ་འགའ་མེད་ཕྱིར། །དེ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྤྲུལ་སྤྱོད་
དགོངས་མི་མཛད། །ཅེས་སོ། །དེ་ལ་གུས་པས་ཕྱག་
འཚལ་ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བར་ངེས་པའི་སྐྱབས་གནས་
དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པར་བཙོང་པ་སྟེ། རྒྱུད་ལྷ་
མར། འབྲུང་བར་དགོན་ཕྱིར་དྲི་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྡན་ཕྱིར་
དང་འཇིག་རྟེན་གྱི། །རྒྱན་གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་
ཕྱིར། །འབྲུར་བ་མེད་ཕྱིར་དགོན་མཆོག་ཉིད། །ཅེས་སོ། །དེ་
ལྟར་དེ་གསུམ་རྟེན་དུ་བབྱང་ནས་གཞན་ཕྱག་འོས་ཀྱིན་
ལའང་ཞེས་པ། ཉན་རང་གི་དགོ་འདུན་དང་། ས་མ་དང་།
གཞན་ཡོན་ཏན་ཅན་རྣམས་ལ་གུས་པ་དང་། ཕྱག་གི་འོས་
སྤྱོད་བསྟན་ཏོ། །བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་ལ་གསུམ་ལས།

དགོས་དོན་དམ་བཅས་པ་ཡལ་བར་མི་འདོར་བས་རྩོམ་པ་
མཐར་ཕྱིན་པ་སྟེ། སློབ་མ་ལ་སྤྱིང་བར། བདེན་དང་གཞུང་
ལ་དགའ་བའི་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པ་རྣམས། །སློབ་མི་བདེ་སྐྱབས་
གཏོང་བར་བྱེད་ཀྱི་དམ་བཅས་མིན། །ཞེས་སོ། །བསྐྱུས་
པའི་དོན་ནི། གང་། གང་གིས། ཇི་ལྟར་ཞེས་སོ། །ཆོག་གི་
དོན་ལས། བདེ་གཤེགས་སྐྱས་ཀྱི་སྡོམ་ལ་འཇུག་པ་
ནི། །ལུང་བཞིན་མདོར་བསྐྱུས་ནས་ནི་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་
པ་ལ། བདག་གི་སྒྲ་མས་ལེགས་པར་གསུངས་པ་དེ་བརྗོད་
པར་བྱའོ། །འདི་ལ་སྡོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་གང་ཟག་སྡོམ་པ་
རང་གི་ངོ་བོ། དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། སྤྱི་
དོན་ཏེ་ལྡེ་ལས་དང་པོ་ནི། བདེ་གཤེགས་སྐྱས་ཞེས་པས་

གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་སློ་ཅན་
ནི། །གཉིས་པ་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཁྱད་
པར་བ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤྱང་བའི་སེམས་པ་རྒྱན་
ཆགས་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། སྤྱང་བའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་
ལས། །ཚུལ་ཁྲིམས་པ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་དབྱེ་
ན་གསུམ་སྟེ། བསྐྱེད་བྱའི་རང་བཞིན་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་། བཙུན་འགྱུས་ཀྱི་རང་བཞིན་དག་བ་ཆོས་སྟུད།
གཞན་དོན་གྱི་རང་བཞིན་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དོ། །བཞི་པ་
ལ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པ་བསམ་པ།
གྲངས་ངེས་པ། གོ་རིམ་ངེས་པ། བྱ་བ་སྟུད་པ་དང་ལྡེ་ལས།
དང་པོ་ནི། མི་དག་བ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྤྱང་བའི་སེམས་པ་

ནི་སྒྲིམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ས། དག་བའི་ཚས་མཐའ་དག་སྒྲུབ་
པའི་སེམས་པ་ནི་དག་བའི་ཚས་སྒྲུབ། གཞན་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པར་བརྩོན་པའི་སེམས་པ་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་འཇུག་ཡུལ་
སྒྲིབ་པ་གསུམ་ཐ་དད་དེ། དཔེར་ན་རིན་པོ་ཆེ་གཅིག་ཉིད་
དབུལ་བ་སེལ། རོར་སྒྲུབ། རིམས་ནད་འཇིལ་བ་བཞིན་
ནོ། །གསུམ་པ་ནི་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་དུ་འདུས་
ཏེ། སྒྱུན་སེལ། ཡོན་ཏན་སྒྲུབ། གཞན་འཛིན་པ་གསུམ་
ལས། ཉུང་ན་མི་འདུས། མང་ན་མི་དགོས་པའོ། །བཞི་པ་
སྒྱུན་སྤངས་ནས་ཡོན་ཏན་འཆོལ། ཡོན་ཏན་གྲུབ་ནས་
གཞན་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་འང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་སྒྲིམ་པའི་

ཚུལ་ཁྲིམས། མོས་པ་སྤྱད་པ་ལ་དག་བ་ཚས་སྤྱད། ས་
ཐོབ་ནས་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྔ་
པ་ནི། སྡོམ་པ་དེ་དག་ལ་བྱ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། རང་གཞན་
ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱང་བ་སྡོམ་པའི་བྱ་བ། ལམ་གྱི་ཡོན་
ཏན་ཐམས་ཅད་བདག་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྦྱབ་པ་དག་བ་
ཚས་སྤྱད་གྱི་བྱ་བ། དངོས་དང་བརྒྱུད་པས་སེམས་ཅན་སྦྱིན་
པར་བྱེད་པ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གྱི་བྱ་བའོ། །སྦྱ་དོན་ཚུའི་ཚུ་
ལོན་ལྟར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱི་གོ་སྐབས་མི་འབྱེད་པས་སྡོམ་
པ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །ཞེས་
སོ། །དེ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བའི་ཐབས་ཤིག་
འདིར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེས་པ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱུ་པ་རྗེ་ཏའི་

གསུང་རབ་བོ། །ཅི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་མ་བསྟན་ན་
རང་དགའ་བར་འགྱུར་ལ། བསྟན་ན་ལྗོས་སོ་ཞེ་ན། རྟོང་པོ་
བཀོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་དུ་མ་ལ་བརྟེན་པས་ལུང་
བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། དེ་དག་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ།
འདུག་ཅིང་རྟོགས་པར་མི་རྒྱས་པས་མདོར་བསྡུས་ཞེས་ཏེ།
ཆོག་ཉུང་དུར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ཅེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཁེངས་
བསྒྱུར་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་རྩོམ་པ་མཐུ་ཆུང་བ།
རང་གི་དགེ་བ་སྤེལ་བ། གཞན་དོན་ལ་སྟོས་པ་ཡོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི་སྟོན་ཆད་ཅེས་རྩ་བ་གསུམ་ལས། འདི་སྐད་
དུ། བྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་གཞན་དོན་དུ་རྩོམ་མམ།
འོན་ཏེ་རང་དོན་དུ་ཡིན། སྒྲུ་མ་ལྟར་ན། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་

ཀྱི་སྒྲུང་པོའི་ཚད་མའི་བསྟན་བཅས་ལྟ་བུ་དོན་སྤར་མ་བྱུང་བ་
ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་དམ། ཡང་སྐྱེས་པའི་རབས་ལས་
ཐུབ་པའི་སྐྱ་ཆེ་སྤྲ་མའི་སྦྱོད་པ་མཛད་དུ་བྱུང་བ་ནམས། བདག་
གི་སྟན་ངག་མེ་ཏྲག་སྟིམ་པས་གྲུས་པས་མཆོད་ཅེས་པ་
ལྟར། སྤེབ་སྦྱར་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྲ་མ་གཙོ་བོ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཚུམ་པའི་རྒྱ་གཉིས་པོ་མཛད་པས་ཞེས་པ་སྤྲོན་ཆད་
ཅེས་ཅུ་བ་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་རང་དོན་དུ་ཚུམ་ནའང་རང་
གིས་དོན་མ་རྟོགས་ན་ཚུམ་པར་མི་རྒྱས་ལ། རྟོགས་ན་ཚུམ་
ཡང་ཅི་ཞིག་དགོས་ཞེ་ན། རྟོགས་མོད། དེ་གོམས་ཤིང་
འདྲིས་པས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བ་ནི། རང་གི་ཡིད་ལ་གོམས་
ཕྱིར་རོ། །འདི་མི་དགོས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་བཅུམས་

ཤིང་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལས། དད་
པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། རྣམ་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་།
ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་འཕེལ་བར་འགྱུར་ལ་ཞེས་
སོ། །དེའི་རྒྱུ་རྐྱེད་བསྟན་བཅས་འདི་ཉིད་དེ། བཤད་ཅིང་
བསམས་པ་ལས་བསྐྱལ་མར་འགྱུར་བས་སོ། །ཅི་དད་པས་
ལམ་ལ་འཇུག་ན་མ་ཡིན་ནམ། བྱིད་དེ་ལ་ཅི་སྟེ་སྟེས་ཤེ་ན།
ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་གནས་སྐབས་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་སྟེ། དཀོན་
མཆོག་སྟོན་མ་བཞིན་ནམ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྐྱབ་ཀྱིས་ཀྱང་།
བྱབ་པའི་ཆོས་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ན། །མདོར་ན་དད་དང་
ཤེས་རབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། བདག་
དང་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། རོན་ཡོད་འགྱུར་ཞེས་པ་སྐྱབ་པ་

ལ་དགག་པའི་ཚིག་སྒྱུར་བ། ལ་ལ་སྒྱུབ་ལ་དགག་སྒྱུ་
ཅན། །འགའ་ཞིག་དགག་ལ་སྒྱུབ་པའི་ཚིག་ །གཞན་དག་
དོན་བཞིན་འདྲག་པས་ན། །པལ་ཆེར་གནས་སྐབས་གཙོ་བོ་
ཡིན། །ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མས་མཁས་པ་རྣམས་འདྲག་པའི་
སྒྲོ་ལས་བཤད་དོ། །དེས་ན་ཕྱགས་ལ་དམན་པ་གདམས་
པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་དོ། །ཁེངས་བསྒྱུར་པའི་དགོས་པ་འདྲ་
ང་རྒྱལ་གྱིས་ཚུམ་པའི་གོ་སྐབས་དགག་པ་སྟེ། སྒྲོ་བ་དཔོན་
ཟླ་བྲགས་ཀྱིས་སྒྲ་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་འབྲན་སེམས་ཀྱིས་
བརྩམས་པ་དང་། བཙུན་པ་ཟླ་བས་སྟིང་རྗེས་སྒྲ་ཅན་པ་
བརྩམས་པའི་བྱད་པར་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གཞུང་ལ་དངོས་
སྒྲ་གནས་པའི་དོན་གསུམ་བཤད་ནས། ཕྱགས་ཀྱིས་བསྟན་

པ་དགོས་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཞི་བརྗོད་ན། འདི་དགོས་
འབྲེལ་གྱི་ངག་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན།
ཆིག་དོན་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་
རྣམ་པ་བཞི་པོ་བསྟན་བཅས་ལ་ཡོད་པས་ཆོག་མོད། དེ་
སྟོན་པའི་ངག་ཁྲད་དུ་དགོད་ཅི་དགོས་ཤེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་
བསྟན་བཅས་འདི་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ་སྟུམ་པའི་ལོག་རྟོག་
བསྐྱོད་པ་འཕམ། འདིས་གཞུང་གི་སྐབས་བསྐྱབས་པས་
གཞུང་མཛུས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ལ། འདིར་ནི་རྟོག་ལྡན་
འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འབྱུང་བ་སྟེ། བརྗོད་བྱ་སྟོས་པས་
དགོས་པ་དང་། དེས་འདོད་བྱུང་གོ་ནས། དེ་དོན་དུ་གཉེར་
བའི་སྐྱེ་བོས་དེ་ལྡན་གྱི་བསྟན་བཅས་ལེན་ཏེ། ཚོང་ལས་སྐྱེ་

ཁེ་ཐོས་ནས་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་བཞི་སྟོན་པའི་གྲངས་
ངས་འབྲད་ལ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་ཀྱང་། མདོ་
དོན་ཆེ་བ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ལེན་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་
ལ། །ཉན་པ་པོ་དེ་གྲུས་འགྱུར་བས། །ཐོག་མར་དགོས་པ་
བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཅི་ལྟར་འཇུག་པ་འདྲ་
གཤུལ་བྱ་ཡིད་ཆེས་པར་སྟོབ་དཔོན་པའི་རྒྱུ་ལྟར་བའི་
ཆོག་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དང་། ཡིད་ཆེས་པར་དཀའ་བ་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱུ་ལྟར་བའི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་ཐེ་ཆོམ་གྱིས་ཡིན་ཏེ།
ཡང་། གང་ཕྱིར་དོན་གཉིར་འཇིག་རྟེན་པ། །ཐེ་ཆོམ་གྱིས་
ཀྱང་འཇུག་པར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །ཐེ་ཆོམ་ལ་ཆོག་མི་དགོས་
ཏེ་དོན་ལ་དབྱུད་པ་ན་ངས་པའི་ཤེས་པ་མ་རྟོག་པ་ལས་སྐྱེ་

བས་སོ། །གལ་ཏེ་དགོས་ན་འང་འཆད་པ་པོས་བརྗོད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པས། རྩོམ་པ་པོས་གཞུང་དུ་བཀོད་པ་ལ་ཅི་སྟེ་
སྟོས་ཤེ་ན། བལ་ཆེར་དོན་ཡོད་སྟུམ་པའི་ཡོད་པ་ལ་ཤེས་
ཆེར་འཛིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཆོག་ལ་སྟོས་པར་སྟུང་བས་གྲུབ་
ཅིང་། རྩོམ་པ་པོས་བརྟགས་ནས་འགོད་པས་ཡིད་ཆེས་པར་
རུང་བའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡིད་ཆེས་ཆོག་ནི་མི་
བསྐྱུ་བའི། །སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན། །ཞེས་
སོ། །བསྐྱུས་པའི་དོན་ནི་བཞི་སྟེ། བརྗོད་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་བསྐྱུབ་པ། དགོས་པ་དེ་རྟོགས་པ། དགོས་པའི་
དགོས་པ་དེས་སྤངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར་པ། བདེ་
གཤེགས་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་གཉིས་ཀྱིས་དགོས་པའི་

དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་གཅིག་གིས་བརྗོད་བྱ། གཅིག་གིས་
དགོས་པ་བྲགས་ཀྱིས་བསྟན་ལ། འབྲེལ་བ་དེ་དག་མེད་ན་
མི་འབྱུང་བའམ། རག་ལས་པ་ལས་ཚས་ཏེ། འབྲེལ་བ་
བརྗོད་པར་བྱེད་པའི་ངག །དངོས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
མོད། །འོན་ཀྱང་དེ་ནི་རྣམ་དགེ་ལས། །དོན་གྱིས་འཕྲོ་བ་པར་
འབྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་རྣམ་བཤད་ལས་དང་། ཡང་། བསྟན་
བཅས་དང་ནི་དགོས་པའི་དོན། །འབྲེལ་པའི་གཞི་ནི་གཉིས་
ལ་གནས། །དེ་བསྟན་འདུས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དགོས་ལས་
ལོགས་ཤིག་མ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་བརྗོད་བྱ་
བསྟན་པས་དགོས་པ་ཡོད་པ་དང་། དགོས་པ་བསྟན་པས་དེ་
སྐབ་རུས་པ་དང་། དགོས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པས་དེ་

འདོད་བྱུང་གྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་པ་བསྟན་པས་དེ་དག་
གཞུང་འདི་དང་རག་ལས་པ་ལས་ཆོས་སུ་གྲུབ་ལ། ཚུལ་
དེས་ལོག་རྟོག་བཞི་བསལ་ཏེ། བསྟན་བཅས་འདི་ལ་བྱ་
རོག་གི་སོ་རྟོག་པ་ལྟར་དགོས་པ་མེད་དམ་སྟུམ་པ། ལྷ་
འཛིག་པོ་འི་གཙུག་ལྟར་མི་རུས་སམ་སྟུམ་པ། པར་སིག་གི་
བསྟན་བཅས་ལྟར་འདོད་བྱུང་མ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་པ། མཐོ་རིས་
འདོད་པས་ཕྱགས་ཀྱིས་མཆོད་སྦྱོན་ལྟར་མ་འབྲེལ་ལམ་
སྟུམ་པ་བསལ་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། འབྲེལ་པ་དང་ནི་
རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྦྱིས་བྱའི་དོན་ནི་རྗེད་བྱེད་རག །ཡོངས་
བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི། །ཞེས་བརྗོད་བྱ་དགོས་པ་
དང་འབྲེལ་བ། ཐབས་སྦྱབ་པར་རུས་པ། རྗེད་བྱེད་མཐོ་རིས་

དང་བྱང་གོལ་བསྟན་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་འཇུག་པ་སྤང་བྱ་ཡིན་
གྱི། དེ་ལས་གཞན་པ་སྤང་བྱ་མིན། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །ཁྲད་ཀྱི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ། སྟོབ་པ་
པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དང་། དེས་ཉམས་སུ་སྤང་བ་ལམ་
སོ། །དང་པོ་ལ་ལུས་དང་། བསམ་པའི་རྟེན་གཉིས་ལས།
སྤྲུལ་ནི་དལ་འབྱོར་འདི་ནི་ཞེས་ཙུ་བ་བཞེས་བསྟན་པ་ལས།
འདི་ལ་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་རྟེན་དཀར་བ། བན་འདོགས་
ཆེ་བ་དང་གསུམ་སོ། །དང་པོ་ནི་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་སྤངས་
ཤིང་། བདག་གཞན་གྱི་འབྱོར་པ་བརྟུ་ཐོབ་པ་སྟེ། བརྒྱད་ནི།
དམུལ་བ་ཡི་དྲགས་དུད་འགོ་དང་། །ཁྲ་ཁྲོ་ཆེ་རིང་ལྷ་དང་
ནི། །འོག་ལྷ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོངས་པ། །ལྷགས་པ་འདི་

ནི་མི་ཁོམ་བརྒྱད། །ཅེས་པས་མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བས་
བསྐྱུས་པ་བཞི་དང་། མིའི་འགྲོ་བས་སྐྱུས་པ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་
སྤངས་པ་སྟེ། སྤྱད་པར། མི་ཁོམ་བརྒྱད་སྤངས་དེ་ཡིས་
དལ་བ་རྟག་ཏུ་ཆེད། ཅེས་སོ། །འབྱོར་པ་ལ། རྟོན་མི་ལུས་
ཐོབ་པ། དབང་པོ་ཚང་བ། ལས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལོག་པ། ཡུལ་
དབུས་སྐྱ་སྐྱེས་པ། གནས་ལ་དད་པ་སྟེ་ལྔ་བདག་རྒྱད་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟོན་དུ་བྱོན་པ་དང་།
དེས་ཆོས་གསུངས་པ། དེའི་བསྟན་པ་གནས་པ། གཞན་དེ་
ལ་འཇུག་པ། གཞན་གྱི་བྱིར་སྣང་བརྟེ་བ་དང་ལྔ་གཞན་
འབྱོར་རོ། །འདི་ལ་དལ་བ་དང་འབྱོར་པ་རོ་བོ་ཐ་དད་པ་འཇམ།
འོན་ཏེ་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དལ་

བ་ནི་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལས་འག་ལ་མེད་པར་དགག་པ་ཅིམ་
ཡིན་པས། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་ཅེས་ཟེར་བ་ལྟར་ན། རི་བོང་
གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་འང་དལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མི་མ་
ཡིན་པ་བཞི་ལས་ལོག་པར་མི་ལུས་ཐོབ་པས་གྲུབ་ཅིང་།
དབང་པོ་མ་ཚང་བ་ལས་ལོག་པ་དབང་པོ་ཚང་བ། ཡུལ་
མཐའ་འཁོབ་ལས་ལོག་པ་དབུས་སུ་སྐྱེས་པ། ལོག་ལྟ་
འཛིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལོག་པ། སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལས་ལོག་པ་གནས་ལ་དད་པ་སྟེ་རང་
འབྱོར་ལྟ་དང་། དལ་བ་ངོ་བོ་གཅིག་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དེ། དལ་
བ་ནི་བྲལ་བའི་ལྟོག་པ། འབྱོར་པ་ལྟན་པའི་ལྟོག་པ་ཡིན་ཏེ།
སྟོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོར། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ལས་ལོག་

པའང་ཉིད་པར་དགའ། མིར་གྱུར་པའང་ཉིད་པར་དགའ།
དལ་བ་ཕུན་སུམ་ཚྭ་གས་པ་རྣམ་པར་དག་པའང་ཉིད་པར་
དགའ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བའང་ཉིད་པར་དགའ། དབང་པོ་
མ་ཚང་བ་མེད་པའང་ཉིད་པར་དགའ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་
ཐམས་ཅད་ཐོས་པའང་ཉིད་པར་དགའ་ཞེས་དང་། སྤྱོད་
དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་དལ་བའི་དགའ་བ་ཕུན་སུམ་ཚྭ་གས་པ་འདི་
ལྟ་བུ་ནི་ཉིད་པར་དགའ་ཞེས་བཤད་ལ། གཞན་དུ་ན་མདོའི་
ཚིག་སྒྲིམ་པར་འབྱུར་རོ། །གཞན་འབྱུར་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་
པའང་ཡོད་དེ། མཚམས་མེད་པ་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལྟའི་འགྲོ་
བ་འགའ་ཞིག་གི་དལ་བ་ལ། འབྱུར་པས་མ་ཁྱབ་པས་
སོ། །དེས་ན་འབྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དལ་བ་ཡང་ཡིན་ལ།

དལ་བ་ལ་འབྱོར་བས་མ་བྱལ་བོ། །ཡང་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་
དང་བྲལ་བ་ཙམ་ལ་དལ་འབྱོར་བེར་རམ། དེ་དང་བྲལ་བའི་
རྟེན་བྱ་དཔར་ཅན་ཞིག་ལ་བེར། སྤྲ་མ་ལྟར་ན་རི་བོང་གི་
རྒྱུ་འདྲེས་འབྱུང་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བསམ་པའི་རྟེན་
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྒྲོ་བློས་ཀྱང་གནས་ལ་དད་པར་འདུ་བས་
ལོགས་སུ་བཞག་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། གནས་ལ་
དད་པ་ཉིད་འབྱོར་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ལྷས་ཀྱི་རྟེན་ཡང་
ཡིན་ལ། སྙིང་རྗེ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་
པར་ལྟན་པའི་ཆ་ནས་བསམ་པའི་རྟེན་དུ་རུང་སྟེ། གཞན་ལ་
གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ལོག་པ་དེ་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཉིས་ཀའི་སྒྲོམ་པ་ལ་མི་འགལ་བ་

བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྟེན་མི་ལུས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མི་ཁོས་པ་
བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་དལ་བ། དེ་ལ་འབྱོར་པ་བཅུ་གྲུག་པ་ཐ་
དད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་ཏེ། མདོ་ལས་ཀྱང་། ཐོག་མར་
དལ་བ། དེ་ནས་འབྱོར་པ་བཤད་དོ། །ཅི་དལ་འབྱོར་ཁོ་ན་
རྟེན་དུ་དགོས་ན། མདོ་ལས། རུ་རུ་ལ་སོགས་པའང་རྟེན་དུ་
བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། དེ་དག་སྐྱུ་ལ་པའམ་སྒོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
ལ་དགོངས་ལ་འདིར་ལས་དང་པོ་པ་ལ་དགོངས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟེན་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞེས་ཏེ། དགའ་
བོ་རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས། དག་སྟོང་དག་ཡོངས་སུ་
བརྟག་པ་བཟུང་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་
པོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ལ། དེ་ན་གཉའ་ཤིང་བུ་ག་གཅིག་པ་ཞིག་

ཡོད་ལ། དེ་རྒྱུད་གིས་སྟོགས་བཞིར་དེད་ཅིང་གཅིག་དུ་མི་
གནས་སོ། །ཡང་རྒྱ་མཚོ་དེའི་ནང་ན་རུས་སྤེལ་ཞར་བ་
གཅིག་གནས་པ་དེ་ལོ་བརྒྱ་བརྒྱ་ནས་སྟོང་དུ་ལན་རེ་འབྱུང་
སྟེ། དེའི་མགོན་པ་ཤིང་དེའི་བྱ་གར་ཚུད་པ་སྲིད་ཀྱང་། དཀོན་
པ་དེ་བཞིན་དུ་མི་ལུས་ཐོབ་པ་ཡང་སྲིད་པ་ཅམ་མོ་ཞེས་
གསུངས་ལ། དོན་དེ་སྟོབ་དཔོན་སྟུ་སྟུབ་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྟེན་དཀའ་བ་ལ་ཕན་པ་མེད་པ་དུ་མ་
མཐོང་བས་དེ་ལྟ་བུ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། རྒྱུས་བྱའི་དོན་གྱུབ་ཅེས་
ཏེ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་སྟུབ་པའི་རྟེན་ཡིན་པས་དེ་
སྟུབ་དགོས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ཟླ་བྲགས་ཀྱིས། རང་དབང་
འཇུག་ཅིང་ཁོམ་པར་གནས་པ་ན། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་བཙོན་

པར་མི་བྱེད་པ། །གཞན་དབང་འཇུག་ཅིང་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་
ན། །དེ་ཆོ་དེ་ནས་སྤྱ་ཡིས་འབྱིན་པར་བྱེད། །ཅིས་གསུངས་
ཏེ། ཕྱིས་བདེ་ལེགས་མི་ལམ་ཙམ་དུ་འང་ཆེད་པར་
དགའོ། །གཉིས་པ་བསམ་པའི་རྟེན་ནི། ཇི་ལྟར་མཆན་མོ་
ཞེས་རྩ་བ་བཞི་སྟེ། སྤྱིར་བསྟན་པ་འདི་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། རྣམ་གཞག་འདིར་འཇུག་པའི་
རྒྱ་དང་བའི་དད་པ་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པའི་
རྒྱ་འདོད་པའི་དད་པ་དང་། ལྟར་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་དལ་འབྱོར་
ཆེད་དགའ་བ་བསམ་པ་དང་། ཐོབ་པའི་དལ་བ་ཡུན་རིང་དུ་
མི་གནས་པ་སྟེ། ཐུན་མོང་གི་བསམ་པ་ལྟ་དང་། སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་འདོད་པའི་བརྩེ་བ་དང་། ཐབས་དེས་པར་འབྱུང་

བའི་དད་པ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསམ་པ་གཉིས་ལས་
འདིར་བྱི་མ་གཉིས་གཙོ་བོ་སྟེ། དེ་ཡོད་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
རིགས་སད་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྦྱོང་པ་རྗེས་སུ་
སྦྱབ་པའི་རྟོན་དུ་རུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེའང་རྟེན་དཀའ་བ་
དཔེས་བསྟན་པས། ཉིམ་འེ་སྒྲུང་བ་མེད་པས་མཚན་མོ། ཟླ་
བའི་སྒྲུང་བ་མེད་པས་ཐུན་ནག་རྒྱ་སྐར་ཙམ་གྱི་འོད་ཀྱི་འང་
གོ་སྐབས་མེད་པས་སྤྲིན་རུམ་ན། སྟོག་འབྱུ་སྐད་ཅིག་བར་
སྒྲུང་སྟོན་པ་ལྟར། དོན་ལ་བསམ་པའི་རྒྱེན་སངས་རྒྱས་མཐུ་
ཡིས། འབྱུང་བར་དཀོན་པ་བརྒྱ་ལམ་ན། བསམ་པ་བསོད་
ནམས་ཀྱི་སྟོ་གོས། ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པས་ཐང་འགའ་
འབྱུང་ཞེས་པ་ནི། དཔེ་དོན་མ་འབྲེལ་བས། འདིར་དཔེ་

བཞེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ས་དང་པོའི་རྟོགས་
པ་དང་། ལམ་ཚོགས་སྒྱུར་གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་དེ་
དཔེ་སྒྲུ་མ་གསུམ་དང་འདྲ་ལ། སྟོག་གི་དཔེས་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་བསོད་ནམས་སྐྱབ་པའི་སྟོ་སྟེ། དེའང་བརྒྱ་ལམ་
ན། ཐང་གཅིག་ཅེས་མམ། དེས་འགའ་འབྱུང་ཞེས་
བྱའོ། །གཉིས་པ་དེས་ཉམས་སུ་སྒྲུང་བྱ་ལམ་ལ་དུག་སྟེ།
སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཚུལ་བྲིམས། བཟོད་པ།
བརྩོན་འགྲུས། བསམ་གཏན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའོ། །དེ་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་པོ་སྦྱིའི་དོན་དང་། ས་
སའི་རང་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལ་སྦྱིའི་རོ་བོ། གངས་ངེས་པ།
གོ་རིམ་ངེས་པ། སྦྱིའི་དོན་ཏེ་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི་རྫོགས་པའི་

སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་བྱེད་ཁྱད་པར་བཤོ། །གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། རྒྱ་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས། ལམ་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས། འབྲས་བུ་མདོན་མཐོ་དང་
ངེས་ལེགས་གྱི་སྒྲོ་ནས་ངེས་སོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། དང་པོ་གསུམ་གཞན་དོན། ཐ་མ་གཉིས་རང་དོན།
བརྩོན་འགྲུས་གཉིས་ཀའི་གཞིར་བཞག་དེ། སེམས་ཅན་དོན་
ལ་རབ་བརྩོན་པ། །གཉིད་དང་མི་གཞོད་བཟོད་པས་
བྱེད། །གནས་དང་གྲོལ་བ་གཞིར་བཅས་པ། །རང་དོན་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་སྒྱུད། །ཅེས་གསུངས་ལ། ཡང་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་
སྐུ་གྱིས། གཞན་དོན་སྐུ་བ་པ་སྐྱེན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས།
བདག་དོན་སྐུ་བ་པ་བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས། ཐ་མ་

གཉིས་ཀྱིས་གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། རྩལ་
ཁྲིམས་སྒྲིན་པས་གཞན་གྱི་དོན། །བཙོན་འགྲུས་བཟོད་པས་
བདག་ཉིད་ཀྱི། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་ཐར་པའི་
རྒྱ། །ཐེག་ཆེན་དོན་ནི་བསྐྱུས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཡང་།
བདག་དང་གཞན་པན་ཐར་དོན་མདོར། །སངས་རྒྱས་བསྟན་
བཅས་དེ་དག་ནི། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་རྒྱལ་ཁོ་ན་ཡོད། །ཅེས་
སོ། །ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཞན་དོན་གཙོ་བོས་དེ་ཁོ་ནའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་རྒྱལ་ཏུ་ངེས་ལ། རང་དོན་སྒྲིབ་པ་
གཉིས་ཀྱི་གཉིན་པོར་ཡང་རྒྱལ་ཏུ་ངེས་སོ། །གཉིས་པ་ལམ་
ནི། སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ནི་རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱུབ་
པ། བསམ་གཏན་ཏིང་ངེ་འཛིན། ཤེས་རབ་ཤེས་རབ་ཀྱི་

བསྐྱབ་པ། བཙོན་འབྱས་གསུམ་ཀའི་གྲོགས་སུ་གསུངས་
ཏེ། བསྐྱབ་གསུམ་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། །རྒྱལ་བས་ཕ་
རོལ་ཕྱིན་པ་དུག །ཡང་དག་བཤད་དེ་དང་པོ་གསུམ། །ཐ་མ་
གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཉིས། །གཅིག་ནི་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་
གཏོགས། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པས་
སོ། །གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི། དང་པོ་བཞིས་མངོན་མཐོ་
དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ངེས་པར་ལེགས་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ལས། ལོངས་སྟོད་དང་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
དང་། །འཁོར་ཕྱིམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མངོན་མཐོ་
དང་། །རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་དབང་ཉིད་མི་འགོ་དང་། །བྱ་བ་
རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །ཞེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་

སྐྱབ་ཀྱིས། སྦྱོན་པས་ལོངས་སྦྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་
བདེ། །བཟོད་པས་མདངས་ལྡན་བཙོན་པས་
བཟིད། །བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་སློ་ཡིས་གྲོ་ལ། །ཞེས་
སོ། །ཡང་ངེས་ལེགས་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དུག་
ཏུ་ངེས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་སྐྱུ། བ་མ་གཉིས་
གྱིས་ཆོས་སྐྱུ། བཙོན་འགྲུས་གཉིས་ཀའི་གྲོགས་ཏེ། རྒྱལ་
ལས་མི་ཉིས། ལོངས་སྦྱོད་ཚྭ་གས་དང་སྐྱུ་ལ་པའི་སྐྱུ། །སྦྱོན་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་པ་གསུམ། །བསམ་གཏན་ཤེས་
རབ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ། །བཙོན་འགྲུས་གཉིས་ཀར་འདོད་པ་
ཡིན། །ཞེས་དྲངས་སོ། །གསུམ་པ་གོ་རིམ་ངེས་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་དང་། མཆོག་དམན་དང་། བླ་རགས་

ཀྱི་གོ་རིམ་མོ། །དང་པོ་ནི་གཏོང་བ་ལ་གོམས་ནས་ལོངས་
སྤྱོད་ལ་མི་བཟུ་བ་དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་དང་བཅས་
པ་ལས་ལྡོག་པས་ཚུལ་གྱི་མས་ལེན་ལ། དེ་དང་ལྡན་པས་
གཞན་ལ་གནོད་ལེན་མི་བྱེད་པས་བཟོད་པ་ལ་སོགས་པ་
བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། གཉིན་པོ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་རྒྱུ་དྲུའི་
རྒྱུ་དྲུགས་སྐྱེ་བས། སྐྱིན་པ་དམན་ཞིང་སྐྱེ་སྤྱོད་བས་སྤྱོན་ལ་
བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། སྐྱིན་པ་ཤན་པ་རྣམས་དང་
ནི། །རིགས་ངན་རྣམས་ཀྱང་སྟེར་བར་བྱེད། །གང་ཡང་རུང་
བས་ཚུལ་གྱི་མས་ནི། །བསྐྱུང་བར་རུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་འང་
སྐྱིན་པ་རགས་ཤིང་འཇུག་སྤྱོད་བས་དང་པོར་བསྟན་ཅིང་། དེ་

བས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཐུ་ཞིང་འཇུག་དཀར་བ་ལ་སོགས་
པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྡེ་མ་ལ་བརྟེན་སྤྱི་མ་
སྡེ། །དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་སྤྱིར་དང་། །རགས་པའི་
སྤྱིར་དང་ཐུ་བའི་སྤྱིར། །དེ་དག་རིམ་པས་བསྟན་པ་
ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྤྱད་པར་ཤེས་རབ་ནས་བསྟན་
པ་ཅི་ཞེ་ན། དེར་ཤེས་རབ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཐོག་
མར་བསྟན་ཅིང་དེ་ནས་ཡས་རིམ་དུ་བསྟན་གྱི། དེར་ཡང་གོ་
རིམ་འབྲུགས་པ་མ་གསུངས་སོ། །བཞི་པ་སྐྱོད་ན་ནི་པ་ར་
མི་ཏ་ཞེས་པ། པ་ར་ནི་མཆོག་གླེ་མི་ནི་འགོ་བ་སྟེ། འཁོར་
གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པས་དབྱེད་ན། མཆོག་ཏུ་འགོ་བར་བྱེད་
པ་སྤྱིར་སྐྱོད་ན་ཏེ་མཆོག་དམ་པ་ཐུལ། བྱ་ལོ་མ་པ། ལྷ་ན་

མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པར། དམ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཕྲོབ་བོ་
ཞེས་སོ། །སོ་སོའི་ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དབུལ་བ་འདྲོར་
བར་བྱེད་པ་དང་། །བསིལ་བ་ཐོབ་དང་ཁྲོ་བཅོད་
དང་། །མཚོག་སྦྱར་བ་དང་ཡིད་འཛིན་དང་། །དོན་དམ་ཤེས་
པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་གཉིས་པ་ཕ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་དུག་ལས། དེ་ལྟས་
དག་བ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
བསྟན་ཏེ། འདི་ལ་སྦྱིན་པའི་དོ་བོ། དབྱེ་བ། འབྲས་བུ་
གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི་གཏོང་བའི་སེམས་པ་བྱུང་པར་བ་སྟེ།
ཡེ་ཤེས་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ལས། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་དང་
བཅས་ཏེ་གཞན་ལ་གཏོང་བར་སེམས་པ་འོ་ཞེས་དང་། ཡུམ་
ལས། གཏོང་བར་མོས་པར་གྱུར་ཅིང་རྟག་ཏུ་ལྷུག་པར་
གཏོང་། །ཞེས་དང་། འདི་ཉིད་ལས། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་
འབྲས་བུ་ཅས་ཏེ། །སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་གཏོང་སེམས་ཀྱིས། །སྦྱིན་
པའི་ཕ་རོལ་སྦྱིན་ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན། ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ། ཟང་
ཟིང་གི་སྦྱིན་པ། མི་འཇིགས་པའི་སྦྱིན་པ་སྟེ་གསུམ་
མོ། །དེའང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་མི་
འཇིགས་གཏོང་། །ཞེས་དང་། འདི་ཉིད་ལས། མ་གུས་པ་ལ་
ཆོས་མི་བཤད། །ཅེས་དང་། ཆོས་གོས་གསུམ་མ་
གཏོགས་པ་སྦྱིན། །ཞེས་དང་། བདག་ནི་མགོན་མེད་རྣམས་

ཀྱི་མགོན། །ཞེས་ཅིམ་པ་ལྟར་རོ། །འབྲས་བུ་སྤང་བྱ་སྤྲོད་བ་
དང་། འཐོབ་བྱ་ཐོབ་པ་གཉིས་ལས། སྡུ་མ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྦྱན་པས་ཡི་དྲགས་འགོ་བ་གཙོད། །ཅེས་
དང་། གཉིས་པའང་། སྦྱོད་ཆོ་ལོངས་སྦྱོད་མཐའ་ཡས་རྒྱས་
པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
སྦྱན་པ་པོ་ནི་ལོངས་སྦྱོད་མི་འདོད་ཀྱང་། །ལོངས་སྦྱོད་ཤིན་ཏུ་
བཟང་ལ་མང་དང་འཕྲད། །ཅེས་དང་། སྦྱན་པ་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་
ལྡན། །ཞེས་དང་། གནས་ལྡེ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། གཞན་
ལ་ཁ་བས་བྱིན་པ་ཡིས། །གནས་ལྡེ་དག་ནི་ཀྱན་ཐོབ་
སྟེ། །ཆོ་དང་ཁ་དོག་སྟོབས་དང་བདེ། །ནད་མེད་པ་ནི་ཕུན་

སྐྱུ་ཚོགས། །ཞེས་སོ། །གཞུང་གི་དོན་ལ། བན་ཡོན་རྗེས་
སྐྱུ་བསྐྱབས་པ་དང་། སྐྱེམ་པ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་འོ། །དང་
པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྐྱར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བན་ཡོན་
མདོར་བསྟན་པ་ལ། སྤྲིག་པ་སེལ་བ་དང་། དེའི་འབྲེད་པ་
གཉིས་ལས། སྐྱེམ་ནི། དེ་ལྟས་ཞེས་གཉིན་པོ་སྟོབས་རྒྱུ་
བ། སྤངས་བྱ་སྟོབས་ཆེ་བ། འབྲས་བུ་སྐྱབས་བསྐྱེད་པ་
གསུམ་བསྟན་ལ། སྤྲིག་པ་སྟོབས་ལྡན་དེ་གཞན་ཐར་པའི་ཆ་
མཐུན་གྱི་དགོ་བས་གཞོམ་མི་རྒྱས་པས། བྱང་རྒྱལ་གྱི་
སེམས་ཁོ་ན་གཉིན་པོ་ཡིན་ཞེས་པ་འོ། །གཉིས་པ་ནི་བསྐྱེད་
པ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཁོ་ན་ཕན་
བདེའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་དགོངས་ཤིང་གསུངས་པས་

སྒྲིབ་བྱ་ཡིན་ཞེས་པ་འོ། །ཕན་ཡོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་
གསུམ་ལས། སྒྲོན་འཇུག་བྱུན་མོང་གི་ཕན་ཡོན་ལ་གསུམ་
གྱི་དང་པོ་མ་མཐོང་བའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ། འདིས་ནི་ཆད་
མེད་ཅེས་དང་། སྲིད་པའི་ཞེས་པས་སངས་རྒྱས་འབྱུང་པ་
དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་འདོད་པ་འབྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་
ཏེ། སྒྲུ་མ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱེས་ན་བདེ་མཆོག་ལྗོན་གས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཆོག་མཆོག་ཆུང་དུས་འབྱུང་པ་འོ། །དེ་ལྟར་ན་
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དཀའ་སྤྱད་དཔག་མེད་བརྒྱ་ཕྱག་
དང་། །ལ་སོགས་པ་བཤད་ན། བསྐྱལ་པ་གངས་མེད་པ་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའམ། སུམ་ཅུ་ཅུ་དུག་གམ། གསུམ་
ཅི་སྟེ་བདེ་སྤྱག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་

གཅིག་ཏུ་གཞན་གྱི་དོན་ལ་གཞོལ་བས་དེ་ལ་དཀའ་བར་
སེམས་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་
སྟོས་ནས་བདེ་སྒྲག་ཡིན་ཏེ། སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཡུན་
ལ་སྟོས་ནས་དང་། འབྲས་བུ་མཚོག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་སྟོས་
ནས་བདེ་སྒྲག་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་གསུང་ངོ། །གནས་
སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་གཞོལ་བར་
འདོད་པ་ཉན་རང་གི་བདེ་བ་དང་། སེམས་ཅན་མི་བདེ་བ་
བསལ་བར་འདོད་པ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་བདེ་བ་དང་།
བདེ་མང་བརྒྱ་ཕྱག་སྟེ་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་འདོད་
པས་སེམས་དེ་གཟུང་བའོ། །འདིར་ཉན་རང་གི་ཞི་བ་དང་།
ལྷ་མིའི་བདེ་བ་སེམས་དེ་མེད་ཀྱང་འཐོབ་མོད། དེ་དག་དེའི་

ཕན་ཡོན་དུ་མི་འབྲད་ཅེ་ན། སེམས་དེ་ལས་དེ་དག་ཀྱང་
འཐོབ་སྟེ། དུམ་ལས། རབ་འབྱུང་འདི་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་
ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
འདི་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་
བུའོ། །གཉིས་པ་མཐོང་བའི་ཕན་ཡོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
བསྐྱེད་ཅེས་རྩ་བ་བཞིས་མིང་དང་། རྟོན་འཕོ་བའོ། །གསུམ་
པ་ཕན་ཡོན་དཔེས་བསྐྱབས་པ་ལ་དུག་སྟེ། དམན་པའི་
ལུས་མཆོག་དུ་སྦྱར་བ་གསེར་འབྱུང་རྩེའི་དཔེ་དང་། རྟེན་
དཀར་ཞིང་ཕན་འདོགས་པ་ཆེ་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་འོར་བུའི་
དཔེ་དང་། འབྲས་བུ་བདེ་མི་ཤེས་པ་ལ་དབང་སྦྱར་བ་དཔག་
བསམ་ལྟོན་ཤིང་གི་དཔེ་དང་། དེས་པའི་སྒྲིག་པ་བེལ་གྱིས་

གཞོན་པ་དཔའ་བོའི་དཔེ་དང་། མ་ངེས་པའི་སྒྲིག་པ་རྒྱུངས་
ནས་འབྱེན་པ་དུས་མཐའི་མེའི་དཔེ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་
དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གསེར་འབྱུར་ཞེས་པས་ཏེ། དེས་
ལྷགས་ལ་སོགས་པ་སྦྱར་བ་བཞིན་ཏེ། འཕགས་པ་བྱམས་
པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དངུལ་ཆུའི་རིགས་
གསེར་དུ་སྦྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེ་སྤང་གཅིག་གིས་
ལྷགས་སྤང་སྟོང་གསེར་དུ་སྦྱར་བར་བྱེད་ལ། ལྷགས་སྤང་
སྟོང་གིས་དེ་སྦྱར་བར་མི་རྣམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པ་ཉིད་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གསེར་འབྱུར་གྱི་ཕྱི་
གཅིག་གིས། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་ལྷགས་
ཟད་པར་བྱས་ཏེ། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

གསེར་གྱི་མདོག་ཏུ་བྱེད་ལ། ཕྱི་དེ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་
པའི་ལྷགས་ཀྱིས་སྒྲར་སྒྲར་བར་མི་རྒྱས་སོ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། འགྲོ་བ་ནི་དེད་དཔོན་ཞེས་པས། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་
བལྟ་འོ། །དེའང་རྒྱད་སྟེ་མ་ལས། འབྱུང་བར་དཀོན་མཁྱིལ་ལ་
སོགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ཏེ། རྟེན་དཀར་བ་དང་། སན་
འདོགས་ཆེབས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དགེ་བ་གཞན་ཞེས་པ་
སེམས་དེས་མ་བློན་པའི་དགེ་བ་རྣམ་སྟོན་ཕྱང་ནས་འཇོག་
པའི་དཔེ་དང་། ཟིན་ན་མི་བདེ་ཅིང་སྒྲར་འཕེལ་བའི་དཔེར་
མཇོད་དེ། དཀོན་མཆོག་བླ་མ་ཏྲོག་ལས། འཇམ་དཔལ་
འདི་ལྟ་སྟེ། ཤིང་ལྗོན་པ་སྤྲོ་ཆོགས་ནི་ཁམས་བཞི་ཡིས་

བཟུང་ན་རྣམ་པར་འཕེལ་ལོ། །འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་དུ་
དགོ་བའི་རྩ་བ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བཟུང་ཞིང་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་བསྔོས་ན་རྣམ་པར་འཕེལ་ལོ་
ཞེས་སོ། །བཞི་པ་ནི། དཔའ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤ་འཁོན་ཅན་
འཇིགས་པ་ལས་སྒྲོལ་བ་ལྟར། རྩ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སེམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་མྱོང་
བར་ངེས་པའི་ལས་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་མ་བྱས་ཀྱང་། དེ་
ཞིག་མངོན་གྱུར་གཞོན་ཅིང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་བསྐྱེད་པས།
སྤིག་པ་ཤིན་དུ་ཞེས་ཏེ། སྒྲོ་གྲོས་མི་ཟད་པར། དིགས་ཀྱི་བྱ་
འདི་ལྟ་སྟེ། དཔའ་བོ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པའི་སྐྱེས་བྱ་ནི་
དགྲ་རྣམས་ལས་འཇིགས་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་

བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དཔའ་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཉེས་པར་སྦྱད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགྲ་
རྣམས་ཀྱིས་འཇིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །ལྔ་པ་ནི།
གཞན་གྱིས་བསྐྱོ་བའི། གསོལ་བ་བཏབ་པའི། མི་ཤེས་
པའི་སེམས་པ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། ཟློང་བར་མ་ངེས་པ་གསུམ་
སྐད་ཅིག་ལ་རྩ་བ་ནས་སྟོང་བས་དུས་མཐའི་ཞེས་ཏེ། ཡབ་
སྲས་མངལ་བ་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་པའི་ཆོ།
ཉིམ་གཉིས་བྱུང་བས་ཆུ་མིག་དང་ཆུ་ཕྱན་རྣམས་བསྐྱམས།
གསུམ་བྱུང་བས་ཆུ་མིག་ཆེན་པོ་དང་ཆུ་ཕྱན་ཆེན་པོ་
བསྐྱམས། བཞི་བྱུང་བས་ཆུ་གླུང་བཞིའི་གནས་མ་རྩོས་པ་
བསྐྱམས། ལྔ་བྱུང་བས་རྒྱ་མཚོ་དཔག་ཚད་གཅིག་གི་ཆུ་

བསྐྱམས། དེ་ནས་གཉིས་ནས་ལྷ་བཅུ་འེ་བར་དང་། བཞི་
ཁྲི་འེ་བར་དང་། མཐར་ཤིང་ཏ་ལ་གཉིས་རྩ་བ་པ་ཅམ། ལུས་
མཆན་བྱང་རྩ་བ་པ་ཅམ། བ་ལང་གི་ཕྱི་ག་ཇེས་ཀྱི་ཚུ་ཅམ།
ཟེལ་པ་ཕྱམ་ཕྱོམ་ཅམ། མཚུ་བ་མོ་སྦྱུ་མ་པ་ཅམ་གྱི་ཚུ་ཡང་
མ་ལུས་པར་གྱུར་པའི་དུས་དེ་ཡོད་དོ། །ཞེས་སོ། །རྩ་ག་པ་
ནི། དེའི་ཕན་ཡོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་བྱམས་མགོན་སློ་
དང་ལྡན་པས་ནོར་བཟང་ལ་བཤད་དོ། །གྲོང་བྱེར་སྦྱིད་པའི་
འབྱུང་གནས་ཀྱི་དེད་དཔོན་ནོར་བརྟན་གྱི་བུ་ནོར་བཟང་ལ་
བཤད་དེ། འཕགས་པ་སྤྲོད་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནོར་བཟང་གིས། མགོན་པོ་འཇམ་པའི་
དབྱངས་ལས་བྱང་ཚུབ་ཏུ་སེམས་བསྦྱིད་པ་མཐོས་ཏེ། དགོ་

བའི་བཤེས་གཉེན་བརྒྱ་ཕྱག་གཅིག་དང་དགྲའི་མཐར།
ཁྱེའུ་དཔལ་འབྱུང་དང་བུ་མོ་དཔལ་གྱི་སྒྲོ་གྲོས་མ་ལས་
གནང་བ་ཐོབ་སྟེ། རྒྱལ་བ་བྱམས་པ་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་གྱི་
ཁང་པ་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་སྒྲུང་མཛད་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ན་བཞུགས་པ་དེར་སོང་བ་དང་། བྱམས་པས་ཀྱང་
དེ་ལ་བསྐྱུས་ཏེ། ལྟོས་ཤིག་སེམས་ཅན་བསམ་པ་དག་པ་
འདི། །ཞོར་བཟང་ཞོར་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྟན་པའི་བུ། །བྱང་
ཆུབ་སྤྱོད་པ་དམ་པ་ཡོངས་འཛོལ་ཞིང་། །མཁས་པ་ང་ཡི་
བྱུང་དུ་ཉེ་བར་འོངས། །ལེགས་པར་འོངས་སམ་སྟོང་རྗེ་
བྱམས་འབྱུང་ཁྱོད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
དང་། དེ་ནས་དེས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ། འཕགས་པ་བདག་གིས་

བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ན་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་།
ཇི་ལྟར་ནན་ཏན་དུ་བྱ་བ་བསྐྱན་དུ་གསོལ་ཞེས་ཞུས་པ་དང་།
བྱམས་པས་ལེགས་སོ་བྱིན་ནས། རིགས་ཀྱི་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་
བུ་འོ། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་དཀར་པོ་རྣམ་པར་
འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ཞིང་ལྟ་བུ་འོ། །འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་
བརྟེན་པས་ས་ལྟ་བུ་འོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་
སྤང་བས་ཕ་ལྟ་བུ་འོ། །དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་སྦྱོབ་པས་
རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བྱ་ལྟ་བུ་འོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དཔེ་སྟེ་
ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱན་ནས། རིགས་ཀྱི་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ནི་ཕན་ཡོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེ་བྲག་

གཞན་དང་ཡང་ལྟན་མོ་ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱིས།
སྒྱེས་བུ་གང་ཞིག་སྐད་ཅིག་ཅམ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སྒྲོམ་
བྱེད་པ། །དེ་ཡི་བསོད་ནམས་ལུང་པོ་ནི། །རྒྱལ་བ་ཡིས་ཀྱང་
བགྲང་མི་སྟོད། །ཅེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་
ནམས་གང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་སྟོན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དེ་ཞེས་རྩ་བ་བཞིས་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་དང་། འགྲོ་
བར་འདོད་ཅེས་པས་མཆན་ཉིད་བསྟན་ཏེ། ལྷ་མ་སྟོན་འཇུག་
གཉིས་ཞེས་གསུངས་པ་འདི། རོ་བོའི་སྒྲོ་ནས་བྱེ་བ་དང་།
གཞན་ལྷལ་གྱིས་དབྱེ་ན། སློབ་དཔོན་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
ཀུན་རྫོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་

བདག་ཉིད་ཅན་བསྐྱེད་ནས་ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་
ཤེ་ལས། དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་
ནས་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
འབད་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་
དང་། ཐོབ་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་ན་བདེ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཆོས་
ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་
སྐབས་ནས། བདེ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆེད་པའི་
ཆོ་མོས་པའི་སློ་ནས་སམ། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆེད་
པའི་ཆོ། ཤེས་པའི་སློ་ནས་ཆེད་པས་སམ་ཞེས་སོ། །ས་
མཆོམས་ཀྱིས་བྱེ་ན་བཞི་སྟེ། མོས་དང་ལྷག་བསམ་དག་པ་
དང་། །རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་གཞན་དུ་འདོད། །དེ་བཞི་ན་སྒྲིབ་པ་

སྤངས་པ་འོ། །ཞེས་སོ། །དཔེའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་ས་གསེར་རྒྱ་བ་མེ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པ་འོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ། སྒོ་ན་པ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་
ནི་སྤངས་པ་བདུན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། བྱུང་རྒྱུ་ལ་སོས་པས་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཚོགས་སྒྱུར་ན་ཡོད་ལ། འཇུག་པ་འགྲོ་བ་ནི་
ཚས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་བྱུང་རྒྱུ་དངོས་སུ་སྒྱུར་བས་ཐོབ་པ་
ནས་ཞེས་བཞེད་པ་ནི་འདི་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བསྐྱབ་
བཀྲས་ལས། ཅི་སར་མ་རྒྱད་པ་ལ་ཡང་བྱུང་རྒྱུ་སེམས་
པའི་སྒྲིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་
བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། ཡོད་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་།
འཇུག་དཔལ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཀོད་

པར། བཅོམ་ལྷན་འདས་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྒྲོན་
གྱི་ཆེའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས་སྦྱོད་པ་དང་ལྷན་པར་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་
འཇུག་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་། ནམ་
མཁའི་སྣང་པོའི་མདོར་ཆེད་པ་དང་བཀྱར་སྟེའི་རྒྱ་ལས་རྩ་
བའི་ལྷང་བར་གསུངས་པ་དང་། འཕགས་པ་དྲི་མ་མེད་པར་
གྲགས་པས་བསྟན་པ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་རིམ་བ་
དང་མཉམ་པ་དྲལ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྐྱེ་ཞིང་དེ་
ལས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་འོ་ཞེས་མདོ་
གཞན་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཤིང་། འདིར་ཡང་འཇུག་
པའི་ཆོག་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྒྲོན་

པ་སློབ་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། འཇུག་པ་སློབ་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་
ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ལྡན་པས། སློབ་སྦྱོབ་པ་དང་བྲལ་པ་
དང་། བསྐྱབས་པས་ཟིན་པ་ཞེས་དང་། ལྷོན་གྱིས། བསམ་
པ་ཕུན་སྲུལ་ཚོགས་པ་དང་། སྦྱོར་བ་ཕུན་སྲུལ་ཚོགས་པ་
དང་ཞེས་བཤད་ལ། སློབ་དཔོན་ཇི་ཏྲ་རིས། སློན་པ་གཞན་
དོན་དུ་བྱང་རྒྱུ་འདོད་པར་ཁས་འཆེ་བ། འཇུག་པ་དེ་རྒྱུན་དུ་
བསྐྱུང་བར་ཁས་འཆེ་བ་ཞེས་པ་འང་འདིའི་དགོངས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁས་འཆེ་བ་འགྲོ་བ་དངོས་དང་དཔེ་དོན་མི་འགྲིག་
པས་ཟེར་བ་ལ། བདག་གི་སྒྲ་མས། སློབ་དཔོན་འདིས་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་མཐའ་དག་བབྱང་བར་ཁས་
འཆེ་བ་སློན་པའི་སྒྲ་མ་པ། ཇི་ལྟར་བབྱང་བ་ལྟར་སྦྱད་པར་

ཁས་འཆེ་བ་འཇུག་པའི་སྒྲིམ་པར་བཞེད་པས་འདི་ལ་
འགལ་བ་མེད་གསུང་ངོ། །ཡང་འཇུག་པ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་
ཟེར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་
གསུངས་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། སྐལ་པ་དང་
ལྡན་པའི་གཞི་རིགས། སྦྱོད་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་གཞི་སེམས་
བསྐྱེད་པ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཟུར་དུ་ཐོབ་པའི་གཞི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་ཞེས་གཞི་ཐ་དད་པར་གསུངས་
སོ། །ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་
བྲངས་པ། གང་དག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྒྲིམ་པ་དེ་ནི་དཀོན་མོ། །དེ་
བས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཆས་པ་དེ་དཀོན་ཞེས་པས། འབྲས་བུ་
དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། དེའི་ཐབས་སུ་སྦྱོད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་

སྒྲོན་འཇུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། སྦྱོང་པ་དང་ལྡན་པར་
སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་དང་། སྦྱོང་པ་ལ་དམ་བཅའ་བའི་
སེམས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོང་པ་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་པའང་སྒྲོན་པ་སྐྱབ་པ་དང་མི་ལྡན་ན་སེམས་ཀྱི་
འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། སྦྱོར་བ་ལ་ལྟོས་པ་
དང་བྲལ་བ་དང་། སྒྲོན་པ་བསྐྱབས་པས་མ་བློན་ན་ཆོག་ལ་
མི་ལྟོས་པར་འབྱུང་རོ། །དམ་བཅའ་བའི་སེམས་པས་ཀྱན་
ནས་བསྐྱེད་པའི་སྦྱོང་པ་དང་ལྡན་ཞེས་པའང་མདོའི་དོན་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་ཆས་པ་ཞེས་པས་སོ། །དེས་ན་
བདག་གི་སྒྲུ་མས། སྒྲོན་འཇུག་གཉིས་ཀ་ལ། སོ་སོའི་
སེམས། སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་ དེ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱུང་

བ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ནི། །སེམས་པ་འདུན་དང་
བཅས་པའོ། །ཞེས་དང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ། སེམས་
བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པས། སྡེ་མ་སྡེ་མ་གཙོ་ལ་བྱི་
མ་གཉིས་ཀའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་སྟོན་པའི་སེམས་ནི་
གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཆེན་པོར་འདུན་པ་སྟེ། བསྐྱེད་
བཏུས་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སྟོན་པའི་སེམས་ནི། སངས་
རྒྱལ་སྐུ་འགྱུར་བར་བྱའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ་
ཞེས་སོ། །ཆོག་ཆོས་གསུམ་ཚད་བས། དེ་རྒྱན་དུ་སྟོན་པ་
མི་ཉམས་པར་བསྐྱུང་བའོ། །གཉིས་པའང་གཞན་དོན་དུ་བྱང་

ཆུབ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་འཇུག་པའི་སེམས་
དང་། ཆོ་ག་སྒྲར་བཞིན། ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་སྤང་བ་ལ་
སོགས་པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱུང་བའོ་ཞེས་གསུང་ངོ། །དེའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་སྟོན་འཇུག་གི་སེམས་རྒྱུད་པ་སྟོམ་པ་མ་
ཡིན་ལ། སྟོན་འཇུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་པ་མི་མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་གཞི་དང་བཅས་པ་སྤྲོད་སེམས་ཡོད་ན་གཉིས་ཀའང་
སྟོམ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྟོམ་པའི་མཆན་ཉིད་དང་ལྡན་པས་
དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཀྱང་། རྒྱ་གཉིས་ཁོ་
ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྩིས་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོམ་པ་ཡང་
དག་པར་སྤངས་པ་གཏོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྟོན་པ་བཏང་བ་དང་ཞེས་

བཤད་ལ། མིན་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་
སྒྲིམ་པས་མ་བེན་གྱང་། བསོད་ནམས་རྒྱན་ཆགས་འབྱུང་བ་
ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། མདོ་ལས། མེ་ཏྲ་ག་ཙམ་ཞིག་རབ་
ལུལ་བས། །གང་ཞིག་ངན་འགྲོར་ལྷུང་མ་གྱུར། །དེ་ལ་དུས་
ཉི་བརྟན་པ་ནི། །མཚན་མིན་ཁྱོད་སྒྲིན་འདི་འདྲ་ཡིན། །ཞེས་
དང་། སྒྲིབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས། སྒྲིད་པ་དང་མི་ལྡན་ཡང་། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་ཕན་པར་འབྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་
དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པར། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟར་
ཁྱོད་ནི་བྱ་བ་མང་ལ་བྱེད་པ་མང་བ་སྟེ། ཉིན་མཚན་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲིན་པའི་ཕ་རོལ་དུ་སྒྲིན་
པ་ལ་བསྐྱབ་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་སྒྲིན་པ་ལ་

བསྐྱབ་པར་མི་ལྟས་ཏེ། དེ་བས་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཁྱེད་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་འདུན་པ་དང་། དད་པ་
དང་། དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། སྒྲོན་པ། འགོ་ཡང་རུང་།
འགྲེང་ཡང་རུང་། འདུག་ཀྱང་རུང་། ཉལ་ཡང་རུང་། སད་ཀྱང་
རུང་། ཟ་ཡང་རུང་། འཐུང་ཡང་རུང་སྟེ། ཏྲག་པར་རྒྱན་དུ་བྲན་
པར་གྱིས་ལ་ཡིད་ལ་བབུང་སྟེ་སྒྲོམས་ཤིག མཐར་རྒྱལ་པོ་
ཆེན་པོ་ཁྱེད་དེ་ལྟར་ཞུགས་ན། རྒྱལ་སྲིད་ཀྱང་བྱེད་ལ། རྒྱལ་
པོའི་བྱ་བ་འང་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཚོགས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །དེས་
ན་རྒྱན་ཆགས་འབྱུང་བ་མིན་ཞེས་པ་འང་། དམ་བཅའ་བའི་
ལུགས་ཀྱས་མ་བེན་པའི་སྒྲོན་པ་རྒྱང་བ་ལ་དགོངས་ནས་

འཇུག་པའི་སེམས་བཞིན་དུ་ཞེས་བཀར་ཏེ་གསུངས་
སོ། །མཁས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱ་བ་དང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཆའམ། སེམས་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་དགེ་ལ་
སོགས་པ་ལའོ། །གསུམ་པ་ཕན་ཡོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ།
མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེའི་འཐད་པ་གཉིས་ལས། སྡེ་མ་ལ་
སྟོན་པ་དང་། འཇུག་པ་གཉིས་ཀྱི། སྡེ་མ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཅེས་
ཏེ། སྟོན་པ་སྐྱབ་པའི་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བས། འཁོར་བ་ན་
འཁོར་བའི་ཆོ། འབྲས་བུ་ལྷ་མིའི་བདེ་བ་འབྱིན་ཡང་། མདོན་
དུ་རྒྱ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ན། རྒྱན་ཆགས་མི་འབྱུང་སྟེ།
སྟོད་པ་ལ་དམ་བཅའ་བའི་སེམས་པས་འཕངས་པ་མེད་
པས། བར་མས་བསྐྱས་པའི་དགེ་བ་མདོན་དུ་རྒྱ་ཡོད་པ་ན་

བསོད་ནམས་ཡོད་ཀྱང་། གཉིད་ལོག་པ་ལ་སོགས་པའི་
གནས་སྐབས་ན་སེམས་པས་འཕངས་པའི་རྒྱ་ཆགས་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱབ་བརྟམ་ལས། དེས་ཀྱང་འཁོར་བའི་
བདེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
སྤྱོད་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡང་བརྟམས་པར་མི་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་།
དེའི་འཐད་པ་ཡང་། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་
ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཟེལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་། རྩ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་
ལ་དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བསྐྱོག་གོ། །རིགས་
ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་

རྫོང་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་བེལ་
གྱིས་གཞོན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་
ལ། འཁོར་བའི་དབྱལ་བ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསྐྱོག་གོ་
ཞེས་དང་། རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་ལས་རྒྱ་ཆེར་
བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ནས་བབྱང་སྟེ་ཞེས་ཅ་བ་
བརྒྱད་དེ། དེའང་འཇུག་པའི་སེམས་སྤངས་པ་ནས་བབྱང་སྟེ།
བསོད་ནམས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ལ་གཏམ་
དུ་བྱ་བ་ལས། མི་ཉལ་བའམ་ཉལ་ཡང་རུང་། །ཡང་དག་
སྤངས་པ་ནས་བབྱང་སྟེ། །བག་མེད་གྱུར་ཀྱང་སེམས་ཅན་
རྣམས། །མཐའ་ཡས་ཕྱིར་ན་སེམས་ཅན་བཞིན། །བསོད་

ནམས་མཐའ་ཡས་ཏྲག་སོགས་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །བསམ་
པ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དོན་ལས་མི་ལྡོག་པའི་སེམས་
ཀྱིས་སྒྲངས་ཏེ། ལམ་སྐབ་པ་མི་འདོར་བའོ། །དགོས་པ་
སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་བསྐྱལ་འདོད་དོ། །དེ་བས་ན་འཇུག་པ་
སྒྲངས་ནས་བསོད་ནམས་རེས་འགའ་བ་མ་ཡིན་པས་རྒྱན་
མི་འཆད་དུ་འོ། །འདི་ནི་སྡུ་མ་དང་མི་མཚུངས་པས་གཉིད་
སོགས་སོ། །བག་མེད་ནི་སྐབ་པའི་ནན་ཏན་དང་བྲལ་བས་
བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱལ་པ་ལ་བག་མེད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེའི་འཐད་པ་ལ་གཉིས་ལས།
ལུང་གི་དོན་འཐད་པ། འདི་ནི་ཞེས་ཏེ། ལག་བཟང་གིས་
ཁྱེས་པ་ལས། ཁྱེས་པ་དང་ལྡན་ན་སྦྱིན་པ་དང་། གཏོང་བ་

དང་རྣམ་པར་གཏོང་བའི་ཚུལ་གསུངས་ནས། རྣམ་པ་དང་
མི་ལྡན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ལགས་བཟང་གིས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་
དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བསྐྱེལ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྦྱོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་
ཏུ་སྦྱོན་ལམ་འདེབས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་སྦྱོན་
པ་ཆེན་པོ་དང་། གཏོང་བ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་པར་གཏོང་བ་
ཆེན་པ་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་ཅིང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཅི་འཁྱེར་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་
སེམས་ཅན་ལ་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཆར་དང་། བདུད་ཅི་འཁྱེར་
དབྱིངས་ཀྱི་ཆར་སྦྱོན་པར་འདོད་པ་དང་། གཏོང་བ་དང་རྣམ་

པར་གཏོང་བར་འདོད་པ་དེ་ནི། སྦྱིན་པ་དང་གཏོང་བ་དང་རྣམ་
པར་གཏོང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་མཆོག་དང་དམ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ལགས་བཟང་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བས་ཆོགས་ཆུང་དུས་སྦྱིན་པའི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཚྲོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྦྱོན་པ་ཅིམ་གྱི་
དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་སོ། །དགོས་པ་དམན་པར་
མོས་པ་བསྐྱོག་པའོ། །དོན་གཉིས་པ་རིགས་པའི་འཐད་པ་
ལ་གཉིས་ལས། སྦྱོན་པ་པན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་འཐད་པ་ལ་
གསུམ་གྱི་དང་པོ་བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་
ཞེས་པ་ལ། འཛམ་གུའི་གླིང་འདིར་ཆོང་དཔོན་མཛའ་བོ་ཞེས་
པ་ཞིག་ལ་བྱ་མེད་ནས་གཙུག་ལག་མཁས་པ་རྣམས་ལ་

དེས་ཞིང་ལུང་བསྟན་ནས། དེས་ཀྱང་བྱས་པས། བྱེའུ་
མཐོང་། མཐོང་བོའི་བྱ་མོར་བཏགས། བ་རྒྱ་མཚོ་ལ་བཅས་
སྟོན་གྱི་ནོར་བུ་སྟོན་དུ་བྱིན་པས་དེ་ཉིད་ཆོའི་དུས་བྱས་ཏེ།
སྟར་ལུང་བསྟན་པའོ། །བྱེའུ་ཆེར་སྟོན་ནས་མ་ལ་པའི་ལས་
ཀ་དེས་ཞིང་ལུང་བསྟན་ནས། དེས་སྟོས་འཛོང་བ་དང་།
གྲོང་རྒྱ་བ་དང་། གྲོང་དལ་རྒྱ་བ་དང་། སྟོངས་རྒྱ་བའི་ཆོང་བ་
བྱས་པ་ལས། ཉིན་རེ་ཞིང་ཡང་ཀཱ་པ་ཁི་ཉིས་བརྒྱ་དང་།
བཞི་བརྒྱ་དང་། ལྷག་བརྒྱ་དང་། བརྒྱད་བརྒྱའི་ཁེ་ཆེད་པ་
དེས་མ་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་དོ། །དེ་ནས་རིང་ཞིག་ན་
ནོར་བུ་སྟོན་པའི་རིགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐོས་ནས། ནོར་བུ་སྟོན་
དུ་ཆས་པ་དང་། དེ་མས་བཞོལ་བས་མ་ཉན་པར་མའི་མགོ་

ལ་བགོམས་ཏེ་སོང་ངོ། །དེ་སོང་བ་དང་གྲུ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་མཚོའི་
འགྲམ་ས་སྒྲའི་ལྷའི་གྲོང་ཁྱེར། མྱོས་བྱེད། རྟག་མྱོས། བདེ་
བྱེད། ཚངས་པའི་སྒྲ་མ་སྟེ་བཞིར་ལྷའི་ལོ་ཉིས་བརྒྱར་ལྷའི་
བུ་མོ་ཉིས་བརྒྱ་དང་། བཞི་བརྒྱ་དང་། རྟག་བརྒྱ་དང་།
བརྒྱད་བརྒྱས་མཚོད་དོ། །དེ་ནས་སྤར་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་
མཐུ་ཟད་པས། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱོ་ཞིང་ཡིད་བྱུང་ནས་སོང་
བ་དང་། ཉི་ཚེ་བའི་དབྱུལ་བའི་གནས་སུ་སོང་བ་ན། དེ་ན་
མིའི་མགོ་བོ་ལ་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་འབར་བ་འཁོར་བ་ཞིག་
འདུག་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ནས། མྱོས་བྱེད་དང་ནི་རྟག་
མྱོས་དང་། །བདེ་བྱེད་ཚངས་པའི་སྒྲ་མ་སྟེ། །གྲོང་ཁྱེར་བཞི་
ལས་རབ་འདས་ནས། །ལས་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འདིར་འོངས་

ཀྱི། །གང་མ་བཅིངས་པ་དེ་ཆིངས་ཤིག །གང་དག་བཅིངས་
པ་དེ་ཁྲོལ་ཅིག །ཟེར་བ་དང་། འཁོར་ལོ་དེ་མགོ་བོ་ལ་
བབས་པ་ན། དེས་སྦྱས་པ། ཀྱི་མ་ལུས་ཅན་གཞན་དག་
འདིར་འོང་བ་ལྟ་ཡོད་དམ་མེད། དེས་དེ་ལ་སྦྱས་པ། གང་
གིས་ལས་འདི་ལྟ་བུ་བྱས་པ་དག་འདིར་འོང་བར་འགྱུར་
རོ། །དེ་ནས་མཛའ་བོའི་བྱ་མོ་རང་གི་ཉམས་དེས་གཞན་ལ་
བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་སྦྱིས་ནས་སྦྱོན་ལམ་བཟུབ་པ། འདི་འདྲ་བའི་
ལས་ཀྱིས་སྦྱོང་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁྲད་པའི་ནད་
ཐམས་ཅད་བདག་ལ་སྦྱིན་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་བསམས་མ་
ཐག་ཏུ་སྦྱག་བསྐྱེད་ལས་གོལ་ཏེ། རྣམ་སྦྱིན་དེ་བྱང་པེ་ཞེས་
འབྱུང་བས་ན། སེམས་ཅན་རེ་རེ་ཞིང་སྦྱག་བསྐྱེད་བསལ་བ་

དང་། བདེ་བ་སྐྱབ་པར་འདོད་པ་སྒྲིམ་ཀྱང་ཅི་
དགོས། །གཉིས་པ་བསམ་པ་དཀོན་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དེ་ལྟ་
བུའི་བསམ་པ་གཞན་ལ་མེད་པ། རང་ལ་རང་མེད་པ། དེས་
ན་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སའམ་ཞེས་ཏེ།
རང་བཞིན་གྱིས་བརྩེ་བ་ཕ་དང་མ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ལྷ།
བདེན་པར་སྐྱབ་བའི་བྱང་སྤྱོད་། ཚད་མེད་པ་ལ་སྒོ་སྤྱདས་པ་
ཚདས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གཞན་བྱང་རྒྱབ་ལ་འགོད་
པའི་བསམ་པ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཞེས་
དང་། གསུམ་པ་གཞན་དག་ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་ཕན་
འདོགས་པ་ཆེ་བ་ནི། འགྲོ་བ་ཀྱན་ཞེས་པ་སེམས་དང་ལྷས་
ཀྱི་དགའ་བ་དང་སྐྱབ་བསྐྱེལ་སེལ་བས་མྱད་དུ་བྱུང་

པའོ། །གཉིས་པ་འཇུག་པ་ཕན་ཡོན་དང་ལྡན་པའི་འཐད་པ་
ལ་ལྔ་ལས། བསྐྱབས་པས་བྱིན་པ་ནི། ཕན་པར་བསམ་པ་
ཞེས་ཏེ། ཟླ་བ་སྟོན་མ་ལས། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་གཏམས་
པའི་ཞིང་དག་ན། །མཆོད་པའི་རྣམ་པ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་
ཡིས། །སྐྱེས་ཆེན་རྣམས་ལ་ཉིན་རེ་ཏྲག་མཆོད་པས། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་ཀྱི་གྲངས་དང་ཆར་མི་མོད། །ཅེས་དང་། ཡང་
དཔའ་སྦྱོན་གྱིས་བྱས་པ་ལས། རིན་ཆེན་དག་གིས་ཀྱན་
བཀའ་སྟེ། །བདེ་བར་གཤེགས་ལ་ཕུལ་བ་བས། །གང་གིས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་བཏུད་ན། །བསོད་ནམས་འདི་ནི་བྱད་པར་
འཕགས། །ཞེས་ཏེ། རོན་བཙོན་པ་ནི་འཇུག་པའོ། །བྱེད་པ་
དངོས་ནི་གང་ཞིག་ཅེས་ཅུ་བ་ལྔའོ། །དེའི་བསྐྱབས་པ་ནི། དེ་

དང་དག་མཚུངས་ཞེས་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་འདྲ་
བའི་དག་བ་གཞན་མེད་དེ་བདེ་བས་ཚིམ་པར་བྱེད་པས་
སོ། །དེ་འདྲའི་བཤེས་མེད་དེ་སྤྱག་བསྐྱེད་གཙོད་པས་
སོ། །དེ་འདྲའི་བསོད་ནམས་མེད་དེ་གཏི་མུག་ཀྱང་སེལ་བས་
སོ། །གསུམ་པ་ལན་ལ་མི་སྟོས་པ་ནི་ཕན་བཏགས་ཞེས་
སོ། །བཞི་པ་སྐྱབ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་འགྲོ་བ་ཞེས་ཏེ། ནར་མའི་
བས་ཅམ་སྦྱར་བ་ཡང་དག་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བསྐྱེད་པས་
སོ། །དེའི་བྱེད་པ། ཞིང་དམན་པས་འགྲོ་བ་ཉུང་བད། དུས་
དམན་པ་སྐད་ཅིག་དངོས་པོ་དམན་པ་བས་ཅམ། བསམ་པ་
དམན་པ་བརྟགས་བཅོས། ཕན་འདོགས་དམན་པ་ཉིན་སྐྱེད་
འགྲངས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་དཔེའོ། །དེ་བས་བྱེད་པར་ལྷས་

བྱད་དུ་འཕགས་ཏེ། ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་སེམས་ཅན་གྲངས་མཐའ་
ཡས་ལ། ཏུས་ཡུན་རིང་དུ། དངོས་པོ་བདེ་བར་གཤེགས་ཀྱི་
བདེ་བ། ཕན་འདོགས་ཡིད་ལ་བསམས་པ་ཐམས་ཅད་
རྫོགས་པར་བྱེད་པ། བསམ་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིས་སོ། །ལྟ་བུ་
དེས་ན་སྤྲིག་པ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་བྱད་པར་འཕགས་
པ་རིམ་པས་གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་ཞེས་དང་། འོན་ཏེ་ཞེས་པ་
ལས། ལྟ་མ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་དེས་པ་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་
ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་
ཁོ་བའི་སེམས་སམ། ཐ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་
སྐད་ཅིག་གི་བསྐྱལ་པར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དེ་སེམས་
ཅན་དཔྱལ་བའི་གནས་སུ་གོ་ཆ་བགོ་བར་བྱ་ཞེས་དང་།

ཡང་དད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཕུག་རྒྱ་ལ་འཇུག་པའི་མདོ་
ལས། འཇམ་དཔལ་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་
ལ་ལ་ཞིག་གིས་མཆོད་རྟེན་གང་གྲུའི་སྒྲུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་
བཞིགས་པ་དང་བསྐྱེད་པ་པས། རིགས་ཀྱི་བྱའམ་
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གཞན་གང་ཞིག་གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
མོས་པའི་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་
ལས་སྟོབས་བྱུགས་ཏེ་གཞོན་སེམས་དང་། ཐ་བ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་
བའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། གཤེ་བ་དང་མི་སྟོན་པ་སྟུས་ན་འདི་ནི་
དེ་བས་ཆེས་སྡིག་པ་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་པ་ལ་
སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ། འོན་ཏེ་ཞེས་པ་
གྲུས་པའི་ཕན་ཡོན་ཏེ། དེས་པ་དང་མ་དེས་པའི་ཕུག་རྒྱ་ལ་

འདུག་པའི་མདོར། འཇམ་དཔལ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ཉི་
བར་བཟུང་སྟེ། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་བཅུ་ཉི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་མིག་ལྟར་བར་གྱུར་ལ།
བརྟགས་པ་ཉི་བར་བཟུང་སྟེ། རིགས་གྱི་སྤྱའམ་རིགས་གྱི་སྤ་
མོ་གང་གིས་བྱམས་པའི་སེམས་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་མིག་བསྐྱེད་པ་བས། འཇམ་དཔལ་རིགས་གྱི་སྤྱའམ་
རིགས་གྱི་སྤ་མོ་གང་གིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། དང་བའི་སེམས་གྱིས་ལྟ་ན་འདི་ནི་དེ་
བས་ཆེས་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་དོ། །རྒྱལ་
སྐུ་དེ་མི་དག་གི་ལ་སྦྱར་མི་བཟུང་པས་སྒྲིག་པར་མི་
འགྱུར་ཞིང་སྦྱར་བཅེ་བ་སྐྱེ་སྟེ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་

རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཡིད་བཞིན་
གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱལ་པོ་ཅོད་པན་ལ་བཏགས་པའི་
རྒྱལ་པོ་རྣམས་ལ་ནི་པ་རོལ་གྱི་གཞོད་པས་གཞོད་པ་མེད་
དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཡིད་
བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱལ་པོ་ཅོད་པན་དུ་བཏགས་
པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ངན་འགོ་ལོག་པར་
ལྟོང་བའི་པ་རོལ་གྱི་གཞོད་པས་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་སོ། །སྟྱེ་དོན་གསུམ་པ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དང་ལྡན་པའི་
གང་ཟག་ལ་བསྟོད་པ་ནི། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་དམ་པ་རིན་
ཆེན་ཞེས་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཡུན་རིང་
དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་དང་མི་བླ་དང་། །དབང་འབྱོར་བ་དང་

ཡོངས་གཟུང་དང་། །ཚུམ་དང་ཐོབ་དང་རྒྱ་མཐུན་
དང་། །འབྲུག་པ་དམ་པར་འདོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དམ་པ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ནོ། །གཞོད་པ་
བྱས་ཀྱང་བདེ་འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱལ་པོ་བྱམས་པའི་སྟོབས་ལྟ་
བྱ་སྟེ། དེའི་ལུས་ཀྱིས་གཞོད་སྦྱིན་ལྟ་ཆོམ་པར་བྱས་པ་དང་།
བཟོད་པར་གསོལ་ཏེ་མ་འོངས་པ་ན་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་ཁུས་
པས། ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལ་འདི་ལྟར་གྲོགས་བྱེད་པ། །བྱང་ཆུབ་
ཐོབ་ནས་བརྗེད་པར་ག་ལ་འབྱུང་། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་ཆོས་
ཀྱི་བདུད་རྩི་ལས། །ཁྱེད་ཅག་ཉིད་ལ་ཐོག་མར་བསྒྲོ་བར་
བྱ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལུང་སྟུ་མ་དང་མི་འགལ་ཏེ། འདིས་
གཞོད་བྱེད་ལ་བརྩེ་བས་དེ་དག་བདེ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་གྱི།

ཐུ་གཞི་དཔ་ལས་འབྲས་བྱ་བ་དེ་བ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །སྤ་
མ་བྱེད་པ་པོ་འི་བསམ་པས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ཀོ་རྟ་པ་ལས་དེའི་མུ་
གྲུ་བཞིན་ནོ། །ལེ་བྱ་དང་པོ་འོ། ། ༥ ། །དེ་ལྟར་ཕན་ཡོན་དང་
ལྡན་པའི་སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་པར་སྤངས་བ་ལ་གསུམ། ཉེན་སྒྲོ་ད་
དུ་བྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་བ་ཡན་ལག་བདུན་བསྟན་པ།
དམ་བཅའ་བ་དག་ཏུ་བརྗོད་པས་དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་
མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ། མཐུག་རང་དང་གཞན་སྒྲིབ་
བསྐྱེད་པས་བརྟན་ཅིང་བོགས་དབྱུང་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་
ནི། བསྐྱེད་བ་བདུས་ལས། སྤེག་པ་བཤག་པར་བྱ་བ་
དང་། །བསོད་ནམས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །སངས་རྒྱས་
བསྐྱེད་པ་དང་གསོལ་གདབ་པ། །བདག་དང་གཞན་གྱི་ཕྱིར་

བྱེད་དོ། །ཡོངས་སུ་བསྡོམས་པ་འདྲ་བའི་བཞིན་ཏེ། །བྱེད་བྱ་མེད་
པར་རབ་ཏུ་འཇུག། །དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཁམས་བཞིན་
དུ། །བསོད་ནམས་མཐའ་ཡས་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ལམ་འདི་
དམ་པ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །བདེ་བ་མཐའ་ཡས་དུས་སྟོན་
བཟང་། །ཞེས་གསུངས་པས། སེར་སྒྲིའི་གཉེན་པོར་དགོན་
མཆོག་མཆོད་པ། ལོག་པར་མོས་པའི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་
གཉེན་པོར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ། སྒྲར་བསགས་པའི་སྡིག་པ་
ཐམས་ཅད་དག་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་སྡིག་པ་བཤགས་པ།
གཞན་གྱི་ཆོས་ལ་ཕྱག་དོག་གི་གཉེན་པོར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
བ། གཞན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་གཤགས་བྱས་པས་སྟོན་པ་མི་
བཞུགས་ཤིང་བསྟན་པ་མི་གནས་པར་སྐྱེ་བས་དེ་གཉིས་ཀྱི་

གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བར་བསྐྱུལ་བ་དང་། མུ་
ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ། བསྡུ་བ་དམན་
པས་འབྲས་བུ་བླ་མེད་མི་ཤེས་པ་ལ་དབང་མི་སྦྱར་བས་སྒྲ་ན་
མེད་པར་བསྡུ་བའོ། །དེ་ལས་མཆོད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི།
མཆོམས་སྦྱར་བ་ནི། རིན་ཆེན་སེམས་ཞེས་རྩ་བ་
བཞིའོ། །མཆོད་པ་རྒྱས་པ་ལ། ཇི་ལྟར་འོས་པའི་གནས་
དེར། ཉེན་དང་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཕམ། ཅི་ཅམ་འབྱོར་པ་
བཤམ། བྱད་པར་དུ་བསྟན་པ་འདིའི་བདག་པོ་བཙམ་ལྟན་
འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱ་བཙམ་པ་ཡང་དག་པར་
རྗེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐུའི་
ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་མངའ་བ། ཉེ་བའི་སྤྲུལ་

བརྒྱད་དང་བཅས་པ་དམིགས་ལ། དེ་དག་གི་མདུན་དུ་ཅོག་
ཕུར་འདུག ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་ཡན་ལག་བདུན་རྩོགས་པར་
བྱ་སྟེ། ཕྱག་བྱེད་པ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བབྱང་བ་ལས་
འདས་པ་ན་བཞུགས་པ་དང་བཅས་པ་ལ། རང་གི་ལུས་ཀྱང་
ཞིང་གི་རྩལ་དེ་སྟེད་ཅེས་དུ་སྦྱལ། ལུས་དེ་སྟེད་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་དེ་སྟེད་ཀྱི་རེ་རེ་ཞིང་ཞབས་ལ་གཏུགས་པར་བསམ་
ཞིང་ཕྱག་འཆིལ་ལོ། །གཞུང་ལ་ལྷ་ལས། བདག་པོས་
ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བའི་མཆོད་པ་ལྷ། མེ་ཏྲག་འབྲས་བུ་
ཞེས་པ་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལྷས་བསྟན་ནས། བདག་
ནི་བསོད་ནམས་མི་ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་གྱིས་ལུས་
དབུལ་པའོ། །གསུམ་པ་སྟོས་སྦྱལ་པའི་མཆོད་པ་ལ་བརྩ་

གཅིག་ཡོད་པའི་ཁྱུས་ཀྱི་མཆོད་པ་ནི། ཁྱུས་ཀྱི་ཁང་པ་ཞེས་
ཅུ་བ་གསུམ་དང་། གཅིག་དང་གསུམ་གྱིས་ཁྱུས་ཁང་།
རྟེན་བུ་ཚུལ་ལོ། །དེ་དག་སྐྱེ་ཞེས་སྐྱེ་ཕྱི་བའོ། །གཉིས་པ་
ན་བཟའ་ནི། བྱམས་པས། རབ་དྲངས་སེམས་དང་ལྡན་པ་
ཡིས། །ཚོགས་གཉིས་ཚོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །སངས་
རྒྱུ་རྣམས་ལ་གོས་སོགས་ཀྱིས། །མདོན་སྐྱུམ་མདོན་
སྐྱུམ་མིན་པས་མཆོད། །ཅེས་གསུངས་པས། ཁ་དོག་
ལེགས་བསྐྱར་ཏེ་དུར་སྒྲིག་རབ་དུ་བྱུང་བ་ལ། གོས་གཙང་
སྒབ་ལ་འཇམ་པ་བྱིམ་པའི་ཆ་ལྷགས་ཅན་ལ་འོ། །རྒྱན་ལ་
སོགས་པ་དུག་ནི། རྒྱན་མཆོག་ཅེས་པ་ནས་ཚིགས་བཅད་
ལྔ་དང་ཅུ་བ་གསུམ་མོ། །གཞལ་མེད་ཁང་ནི་ས་གཞི་ཞེས་

ཙ་བ་རྩལ་གམ། ཡང་ན་ཕྱི་མ་བཞི་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལྷན་
པས། ས་གཞི་བསྟར་བ་སློབ་གྱིས་བྱགས་པ་དེར། །མེ་
ཏོག་ཡིད་འོང་སིལ་མ་བཀྲམ་བྱས་ལ། །གསེར་གྱི་ཕྲ་ཚར་
དུ་དངར་བ་ཡི། །རིན་ཆེན་སློན་མེ་རྣམས་ཀྱང་དབུལ་བར་
བགྱི། །ཞེས་ཀླང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱང་སློན་མེའི་བྱད་པར་དུ་
བཤད་དོ། །ཆེན་པོ་ལ་འོས་པ་ནི། རིན་པོ་ཆེའི་གདུགས་
དང་། སེང་གའི་ཁྲི་ཀླང་ཉེན་ཅན་དང་། བསིལ་ཡབ་ལྟོ་བྱའི་
ཡུ་བ་ཅན་ལ་སོགས་པ་དབུལ་བ་རིན་ཆེན་ཞེས་དང་། དེ་
ལས་ཞེས་རྩལ་མའོ། །འོངས་སྦྱད་པའི་བྱད་པ་ཡོད་པ་
རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་མཆོད་ནས། བྱད་པ་མེད་པ་ལ་མཆོད་པའི་
རྣམ་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་སློན་པ་ནི། གསུང་གི་ཉེན་དམ་

ཆོས། ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་མཆོད་རྟེན། སྐྱེ་རྟེན་སྐྱེ་གཟུགས་ལ་
རིན་ཆེན་མེ་རྟོག་བཅས་ཏེ། སྤྲ་ན་ཡོད་པའི་མཆོད་
པའོ། །བཞི་པ་སྤྲ་ན་མེད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་འང་མ་དབྱངས་ཞེས་
ཏེ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་
མཆོད་པའི་རྣམ་འཕྱལ་འོད་ཟེར་གྱི་ལས་ལས་བྱུང་བའི་
མཆོད་པའི་བཀོད་པ་ལྟ་བུས་མཆོད་པ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་ཏ་
ལ་ལས། མེ་རྟོག་པལ་ཆེར་མེ་རྟོག་སྤྲ་བྱེ་དང་། །མེ་རྟོག་
བཀོད་པའི་འོད་ཟེར་རབ་བཀྱེ་སྟེ། །མེ་རྟོག་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་
ཏུ་བཀྲམ་བྱས་ཤིང་། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་དག་རྒྱལ་བ་
མཆོད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དྲན་པ་དང་བཅས་
པའོ། །ལྔ་པ་བཀྱར་སྟེ་རི་མཆོད་པ་ནི། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་

ཞེས་ཏེ། དཔལ་ལྷན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་པོས། རྩལ་ཁྲིམས་ལྷན་
སྤུང་ཚོགས་པས་དང་། །བསམ་གཏན་ལྷན་སྤུང་ཚོགས་
པས་དང་། །ཤེས་རབ་ལྷན་ཚོགས་མི་འབྲུགས་པས། །ཁྱོད་
ནི་ཡོན་ཏན་མཆོ་ཆེན་ལགས། །ཞེས་ཆོས་གསུམ་གྱིས་
མཚུངས་པར་གསུངས་པས། ཚོགས་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་
བསྟོད་པ་དང་ཕྱག་འཆལ་བ་སྟེ། དེ་དག་བསྐྱབས་པ་མི་བྱད་
ཀྱི་མཆོ་རྣམས། །དབྱངས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཀྱི་མཆོ་རི་སྐྱ་ཀྱན་
གྱིས། །རྒྱལ་བ་ཀྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་རབ་བརྗོད་ཅིང་། །བདེ་བར་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་བསྟོད། །ཅེས་སངས་
རྒྱས་པལ་པོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་
སྐབས་སུ་འགོ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སྤྱི་པོ་ཞེས་ཅུ་བ་བཞིས་

བསྟན་ཏེ། འདི་ལ་ངོ་བོ་གང་ཡིན། རྒྱ་གང་ཡིན། ཡུལ་གང་
ལ། རྒྱལ་ཇི་ལྟར། དེའི་ཕན་ཡོན། བསྐྱབ་བྱ། སྤྱི་འོ་ན།
དབྱེ་བ་དང་བྱད་པར་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །དང་པོ་ནི། དཀོན་མཆོག་
གསུམ་ལ་སྐྱབས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་ངག་གོ། །རྒྱ་
དད་པ་སོགས་གསུམ་གྱིས། ཡུལ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་
ལ། རྒྱལ་སྟོན་པ་དང་ལམ་དང་གྲོགས་སུ། ལྷ་པ་ལ་སྟོམ་
པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ། བསྐྱབ་བ་ཆེན་པོར་འབྱུང་
བ། འོག་པར་མོས་པའི་ལས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་སྤྱབ་པ། བསྟན་པ་
ལ་དགའ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བའོ། །དུག་པ་ལ་བྱན་
མོང་དང་། བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ནི། སྐྱེས་
བྱུང་མ་པ་དང་འགྲོགས་པ། དམ་པའི་ཆོས་མཉམ་པ། རྒྱལ་

བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱ་བ། ཆོས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཆོས་
སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་དང་། གཞན་ཡང་དབང་པོ་མི་སྟོན་
པར་བྱ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་སྤྱིང་བརྩེ་བར་བྱ་བ་དང་།
དུས་དུས་སུ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་བ་
དང་། རྣམ་པ་ཅི་ཉུས་པར་ཡང་དག་པར་སྤྱང་བའོ། །གཉིས་
པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་འབྱུང་བ། གང་
ཞིག་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་འགྲོ་བས། །དེ་ནི་ཡང་དག་དགེ་
བསྟེན་ཏེ། །ནམ་དུ་འང་ལྷ་ནི་གཞན་དག་ལ། །སྐྱབས་སུ་
འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་ཆོལ་
བས། །འཆེ་ཞིང་གསོད་པའི་སེམས་དང་བྲལ། །དགེ་འདུན་
ལ་ཡང་སྐྱབས་ཆོལ་བས། །མུ་སྟེགས་ཅན་ལ་འང་ཕྱག་མི་

བྱ། །ཞེས་སོ། །བདུན་པ་ཆོ་འདི་དང་པ་རོལ་གྱི་འཆོ་བ་དང་།
ངན་སོང་དང་། ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་སྟེ། འཆོ་བ་
དག་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། །ཐབས་མ་ཡིན་དང་ངན་སོང་
དང་། །འཇིག་ཚོགས་ཐེག་པ་དམན་པ་ལས་། །སྐྱོབ་ཕྱིར་
སྐབས་གྱི་དམ་པའོ། །ཞེས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་སོ། །བརྒྱད་
པ་ལ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་དབྱེ་བ་དང་། བྱ་མོང་དང་བྱ་མོང་
མ་ཡིན་པར་དབྱེ་བའོ། །དེ་ལ་རྒྱ་ནི། དུས་ཀྱི། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
བྱ་དཔར་རོ། །སྤྱི་དོན་གསུམ་པ་སྤྲིག་པ་བཤག་པ་ནི། ཆོས་
བཞི་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། བྱམས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན། སྤྲིག་པ་
བྱས་ཤིང་བསགས་པ་བྱིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འབྱུང་།

རོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་སྦྱོར་འབྲིན་པ་
ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་པ་དང་། གཉིན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོང་པ་དང་། ཉེས་པ་
ལས་བསྐྱོད་པ་དང་། ཉེན་གྱི་སྟོབས་སོ་ཞེས་པ་ལྟར། འདིར་
ཡང་བཞི་ལས། རྣམ་པར་སྦྱོར་དབྱུང་བའི་སྟོབས་ལ་ལྟ་སྟེ།
ཕྱོགས་རྣམས་ཞེས་རྩ་བ་བཞིས་ཡུལ་ལ་གསོལ་བ་གདབ་
པ། ཐོག་མ་མེད་ལྡན་ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་བཞིས་སྡིག་
པའི་རྣམ་གྲངས་ལ་བརྟགས་ཏེ། མ་ལུས་པར་བཤགས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཉེས་སྦྱོང་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ། ཉེས་སྦྱོང་དངོས། དེའི་
ཡུལ་བསྟན་ཏེ། །ཟུར་དུ་བྲལ་བར་འདུན་པ། བདག་ནི་སྡིག་
པ་ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་སོ། །དོན་མེད་པར་བརྟག་པ་
ལ་ལྟ། ཐམས་ཅད་བོར་ཏེ་ཞེས་པ་ནས་ཆོགས་བཅད་ལྟས་

བསྟན་པ་ལས། འཛིགས་པར་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ། འཆི་བའི་
སྤྱག་བསྐྱེལ། འགྱུད་པའི་རྣམ་པ། དེ་བསྐྱེལ་པ། སྤྱག་
བསྐྱེལ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ་བཞི། ཉིན་མཆན་སྟོང་ཅེས་པ་ནས་
ཆིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་དང་། གསུམ་དང་། གཉིས་དང་།
གཉིས་ཀྱིས་སོ། །གཉིས་པ་རྟེན་གྱི་སྟོབས་ལ་གསུམ་ལས།
དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྟེ་ལ་སྐྱབས་པ་ནི། དེ་བས་རྒྱལ་བ་
ཞེས་པ་ལ། །འདི་ལ་བསྐྱོས་པ་མེད་དེ་སྤྲ་མ་བསོད་ནམས་
གསག་པའི་རྟེན་དང་། འདི་སྤྲིག་པ་བཤགས་པའི་རྟེན་དུ་
དགོངས་པ་འོ། །དེ་འང་རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་མངའ་
བས་རྒྱལ་བ། དེས་གཞན་ཡ་ང་བའི་གནས་དུག་ལས་སྐྱོབ་
པས་འགྲོ་བའི་མགོན་ཏེ། དགོངས་པ་གཞན་དོན་ལ་གཞོལ་

བ། སྒྱུར་བ་དེར་བརྩོན་པ། ཐིན་ལས་ཡུལ་གྱི་འཇིགས་པ་
སེལ་བའོ། །ཆོས་ནི་དབྱིངས་སྒོ་བྱུང་གྱི་དི་མ་ལས་གྲོལ་བ་
འགོག་པ་མཐར་ཐུག་པ། འཁོར་བའི་འཇིགས་པ་སེལ་བ་
ལམ་གྱི་བྱུང་པར་རོ། །དག་འདུན་ཡང་ངོ། །གཉིས་པ་བྱུང་
པར་དུ་ཉེ་བའི་སྤྲུལ་བརྒྱད་ལ་སྦྱབས་པ་ནི། བདག་ནི་ཞེས་
པ་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་
བཀའ་རྒྱུ་སུ་བསྦྱབ་པ་ནི། སྒྲོན་ཆད་ཅེས་པའོ། །གསུམ་
པ་གཉིས་པོ་ལ་འབད་པའི་སྟོབས་ལ་གཉིས་ལས། གཉིས་
པོ་ལ་འབད་པར་རིགས་པའི་འཐད་པ་ནི། ནད་ཀྱི་དཔེ་དང་
གཡང་སའི་དཔེའོ། །དང་པོ་ལ། ཐ་མལ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་
ཀྱིས་དཔེ་བཀོད་ནས། བཞི་ཡིས་ནད་ཉེས་པ་ཆེ་བ། གཉིས་

གྱིས་སྒྲན་དགོན་པ། བཞི་ཡིས་སྒྲན་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པར་
བསྟན་ཏེ། །གཉིས་པ་ནི། གཡང་ས་ཞེས་པས་འཁོར་བ་
བསྐྱོག་དཀའ་བས་ད་ལྟ་བག་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་སྐྱར་དུ་
འཇུག་པར་གདམས་པ་ནི། དེ་རིང་ཁོ་ན་ཞེས་ཏེ། སྦྱར་མི་
རྟག་པས་བློ་པ། བདག་ལ་རྟག་པའི་རྒྱུ་མ་གྲུབ་པ། དེས་
ན་བརྩོན་པས་འབད་དགོས་པའོ། །སོར་རྒྱད་པ་ལ་གསུམ་
གྱི་ཕྱི་མ་བསྔོམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཉེས་དམིགས་ཀྱིས་
འཇིགས་པར་ལྟ་བ་སྔོན་ཆད་སྦྱང་ཞེས་པ། འདོད་ཡོན་སྐྱར་
སྦྱད་ཅིང་འགགས་པ་དེ་ལས་ལྟག་པའམ་ཆོ་དང་བདེ་བ་སྟེར་
བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་ཅི་ཡང་མེད་པས་དེ་ཀྱན་ཅིར་རུང་ཞེས་
སོ། །མི་དགེ་བ་ལས་ཞེས་པས་དེ་སྦྱང་བའོ། །གཉིས་པ་སྐྱར་

མ་སྒྱུང་བ་ནི། བདག་ནི་མི་ཤེས་ཏེ། ཁས་མ་སྒྲངས་པ་
ལའང་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་བ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སློག་
གཙོད་ལྟ་བུ། ཁས་སྒྲངས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་
བ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྐྱེ་བ་གཙོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །དེ་ལྟར་
ན་བཅའ་བ་མི་འཐད་དེ། སྡིག་པ་མ་ཡིན་པ་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་
བས་ཞེ་ན། འཐད་དེ། བསྐྱུངས་ན་བསོད་ནམས་བྱད་པར་དུ་
འཕེལ་བས་སོ། །སྡིག་པ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱུངས་པ་ལ་བསོད་
ནམས་འཐོབ་བམ་ཞེ་ན། ཉེས་སྒྱུད་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པ་
དགག་པའི་བྱིར་ཏེ། ཞིང་བསྐྱུང་བ་ལ་སྐྱུག་མའི་ར་བ་བཞིན་
ནོ། །གསུམ་པ་སྐྱབས་ལ་སྐྱར་བ། འདྲིན་པ་རྣམས་ཞེས་
པའོ། །ལེན་གཉིས་པའོ། ། ༥ །།བཞི་པ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་

པ་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་དག་བ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་བ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་བ་ལ་ཡི་རང་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་པ་ལ་
པོ་ཆེ་ལས། རྟོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་ཀུན་དང་སངས་རྒྱས་
སྣམ། །རང་རྒྱལ་རྣམས་དང་སྟོབ་དང་མི་སྟོབ་དང་། །འགོ་
བ་ཀུན་གྱི་བསོད་ནམས་གང་ལ་ཡང་། །དེ་དག་ཀུན་གྱི་རྗེས་
སྐྱབ་དག་ཡི་རང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལས་སྐྱ་
མ་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆ་མཐུན་ཏེ་མཐོ་རིས་ལ་དམིགས་
པ་དང་། ཐར་པའི་ཆ་མཐུན་ཞེས་པ་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་
གཉིས། སེམས་ཅན་ཀུན་ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱུར་ཞེས་
པས་བསྟན་ཏེ། ངལ་བསོ་ནི་གཏན་ནས་བྱད་པར་མ་བྱས་
པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་ལུས་ཅན་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་

སྒྲོབ་པ་རྣམས་ཏེ། སྤངས་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་
པ་ལ་དང་། རྒྱལ་སྤྲས་ས་ཞེས་པ་ལམ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
བཅུ་ཉི་བདག་ཉིད་ས་བཅུ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལའོ། །གཉིས་
པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་།
སྦྱར་བ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་ལའོ། །ལྡེ་པ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་བ་ནི། ཕྱོགས་རྣམས་ཏེ། གང་ལ། ཅི་
ལྟར། གང་གི་ཆེད་དུ། གང་ཞིག་གོ། །དུག་པ་ནི། རྒྱལ་བ་
ཞེས་ཏེ། ཡུལ། སྦྱོད་ལམ། དགོས་པ། དུས་ཇི་སྤིད་
དོ། །བདུན་པ་ནི། ཡན་ལག་སྡེ་མ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་
བསྡེ་བ་སྟེ། ལྷ་ཉི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཁྱུས་པ་དང་། སྒོ་
གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཁྱུས་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་

ནོ། །དེ་ལ་སྒྱུར་བསྡུ་བ། ནད་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ། བཀྲེན་
པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། སྡུ་མ་ནི་དེ་ལྟར་འདི་
དག་ཅེས་པ་དང་། གལ་ཏེ་བདག་གིས་བྱས་པའི་དག་བ་
གཞན་ལ་བསྡུས་པས་གཞན་ལ་ཕན་ན་གཞན་གྱིས་བྱས་
པའི་ལས་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ལ། མི་ཕན་ན་བསྡུས་
པ་དོན་མེད་ཅེ་ན། དངོས་སུ་མི་ཕན་ཞིང་བརྒྱད་ནས་ཕན་པས་
ཉིས་པ་གཉིས་པོ་མེད་དེ། དེའང་བྱམས་པས་བདེ་བ་ཐོབ་
པར་འདོད་པ་དང་སྤྱིང་རྗེས་སྤྱག་བསྡུ་ལ་ཞི་བར་བསྡུས་པས་
སྤྱག་པའི་བསམ་པ་དག་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་བྱེད་པ་པོའི་
ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པའོ། །གཉིས་པ་འགྲོ་བ་ནད་པ་ཞེས།
ནད་གསོ་བའི་རྒྱུ། སྒྲན། སྒྲན་པ། ནད་གཡོག་ལ་གྱུར་

ཅིག་པའོ། །དེ་ལ་སྦྱན་དུ་གྱུར་པ་ནི། མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
རྒྱལ་པོ་འཛིན་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཡང་དག་སྟོབས་འབྱུང་བུ་མེ་
དཔལ་གྱིས་ཐེབས་པ་ན། རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འཁོར་
དང་བཅས་པའི་མི་ལམ་དུ། དགེ་སྦྱོང་འདི་ནི་འཆི་བའི་དུས་
བྱས་ན། །འཛམ་གུང་གི་སྤྱིང་དུ་ཏིང་འཛིན་སྒྲུ་ཡང་ནི། །སེམས་
ཅན་ཀུན་ལ་རྟག་དུ་རྩལ་པར་འགྱུར། །འདི་སེམས་པས་ནི་ཏིང་
འཛིན་རྣམས་ཀྱང་ཐོབ། །ཅེས་བསྟན་པས། རྒྱལ་པོ་དེའི་བུ་
མོ་ཡེ་ཤེས་ལྡན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་ཁག་དེ་ལ་སྦྱན་དུ་གྱུར་པ་
དང་། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་འཛམ་གུང་གི་སྤྱིང་
པ་རྣམས་ཀྱི་རིམས་ནད་གཅོད་པའི་ཕྱིར་སྦྱོན་ལམ་བཟབ་སྟེ་
ལུས་བོར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དུས་འདི་སྐད་དུ། ཀུ་རེའི་གྲོང་དང་ཉེ་

བ་ན། །དེས་པ་ཞེས་བྱའི་སློག་ཆགས་ཡོད། །དེ་ཡི་ཤ་ལ་
སྤྱ་བ་བ། །ནད་རྣམས་ཀྱི་ལས་ངེས་པར་གྲོལ། །ཞེས་
སློགས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་བས་དང་ཞེས་པ།
མཚོན་དང་ནད་ཀྱི་བསྐྱལ་པ་འདས་ནས། ལྷ་གེ་གབ་ཆེ་བ་
དང་། ཇིག་ཐུར་བ་དང་། རུས་གོང་དཀར་པོ་བའི་ཆེ་བདག་
བས་དང་སྐྱེམ་དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་ལ། ལྷ་གེའི་བསྐྱལ་པ་
བར་མ་ནི། རྒྱལ་སྤྱས་ཐོགས་མེད་ལྟར་ན། ཆེ་ལོ་སྤུམ་ཅུ་པ།
ཉི་ཤུ་པ། བཅུ་པ་རྣམས་སྤྱ་རིམ་པས་སྤྱ་གེ་དང་། ནད་དང་།
མཚོན་གསུམ་དུ་འབྱུང་བར་བཞེད་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་གསུམ་ཀའང་ཆེ་ལོ་བཅུ་པ་ན་འབྱུང་སྟེ། ལྷ་གེ་ལོ་
བདུན་དང་ཁྲི་བ་བདུན། ནད་ཁྲི་བ་བདུན་དང་ཞག་མ་བདུན།

མཚོན་ཞག་བདུན་ཁོ་ན་སྟེ། རིམ་པས་ལོངས་སྟོང་། ལུས་
སྟོག་ཉམས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སོ། །སྟེན་དུ་བསོད་སྟོམས་
ལུལ། སྒྲན་བྱིན། གསོད་པ་སྤངས་ན་དེ་གསུམ་སྟོག་
གོ། །དངོས་གཞི་ལ། ཐོག་མར་བསམ་པ་སྤང་བ་དང་། དམ་
བཅའ་བ་ངག་དུ་བརྗོད་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།
ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་ལ། གཏོང་བ་དངོས། བཏང་བའི་འཐད་
པ། བཏང་ནས་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པ་གསུམ། ལུས་དང་ཞེས་ཙུ་
བ་གསུམ་གྱིས་སྒྲ་མ་དང་། ཐམས་ཅད་བཏང་བས་ཞེས་
དང་། ཐམས་ཅད་གཏོང་ཞེས་པས་གཉིས་པའི་གཉིས་དང་།
གསུམ་པ་ལ་མདོར་བསྟན་པ། ཅུང་ཟད་བཤད་པ། གཞན་
གྱི་དོན་དུ་རིགས་པ་ལ་སྤྱར་བ་གསུམ། བདག་གི་ཞེས་པ་

ནས་ཙུ་བ་བཞི་དང་། བཞི་དང་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ལ། ཐ་
མར། དེ་ལྟ་ན་སྒྲིག་པ་ལ་བསྟུན་ཡང་འདྲག་གམ་ཞེ་ན། དེ་
ལ་གཞོད་པ་མི་འགྱུར་བའི་ལས་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཆུད་
མི་བ་བའི་རྒྱུར་སྟོན་པ་གསུམ་ནི། བདག་ལ་ཞེས་པ་ནས་ཙུ་
བ་གཉིས་དང་། བཞི་དང་། བཞི་ཡིས་སོ། །གསུམ་པ་
ལོངས་སྟོད་པའི་རྒྱུར་སྟོན་པ། ཉེ་བར་མཁོ་བ་ལ་སྦྱར་བ།
བྱེད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། ཡུལ་དང་དུས་ཆད་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་
གསུམ་པོ་བདག་ནི་མགོན་ཞེས་པ་ནས། ཚིགས་སུ་བཅད་
པ་གསུམ་དང་རེ་རེ་སྟེ། ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བྱ་དང་། བུམ་པ་
བཟང་པོ་དང་། རིག་སྒྲགས་སྒྲུབ་པ་ནི་རིག་སྒྲགས་ལ་
བརྟེན་ནས་དགོས་འདོད་འབྱུང་བའོ། །གཉིས་པ་བསམ་པ་

ངེས་ནས་དམ་བཅའ་བ་ཚོག་ཏུ་བཟོད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྟོན་གྱི་
བདེ་གཤེགས་ཞེས་པ་ལ། འདི་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་མ་
ཚང་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དང་། དེ་ཡང་དག་པར་སྤང་བའི་
ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་སྐས་བྱམས་པས། གྲོགས་
སྟོབས་རྒྱ་སྟོབས་རྩ་བའི་སྟོབས། །ཐོས་སྟོབས་དགེ་བ་
གོམས་པ་ལས། །མི་བརྟན་པ་དང་བརྟན་འབྱུང་བ། །གཞན་
གྱིས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཤད། །ཅེས་དང་། མདོའི་
དགོངས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས། དེགས་ཕུན་
སུམ་ཚོགས་པ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བློན་པ། སྙིང་
རྩེ་ཆེ་བ། འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱིས་མི་འཇིགས་པ་སྟེ་
བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་

ཏན་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་གཉིས་གསུངས་སོ། །སློབ་
དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་དེ་དག་དང་། འཛིགས་སྐྱབ་དང་། གཡོ་བྱས་
པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱབ་བར་བཞེད་དོ། །ཅི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་དེ་ཡང་དག་པར་ལེན་པའི་ཆོ་ག་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་
སྐྱབ་ཆོ་ག་བཤད་པ་ལ་དོན་མེད་ལ། མི་སྐྱབ་སྟོན་པ་ཉིད་ལྟ་
བུ་རང་བཞིན་གྱིས་རིགས་སད་པ་མཐོང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ཆོ་
ག་མེད་ཀྱང་རྒྱུན་གཞན་ལས་སྐྱབ་སྟེ། རྒྱ་སྟོང་ཐེ་གོམས་པ།
རྩ་བ་དད་པ་བརྟན་པ། བསམ་པའི་རྟོན་གཞན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་རྟག་པ་གཅིག་ཕྱར་སེམས་
བཞིན་དུ། གཞན་སྟུག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའི་
ཕྱི་རོལ་བྱེད་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་། བདག་དང་གཞན་གང་

ཟག་གིས་སྟོང་པའི་ཕུང་པོ་སྐད་ཅིག་དང་རུལ་ཕྱན་ཅམ་དུ་
ཤེས་ནས། དེ་སྟུག་བསྐལ་དང་བུལ་བར་འདོད་པ་ཆོས་ལ་
དམིགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་བྱན་མོང་བ་དང་། རང་གཞན་
བདེན་པས་སྟོང་པ་སྐྱ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་ནས། དེ་དག་སྟུག་
བསྐལ་དང་བུལ་བར་འདོད་པ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྟིང་རྩེ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་
གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྟིང་རྩེ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཉི་བར་
ལེན་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་སྟིང་རྩེ་དང་ལྡན་པས་
གཞན་སྟུག་བསྐལ་ལས་བསྐལ་བར་འདོད་ཀྱང་། དེའི་
ཐབས་སུ་ཆངས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དུ་གཉེར་ན། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་མི་སྐྱེ་བས། ཉན་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་པ།

རྒྱ་སྤྱོད་པ་ལ་དད་པ། འབྲས་བུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་དད་
པའོ། །བསམ་པའི་རྟེན་གཞན་ནི། གཞན་ལ་གནོད་པ་གཞི་
དང་བཅས་པ་ལས་ལོག་པ་སོ་སོར་བར་པའི་སྡོམ་
པའོ། །འདི་ལེན་པ་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རོཾ་ཞེས་པ་དང་
ཁེལ་ཡོད་སྐྱེ་བས་རང་དང་གཞན་ལས་སྤངས་པ་མི་ཉམས་
ཤིང་བརྟན་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །བདག་གི་སྤྲ་མའི་
ཞལ་སྤྲ་ནས། རོཾ་ཅམ་ཆོག་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྐྱེ་སྤྱོད་ཀྱང་།
སྡོམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་ལེན་པའི་ཆོག་ཅིས་ཀྱང་དགོས་པས།
དེ་བཤད་པ་དོན་ཡོད་ལ། མ་ཁྱབ་པའང་མེད་དེ། རྟོན་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱིས་ཤུག་བྱབ་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཡང་དག་པར་
སྤངས་ཏེ། བསྐྱལ་པ་བཟང་པོ་ལས། ང་ནི་སྤྲོན་ཆོ་རྒྱ་མཁན་

བྱར་གྱུར་ཚོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤྲུག་བྱུབ་དེ་ལ། །ཐུག་
འཇམ་པོར་པ་གང་ཅམ་ཕུལ་ནས་ནི། །དང་པོ་བྱང་ཆུབ་
མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་བཤད་ལ། དེས་སྐབས་
དེར། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཁྱོད་སྐྱེ་ཅི་འདྲ་དང་། །མཚན་
མཆོག་བཟང་པོ་ཁྱོད་དང་ཅི་འདྲ་དང་། །ཆོ་ཡི་ཚད་ཀྱང་ཁྱོད་
དང་ཅི་འདྲ་བར། །དེ་འདྲ་ཁོ་ནར་བདག་ཀྱང་འགྱུར་བར་
ཤོག །ཅེས་སྒྲོན་ལམ་བཟང་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །ཅི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་པ་ནོད་པ་ལ་
སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་གང་རུང་ཞིག དེ་ཐོབ་པ་དང་གནས་
པའི་རྟེན་དགོས་སམ་མི་དགོས་ཤེ་ན། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་སྒྱུབ་
རྒྱུ་འབྲང་། དེ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་མི་འབྲད་དེ། ཟ་མ་དང་མ་ནིང་

དང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲིམ་པ་མེད་པ་ལ་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་རོ། །གནས་པའི་རྟོན་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་ཐར་པ་གི་འཕོས་ནས་གཏོང་ཡང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མི་གཏོང་བས་ཞེས་སོ། །རྒྱལ་སྤྱས་
ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་འབྱང་། རྒྱུ་བ་དང་གནས་པ་གཉིས་ཀའི་
རྟོན་ཏུ་བཞེད་དེ། རྩོ་བོ་རྗེ་ཡིས། སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་
བདུན་པོའི། །སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་ལྡན་པ་ལ། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྒྲིམ་པ་ཡི། །སྤྱུ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་ཏུ་
མིན། །ཞེས་ཏེ། རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ཀྱང་སྤྲིང་གསུམ་གྱི་སྒྱེས་
པ་དང་བྱུད་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ལྷ་དང་། དཔྱལ་བ་དང་།
མཚམས་མེད་ཅན་ལ་སོགས་པར་སོ་སོར་ཐར་པ་རྒྱུ་བ་དང་།

གནས་པའི་རྟེན་དུ་མ་གྲུབ་པ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྡེ་མ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་གི་སྒྲ་མས།
སྦྱར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་། སོ་
སོར་ཐར་པ་ཅམ་པོ་གཉིས་ལས། སྒྲ་མ་ནི་སྦྱོ་བ་དང་གནས་
པ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་དུ་མི་འབྲད་དེ། སྒྲར་གྱི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་
དང་། གཞན་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གང་སྦྱད་ན་པམ་
པར་འགྱུར་བ་དེ། འདིར་ལྷུང་བའི་གཟུགས་བརྟན་དུ་འགྲོ་
བའི་སྐབས་ཡོད་དེ། བསམ་པ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་
འགལ་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བསམ་པ་དང་ནི་
བསྟན་པ་དང་། །སྦྱར་བ་དང་ནི་རྟེན་པ་དང་། །དུས་འགལ་
ཕྱིར་ན་དམན་པ་གང་། །དེ་ནི་དམན་པ་ཁོ་ནར་འདོད། །ཅེས་

གསུངས་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་
ཀྱང་ལུས་ངག་གི་བདུན་གཞན་དོན་ཏུ་སྦྱད་ན། ལྷུང་བའི་
གཟུགས་བརྟན་ཏུ་འགྱུར་བས། སློབ་དཔོན་ཉིད་གྱིས་གང་
ཟག་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ནས། ཅི་སྟེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏུ་
འགྱུར་བ་མཐོང་ན། བསྐྱབ་པ་དབུལ་ལོ་ཞེས། གཞན་དོན་
ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལུལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་མི་གཏོང་ལ། སོ་སོར་
ཐར་བ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉེ་བ་འཁོར་གྱིས་ཁྱས་པ་ལས་
ཀྱང་། ཉན་ཐོས་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྡོམ་པ་བསམ་པ་ཡང་གཞན། སྦྱར་བ་ཡང་གཞན་ཞེས་
གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་གཞན་ལ་གཞོན་པ་གཞི་དང་
བཅས་པ་ལས་ལོག་ཅི་ཞིག་སོ་སོར་ཐར་པ་ཅི་ཡིན་ལ།

དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། བསམ་
པ་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་ཕན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་དང་། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་འད་དེས་བྱབ་པས་གནས་པའི་རྟེན་ཡང་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུན་ཆགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་
རྗེས་སྤྱོད་བསྐྱུང་བ་དང་། ཉམས་ན་གསོ་རུང་བ་ཡིན་ལ། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་དེ་ལས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་འདི་བྱད་པར་དུ་
འཕགས་སོ། །དེ་ནམ་ཐོབ་ན་སྤར་སོ་སོར་ཐར་པ་མ་ཐོབ་ན།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིམ་པའི་སྐྱབས་ཉིད་དུ་ཐོབ་ལ།
སྤར་ཐོབ་ན་དེ་གནས་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དམན་པའི་བསམ་པ་
བཏང་ཡང་སྤྱོད་སེམས་མ་དོར་བས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་
ལ་གཞན་དོན་དུ་སྤྱོད་བཅད་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་

ལྷུང་བའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་པ་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། ལྷ་
མ་བསམ་པ་རྒྱ་རྒྱུང་བ་གཞོན་པའི་བསམ་པ་དང་འབྲེལ་
བས་སྤང་བྱ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་དེ་ལས་བརྒྱེད་པ་སྟེ་བསྟེན་པ་
རྫོགས་པ་དང་། གནས་བརྟན་པར་གྱུར་པ་ལ་བསྤང་བྱ་ཐ་
དད་མེད་ཀྱང་མ་ཞུས་པ་དང་། གནང་བ་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་མེད་
ཐ་དད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སོ་སོར་
ཐར་པ་དང་། འོག་མ་བསྤང་བྱ་ཡིན་པའམ། རིམ་གྱིས་
བསྤང་བ་ལ་དགོངས་ཏེ། མདོ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། ཇི་
ལྟར་ན་ཚུལ་བྱིམས་ལུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སོ་སོར་
ཐར་པའི་སྟོམ་པས་བསྤུམས་པ་ཡིན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའི་བསྤང་བ་ལ་སྟོབ་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་བཞེད་

དོ། །གཉིས་པ་སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་པར་སྒྲུང་བ་ལ། ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་སེམས་ཅམ་པའི་ལྷགས་དང་། དབྱ་མ་པའི་ལྷགས་
གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་ལྷན་པའི་རྒྱུ་
འབྲས་ནས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ལས་བརྒྱད་པ།
སློབ་དཔོན་ཅན་གྱི་མིའི་རྒྱུ་འབྲས་ནས། རྩོམ་རྒྱུ་
ལྷན་བཞེས་ཏེ། བདག་གི་སྒྲིམ་རྒྱུ་ལ་བཅུ་གཉིས་སྐྱེས་པས་སྒྲིམ་
པ་ཉི་ལྷུ་པའི་འབྲེལ་པ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དབྱ་
མ་པའི་ལྷགས་ནི། མདོ་སྡེ་སྡེ་པོ་བཀོད་པ་དང་། ནམ་
མཁའི་སྒྲིང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ནས།
མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྲུངས་ཀྱི་གསུང་རབ། སློབ་དཔོན་
འཕགས་པ་རྒྱ་སྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་ལས་བརྒྱད་པ། སློབ་

དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བའི་ལྷ་དང་། སློབ་དཔོན་ཇོ་ཏྲ་རི་དང་། ཇོ་
བོ་ཕུཅུ་གླི་མི་ཏུ་ལས་འོངས་པ་དཔལ་ས་སྐྱུ་པའི་ཕུག་
བཞེས་འདི་ཡིན་ནོ། །འདི་གཉིས་ལ་བྱད་པར་ནམ་པ་ལྷ་
ཡོད་དེ། དེའང་སྤང་བའི་ཡུལ་མི་འདྲ་སྟེ། སྤྲ་མ་མགོན་པོ་
བྱམས་པས། བཤེས་གཉེན་དུལ་ཞིང་ཞི་ལ་ཉེར་ཞི་
བ། །ཡོན་ཏན་ལྷག་པར་བརྩོན་བཅས་ལུང་གིས་ཕུག །དེ་
ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་སྤྲ་མཁས་ལྡན། །བརྩེ་བའི་བདག་
ཉིད་སྐྱོ་བ་སྤངས་ལ་བརྟེན། །ཞེས་མཚན་ཉིད་བཅུ་ལྡན་ནམ།
སྤྲོ་མ་པ་ཉི་ཤུ་པར། སྤྲ་མ་སྤྲོ་མ་ལ་གནས་ཤིང་
མཁས། །རྟུས་དང་ལྡན་ལས་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་
ལ། སློབ་དཔོན་ཁྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དེ་

དག་གི །མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུས་མཁྱེན་པར་
མཛོད། །ཚོག་ཤེས་སྒྲིང་རྗེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟན། །ཉོན་མོངས་
སེལ་བའི་ཤེས་རབ་ཅན། །དེ་དག་གིས་ནི་བྱོད་བསྟན་
ན། །བྱོད་ཀྱིས་མཁྱེན་གྱིས་གྲུས་པར་མཛོད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་དོན། སྟོད་འཇུག་འདིར། ཏྲག་པར་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ནི། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་མཚན་ཉིད་གཉིས་
སུ་གསུངས་སོ། །ལེན་པའི་གང་ཟག་མི་འདྲ་སྟེ། སེམས་
ཅིམ་པ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས།
སོ་སོར་ཐར་པའི་རིགས་བདུན་གང་རུང་ཞིག་རྟེན་དུ་དགོས་
པར་བཞེད་ལ། དེ་འདྲ་ལུང་དང་རིགས་པས་ཏེ། ལུང་ནི་
འཕགས་པ་སའི་སྒྲིང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པ་ལས། གྱིས་པ་

དབང་པོ་ཞན་ཅིང་ལེ་ལོ་ཅན། རེག་པ་གཉིས་ལ་ནན་ཏན་མི་
བྱེད་ན། རེག་པ་ཆེན་པོ་འི་འཁོར་ལོ་ལྡན་མི་འགྱུར། འདྲི་
དག་རྒྱ་ཆེན་ཐེག་པ་འི་སྒྲོན་མ་ཡིན། ཁེས་དང་། སྐུ་ལ་བྱེད་
ཀྱིས་ཞུས་པར། སྐས་ཀྱི་གདང་བུ་ཇི་ལྟ་བུར། འཛན་ཐོས་ས་
ལ་མི་གནས་ན། རྐྱེན་གྱིས་ཐེག་པ་མི་འཐོབ་སྟེ། རེག་པ་
ཆེན་པོ་འང་དེ་བཞིན་ནོ། ཁེས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ལྷན་པས།
གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སོང་ཞིང་། སོ་སོར་ཐར་པ་
ལེགས་བསྐྱམས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སྦྱིང་བཅེ་བ། འདྲི་
ལས་བྱང་རྒྱབ་སེམས་སྦྱེ་ཞིང་། འདྲི་ལས་རིག་འཛིན་སྒྲོམ་པ་
འགྱུར། རག་ཞན་དུ་འབད་པ་འབྲས་བུ་མེད། འེས་དང་། ཇོ་
བོ་རྗེས། སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱི། འཏག་ཏུ་སྒྲོམ་

གཞན་ལྟན་པ་དག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་
ཡི། །སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་བཤད་
དོ། །རིགས་པའང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་དགོས་ཏེ། དེ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་
བས། ཞིང་དང་ལོ་རྟག་བཞིན། གང་གཞན་ལ་ཕན་པ་
བསྐྱབ་པ་ལ་གཞོད་པ་སྤྱང་བ་སྡོན་དུ་འགོ་དགོས་པས་ཞེས་
ཟེར་རོ། །དབུ་མ་པ་རིགས་དུག་མཐའ་དག་ལ་སྐྱེ་སྟེ། ལྷ་
མ་སྤྱང་མི་ཉུས་པ་རྒྱལ་པོ་ནས་ཤན་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་
སྐྱེ་བར་བཞེད་པས། བསྐལ་པ་བཟང་པོ་ལས། རྒྱལ་བ་ཕན་
བཞེད་གྲོང་དཔོན་གྱུར་པའི་ཆོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་
ཆེན་དཔལ་དེ་ལ། །ཉིན་གཅིག་སྟོག་གཅོད་སྡོམ་པ་སྤངས་

ནས་ནི། །དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ལེན་པའི་ཆོག་མི་འདྲ་སྟེ།
སྦྱར་བ་ལ་སྡུ་མ་སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱིས་དག་ཟིན་
པ་དང་། སེམས་དགའ་བ་ལ་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
བྱག་དང་མཆོད་པ་ཅིམ་བྱས་ནས། ལྟ་བ་ཅུང་ཟད་དམའ་བ་
ལྟར་སྦྱོད་པའང་དོག་པས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡུམ་པ་འབོགས་པ་
ལྟར། བར་ཆད་བྱི་བ་དང་། ལྟ་བའི་ལྷི་ཡང་བརྗོད་པ་དང་།
ཉམས་པའི་ཉེས་དམིགས་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་ལ།
དབུ་མ་པ་ལྟ་བ་མཐོ་བས་སྦྱོད་པའང་ཡངས་པས། གང་
ཟག་སྡིག་པ་ཅན་དང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྦྱོད་མ་ཡིན་པ་ལའང་
སེམས་སྐྱེ་བར་དགོངས་ནས། སྡིག་པ་བཤགས་པ་ལ་

སོགས་པ་ཡན་ལག་བདུན་པ་མཛད་ལ། བསྐྱབ་པ་བརྗོད་པ་
དང་བར་ཆད་ཀྱི་བ་ལ་སོགས་པ་མི་མཛད་དོ། །དངོས་གཞིར་
ཡང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སློན་པ་སྤངས་ནས། ཕྱིས་
འཇུག་པ་ལེན་ལ། སློབ་དཔོན་གྱ་སྐྱབ་གཉིས་ཀ་སྟབས་
གཅིག་ལེན་ཅིང་། སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་བརྗོད་ཚུལ་ཡང་མི་
འདྲ་ལོ། །འཇུག་ཀྱང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་མཁྱེན་པར་
གསོལ་བ་དང་། སྡོམ་པ་གྲ་ཚོམ་དུ་མི་བསྐྱགས་པ་ལ་
སོགས་པ་མཛད་ལ། འཕགས་པ་གྱ་སྐྱབ་རང་དང་གཞན་སློ་
བ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དོ། །བསྐྱང་ཚུལ་ཡང་མི་
འདྲ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་རྩ་བའི་ལྷུང་བ་བཞིར་བཞེད་
ལ། སློབ་དཔོན་གྱ་སྐྱབ་ནམ་མཁའི་སྤྱིང་པོའི་མདོ་ལྟར་བཅུ་

དགུར་བཞེད་དོ། །ཕྱིར་བཅོས་མི་འདྲ་སྟེ། སློབ་དཔོན་
ཐོགས་མེད་ཉན་ཐོས་དང་བསྟན་ནས། སྡོམ་པ་སྤྲར་ཡང་སྤང་
བར་བྱ། །ཟག་པ་འབྲིང་ནི་གསུམ་ལ་བཤགས། །གཅིག་གི་
མདུན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས། །ཤིན་དུ་རྒྱུང་བ། ཉན་མོངས་མི་
མོངས་བདག་སེམས་བཞིན། །ཞེས་བཞེད་ལ། སློབ་དཔོན་
ལྷ་སྐྱབ། རམ་མཁའི་སྒྲིང་པོ་ལ་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་།
ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ་འདོན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པས་འདག་པར་བཞེད་དོ། །དེ་
ལས་འདིར་བཤད་པ་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་པས།
དེ་བརྗོད་ན། ཡུལ་དང་། གང་ཟག་གཞི་དང་། དུས། ཚོག་
བསྐབ་བྱ། ཚུད་སྤང་དང་བདུན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྡོམ་པ་མ་

ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པ།
ཉམས་ན་གསོ་བར་རུས་པ། བདག་ཉིད་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་
སྟེ་འདས་མ་ཐག་པར་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་རིགས་ཅན་བདུན་ཤེས་ཤིང་དོན་གོ་ན་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་
གོ། །གཞི་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་རུས་པ་དང་སྦྱར་ནས་སྤང་
སྟེ། གཞན་དུ་ན་དམ་བཅའ་བ་ལས་ཉམས་པས་དྲན་པ་ཉི་
བར་གཞག་པ་བཞིན་ནོ། །དུས་ནི་ཡུན་ཐུང་དུ་འཇམ། རིང་
པོ་འཇམ། འཆོ་བར་རམ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་ཏེ། སློབ་དཔོན་
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མི་དག་བ་བཅུ་ལ་ཡུན་ཐུང་དུ་སྤྲོང་བ། ཡུན་
རིང་དུ་སྤྲོང་བ། ཇི་སྲིད་འཆོ་བར་སྤྲོང་པ་བཅུ་ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར། གཉན་པོའི་སློབས་དང་སྦྱར་ཏེ་སྤང་དོ། །དེ་ལྟར་ན་

རེས་པ་ལྷ་ལ་སྒྲིམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་འདྲིར་དུས་
རེས་པ་ལ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་འགལ་ལ། ཟུང་ཅུ་སྔོང་བ་ལ་
སོགས་པའང་ཉན་ཐོས་གྱི་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ།
ཉན་ཐོས་ལས་སྔོང་བ་བདུན་བཤད་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་
བཙུ་བཤད་པས་སོ། །ཡང་དུས་རེས་འགའ་བ་རང་དང་
གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྒྱུར་མི་ཟུང་བས་འདྲིའི་སྒྲིམ་པར་འགལ་
ཞིང་། རེས་འགའ་བསྐྱུང་བ་དེ་ལྟར་བ་དང་འདྲེས་པས་ས་
ཐོབ་པའི་གོགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲ་མ་ཉན་ཐོས་གྱི་
འདྲི་པ་ཡིན་ལ། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཆེན་པོ་ལ་སྔོན་
པས་སྐྱོན་གཉིས་པ་མེད་ཅིང་། ཁས་སྤངས་ཉམས་པ་མ་
ཡིན་པས་གསུམ་པའང་མེད་དེ། བསྐྱལ་པ་བཟང་པོ་ལས་

གསུངས་ཚུལ་འདས་མ་ཐག་པར་བཟློད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་
ན་འདི་དག་ཅུས་པའི་དབྱེ་བ་ལ་དགོངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དབྱེ་བ་སྤྲུལ་ཅུ་ཙུ་བཞི་ལས། ས་བོན་གསར་
འཛིག་འཛིག་ཚོགས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལྟ་བར་མོས་པ། ཉེན་
བྱིམ་པ་ལ་སོགས་པ། སྦྱོད་པ་དང་རྟོགས་པའི་དབྱེ་བས་
བསྐྱབ་བྱ་ཚུགས་ཅི་དང་། བསྐྱས་པ་དང་། འབྲིང་དང་།
མཐའ་དག་ལ་སྦྱོབ་པས། ཚུགས་གཅིག་སྦྱོང་བ་བཅུ།
མཐའ་དག་སྦྱོང་བ་བཅུ། ཞེས་པ་ལྟར་བདག་གི་སྒྲ་མ་
གསུང་ལ། བསྐྱབ་བཏུས་ལས་ཀྱང་། སྦྱོམ་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་
སྦྱོབས་དང་ཡང་སྦྱར་ཏེ་སྒྲངས་ཞེས་ཏེ། གང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྦྱིར་བསྟན་པ་དེར་ཡང་

གོམས་པར་བྱར་མི་རུང་བའམ། དགག་པའི་ངག་གིས་བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལས་དང་པོ་བས་བསྐྱབ་པར་མི་བྱ་བར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་མེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་
ཞེས་དང་། བསྐྱབ་པ་འདིའི་ནང་ནས་བསྐྱབ་པ་གང་ཡང་རུང་
བ་བསྐྱུང་བར་འདོད་པས་ཡང་དག་པར་ལེན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་
དང་། དེ་བས་ན་རང་གི་མཐུ་དང་སྦྱར་ཏེ་དག་བའི་རྩ་བ་
གཅིག་ཙམ་ཡང་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་ལ་བསྐྱུང་བར་བྱ་སྟེ་
ཞེས་དང་། དུས་ཇི་སྲིད་དུ་རྩས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡང་དག་བ་ཡང་
དག་པར་སྒྲངས་ཏེ་གནས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་སྒྲན་གྱི་སྒྲའི་
མདོ་ལས། དད་པའི་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཡན་
ལག་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་བསྟེན་གནས་ལ་ཉེ་བར་གནས་ཏེ་

ལོ་གཅིག་གམ་ལྷ་བ་གསུམ་དུ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་རྣམས་
འཛིན་ཅིང་ཞེས་དང་། འདི་ཉིད་ཀྱིས་མདོར་ན་རང་གི་རྩལ་
པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ལྟུང་བ་མེད་དེ། དོན་
མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་བསྐྱབ་པ་བཅས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཞེས་གསུངས་ལ། ཡང་སྟོན་པ་དང་རྟོགས་པ་མཆོག་ལ་
དགོངས་ཏེ། རྒྱས་པར་བསྐྱལ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཐའ་
ཡས་པར་བཤད་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས་ཀྱང་། སྟོ་ལྡན་སེམས་མཆོག་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་
ཡང་། །མཐའ་ཡས་ཉེས་ཆོགས་བྱེད་ལས་སེམས་རབ་
བསྐྱམས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོག་ལ་སྟོར་བའི་ཆོས་
བདུན་སྟོན་དུ་སོང་། དངོས་གཞི་བསམ་པ་ལེགས་པར་

སྐྱུངས་ནས་དེ་བརྟེན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དམ་བཅའ་བ་ཚོག་ཏུ་
བརྗོད་པ་ལ། བདག་གི་སླ་མ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་ཏས།
སེམས་བསྐྱེད་པ་སྦྱིའི་མཚན་ཉིད། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སྐྱབ་པ་བྱུང་པར་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རིགས་མི་མཐུན་འཁོར་
འདས་གཉིས་ཀྱི་སེམས་བཅད་ནས། མི་གནས་པའི་བྱ་ངན་
ལས་འདས་པར་བྱུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས། བདག་
ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། །སླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་
ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རིད་བང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་
བརྟན་དང་། །ཕྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སྦྱིང་རྗེ་
དང་། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་ལགས། །ཞེས་པ་ལྷ་
བུའོ། །མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས་གསུངས་པ་དེ་བདུན་ལས་

བྱུང་བ་ལ་དགོངས་ཏེ། སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་དུ་བྱས་ན། རོན་དམ་
སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་
དག་པའི་ས་ལ་མ་བྱལ་ཅེས་གསུང་ངོ། །དེའི་མཆན་གཞི།
སྟོང་ཉིད་སྟིང་རྗེའི་སྟིང་པོ་ཅན། །བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་ཁ་ཅིག་
ལ། །ཞེས་དང་། བསྐྱེད་བྱས་ལས། སྟོང་པ་སྟིང་རྗེའི་སྟིང་
པོ་ཅན། །སྤྱད་ཅེས་སོ། །དེ་དག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། ཅ་
བ་བརྒྱད་དེ་སྟོན་འཇུག་སྟབས་གཅིག་ཏུ་བྲང་བའོ། །སྟོབ་
དཔོན་ཇོ་ཏུ་རིས་སྟོན་པའི་སེམས་སྟོན་དུ་གཏོང་བ། སྟོན་
འཇུག་གི་སེམས་སྟབས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ། སྟོན་འཇུག་
གི་སྟོམ་པ་བྲང་བ་གསུམ་བཤད་དེ། མགོན་པོའི་སྦྱན་སྲུང་
རྫོགས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ། །ཞེས་

ཙ་བ་བཞིས་སྒྲ་མ་དང་། ཇི་ལྟར་སྒྲོན་གྱི་བདེ་གཤེགས་ཞེས་
ཆོག་མ་བཅད་གཉིས་ཀྱིས་གཉིས་པ་དང་། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་པ་གཟུང་བ་ལ་མོས་པ་བརྟན་པོ་ཡོད་ན་
དེའི་ཆོ་སྒྲོམ་པ་སྦྱིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་སྒྲོན་གྱི་སོགས་ཆོག་མ་
བཅད་གཉིས་ཀྱིས་གསུམ་པའོ། །དུག་པ་ལ་སྒྲོན་འདུག་
ཐུན་མོང་དང་། སོ་སོའི་གཉིས་ལས། སྒྲ་མ་ལ། དག་བའི་
བཤེས་གཉིན་ལ་གྲུས་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་གདུང་
རྒྱན་མི་གཅད་པ། སེམས་ཅན་སྒྲོས་མི་འདོར་བ་སྟེ་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བའི་ཆོས་གསུམ་དང་། ལྷུང་བ་དང་། ལྷུང་བ་མེད་པ།
ལྷུང་བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། ལྷུང་བ་མེད་པའི་གཟུགས་
བརྟན་དེ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ལ་སྒྲོན་

པའི་དང་། འཇུག་པའི་འོ། །སྒྲ་མ་ལ་སྤང་བ་དང་། བརྟེན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲ་མའི་སྟེང་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟེན་
པའི་རྒྱ་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི་སྤང་བའོ། །གཉིས་པ་ལ་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་སྟེ་མ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱོན་པ།
ས་དང་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱབ་སྟེ་མ་པའི་ཐབས་ལ་སྦྱོན་
པ། སེམས་ཅན་གྱི་རིབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱང་སྟེ་མ་པ་ཐྱིན་ལས་
ལ་སྦྱོན་པ་སྟེ་གསུམ་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དྲན་པར་བྱ་བ། སེམས་དེ་གོང་ནས་གོང་
དུ་སྤྱེལ་བ། རྫོགས་གཉིས་གསལ་པར་བརྩོན་པ། དེ་མི་
བརྟེན་པའི་རྒྱ་དཀར་པོའི་ཆོས་བཞི་བརྟེན་པའོ། །འཇུག་པ་
ལ་འད་གཉིས་ལས། སྤང་བ་ལ། ཐུན་མོང་རྩ་བའི་ལྷུང་བ་

བཞི་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྒྱལ་པོ་ལ་འབྱུང་བ་ལྟ། སྒོན་
པོ་འི་ལྟ། ལས་དང་པོ་པའི་བརྒྱད། ཐུན་མོང་དུ་སྒྲིན་པ་དོར་
བ། བམ་པ་དང་འདྲ་བ་བཞི་འོ། །གཞན་ཉེས་བྱས་ཀྱི་
རིགས་སུ་གཏོགས་པ་བཞི་བཅུ་ཙ་དུག་རྣམ་པར་སྤྲེ་སྤྲེ་སྤྲེ་
བར་བྱ་བ་ལ་བསྐྱབ། བསྐྱོན་པར་བྱ་བ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་དུག
ས་བཅུ། བསྐྱུ་བ་བཞི། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་སུ་མ་ཙུ་ཙ་
བདུན་ལ་སོགས་པ་སྤྲེ། དེ་དག་བསྐྱུ་ན། རང་དོན་དུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྫོགས་པར་བྱ་བ། གཞན་དོན་དུ་
སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱ་བ། ཐུན་མོང་དུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་བའོ། །ཚེད་སྤང་ནི། དུས་
ཐམས་ཅད་པའི་སྤྲོམ་པ་འདི་མི་རྣམས་ཏེ། ཆོ་འཕོས་ནས་

བསྐྱབ་པ་བརྗེད་པས་ལྷུང་བས་གོས་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། མི་
འབྱུང་ཏེ། བསྐྱབ་བཏུས་ལས། འདི་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་པའི་
སྡོམ་པ་བཟུང་བས་ཆོ་རབས་གཞན་དུ་ལྷུང་བ་འབྱུང་བར་
དོགས་པ་འད་མི་བྱ་སྟེ། མདོ་འདི་ཉིད་ལས་མི་འབྱུགས་པའི་
སྡོན་ལམ་གནང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྐྱ་ཆེར་གསུངས་ན།
སྐབས་དོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱུང་ཡང་རུང་། མ་བྱུང་
ཡང་རུང་། གདོན་མི་བ་བར་བྱིམ་གྱི་གནས་ནས་འབྱུང་
ངོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་རིའི་བྱ་དེ་ལྟར་བྱིམ་གྱིས་གནས་
ནས་མདོན་པར་འབྱུང་བ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་ཉིད་པའི་མཆོག་གོ་ཞེས་དང་། འོད་སྟེང་གིས་
ཁྱས་པ་ལས། འོད་སྟེང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་

དང་ལྷན་ན། སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་
འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྣང་པོ་ལ་འདུག་གི་བར་དུ་བར་མ་
དོར་བརྗེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ།
ཕྱོག་གི་ཕྱིར་རམ། ཐ་ན་བཞད་གད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་བཞིན་
དུ་བརྟུན་ཀྱི་ཆོག་མི་སྤྲོ་བ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ནག་པོའི་ཆོས་
བཞི་སྤང་བ་དང་། སེང་གས་ཁྱས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཆོས་ཀྱི་སྦྱོན་པས་སྐྱེ་བ་དྲན་ཏེ། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ལ་འརྱུད་པས་མི་ལམ་
ནའང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་འདོར་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། རྒྱལ་ཁྲིམས་གསུམ་རྟག་སྤང་ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་

གིས་སྒྲོན་པ་མ་བཏང་ཞིང་ཕམ་པ་ལྟ་བུར་མ་སྦྱད་ན། ཆོ་
བརྒྱུས་ནས་འགྲོ་བ་གང་དུ་འཁོར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཚུལ་གྱིས་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་སྒྲོང་བར་མི་
འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོ་བརྒྱུས་ནས་བརྒྱུད་ན་
བདག་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བརྟེན་ནས་དྲན་པ་གསོ་
བའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་ནོད་པར་བཟད་གྱི། གསར་དུ་ལེན་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་འགྲོ་བ་
གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བརྟེན་པ་དགོསྒྲོང་གི་འདུ་ཤེས་བརྒྱུད་ནས་
མེད་པ་ལ། སྒྲིག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཕམ་པར་མི་
འགྱུར་བ་ལྟར་བསྐྱབ་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་པ་མངོན་
དུ་རྒྱ་མེད་ན་ལྟར་བས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། འབྲས་བུ་

མི་འབྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བས་གཡོགས་པའི་མེ་བཞིན་
ཞེས་པ་ལ། དེས་སྡོམ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ན་དེ་འགལ་ཁྱེན་གྱིས་
མི་ཉམས་པར་མི་འཐད་དེ། དེའང་བྱས་ཡོད་ཡིན་པས་
སོ། །མི་བྱེད་ན་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་དོན་བྱེད་
པས་སྟོང་པས་སོ། །འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བསྟེན་པའང་
ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པས་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བ་
ཡིན་གྱི། བསྐྱབ་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསམ་པ་མེད་པས་
ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཉེ་དགས་
བསྐྱུས་པའི་དགོ་སྟོང་ཆེན་ལྷགས་བསྐྱབ་པར་ཡོད་པར་མ་
ཤེས་པས་བྱིམ་ཐབ་དང་འགྲོགས་པའང་ལྟུང་བ་མེད་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ཞེས་ཏེ། ལས་དང་པོ་པ།

མོས་པས་སྟོད་པ། ས་ཐོབ་པ་རྣམས། སྟོམ་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས། དག་བ་ཆོས་སྟུད། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ལ་གཙོར་
སྟོབ་བོ། །བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོམ་པ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེན། རྒྱལ་སྤྱི་ཐོག་ས་
མེད་རྗེས་འབྱེད་ས། སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་རྗེས་ཐ་དད་
ལ། འཇུག་པ་དང་བདག་གཅིག་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེན་
དང་སྟོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འབྲེལ་པར། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱེད་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ནམ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྟོན་ལམ་བཟུབ་
བམ་ཞེས་སྟོས་ཤིག དེས་ཀྱང་ལགས་སོ་ཞེས་ཁས་ལེང་
ཞིག་ཅེས་བཤད་དོ། །དེ་གཉིས་བདག་གཅིག་ན་འཇུག་པའི་
སྟོན་ཏུ་སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཅི་དགོས་ཞེས་པའོ། །རྩ་བོ་རྗེ་

གཉིས་ཀ་བདག་གཅིག་པར་འདོད་དེ། ལམ་སློན་ལས།
འཇུག་སེམས་བདག་ཅིག་སྡོམ་པ་མ་གཏོགས་པ། །ཞེས་
དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྡོམ་པ་སྤེལ་འདོད་པས། །ཞེས་
སློན་པའང་སྡོམ་པ་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །སློབ་དཔོན་ཇོ་ཏཱ་རི་ནི་
དེ་གསུམ་ཀའང་ཇུས་ཐ་དད་དུ་བཞེད་དེ། ཚོགས་འདུ་སོ་སོར་
ལེན་པས་སོ། །སློབ་དཔོན་འདིས་ཇུས་གཅིག་དུ་བཞེད་དེ།
ཚོགས་སྟབས་གཅིག་དུ་བཟོད་པ་དང་། དེའི་ལུང་མང་དུ་བཟོད་
ཟིན་ཏོ། །མཇུག་རང་དང་གཞན་སློབ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྦྱར་
བསྟན་པ། རང་གི་དོན་གྲུབ་པ། གཞན་གྱི་དོན་གྲུབ་པ།
གཞན་དགའ་བ་བསྐྱེད་དུ་གཞུག་པ་བཞི་ལས། དེ་ལྟར་ཞེས་
ཙུ་བ་བཞིས་སྡུ་མ་དང་། གཉིས་པ་ལ་དོན་གྲུབ་པ། ཉེས་

པས་མི་གོས་པར་བྱ་བ། རྟེན་དཀར་བ་ཐོབ་པ་གསུམ། དེང་
དུས་ཞེས་དང་། ད་ནི་ཞེས་དང་། ལོང་བས་ཞེས་
སོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། འགྲོ་བའི་ཞེས་པ་ནས་
ཆོགས་བཅད་གཉིས་དང་། ཕ་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐྱེལ་
སེལ་བའོ། །གཉིས་པ་སྐྱབ་པ་སེལ་བ་ལ། འགྲོ་བའི་ཉོན་
མོངས་ཞེས་པས། སེར་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པའི་
སྐྱབ་པའི་གཉོན་པོ་སྦྱད་པས་ལྷ་བའི་དཔེ་དང་། འགྲོ་བའི་མི་
ཤེས་ཞེས་པ་འཁོར་གསུམ་དུ་ཞེན་པའི་ལུན་པ་ཕ་བ་ནས་
སེལ་བས་ཉིམ་ཡང་དེ་ཡིན་པའོ། །གསུམ་པ་ཕན་བདེ་སྦྱབ་
པ་ནི། དམ་ཆོས་འོ་མ་ཞེས་ཕ་བ་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་ནི།
འགྲོ་བའི་ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཏེ། ཀླང་པ་སྤྲ་མ་

བཞེས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་བདེ་བའི་རྒྱུར་བསྟན་ཅིང་། བྱི་
མས་སྟོབ་བསྟེན་པའོ། །ལེའུ་གསུམ་པའོ། ། ༥ ། །ཚུལ་
བྲིམས་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱིའི་དོན་དང་། གཞུང་གི་
དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དོ་བོ། དབྱེ་བ། འབྲས་བུ་
གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་བའི་སེམས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ཏེ།
ཡེ་ཤེས་མ་དདུ་བྱུང་བ་ལས། ཚུལ་བྲིམས་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་གང་ཞེ་ན། གཞན་ལ་གཞོད་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྟོང་
བའོ་ཞེས་དང་། སྟོང་བའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་ལས། །ཚུལ་
བྲིམས་ཕ་རོལ་བྱིན་ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་སྒྲུངས་པ་བརྟུན་ལས་
བྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་སོ། །བསམ་
གཏན་པའི་སྟོམ་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་སུ་བསྟུས་ཏེ།

བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱམས་པས། བརྟམ་བཏགས་ཆོས་ཉིད་
ཐོབ་པ་སྟེ། །སྡོམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད། །ཅེས་
བཤད་དོ། །སྡུ་མ་ལ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་
གསུམ་མོ། །དེའང་སྡོག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། འཇུག་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཉིས། སྡོམ་པའི་རང་བཞིན་དང་། བརྩོན་
འགྲུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་
བསྡུམ་བྱ་སྡོམ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་སྟེ། ཡུམ་ལས། གང་ལ་
སྡོམ་དང་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་སྡོམ་སེམས་མེད། །འདི་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྡོམ་པར་རྣམ་པར་འབྲེན་པས་གསུངས། །ཞེས་
སོ། །དེའང་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ལམ་ལ་ཁྱུགས་པ་
ཀྱན་ལ་ཡོད་ལ། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔའ་ལ། དགེ་བ་ཚོས་སྤྱད་གཙོར་འཕགས་པ་ལ་
མངའོ། །གསུམ་པ་ནི། འདིས་ངན་འགོ་ལས་སྐྱབ་ཅིང་བདེ་
འགོ་ལ་འགོད་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་དང་། མཐར་ཐུག་
སངས་རྒྱས་ཉིད་བྱེད་དེ། སྤྱིད་མེད་ཀྱི་བྱས་ཞུས་པ་ལས། དེ་
ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་ལྟ་རྒྱུས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་ཐུག་
བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ།
འཕགས་མ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་
ཀྱང་། ཚུལ་ཁྲིམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་དང་། །རྣམ་
པར་མི་རྟག་ཡེ་ཤེས་ལྡན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་པས་བསྐྱབ་པ་ལ་བག་བྱ་བ་དང་།

བསྐྱབ་པ་བསྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྐྱུང་
བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་ཞེས་ཅུ་བ་
བཞིས་མཆོམས་སྒྱུར་བ་ལས། བྱེད་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ལ་བག་བྱ་བ། བྱི་མས་དེའི་ཐབས་བསྐྱབ་པ་ལ་
འབད་པར་གདམས་པ་སྟེ། འཕགས་པ་སྤྲུལ་ཅུ་ཅུ་གསུམ་
པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཆོས་གཅིག་དང་ལྷན་ན་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་བདེ་བས་
སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་འགྱུར་ལ། སྤྲུག་བསྐྱུལ་བ་
དང་ཡིད་མི་བདེ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །ཆོས་གཅིག་པོ་གང་
ཞེ་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། བག་ཡོད་པའོ་ཞེས་དང་། ལྷ་བ་སྐྱོན་མ་

ལས། རྩལ་ཁྲིམས་ཐོས་དང་གཏོང་དང་དེ་བཞིན་
བཟོད། །དག་བའི་ཆས་སྤྱ་བརྗོད་པ་ཇི་སྟེད་པ། །ཀུན་གྱི་ཚ་
བ་བག་ཡོད་འདི་ཡིན་ཏེ། །གཏོར་ཐོབ་བྱེད་ཅེས་བདེ་བར་
གཤེགས་པས་བསྟན། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ལྷུང་བ་དང་ལྷུང་
བ་མེད་པའི་གཟུགས་བརྟན་ནི་སྤང་བ། ལྷུང་བ་མེད་པ་དང་
ལྷུང་བའི་གཟུགས་བརྟན་ནི་སྤང་བའོ། །དེ་ལ་ལྷུང་བ་ནི་ནམ་
མཁའི་སྟོང་པོའི་མདོ་ལས་བཤད་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་
གྱི་དཀོར་འཕྲོག་པ། །ཕས་ཕམ་པ་ཡི་ལྷུང་བར་
འདོད། །དམ་པའི་ཆས་ནི་སྤང་བྱེད་པ། །གཉིས་པར་བྱབ་
པས་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་པོ་
ལ་འབྱུང་བ་ལྟ། སྟོན་པོའི་ལྟ། ལས་དང་པོ་པའི་བརྒྱད་ལ་

སོགས་པ་རོ། །ལྷུང་བ་མེད་པ་ནི་དེ་དག་སྤང་བ་སྟེ། འདི་དེ་
དག་རྒྱས་པར་བསྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱད་པར་གཞག་པའི་
སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་
གྱི། གཞི་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བག་བྱ་བ་ལ་གསུམ་
ལས། མི་འདྲར་བའི་འཐད་པ། བབ་ཅོལ་ཞེས་ཚིགས་བཅད་
གཉིས་ཏེ། མ་བརྟགས་པར་འཛུགས་པར་བྱ་བར་དམ་བཅས་
ཀྱང་། བརྟག་སྟེ་དོན་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་དབྱེ་
བའོ། །དོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་རྣམ་
སྟོན་ངན་འགྱོར་ལྷུང་བ་ལ་གསུམ་ལས། དོན་གྱི་དངོས་པོ་
དགོད་པ་ལ་གལ་ཏེ་དེ་ཞེས་ཏེ། བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་བཏང་
ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པར་འབྱུང་ཏེ། སྟོ་གྲོས་

ཀྱུ་མཚོས་ཁྱས་པ་ལས། སྤྱིན་བདག་གིས་སྟོན་མ་ཆེན་པོ་
བྱེད་པར་བསྐྱགས་ཏེ། བོས་ནས་མ་བྱིན་པའི་དཔེས་བསྟན་
ཏེ། དེ་ཀྱུ་དེས་ངན་འགྲོར་ལྟར་བའོ། །དེ་ལྟར་གིས་སྐྱབ་པ་ནི།
དངོས་པོ་ཕལ་པ་ཞེས་ཏེ། རྒན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལས་ཅུང་
ཟད་ཅིག་བསམས་ནས་མི་སྤྱིན་པ་ནི་ཡི་དྲགས་སུ་སྤྱེ་ལ།
དམ་བཅས་ནས་མི་སྤྱིན་ན་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་འགྲོའོ་
ཞེས་གསུངས་པས། དོན་སྲ་ན་མེད་ཅེས་ཏེ། ཀྱུ་དེས་ངན་
འགྲོར་ལྟར་སྟེ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པས་སོ། །ལྟར་
གཞན་དང་འགལ་བ་སྤང་པ། མི་གང་ཞེས་རྩ་བ་བཞི་སྟེ། ཅི་
ཀྱུ་དེས་ངན་འགྲོར་མ་སོང་བ་མཐོང་སྟེ། འཕགས་པ་ལྷ་རིའི་
བུ་ཀྱུ་ལ་པོ་གྲི་མ་སེ་ནར་གྱུར་པ་ན་བཅ་བེ་དྲག་པོའི་མིག་ལ་

ལག་པ་བྱིན་པས་སྟེར་བ་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་འབྲུགས་ཏེ། དེ་
མ་འདོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྟོབ་སྟོས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བྱང་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལས་
དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་བོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཆེན་པོ་དག་དེས་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་བྱང་ཡང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པ་ནི། སྡིག་པ་དེའི་
གཉེན་པོ་སྤྱད་པ་ཡིན་ནོ། །གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། ལས་ཚུལ་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་སྟེ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁོ་ནས་
མཁྱེན། །ཞེ་འམ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
མ་བྱང་ན་སྤྱལ་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་ལ། བྱང་ནའང་ཐར་
པའི་སེམས་མ་བྱང་བས་ཞེས་བེར་བ་ལྟར་ན། རྩོམ་པ་པོས་
གཤམ་ཏེ་དེ་ལྟར་དམ་བཅའ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་

གསུམ་བཞེད་པ་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན་བདག་གི་སྒྲ་མས་
ལས་རྒྱལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དེས་སེམས་དེ་བཏང་བ་
མེད་དོ། །ཅིས་མངོན་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་ཁོ་ནས་
མཆིན་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་ལས། འཕགས་པ་
ཤུ་རིའི་བྱ་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་པདྨའི་
སྒྲ་མ་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ལས་ཤེས་ཏེ། བྱང་སེམས་སྟོན་
དུ་མ་སོང་བའི་སངས་རྒྱས་མི་སྲིད་པས་དེ་བཏང་བ་ལྟར་སྒྲུང་
བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་སྟོད་པ་གཞན་དོན་
ལས་ཉམས་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཅ་བའི་ལུང་བས་གོས་པ།

དེ་ནི་ཞེས་པ་འཕགས་མ་ལས། གལ་ཏེ་བསྐྱལ་པ་བྱེ་བ་
དག་བའི་ལས་ལམ་བཅུ། །སྟོད་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ས་དང་རང་
རྒྱལ་སེམས་བསྐྱེད་ན། །དེ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་བྱང་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཉམས་པ་སྟེ། །སེམས་བསྐྱེད་དེ་ནི་ཕས་ཕམ་པས་
ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྟེ། །ཞེས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཕམ་པའམ། འདི་
ཉིད་ཀྱི་ཕམ་པ་འདྲ་བས་ཀྱང་སྟེ་སྟེ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
མེད་ན་གཞན་དོན་གྱི་རྒྱས་པ་དང་བྲལ་བས་སོ། །སེམས་དེ་
གཟུང་བའི་ཕན་ཡོན་ཡང་། གལ་ཏེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
འདོད་ཡོན་ལྔ་སྟོད་ཀྱང་། །སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་འཕགས་
པའི་དག་འདུན་སྐྱབས་སོང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱབ་བྱ་
སྟམ་དུ་ཀུན་མཁྱེན་ཡིད་བྱེད་ན། །མཁས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཕ་རོལ་ཕྱིན་གནས་སྒྲིན་མེད་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བཤད་
དོ། །གཞན་གྱི་དག་བའི་གོགས་བྱས་པའང་དེ་དང་མཚུངས་
པ་དང་། དེའི་འབྲད་པ་གཉིས་གང་གཞན་ཞེས་དང་།
སེམས་ཅན་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ས་ཐོབ་པ་ལ་
འགོར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་ཏེ། དེ་ལན་གཅིག་ཉམས་ཀྱང་
སྤར་སོར་ཆུད་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནའང་ལམ་སྐྱབ་པ་
ལ་འགལ་ཆུན་ཡོད་པས་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བ་ལས་རིང་དུ་
འགོར་ཏེ། དེ་གཉིས་སྤེལ་མར་འཇུག་པས་སོ། །འབྲེལ་
ཆེན་ལས། ཕྱིས་འདྲན་ཅིང་སྤར་འཁྲིད་པར་བྱེད་པས་རིམ་
གྱིས་འདྲེ་བ་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་རྗེས་སུ་
གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟས་ཞེས་ཅུ་བ་གཉིས་སོ། །སྤྱི་དོན་

གཉིས་པ་སྒྱུར་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་བག་བྱ་བ་ལ། སྤང་བྱ་ཉེས་
པ་དོར་བ། གཉེན་པོ་དག་བ་སྐྱབ་པ། ཉེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་
སྤང་བ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། ཉེས་པས་ངན་
མོང་དུ་ལྷུང་བའི་དོན་གསུམ། དེང་ནས་བཙོན་ཞེས་བྱ་བ་
ནས་རྩ་བ་གཉིས་དང་། བཞི་དང་། བཞི་ཡིས་སོ། །དལ་བ་
མི་འཐོབ་ཅིང་ཐོབ་པ་མི་བརྟན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
སྟེ་དེས་ཕྱི་འི་རྒྱུན་གཞན་འབྱོར་ལྔ་མཚོན་ལ། གནས་ལ་དད་
པ་དང་། མི་ལུས་ཐོབ་པས་ནང་གི་རྒྱུན་རང་གི་འབྱོར་པ་ལྔ་
བསྟན་པས་དེས་མི་ཁོམ་པ་སྤང་བར་གྱུབ་ལ། མཐུན་རྒྱུན་
དག་གོམས་རུང་བ་བསམ་པའི་རྟེན་ཏེ། དེ་རྟེན་དཀའ་བས་
ནམ་ཞིག་ཐོབ་ཅེས་སོ། །རྟེན་དཀའ་མོད། ད་ལྟ་རྟེན་པ་འདི་

ལ་འགལ་རྒྱན་མེད་ཅིང་མཐུན་རྒྱན་ཆོང་བས་ད་དུང་ལོང་ཡོད་
ཅེ་ན། ཆོ་ནི་ཞེས་ལན་ནོ། །ངན་འགྲོར་དག་བ་སྐྱབ་པའི་
སྐབས་མེད་པ་ལ་དོན་བཞི་བདག་གི་སྟོང་པ་ཞེས་པ་ནས་
ཆོགས་བཅད་བཞི་ཡིས་སོ། །གཉིས་པ་གཉིན་པོ་དག་བ་ལ་
བག་བྱ་བ་ལ་གསུམ་ལས། སྟོན་བསགས་ཀྱི་སྡིག་པ་མང་
བ་ནི། སྐད་ཅིག་གཅིག་ཅེས་ཏེ། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་
པ་ཆོ་འཕུལ་གྱི་མདོ་བཞིན་ནོ། །རང་གཞན་གྱིས་མི་འཇོམ་པ་
ནི། དེ་ཅམ་ཞེས་ཏེ། སྡིག་པ་གཞན་དག་རྒྱ་མཐུན་གྱི་
འབྲས་བུར་སྐྱེས་པས་སོ། །གཉིན་པོ་དག་བ་ལ་འབད་པ་ལ་
དོན་བཞི། འདི་འདྲའི་དལ་བ་ཞེས་པ་ནས་ཆོགས་བཅད་
བཞི་ལས། ཤིན་ཏུ་ཆེད་དཀའ་ནི་དལ་འབྱོར་ཏེ། རྫོགས་པའི་

བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རྫིང་པ་དང་། བདག་གིས་ལེགས་
ཉེས་ཀྱི་དམིགས་ཤེས་པ་དང་། མ་འབད་ན་དཔྱལ་བར་ལྟང་
བས། བདག་ལ་འདིར་སེམས་མེད་དེ་ཚྫོངས་པར་བཟད་དེ།
སྒྲོབ་དཔོན་ཁྱ་སྒྲུབ་ཀྱིས། གང་ཞིག་གསེར་སྒྲོད་རིན་ཆེན་
སྤྲས་པ་ཡིས། །ངན་སྒྱུགས་འཕྱག་པར་བགྱིད་པ་དེ་བས་
ནི། །གང་ཞིག་མི་རུ་སྤྱེས་ནས་སྤྲིག་པ་དག །སྒྲོད་པ་འདི་ནི་
ཆེས་རབ་སྤྱོན་པ་ལགས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་
ཉེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བ་ལ། སྤང་བའི་སྒྲོ་བ་སྤྱེད་པ།
ཐབས་བརྟེན་པ། སྤྱང་བར་རུས་པ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བ་བསྤྱེད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱིས་གཞོད་པའི་རྣམ་པར་བརྟགས་
པ་ལ་བཞི་ལས། རང་དབང་མེད་པ་ནི། ཅིས་ཚྫོངས་ཞེས་ཏེ།

རང་དབང་མེད་པར་སྒྲིངས་པའི་རྒྱ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མ་
ཞེས་པ་དེ་སྤྱི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་
ལ་བྱེད་པའོ། །དེ་འང་སྤང་བྱ་དེ་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ། བདག་
ལེ་ལོའི་དབང་དུ་གྱུར་པ། སྒོ་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པས། དེ་
དག་གིས་བདག་བྱན་བཞིན་དུ་བྱས་པས་གཞོད་བྱེད་དེ་དག་
ལ་མི་བཟོད་པར་རིགས་སོ། །ལྷག་མ་གསུམ་གལ་ཏེ་ལྷ་
དང་ཞེས་པ་ནས་ཆོག་ས་བཅད་བཞིའོ། །གཉིས་པ་མི་བཟོད་
པར་བརྟག་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་ཞེས་སེམས་ལ་གཞོད་པ་
དང་། འཁོར་བའི་ཞེས་པས་ལུས་ལ་གཞོད་པའོ། །དེ་ལྟས་
རི་སྤྱིད་ཅེས་པས་གསུམ་པ་རྒྱལ་བསྐྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་
དེ་སྤང་བའི་ཐབས་ལ་གསུམ་ལས། རང་བཞིན་ཞེས་ཆོག་ས་

བཅད་གཉིས་ཀྱིས་མི་སྦྱར་བའི་ཉེས་པ་བརྗོད་ནས། གཉིས་
པ་སྦྱར་བའི་ཕན་ཡོན་ལ། །རང་དོན་ལ་བརྟག་པ། གཞན་
དོན་ལ་བརྟག་པ། དམ་བཅའ་བ་ལ་བརྟག་པ་གསུམ། དོན་
མེད་དབྱ་ཞེས་པ་ནས་ཏེ། ཐ་མལ་པའི་དབྱ་འདུལ་བ་རང་
དོན་མེད་ལ། ཉོན་མོངས་འདུལ་བའི་དཔའ་བོ་ལ་རང་དོན་
ཡོད་པ་དང་། ཐ་མལ་པའི་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་པ་ལ་གཞན་དོན་
མེད་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་ལ་གཞན་དོན་ཡོད་
པ་སྒྲ་མ་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ཕྱོགས་བཅུ་ཞེས་པ་གཞན་
དོན་དམ་བཅས་པའི་ཁྱར་ཡིན་པ་དང་། དེ་བྱེད་བ་ལ་ཉོན་
མོངས་པ་སྦྱོང་དགོས་པས། གང་ཆོ་བདག་ཉིད་དོ། །ཉོན་
མོངས་པ་མ་སྦྱངས་ན། གཞན་དོན་མི་རུས་པས་དམ་བཅས་

པ་སྒྲིན་ཚིག་བཞིན་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་གཉིན་པོའི་མཐུ་
བསྐྱེད་པ་ལ་ལྟ་ལས། གཉིན་པོ་ལ་ཡུན་བསྐྱིད་བ། གུས་
པར་བྱ་བ། སྤང་བྱ་ལ་མི་མཐུན་པར་བཟླ་བ་རྣམས་དེ་ལྟར་
ཉོན་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་དང་རེ་རེས་བསྟན་ནས། བཞི་པ་རྩོད་
པ་སྤང་བ་རྣམ་པ་དེ་འདྲའི་ཞེས་པ། ཞེན་པར་བྱ་བ་ཆགས་པ་
ཡིན། འཁོན་དུ་འཛིན་པས་ཞེ་སྤང་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་
རྣམ་པ་འགལ་ཞེ་ན། སྤེམ་གཉིན་པོ་དང་ཕྱི་མ་སྤང་བྱ་ཡིན་
ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་མ་ཏི་ཙི་ཏས། འདོད་ཆགས་བྲལ་བས་
ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྤང་བྲལ་བས་ཞེ་སྤང་ཅན། །གཏི་མུག་
དག་པས་སྔོངས་པ་སྟེ། །གསུམ་པོས་རྟག་ཏུ་གསུམ་དག་
བརྟུལ། །ཞེས་སོ། །བདག་ནི་ཞེས་པས་ལྟ་པ་ཉོན་མོངས་པ་

ལ་ཕྱོགས་པར་མི་བྱའོ། །གསུམ་པ་སྤྱང་བར་རྣམ་པར་སྤྱོ་བ་
བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས། བ་མལ་དབྱ་བོ་ཞེས་པས་རྟེན་
གཞན་མེད་པ་དང་། རྟེན་མོངས་རྣམས་ཞེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཕྱིའི་རྟེན་མེད་པ། བདེན་པའི་ངོ་བོ་
མེད་པ། གཉེན་པོ་ལ་འབད་པ། མ་འབད་པའི་ཉེས་པ་
རྣམས་རྩ་བ་གཉིས་དང་། འདི་ནི་ཞེས་དང་། ཤེས་ཕྱིར་དང་།
དོན་མེད་ཅེས་པས་ཏེ། བ་མས་གཉེན་པོའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་
ལྷོག་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་མཐུག་རྗེས་སུ་གདམས་པ་ནི།
དེ་ལྟར་རྣམ་བསམས་ཞེས་པས་དོན་དངོས་དང་། མ་འབད་
པའི་ཉེས་པ་དཔེས་བསྟན་པ་སྟོན་པའི་ཞེས་སོ། །ལེན་བཞི་
པའོ། ། ༥ ། །བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བའི་ཆེད་དུ་བྲན་པ་དང་ཤེས་

བཞིན་བསྐྱུང་བ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྐྱར་བའི་ཚུལ་
གྱིས་མདོར་བསྟན་པ། བསྐྱུང་བ་ཞེས་ཙ་བ་བཞི་སྟེ། དག་
བའི་དམིགས་པ་མ་བརྗེད་པའི་བླན་པ་དང་། དོན་དང་དོན་མ་
ཡིན་པའི་དམིགས་འབྱེད་པའི་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བསྐྱུང་གི
ལུས་ངག་གི་ཅམ་གྱིས་མ་ཡིན་པའོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་
ལ་གསུམ་ལས། བསྐྱུ་ན་སེམས་བསྐྱུངས་པས་བསྐྱུང་བ་
ཐམས་ཅད་བསྐྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་གསུམ་ལས། སེམས་
བསྐྱུངས་པས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུང་བར་འགྱུར་བ་དངོས་ལ།
གཉིས་སེམས་ཀྱི་ཞེས་པས་ཉེས་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཞེས་
པས་ཕན་ཡོན་ཏེ། བཤེས་གཉིན་བསྟན་པ། དམ་པའི་ཆོས་
མཉན་པ། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱ་བས་སོ། །གཉིས་པ་

ཉེས་པ་སེམས་ལ་རག་ལས་པ་ལ་གཉིས་ལས། འདི་ལྟར་
ཞེས་པ་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས།
སེམས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཙ་བ་སྟེ། སེམས་ཡོངས་སུ་
ཤེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
དང་། ཡང་། འཇིག་རྟེན་སེམས་ཀྱིས་འབྲིད་པ་སྟེ། །སེམས་
ཀྱིས་སེམས་ནི་མི་མཐོང་ངོ་། །དག་བཤམ་འོན་ཏེ་མི་དག་
བའི། །ལས་ནི་སེམས་ཀྱིས་གསག་པ་ཡིན། །སེམས་ནི་
མག་ལ་མེ་བཞིན་དུ་འཁོར། །སེམས་ནི་བྲ་རྒྱབས་བཞིན་དུ་
གཡོ། །སེམས་ནི་ནགས་མེ་བཞིན་དུ་སྲེག། །སེམས་ནི་ཁྱུ་བོ་
བཞིན་དུ་བསྐྱོད། །ཞེས་དང་། རིགས་པས་བསྒྲུབ་པ་སེམས་
ཅན་དཔྱལ་བའི་ཞེས་དང་། མདའ་བོ་ཆེ་དང་། མདུང་ཐུང་

དང་། སྤྱི་གཏམས་པ་ལ་སོགས་པ་སེམས་དེ་དག་ཏུ་
སྒྲུང་བའོ། །དུལ་སྤྱང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱི་
བ་རང་རྒྱད་པར་འདོད། མདོ་སྡེ་པ་ཕྱི་འདོན་ཏུ་འདོད་ཟེར་
མོད། སྤྱི་མ་ལྟར་ན་དེས་ཀྱང་སྤྱི་བ་སྤྱི་ལ་སྤྱི་དགོས་ཏེ།
འགོ་བ་མཚུངས་པས་མིས་མིའི་སྤྱི་བ་སྤྱི་ལ་སྤྱི་བ་བཞིན།
འདོད་ན་འཆོ་བྱེད་ཏུ་མི་འཐད་དེ། ཚོར་བ་དྲག་པོས་གདུངས་
བས་སོ། །གཉིས་པ་འང་མིན་ཏེ། བསྐྱུས་འཛམས་ལྟ་བུ་རི་
ཡིས་འཆོ་བར་བཤད་པས་སོ། །དེས་ན་དྲན་པ་ཉི་བར་
གཞག་པ་ལས། རང་གི་སྤྱི་གཏམས་ཀྱི་སྤྱང་བར་བཤད་
དོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་ཏེ། ལོར་བུ་
འདོན་པའི་ཆོང་པ་ལ་རྒྱ་མཚོའི་ལྟས་བསྤྲིགས་ཏེ། ལམས་

གསུམ་ན་ང་བས་འཇིགས་པ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་པ་ན།
འཁོར་དེ་ན་དག་བསྟེན་གཅིག་འདུག་པས། ཁྱོད་བས་
འཇིགས་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་སེམས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ནོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུར། །ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
ལ། དག་བ་ཆོས་སྤྱད་ཀྱི། གྲོམ་པའི། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་
གསུམ་སྟེ་སྤར་བཤད་པ་དྲན་པར་བྱའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
གྱི་དག་བ་ཆོས་སྤྱད། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་སེམས་ལ་
རག་ལས་པ་ལ་དུག་ལས། དེ་དེ་ལ་འང་བྱིའི་བྱེད་པས་
རྫོགས་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ནང་གི་བྱེད་པས་
རྫོགས་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས་གཉིས་སྤྱར་ན། འགོ་བ་དབུལ་
པོ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་འཆོ་བ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་བ་དང་བུལ་བ་

ན་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒྲ་མ་གསུམ་རྫོགས་ཤེ་ན། སྒྲིབ་པས་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མ་རྫོགས་པར་ཐལ། དེ་དག་མཐོང་བས།
འོན་ཀྱང་དེས་རྫོགས་མོད། དེས་ན་བདོག་པ་ལ་མ་ཞེན་པ་
དང་། སྤྲོད་སེམས་བྱུང་པར་ཅན་དང་། སེམས་ཀྱི་ཁྲོ་བ་
བསྐྱོག་པ་སྟེ་ནང་གི་བྱེད་པས་རྫོགས་ཞེས་པ། གལ་ཏེ་འགྲོ་
བ་དབུལ་ཞེས་པ་ཆོགས་བཅད་གཉིས་དང་། གཅིག་དང་།
གསུམ་གྱིས་སོ། །བཙོན་འགྲུས་ནི་སེམས་གསལ་ཞེས་པ་
ཕྱི་འོད་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ཞིང་། ནང་གི་སེམས་གཙོ་བོ་འདི་དཔེ།
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་འབྱུང་བ། གང་གྲ་དང་ཡ་མུ་ན་
ལ་བཀྲལ་བའི་མ་སྤྲད་ཆེ་འི་དུས་བྱས་པས་བརྟེ་སེམས་
ཀྱིས་མཆོམས་སྐྱར་བས་ཆངས་རིས་སུ་སྐྱེས་པ་ལྟར། སྤྲོ་

བ་མེད་པའི་ལུས་ངག་གི་བརྩོན་པས་མ་ཡིན་ནོ། །བཟླས་
བརྩོན་དང་ཞེས་པས་བསམ་གཏན་ཏེ། ངག་གི་བཟླས་བརྩོན་
དང་། ལུས་གདུང་བ་སོགས་དཀའ་ཐུབ་དུ་མ་སྦྱད་ཀྱང་།
སེམས་མི་གནས་ན་དོན་མེད་དེ། དུམ་ལས། སེམས་
གཡེང་བས་ནི་བདག་གི་དོན་ཡང་མི་འགྲུབ་ན་ཞེས། རྒྱུག་
པའི་སྒྲོ་ནས་སོ། །རྟུག་པ་ཤེས་རབ་སེམས་ལ་རག་ལས་པ་
ནི། གང་གིས་ཆོས་ནི་སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེའི་དོན་གྱི་
མཆོག་ནི་སྤང་བ་སེམས་སུ་ཤེས་པ། སེམས་ཀྱི་གསང་ནི་དེ་
ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་སྟེ། སྐལ་བ་དམན་པའི་
ཡུལ་མ་ཡིན་པས། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྦྱད་པ་ལས། ཆོས་
ཆོས་ཞེས་བགྱི་བའི་ཆོས་གང་ལགས་པ་དེ་ཡུལ་ན་མི་

གནས། ཕྱོགས་ན་མི་གནས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཆོས་ནི་རང་གི་
སེམས་ལ་རག་ལས་སོ་ཞེས་སོ། །དེ་མ་རྟོགས་ན་རང་
གཞན་གྱི་དོན་མེད་ལ། ཐམས་ཅད་མ་བྱེད་པ་མི་འཐོབ་ཅིང་།
སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་གནས་ལས་མི་ཐར་བས་གྱི་ནར་འབྱམས་
ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་དེས་ན་སེམས་བསྐྱུང་བ་ལ་འབད་པར་
གདམས་པའི་དོན་རྒྱག་སྟེ། དེ་ལྟ་བདག་གི་ཞེས་པ་ནས་
ཆོགས་བཅད་ལྲས་བསྟན་པ་ལས། སྦྱོད་པ་འདི་འདྲས་ཞེས་
ནི་སེམས་བསྐྱུངས་ན་སྐྱེ་བོ་མ་བསྐྱམས་པའམ། སྐྱེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་ཐབས་སུ་མ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་ལྡན་པ། དེག་པ་
ཙམ་གྱིས་དྲང་སྟོང་མཛོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་དང་ལྡན་པའི་མཐུ་
ཡང་ཉམས་པར་བྱེད་པའི་ཁྲོད་ན་གནས་ཀྱང་དེས་བརྟུལ་

ཞུགས་མི་འཕྲོག་པ་འོ། །ཆེད་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་དག་བ་
གཞན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆ་མཐུན་ཏེ་དེ་དག་ཉམས་པ་
སྒྲིའི། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་སེམས་ཉམས་པར་མི་
བྱའོ། །སེམས་བསྐྱེད་བའི་ཐབས་སུ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་
བསྐྱེད་བ་ལ་གསུམ་ལས། མདོར་བསྟན་པ་སེམས་བསྐྱེད་
ཞེས་ཅུ་བ་བཞི་སྟེ། དྲན་པ་ནི་དག་བའི་དམིགས་པ་མ་
བརྟེན་པ། དེས་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་འཕྲུག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་ར་
བྱེད་པ་ཤེས་བཞིན་ཏེ། དང་པོ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་
ལས། དྲན་པ་གང་གིས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་
མི་འབྱུར་བ་དང་། དྲན་པ་གང་གིས་བདུད་ཀྱི་ལས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐྱབས་མི་འབྱེད་པ་དང་། དྲན་པ་གང་གིས་ལམ་

གོལ་བ་དང་། ལམ་ངན་པར་མི་འགྲོ་བ་དང་། རྩ་པ་སྒོ་བ་
ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ཡུམ་ལས། སྦྱོང་ན་
སྦྱོང་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །འགྲེང་ན་ཡང་བདག་
འགྲེང་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །འདུག་ན་བདག་
འདུག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཉལ་ན་བདག་ཉལ་
ལོ་ཞེས་བྱ་བར་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ་ཞེས་སོ། །རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ལ་གསུམ་ལས། ཤེས་བཞིན་མེད་པའི་ཉེས་པ་ལ་ལྟ་ཡོད་
པའི་བྱ་བ་ལ་མཐུ་རྒྱུད་བ་དང་། ཤེས་རབ་ལུན་སུམ་ཚོགས་
པར་མི་འགྱུར་བ་གཉིས། ནད་ཀྱིས་ཞེས་དང་། ཤེས་བཞིན་
ཞེས་པས་བསྟན་ལ། རྩལ་བྲིམས་ལུན་སུམ་ཚོགས་པར་མི་
འགྱུར་བ་ཐོས་ལྟན་ཞེས་ཏེ། རྒྱུན་དམ་པ་ཐོས་པ། རྒྱ་དམ་

པ་དད་པ། སྒྱུར་བ་དམ་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཡོད་ཀྱང་། བྱ་བ་
དུས་དྲན་ལ་སོགས་པ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་མ་བཟོན་པས་ལྷུང་བ་
འབྱུང་སྟེ། ལྷུང་བ་དང་བྲལ་བ་བཞིན་ནོ། །བསགས་པའི་
དགེ་བ་འཇིག་པ་དང་། མ་བྱས་པ་འགྲུབ་པའི་གོགས་སུ་
འགྱུར་བ་གཉིས་ཤེས་བཞིན་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་བཞི་
བཞིའོ། །གཉིས་པ་ཤེས་བཞིན་བསྐྱུང་བའི་ཐབས་ལ་དོན་
བཞི་དེ་བས་དྲན་པའི་ཞེས་ཆོགས་བཅད་ལྲས་བཤད་ནས།
གང་ཆོ་ཞེས་རྩ་བ་བཞིས་གསུམ་པ་བསྐྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་
ནོ། །སྤྱི་དོན་གཉིས་པ་སྡོམ་པའི་རྩྱལ་བྱིས་ལ་བཞི་ལས།
ལུས་རང་བཞིན་ལ་སྐྱུར་བའི་ཆོས་བཞི་རེ་ཞིག་དང་པོ་ཞེས་
པ་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དུག་གིས་བསྟན་ལ། སེམས་ཀྱི་

སྒྲུང་པོ་ཞེས་པས་སེམས་རང་བཞིན་ལ་སྦྱར་བ། གསུམ་པ་
རང་བཞིན་ལས་འདའ་བར་གནང་བའི་དུས་ལ་རྟག་ལས།
འཇིགས་དང་ཞེས་དོན་གྱི་དངོས་པོ་བཀོད་ནས། ཤེས་བྱེད་
གྱི་ལུང་འདི་ལྟར་ཞེས་ཏེ། འཕགས་པ་སློ་གྲོས་མི་བད་པ་
ལས་བསྟན་པར། སྦྱིན་པའི་དུས་སུ་ཁྲིམས་ལ་བརྟན་པ་
བརྟུལ་ཏེ་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱའོ་ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཉིད་
ཀྱིས་དེ་ལའང་བསྐྱབ་པ་གཅིག་སྐྱབ་པ་ན་བསྐྱབ་པ་གཞན་
སྐྱབ་པར་མ་རྟུས་ཀྱང་ལུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོ། །འཐད་
པ་ནི་གང་ཞིག་ཅེས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཏང་
སྟོམས་སུ་བཞག་སྟེ། ཆེས་དམན་པ་སྦྱིན་པ་ལྟར་ལེན་པ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ཐོག་མར་བཅུམ་པའི་སྐྱབས་དོན་ཡིན་

པས་སྒྲོས་ཏེ། གང་ལ་བྲགས་པ་དེ་མཐར་དབྱེང་བ་གང་ཞིག་
ཅས་དང་། དེ་ལྟ་ན་ཞེས་པས་པན་ཡོན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་བྱས་
པའི་ཉེས་པ་དང་། རྒྱག་པ་སྐབས་བསྐྱུ་བ། གཞན་དུ་ཞེས་
དང་། ཤེས་བཞིན་ཞེས་པས་སོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་བཏང་
སྟོམས་སུ་བཞག་ན་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རམ་
ཞེ་ན། དེ་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཁྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ཤུ་སྟེ་མི་
དགེ་བའི་སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཏེ། དེ་ཐམས་
ཅད་སྒྲོང་བར་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པས་
སོ། །གཉིས་པ་ཉམས་པ་བསྐྱུང་བ་ལ་གཉིས་ལས། ལུས་
རག་གི་ཉམས་པ་བསྐྱུང་བ་གསུམ་གྱི། གཡེང་བའི་རྒྱུན་
གྲིས་མི་འཕྲོག་པར་བྱ་བ་བྲེ་མོ་ཞེས་ཏེ། མ་འབྲེལ་བ། དོན་

མེད་པ། རྟོན་བཀའ་ཅན་ནོ། །གཉིས་པ་དོན་མེད་པའི་སྤྱད་པ་
སྤང་བ་དོན་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། ཟླ་བ་སྟོན་མ་ལས། ཟླ་འོད་
གཞོན་ཅུ་ལག་པ་མི་རྟོན་རྒྱུ་པ་མི་རྟོན་ཅིང་རྒྱུ་ལག་
བསྐྱམ་པ་ཞེས་པས་སྟོན་པའི་བཀའ་བཞིན་བྱེད་
པའོ། །གསུམ་པ་རྒྱུ་སྤྱོད་གི་བསམ་པ་ལ་བརྟག་པ་ལ་
གསུམ། གང་ཆེ་ཞེས་པ་ནས་ཏེ། དག་བའམ་མི་དག་
བའམ་ལུང་མ་བརྟན་ཞེས་བརྟག་པ། ཆགས་པས་མཆོན་
ནས་རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤྱོད་བ། རྟོན་དང་ཞེས་པ་འདི་
དག་པལ་ཆེར་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། མདོར་བརྟན་པ།
ཉོན་མོངས་པས་སྤྱད་བའི་བྱ་བ་དགག་པ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལ་
དགའ་བ་དོར་བ་རྣམས་རྩ་བ་བཞི་དང་། ཡང་བཞི་དང་།

ཆོགས་བཅད་ལྔ་ཡིས་སོ། །གཉིས་པ་སེམས་ཀྱི་ཉམས་པ་
བསྐྱུང་བ་ལ་གསུམ་ལས། གཉེན་པོ་འི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ལྟར་
ཞེས་ཏེ། སྤང་དོར་གྱི་བྱེ་བྲག་བྱེད་པས་ཤིན་ཏུ་ངེས་པ། ལས་
འབྲས་ལ་དད་པ། གཉེན་པོ་ལས་མི་སྡོག་པས་བརྟན་པ་
དགེ་བ་ལ་ཆེད་ཆེར་འཛིན་པས་གུས་པ། གང་ཟླ་གསུམ་
ལ་གུས་པ། དེས་པ། ལེགས་པ་ལ་སྦྱར་བའི་ངག་གིས་ནི་
ཞེས་ར་བཅས། བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཁ་ན་
མ་ཐོ་བར་འཛིན་པས་ངོ་ཆ་ཤེས་པ། ཉེས་སྦྱུད་ཀྱི་འབྲས་བུ་
ལ་འཇིགས་པ། དབང་པོ་དུ་ལ་བས་ཞི་བ། གཞན་དོན་ཆེད་
ཆེར་བྱེད་པས་གཞན་དག་འབྱེད་པ། སན་རྩྭ་མི་མཐུན་ཏེ།
འག་འཁྱིག་ཆེད་པ་སྦྱོང་ལ། འག་འཁྱིག་དེ་འགོག་པ་ལྟ་

བུས་མི་སྐྱོ་བ། བྱིས་པའི་འདོད་པ་སྟེ་བསམ་པ་མི་མཐུན་
པས་མི་སྐྱོ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱ་བཙེ་བ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། བྱེ་མ་ལེབ་དང་འདབ་ཆགས་དང་། །རྒྱ་མཚོ་དག་
གིས་རི་རབ་ལྟར། །བརྟན་པ་གྲོགས་ངན་སྤྱད་བསྐྱེལ་
དང་། །ཟབ་མོ་ཐོས་པས་མི་གཡོས་སོ། །ཞེས་ཡུལ་དང་།
ཉོན་མོངས་པས་དབང་མེད་པ་དག་ལ་འོ། །དེ་ལ་བྱ་བ་ནི་ཁ་
ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པའི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལ་རང་གཞན་སྦྱར་
བའོ། །དལ་འབྱོར་རྟེན་དཀར་བ་བསམ་པ་དང་། སེམས་
དགོ་བ་ལས་མི་ཉམས་པར་བྱ་བ་གཉིས་རིང་ཞིག་ཅེས་དང་།
སེམས་དེ་ཞེས་སོ། །སྤྱི་དོན་གསུམ་པ་ལུས་ཀྱི་ཉེས་པ་
བརྟགས་ནས་དགོ་བ་ལ་སྦྱར་བ་ལ་དོན་ལྡུ། བྱ་གོད་ཅེས་པ་

ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཅུ་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་སྡེ་མ་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ལ། ཐབས་མཁས་པའི་བྱད་པར་ལ་གསུམ་
ལས། དེ་ལྟར་རང་དབང་ཞེས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱི་ཐ་
མལ་བའི་སྟོད་པ་ལ་ཐབས་མཁས་པའི་བྱད་པར་དང་།
གཞན་ལ་ཞེས་པ་ནས་ཚིགས་བཅད་ལྔས་བྱེད་པ་པོའི་སྟོད་
པ་ལ་ཐབས་མཁས་པའི་བྱད་པར་ལྔ་དང་། སྒྲ་ན་ཡིད་
ཐེབས་ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཞིས་ལས་གྱི་སྟོད་པ་ལ་
ཐབས་མཁས་པའི་བྱད་པར་ལྔ་བསྟན་པ་ལས། སྟིང་ཐག་
པ། སྒྲ་བྱི་མི་འགལ་པ། རྩལ་རྩལ་མ་ཡིན་པ། སྟིང་ལ་
འབབ་པ། ཀུན་སྟོང་དགོ་བ། མི་བརྒྱང་བ། རུས་སུ་སྒྲ་བ་
ནམས་ནི་སྒྲ་བའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། ཡིད་ཐེབས་ཞེས་པ་ནས་སྐར་

རོ། །དོན་འདི་ལ་འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། གང་
དག་ཡིད་དུ་མི་འོང་བས་སྒྲིང་ན་བར་བྱེད་ཅིང་། གདུང་བར་
བྱེད་པ་དང་། བདག་གི་རྒྱད་དང་གཞན་གྱི་རྒྱད་མ་རུངས་
པར་བྱེད་པའི་ཆོག་གམ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྤངས་ཏེ། གང་འདི་
འཇམ་པ་དང་། མཉམ་པ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། བརྟུན་
མ་ཡིན་པ་དང་ཞེས་སོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་དཀོན་མཆོག་ག་
གསུམ། བན་འདོགས་པའི་ཞིང་མཁན་སྟོབ་དང་ཕ་མ།
སྤྱག་བསྐྱེལ་བ་ནད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །སྤྱི་དོན་གསུམ་པ་
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་བཞི་ལས། བསྐྱབ་
པ་ཐམས་ཅད་གྱི་བྱད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་རྒྱལ་གྱིས་
མདོར་བསྟན་པ། སྤྱིན་པའི་ཞེས་ཅུ་བ་གཉིས་ཏེ། སྤར་འདི་

ལྟར་སྦྱོན་པའི་དུས་རྟག་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཏང་སྟོམས་
གཞག་ཅེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། སྡུ་མ་ཐོག་མར་མ་བཅུམས་
པའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གཞག་ལ། འདི་བསྐྱབ་པ་སྦྱིའི་རང་
བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་སོ། །དེ་ལྟར་གང་ཞིག་ཅི་ལྟར་དུ་
འཕགས་ཤེ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ། སྟོམ་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལས། གཙོ་བོ་སེམས་
ཅན་དོན་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་དང་གང་འགལ་ཡང་གཙོ་བོ་དེ་
སྤངས་ཏེ། དེ་འང་སྟོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་དག་བ་ཆོས་
སྤྱད་གཙོ་ཆེ་ལ། དེ་བས་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་སྟོམ་པའི་དང་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་འགལ་བ་ནི་རང་
བཞིན་ལ་སྦྱར་ན་སྐབས་འགར་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱིས་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གཞིར་པ་དང་། གཞན་ལོག་པར་འཁྲིད་
པ་ལ། དེ་ཆོག་འཇམ་པོས་བསྐྱོགས་ན་བསྐྱོག་ཅིང་། གཞན་
དུ་ན་གསལ་པ་ལ་སོགས་པའི་བར་དུ་ཡང་སྦྱར་ཏེ། འདི་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔར་ལ་ལྟར་བའི་གཟུགས་བརྟན་དུ་འགྱུར་ལ།
གལ་ཏེ་ཐབས་འཇམ་པོས་བསྐྱོགས་བཞིན་དུ་དེ་སྦྱར་ན། ཆོ་
ག་བཙན་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་ལ་བག་ཡངས་ཀྱི་ཉེས་
པར་འགྱུར་རོ། །དེ་སྦྱོར་པ་དེ་ཉིད་ལ་བཞག་ན་ལྟར་བ་མེད་
པའི་གཟུགས་བརྟན་ཏེ་སྤང་བུ་རོ། །བཅས་པ་ལྟར་ན། ལྷ་ལ་
གནས་པའི་སྟོག་ཆགས་འགའ་ཞིག་རྒྱས་དུས་བྱེད་པ་
མཐོང་ན། དེ་དང་བཅས་པར་མི་འདོན་ན་དག་སྟོང་དེ་ལ་ལྟར་
བ་མེད་པའི་གཟུགས་བརྟན་ནོ། །ཐབས་གཞན་གྱིས་བརྟུབ་

བཞིན་མུ་གཅིད་ན་ཆོ་ག་བཅན་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བ་ལ་
བག་ཡངས་ཀྱི་ཉེས་པ་འོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གཞན་
དོན་དུ་སྒྱུད་ཀྱང་ལྟོང་བ་ཉིད་དུ་སྒྲུའོ། །འདིར་གཞན་དོན་གཙོ་
ཆེ་བས་སེམས་ཅན་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་གཟིར་བ་མཐོང་ན།
བདག་ཉེས་པས་ངན་འགྱོར་སོང་ཡང་སྒྲ་སྟེ། དེའི་སྟུག་
བསྐྱེད་ཀྱི་ཁུར་བོར་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ཅན་ལ་ཡིན་
གྱི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བསམ་པ་ཅན་ལ་ལྟོང་བར་ཅི་
སྟེ་མི་འགྱུར། དག་བ་ཆོས་སྒྱུད་ལ་འང་། བདག་རྣལ་འབྱོར་
ལ་བརྩོན་པ་ན་ཕྱི་རོལ་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འགའ་ཞིག་
མཐོང་ནས། དགོས་པ་རྒྱ་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་དེ་དོར་ནས་སྐྱ་མ་
བསྐྱབ་པ་ལས། དོན་ཡལ་བར་དོར་ནས་རྣལ་འབྱོར་ལ་

འདུག་ན་ལྷུང་བ་མེད་པའི་གཟུགས་བརྟན། དགོས་པ་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་ཆེད་དུ་རྣལ་འབྱོར་དེ་དོར་ན་ལྷུང་བའི་གཟུགས་
བརྟན། ཐབས་གཞན་གྱིས་སྦྱབ་པར་རུས་བཞིན་དུ་བསམ་
གཏན་འདོར་ན་ཆོག་བཅན་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་ལ་བག་
ཡངས་གྱི་རོ། །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཉིད་ལ་འང་བདག་སྐྱེ་བོ་
འགའ་ཞིག་གི་དོན་བསྦྱབ་པ་ན། ཡུལ་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་ཡོན་
ཏན་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྦྱབ་པའི་གོགས་སུ་འབྱུང་
བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་ཡུན་དུ་གཞོད་པ་མཐོང་ན། བདག་གིས་
དེའི་དགོས་པ་བསྦྱབ་པ་འཇམ། ཐབས་གཞན་གྱིས་སྐྱེ་བོ་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་དོན་བསྦྱབ་པ་འཇམ། དེ་གཉིས་ཀའི་གཞོད་པ་བསྐྱོག་
པར་བྱ་བ་ལས། དེ་ལྟར་རུས་བཞིན་དུ་དེའི་དོན་འདོར་ན་ཉེས་

པ་སྒྲུ་མ་དང་འདྲ་ལ། ཐབས་གཞན་མེད་ན་དེ་སྒྲོས་བབྱང་ལ།
དངོས་སྒྲུ་ཡུལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་ལ་འབད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་
ལྟང་བའི་གཟུགས་བརྟན། གཞན་དུ་ལྟང་བ་མེད་པའི་
གཟུགས་བརྟན་ཏེ། འདྲིར་སྒྲར། གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་
ཏུ་ཡང་། །བསྐྱབ་ལས་མི་འདའ་འབད་པར་བྱ། །ཞེས་པའང་
བླན་པར་བྱའོ། །དེས་ན་སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་སྤྱིམས་འགའ་ཞིག་
ལས་གཉིས་པོ་གཙོ་ཆེ་ལ། དགེ་བ་ཆོས་སྤྱད་པས་སེམས་
ཅན་དོན་བྱེད་གཙོ་བར་ཤེས་པར་བྱས་ལ། ཕན་རྒྱུན་འགལ་
ན་གང་དང་གང་དང་དུ་སྤྲང་བ་རྒྱུད་དུ་འཁྱེད་ཕྱིར་ཞེས་རྩ་བ་
གཉིས་ཏེ། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ལས། བྱང་རྒྱབ་
སེམས་དཔའི་ལུས་ཀྱི་ལས་དང་། ངག་གི་ལས་དང་། ཡིད་

ཀྱི་ལས་གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་ལྟ་བུ་བས་འཇུག་གོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་གཞན་དོན་ཆེད་ཆེར་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཞེས་པས་
གཞན་གྱི་ཆེད་དུ་རང་ལྟུང་བས་གོས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།
སྤྱགས་རྗེ་ཞེས་པ་བརྩེ་བའི་སྤྱགས་རྗེ་དང་མཁུན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་སྐལ་བའི་དོན་རིག་ཅིང་། རིང་དུ་གཟིགས་པ་
དེས། མོས་པ་དམན་པ་ཉན་ཐོས་ལ་བཀག་པ་རྣམས་སྐྱ་ཆེ་
བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ་གནང་བས་ཉེས་པར་མི་
འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཞི་བས། བཀག་
པ་རྣམས་ཀྱང་རིང་གཟིགས་པའི། །སྤྱགས་རྗེ་ལྡན་པས་དེ་
ལ་གནང་། །ཞེས་འདོན་ཏོ། །གསུམ་པ་སེམས་ཅན་བསྐྱུ་

བའི་སྟོད་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཟང་ཟིང་གིས་བསྐྱ་བ་ལ་
གསུམ་གྱི་ཁ་བས་གཏོང་བ་ལོག་པར་ལྟང་ཞེས་ཅ་བ་
གསུམ་སྟེ། མདོ་དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས། བསོད་སྟོམས་དེ་
ལས་ཆ་གཅིག་ནི་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྟོད་པ་རྣམས་
དང་། ཆ་གཅིག་ནི་སྐྱག་བསྐྱལ་བ་རྣམས་དང་། གསུམ་པ་
ནི་སེམས་ཅན་ལོག་པར་ལྟང་བ་རྣམས་ལ་སྦྱར་བཞག་སྟེ།
བཞི་པ་ནི་བདག་ཉིད་བཟའ་ཞེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་
ཀྱིས། བཞོས་གསོལ་སྟོན་དང་འག་དག་ཏུ། །ཡི་དྲགས་བྱི་
དང་གྲོག་སྦྱར་དང་། །བྱ་ལ་སོགས་པར་ཅི་བདེ་བར། །རྟག་
ཏུ་བས་དག་སྦྱལ་བར་མཛོད། །ཅེས་དང་། ཡང་། ཁ་བས་
སྟོན་དང་འདྲ་བར་རིགས་པ་ཡིས། །ཆགས་མེད་ཞེ་སྒྲུང་མེད་

པར་བསྟན་བགྱི་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་ངོ་
བོ་རྗེའི་གསུངས་པར་བྱས་ལ། ཆ་གཅིག་རན་པར་བཟའ་
ཞིང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་སྦྱིན་ཏེ། དུན་པ་ཉི་ཐར་གཞག་པ་
ལས། རྟོག་ཏུ་ལྷག་མར་བྱས་ཏེ་ལྷག་མ་མི་བ་བ་དག་ལ་
བྱིན་ན་ཡི་དྲགས་ཀྱི་འགོ་བར་འབྱུང་རོ་ཞེས་སོ། །རྟེན་པ་ནི་
ཆོས་གོས་ཞེས་པའོ། །ལུས་གཏོང་བ་དམ་པའི་ཆོས་ཞེས་
པ་སྟེ། དགོས་པ་རྒྱ་ཆེན་གཏོང་། བསམ་པ་དག་པས་
གཏོང་། འདི་དང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་གཏོང་སྟེ། རྒྱལ་སྤངས་
བྱམས་པས། སྤྱིང་རྗེས་བྱིན་པའི་བརྟེ་ལྡན་ནམས། །ཞི་བ་
ཡིད་ལ་མི་གནས་ན། །འཇིག་རྟེན་བདེ་དང་རང་སྟོག་
ལ། །ཆགས་པར་བྱུང་པ་སྟོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས་

སོ། །གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱབ་ལ་སྒྲོང་ནི་མ་གུས་ཞེས་
ཅུ་བ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་ནི་དམན་ལ་ཞེས་པ་བཟའ་མའི་
སྒྲོང་མ་ཡིན་པ། ཐོས་ནས་སྒྲོ་ཆུང་དེ་ཡིས་འདི་ནི་སྒྲོང་བྱེད་
དེ། །སྤངས་ནས་སྐྱབས་མེད་གྱུར་པ་དེ་ནི་མནར་མེད་
འགོ་ཞེས་སོ། །གཞན་མ་དད་པ་དང་ཉེས་སྒྲོང་གི་གྱུར་
འགྱུར་པས་སྐྱེས་པ་མེད་པར་ཞེས་སོ། །སྟོན་པ་པོ་དང་ཡུལ་
གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པར་སྟོན་པ་
ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་དག་
ལེགས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཤ་སྟག་གོ་ཞེས་རྟོགས་པས་དམན་
དང་ཞེས་ཏེ། གཡེལ་བ་དག་གཅིང་གུས་པའོ། །དེས་ན་སྒྲོང་
དང་མཐུན་པར་སྟོན་པས་རྒྱ་ཆེན་ཞེས་ཏེ། བཙམ་ལྡན་འདས་

བྱམས་པས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀའ་སྤྱི་བྱས། །དེ་ལ་
དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན། །དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་མགོན་བྱས་
པ། །འདི་མཉམ་པ་ཡི་སྣང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་
ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་དུས་ན་སྟོང་ཉིད་ཐོས། །ནང་གི་དགའ་
བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་
མིག་གང་ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྐྱུ་ལྔ་ལྟར་གང་ཡིན་
པའོ། །ཞེས་སོ། །སྟོད་པའང་ཞེས་ཆོས་དང་སྟོན་པ་ལ་རིམ་
གྲོ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོད་ལམ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པའོ། །མདོ་དང་སྒྲགས་ནི་དེ་དག་ཏུ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་
ཆོག་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱིས་པ་འབྲིད་པའོ། །གསུམ་
པ་སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་བསྐྱུང་བའི་སྟོད་པ་དོན་བདུན་སོ་

ཞིང་དང་ཞེས་པ་ནས་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་བདུན་ཏེ། དེས་
པར་དེ་སྤྲིད་ཅེས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་
པོ་ལས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སེམས་སྦྱང་བ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་
བཟུས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་འདི་ནི་འདིར་
ཟེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བའོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །བཞི་པ་བསྐྱབ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་
ལག་ལ་བཞི་ལས། ཉེས་པ་དག་པའི་རྒྱ་ནི། ཉིན་དང་ཞེས་
པ། སྤྲིག་པ་བཤགས་པ། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ། ཡོངས་སུ་
བསྐྱོ་བ་སྟེ་ཕྱང་པོ་གསུམ་དང་། ཕྱང་བའི་ལྷག་མ་ནི། བརྗེད་
པ་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལས་བྱུང་བའམ། ཉེས་པ་སྤྱ་
མོ་གཞན་ཏེ། བྱམས་པ་སང་གའི་སྤྱི་མདོ་ལས། བྱམས་

པ་ངས་ནི་སྒྲིན་བྱས་པའི་ལས་བྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡུང་པོ་
གསུམ་པའི་ཚས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་སྒྲིན་
པོ་དག་ལྷག་པར་ལྟུང་བ་མདོན་པར་འདུ་བྱ་བ་བྱས་ནས།
ཉེས་པ་བཤགས་ཤིང་བྱ་བ་ཅིམ་གྱིས་དག་པར་སེམས་ཤིང་
ཕྱིན་ཆད་སྒྲིམ་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བསྐྱབ་
པའི་གཞི་ནི། རང་ངམ་ཞེས་པ་ནས་ཏེ། སྡེ་སྡོད་རྣམས་ལས་
འབྱུང་བ་མཐའ་དག་སྟེ། རིག་པའི་གནས་ལྡེའོ། །དེའི་
དགོས་པ་འང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱུར་བསྟན་པའི་རྗེས་
ལ། དེ་ལྟ་བུས་ན་གཞན་དག་ཚར་གཅད་རྗེས་བཟུང་
དང་། །བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་བཙོན་
བྱེད། །ཞེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱིས་ཕན་བདེའི་

རྒྱུར་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་བྱད་པར་ནི་དངོས་
སམ་ཞེས་ཙུ་བ་བཞིའོ། །བཞི་པ་དག་བའི་བཤེས་གཉིན་གྱི་
མཆན་ཉིད་ནི། ཉག་པར་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་
པ་ལས། ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་བསྐྱབས་སྤྲོ་མ་བསྟེན། །སྟོབ་
མས་རང་དགར་མ་ཡིན་ཏེ། །ལོང་བས་རང་དགར་རི་བོ་
ལ། །འཛིག་པར་རུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་
ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པས། བཤེས་གཉིན་དུ་ལ་ཞིང་
ཞི་ལ་ཉར་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་ལྷག་པར་བརྩོན་བཅས་ལུང་
གིས་ཐུག །དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་ཤིང་སྦྲ་མཁས་
ལྡན། །བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྟོབ་སྤངས་ལ་བརྟེན། །ཞེས་
བཅུ་ལྡན་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཁྱ་སྦྱབ་གྱིས། དག་བའི་བཤེས་

གཉེན་དེ་དག་གི། མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུས་མཁྱེན་པར་
མཛོད། ཆོག་ཤེས་སྒྲིང་རྗེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟན། ཉོན་མོངས་
སེལ་བའི་ཤེས་རབ་ཅན། ཞེས་བཞི་ལྟན་བཤད་ལ། འདིར་
མཁྱེན་པ་དང་བརྩེ་བར་བསྡུས་ཏེ། བསྐྱབ་པ་མ་ཐོབ་པ་
འཐོབ་པར་བྱེད་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བྱེད་པ། ཉམས་པ་
སྤྱིར་གསོ་བ་ལ་མཁས་པ། སྒྲིང་རྗེས་སེམས་ཅན་ཡལ་བར་
མི་འདོར་བ་སྟེ། མདོར་ན་མཁྱེན་པའི་ཤེས་རབ། བརྩེ་བའི་
སྤྱགས་རྗེ། གཞན་འཛིན་པའི་རྒྱས་པ་མངའ་བའོ། །དེ་བསྟེན་
ཚུལ། དཔལ་འབྱུང་བ་ཡི་ཞེས་ཏེ། སྤྲོད་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་
ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡང་དག་
པར་བེན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་དན་འགྲོར་མི་

ལྷུང་ངོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསམས་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་
པ་དང་འགལ་བར་མི་བྱེད་དོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
གྱིས་བསྐྱུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་འཇིག་
རྟེན་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ལ་བསྟེན་བཀྱར་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ནི་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བརྟེན་པར་སྦྱོད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་ནས། རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་ལྟ་
བས་ན་དེ་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱ་བ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་བྱང་དུ་འགོ་བར་བྱའོ། །ཁྱུང་ཐམས་
ཅད་བསྐྱུར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྦྱོ་བའི་ཕྱིར་ས་ལྟ་བུའི་སེམས་

དང་། མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རྫོང་རྩ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། སྤྱག་
བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་བསྐྱལ་བའི་བྱིར་ཁོར་ཡུག་ལྟ་
བུའི་སེམས་དང་། ལས་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་བྲལ་བ་ལ་མི་
སྣོད་པའི་བྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱན་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། ང་
རྒྱལ་དང་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སྤྲོད་པ་བྱུག་
དར་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། ཁུར་སྡེ་བ་བསྐྱར་བས་ཐེག་པ་ལྟ་
བུའི་སེམས་དང་། མི་ཁྲོ་བས་བྱི་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། འགྲོ་
ཞིང་འོང་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྤྱོད་བས་བྱུ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་དོར་ལྟ་བས་བྱུ་མཛེངས་པ་ལྟ་
བུའི་སེམས་ཀྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྟེན་བཀྱར་
བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ལ་ནི་ནད་པའི་འདུ་ཤེས་

བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ནི་སྦྲན་པའི་
འདུ་ཤེས་དང་། རྗེས་སྤྱོད་སྦྲན་པ་ནི་སྦྲན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་།
ནན་ཏན་དུ་ཉམས་སྤྱོད་བ་ལ་ནི་ནད་འཆོ་བའི་འདུ་ཤེས་
བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ལ་ནི་
འཇིགས་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དག་བའི་བཤེས་
གཉེན་ལ་དཔའ་བོའི་འདུ་ཤེས་དང་། རྗེས་སྤྱོད་སྦྲན་པ་ལ་ནི་
མཆོན་ཆའི་འདུ་ཤེས་དང་། ནན་ཏན་ལ་ནི་དབྱ་སེལ་བའི་
འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་
ཉིད་མདོ་དང་བསྦྲན་བཅས་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར་བ་ལ་གསུམ་
ལས། མདོ་བཟླ་བ་འདི་དང་ཞེས་ཏེ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་
བསྐྱེད་པ་འདི་དང་། གཞན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའོ་ཟེར་བ་

དང་། དཔལ་འབྱུང་བའི་རྣམ་ཐར་འདི་དང་ཞེས་པ་ལ།
འབྲེལ་པས་གཞུང་འདི་ལས་བཤད་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་
གཞན་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་བལྟ་ཞེས་
སོ། །བརྟན་བཅས་བལྟ་བ། གང་ཕྱིར་ཞེས་ཏེ། མདོ་བལྟ་
བར་མི་རྣམས་པས་ཀུན་ལས་བརྟས་གཉིས་པོར་བལྟ་སྟེ། དེ་
དག་ལས་བསྐྱབ་པ་ཕྱིར་བཅོས་དང་བཅས་པ་འབྱུང་བས་ཏེ།
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མི་གཏང་ཞིང་། །མདོ་སྡེ་དག་ལ་
རྟག་བལྟ་བས། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་དག་གི་
དོན་ཇི་ལྟར་ཉམས་སྲུང་བ་གང་ལས་ཞེས་སོ། །སྦྱོ་དོན་
གསུམ་པ་མཐུག་རྗེས་སྲུ་གདམས་པ་ལ། ཤེས་བཞིན་གྱི་
མཆན་ཉིད་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་བསྐྱུང་ཚུལ། ལུས་དང་སེམས་

ཞེས་ཚིགས་བཅད་རེ་རེའོ། །ལེ་ལྷ་ལྷ་པའོ། ། ༥ ། །བཟོད་
པའི་ལེ་ལྷ་ལ་སྒྱུ་འི་དོན་དང་། གཞུང་གི་དོན་གཉིས་ལས། ལྷ་
མ་ལ་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། འབྲས་བུ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི།
གཉིན་པོས་བསྐྱེད་བྱུང་པ་སྟེ། ཡུམ་ལས། གལ་ཏེ་གཞན་
ལས་ངན་བཟོད་ཚིག་རྩལ་ཐོས་སྒྱུར་ན། །བདག་བདེ་ཡིན་
ཞེས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་མཁས་པ་དགའ། །ཞེས་དང་།
སྟོབ་དཔོན་འདིས་མི་བཟོད་པ་ནི་སྟོབ་ན་བསྐྱེད་མི་རུས་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་ལྷ་ག་པའི་སྟོན་ས་སོ། །དབྱེ་ན་གཞོད་པ་བྱེད་པ་ལ་
ངི་མི་སྒྲུམ་པ་དང་། སྒྱུ་ག་བསྐྱེད་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། ཚོས་
ལ་ངས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་དང་གསུམ་སྟེ། ཚོས་ཡང་
དག་པར་སྒྱུད་པའི་མདོ་ལས། སྒྱུ་ག་བསྐྱེད་དང་དུ་ལེན་པའི་

བཟོད་པ་དང་། ཚེས་ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་དང་།
གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པ་ལ་ཇི་མི་སྟམ་པའོ་ཞེས་དང་།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མི་འབྱེད་ཇི་མི་སྟམ་ཤེས་དང་། །སྟོང་རྗེ་
ཚེས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱིར། །ཞེས་དང་། དེ་ལ་དེ་ནི་རྣམ་
གསུམ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །འབྲས་བུ་ནི་གནས་
སྐབས་སུ་གཟུགས་བཟང་བ་དང་། འཁོན་དང་དབྱེན་ཅུང་བ་
དང་། ཡིད་བདེ་བ་དང་བདེ་བ་མང་བ་དང་། འགྲོད་པ་མེད་
པར་དུས་བྱེད་པ་དང་། ཚོ་འཕོས་ནས་ཀྱང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་
དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱབས་ལས་ཚེ་གམི་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་
མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྟེ། ཡུམ་ལས། བཟོད་པས་
གཟུགས་བཟང་རྒྱ་ཆེན་དམ་པ་འཐོབ་འབྱུང་ཏེ། །གསེར་

མདོག་སྐྱབ་ཅིང་འགྲོ་བས་བཏྲ་བའི་འོས་སྐྱ་འབྱུང་། །ཞེས་
དང་། བཟོད་ལ་གནས་པའི་ལུས་ནི་ཡོངས་སྐྱ་དག་འབྱུང་
ཏེ། །སྐྱམ་ཅུ་ཙ་གཉིས་མཚན་དང་མཐུ་སྟོབས་པ་མཐའ་
ཡས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས།
བཟོད་བྱའི་དོ་བོ་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མདོར་བསྟན་པ་ནི།
བསྐལ་པ་སྟོང་དུ་ཞེས་པ་དུས་དེ་སྟེད་དུ་ཡུལ་དམན་པ་ལ་
སྦྱོན་པ་དང་། མཚོག་ལ་མཚོད་པ་སྟེ། གཉིས་ཀའང་སྦྱོན་པ་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བསྐྱོམས་བྱུང་
གཉིས་སོགས་གྱིས་བསྐྱུས་པའོ། །དེའང་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཆ་མཐུན་ནམ་ལེགས་པར་སྦྱད་པའི་དག་བ་སྟེ། དེ་ཡུལ་ཁྱད་
པར་ཅན་ལ་ཁྲོ་བ་སྐྱད་ཅིག་ཅམ་ཞིག་སྐྱེས་པས་འཛོམས་ཏེ།

བྱམས་པ་སེང་གེ་སྤྲི་མདོ་ལས། སྟོང་གསུམ་གྱི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོབ་དང་མཚོན་གྱིས་བཏབ་པ་ལ་སོགས་
པས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་
གཞོད་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྲ་མ་བས་ཆེས་ཉམས་པར་
འགྱུར་ཏེ། སྤྲ་མ་དེས་བྱང་རྒྱལ་མ་བཏང་ན་གཞོད་སེམས་
བསྐྱེད་པ་དེ་སྟོད་ཀྱི་བསྐྱལ་པར་དབྱལ་བའི་གནས་སུ་གོ་ཆ་
བགོས་དགོས་ཞེས་པས། ཞེ་སྤང་ལྟ་བུའི་སྤྲིག་པ་
མེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པ་
ལས། འཇམ་དཔལ་ཁོང་ཁྱོད་བས་ནི་བསྐྱལ་པ་དུ་མར་
བསགས་པའི་དགོ་བ་འཇམས་པས་སོ་ཞེས་དང་། སྟོབ་
དཔོན་ཟླ་བྲགས་ཀྱིས། སྤྲིན་དང་དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་

བསྐྱལ་པ་བརྒྱུད། །ལེགས་བསགས་ཟད་བྱེད་གང་ཡིན་ཁོང་
ཁྱོ་སྟེ། །དེའི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་ལ་ཁོང་ཁྱོ་ལས། །མཆོག་ཏུ་
སྤྱི་བ་སྤྲིག་པ་གཞན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་
གཉེན་པོ་ཆུང་དུ་ཆུང་དུས་སྤང་བྱ་ཆེན་པོ་འཛམས་པ། ལོ་
སྟོང་དུ་གནས་པའི་མུན་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་མར་མེས་སེལ་
བ་ལྟར་བཤད་པ་ལ། འདྲིར་བསྐྱལ་པ་སྟོང་གི་ལེགས་སྤྱད་
ཁོང་ཁྱོ་གཅིག་གིས་འཛམས་པར་གསུངས། ཡུལ་བྱད་པར་
ཅན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇམ། རང་གི་དགོ་བའི་བཤེས་
གཉེན་ལ་ཁྱོས་པ་ལྟ་བུ་འོ། །འོ་ན་དེ་སྤྲིད་དུ་ཁྱོ་བ་མི་སྐྱེ་བ་མི་
སྤྲིད་པས་འབད་པ་དོན་མེད་ཅེན། ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་མ་ཡིན་པ་ལ་ས་བོན་གཏན་ནས་འཛམས་

པའི་ནུས་པ་མེད་པས། འདིས་ལེགས་སྒྱུད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཕྱིར་
བསྐྱར་ཏེ། ཁྱོ་བའི་འབྲས་བུ་སྔོན་ལ་འབྲིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་
གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འང་སྤང་བྱ་བས་གཉིན་པོ་སྟོབས་ཆེ་
བར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་
ཤེས་སྟོབས་ལྡན་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་དཀའ་
བྱ་བ་མེད་དེ། ཁྱོ་བའི་གཉིན་པོ་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་
བཟོད་པ་དངོས་ལ་གསུམ་ལས། བཟོད་པ་གསུམ་ཅུང་བཅད་
བཤད་པ་ལ་གསུམ་གྱི། མི་བཟོད་པའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་
པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྱུག་བསྐྱལ་དང་དུ་ལེན་པའི་བཟོད་པ་ལ་
གསུམ་ལས། བདེ་བ་མི་འཐོབ་པའི་ཉེས་པ། ཞེ་སྤང་ཞེས་
ཏེ། ཞི་བ་ནི་དེས་པའོ། །དགའ་བ་ཡིད་ཀྱི་ལས་སོ། །བདེ་བ་

ནི་སྒོ་ལྟའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རོ། །བརྟེན་མི་འགྱུར་ཏེ་ཡིད་རྣལ་དུ་
མི་གནས་པ་རོ། །མཐོང་བའི་ཉེས་པ་དང་། ཉེས་པ་མདོར་
བསྡུ་བ་གཉིས། གང་དག་ཅེས་ཙུ་བ་རྒྱག་དང་།
བཞི་རོ། །གཉིས་པ་ཚོས་ལ་ངས་པར་སེམས་པ་ནི། གང་
གིས་ཞེས་ཏེ། འདིས་ཁྱོ་བ་སྤང་བའི་ཡོན་ཏན་དངོས་སུ་
བསྟན་ལ། སྤྲ་མས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་གཞོད་
པ་བྱེད་པ་ཇི་མི་སྒྱུ་མ་པ་ལ་བཞི་ལས། མི་བཟོད་པའི་རྒྱ་ངོས་
གཟུང་བ། དེས་ན་བསྐྱོག་པར་རིགས་པ། བསྐྱོག་པའི་
ཐབས་ཡིད་ལ་བྱ་བ། མི་བཟོད་པའི་རྒྱ་བྱེ་སྟེ་བསྟན་པ་
རྣམས། མི་འདོད་ཅེས་དང་། དེ་ལྟར་བདག་ཅེས་དང་། ཅི་ལ་
བབ་ཅེས་དང་། བདག་དང་ཞེས་དང་། བསྟན་པ་ལས། འདི་

ལ། བདག་ལ། སྤྱག་བསྐྱེ། བརྟམ་པ། ཚིག་རྩུབ། མི་
སྟན་པ་སྟེ་བཞི། བདག་གི་བཤེས་ལ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དང་།
དབྱ་ལ་བསྟོད་བྲགས། བདེ་བ། རྟེན་པ། སྟན་པ་བཞི་སྟེ་མི་
འདོད་པ་བརྟུ་གཉིས་དང་། བདག་ལ་བདེ་བ་དང་། བཀྲར་བ།
བསྟོད་པ་སྟན་པ་སྟེ་བཞི། བཤེས་ལ་འང་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་དང་།
དབྱ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེ། བརྟམ་པ། ཚིག་རྩུབ། མི་སྟན་པ་སྟེ་
བརྟུ་གཉིས་འདོད་པ་ལས། མི་འདོད་པ་དང་འདོད་པའི་
གནས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས། ཡིད་ལ་མི་བདེ་བ་སྟེ་ལ།
དེ་ལས་དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་ཞེ་སྤངས་སྟེ་བས་དེའི་རྒྱ་
སྤང་པ་ལ་འབད་དོ། །དབྱའི་བཤེས་ཞེས་པ་ནི་མི་བརྟོད་དེ།
དེ་དབྱའམ་བེན་ལས་མི་འདའ་བས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་

པར་བཤད་ལ་གསུམ་གྱི། སྤྱག་བསྐྱེལ་དང་དུ་ལེན་པའི་
བཟོད་པ་ལ་བཞི་ལས། སྤྱག་བསྐྱེལ་འཁོར་བའི་རང་བཞིན་
དུ་བསྟན་པ། བདེ་བའི་རྒྱ་ནི་ཞེས་དང་། དེས་འབྱུང་གི་རྒྱར་
བསྟན་པ་སྤྱག་བསྐྱེལ་མེད་ན་ཞེས་ཏེ། ཡིད་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
ཡིན་པས་སོ། །དབང་ཕྱག་གི་དཀའ་ཐུབ་བསྐྱོག་པ་ལྷུ་མ་
ལ་དད་པས་དབྱུག་གུ་གསུམ་པ་དང་། མེ་གོལ་བདུན་པ་
དང་། མེ་ལྔ་བསྟེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཀཾ་ཏ་པ་དག་གི་དོན་
མེད་པའི་ངལ་བ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ཐར་པ་ཡང་དག་
པའོ། །གོམས་པས་བརྟེན་པར་མི་དཀའ་བ་ལ་དོན་བཞི་སྟེ།
གོམས་ནས་ཞེས་པ་ཚིགས་བཅད་ལྔ་དང་ཕྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་
བསྟན་ཏོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་རྣམ་པར་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ་གཉིས་

ལས། སྒྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་ཞེས་
པ། སྤང་བྱ་གང་དང་གང་སྐྱེས་པ་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་
པ་ནི། གཡུལ་འབྱེད་པའི་དཔའ་བོ་ཡིན་ལ་ལྷག་མ་སྟེ་སྤང་
བྱའི་གཉེན་པོར་མི་འབྱུང་ན་ལྟར་སྤང་ངོ་། །གཉིས་པ་རང་
བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་རྩ་བ་བཞིའོ། །ཆོས་
ལ་ངེས་པར་སེམས་པའི་བཟོད་པ་ལ་གསུམ་གྱི། གཞོད་བྱེད་
ལ་ཁོ་བ་བསྐྱོག་པའང་གསུམ་ལས། གཞོད་བྱེད་ལ་རང་
དབང་མེད་པས་ཁོ་བའི་ཡུལ་དུ་མི་རིགས་པ་ལ། དཔེ་དོན་
གྱི་དངོས་པོ་དགོད་པ་དང་། དཔེ་དོན་གྱི་ཆོས་མཐུན་པ་སྒྱུར་
བསྟེན་པ། སོ་སོ་ལ་སྒྱུར་བ། སྐབས་བསྒྱུ་བ། དེ་དག་གི་
རྒྱུན་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམས། མཁྲིས་པ་ལ་སོགས་

ཞེས་པ་ནས་ཚིགས་བཅད་ཅེ་ཅེས་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་རང་
དབང་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། གྲངས་
ཅན་གྱི་བདག་དགག་པ་ལ་ཕྱོགས་སྡེ་མ་དགོད་པ། གཙོ་བོ་
ཞེས་བྱ་ཞེས་པ་ལ། སྤྱིར་བྱི་རོལ་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བ་བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པ་འདྲ་། བསྟུ་ན་རྟག་ཆད་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། དེ་
ལས་འདི་གཉིས་རྟག་པར་སྒྲིབ་ཡིན་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་གྲངས་
ཅན་པས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་
རག་ལས་པས། ལྟ་རང་དབང་ཅན་ལ་མ་ཡིན་ཡང་། གཙོ་བོ་
དང་སྤྱིས་བྱ་རྟག་པ་རྒྱུན་ལ་མ་སྟོས་པས་རང་དབང་ཅན་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་གཙོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་བཅུ་པོ་
རྟག་པ་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་སྟེ། དེས་རྣམ་འབྱུང་

སྒྱུལ་པ་འོ། །བདག་ཅེས་པ་དེའི་ཁྲག་མ་ན་གནས་པ་རྟག་
པ། གཅིག་ཕུ། རང་དབང་ཅན། ཟ་བ་པོ། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་
ཆོས་ལྔ་དང་ལྔ་ན་ཏེ། ཤེས་རིག་གི་དེ་བོ་སེམས་ཅན་ལ་རེ་རེ་
ཡོད་དེ། དེ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེས་གཙོ་བོ་མེ་ལོང་ངོས་
གཉིས་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་རྣམ་འགྱུར་ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ་འཛོག་ཅིང་།
སྒྲིའི་མེ་ལོང་ལ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་སྦྱི་
ནས་གསལ་བ། ཤེས་རིག་གི་རྣམ་པ་ནང་ནས་འཛོག་པས།
རྣམ་པ་གཉིས་འདྲེས་པ་ན་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་ལ།
རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་དོན་དམ་པར་གཅིག་པས་རང་
ལས་སྦྱི་བ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་རྣམ་འགྱུར་མི་རྟག་
པ་འོ། །དེ་འང་རང་བཞིན་དང་སྦྱེས་བུ་མ་སྦྱེ་ན་འཁོར་བ་སྦྱེ་ན་

ཐར་བ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ། གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་
རང་དབང་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་སོ་ཞེས་ཏེ།
འདི་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་བཟློག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་
པ་ལ་གསུམ་ལས། གཙོ་བོ་དགག་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཅེས་པས་
ཏེ། གཙོ་བོ་དེ་ལ་བདག་གིས་གཞོད་པ་དབྱེད་བར་བྱའོ་ཞེས་
སེམས་པ་མེད་དེ། དེ་བཅའ་པོ་དང་རྟག་པ་ཡིན་ལ། དེ་དོན་
བྱེད་པས་སྟོང་པས་སོ། །མ་སྐྱེས་པར་ནི་ཞེས་པ་རྣམ་འབྱུང་
དགག་པ་སྟེ། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོའི་སྒྲ་རྣམས་དུ་མེད་
དེ་སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེད་
བྱེད་གཙོ་བོ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་སྐྱེས་ནས་ཡོད་པ་སྐྱེས་ལྡན་དུ་
འབྱུང་ལ། མ་སྐྱེས་པའི་ཡོད་པ་མིང་ཅམ་སོ། །ཡང་། སྐྱེས་

བྱ་སེམས་པ་ཅན་ཡིན་པས་སྒོ་སྒྲོན་དུ་གཏོང་བ་པོ་དེས་སྦྱོང་
དོན་ན། དེ་ལྟ་ན་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་འང་རྟག་པར་འགྱུར་ཏེ།
རྒྱ་རྟག་པ་ལས་བྱུང་བས་སོ། །བདག་དགག་པ་ནི་གལ་ཏེ་
གཙོ་བོའི་གནས་སྐབས་མི་རྟག་ཀྱང་། ཤེས་རིག་རྟག་པ་
གཅིག་ཕུ་རང་དབང་ཅན་ཡོད་དོན་ན། དེ་ཡུལ་ལ་རྟག་དུ་
ལོངས་སྦྱོང་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟག་པས་སོ། །འདོད་ན་ཡུལ་
ཡང་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། །འདོད་ན་རེས་འགའ་བས་བསལ་
ལོ། །གཉིས་པ་རིག་པ་ཅན་གྱི་བདག་དགག་པ་ནི། ཅི་སྟེ་
ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་ཆོག་གི་དོན་རྒྱག་སྟེ། དེ་འང་རྫས་
དགུ་དང་། ཡོན་ཏན་ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི་དང་། ལས་ལྔ་དང་། སྦྱི་
རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས་བྱེ་བྲག་དང་། རྟེན་

ལས་རྟེན་པའི་སྒོ་སྒྲེབས་འདུ་བ་སྟེ་རྒྱག་ལས། རྫས་ལ་ལྷ་
པོ་བརྟེན་ལ། རྫས་བརྒྱད་པོ་འང་བདག་ཏུ་འདུ་བས། བདག་
བཅའ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྒྲེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིང་
ལ་གནས་པ་དཀར་ལ་འཛེར་བ་ཡུངས་འབྱུ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་
པས། དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་
དགག་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཞེས་པ། དེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། རྟག་པས་དང་། དེ་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ནམ་
མཁའ་བཞིན། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བདག་རྟག་པ་དེ་སེམས་
པ་ཅན་གཞན་གྱི་རྒྱུན་དང་སྤྱད་ནས་དོན་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་
ན་དེ་འབྱུར་ན་མི་རྟག་པར་འབྱུར་ལ། མ་གྲུར་ན་སྤྱད་པ་ལ་
དོན་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་བདག་རྟག་པ་མི་འབྱུར་མོད། དེ་

ལས་ཐ་དད་པ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུན་གྱིས་འབྱུང་བས། དེ་
དང་བདག་ལྷན་པས་དོན་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱེད་པ་དེས་བདག་
ལ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས་སམ་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲ་མ་བཞིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཅེས་པས། གསུམ་པ་དེས་གྲུབ་པའི་
དོན་བསྐྱུ་བའོ། །འདི་ལ་འབྲེལ་ཆེན་མཁན་པོས། གཙོ་བོ་
ཞེས་བྱ་བ་གང་འདོད་དང་། །ཞེས་པས་གངས་ཅན་གཙོ་བོ་
བཅའ་པོའི་རང་བཞིན་རྟག་པ་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དགོད་
པའོ། །བདག་ཅེས་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ། །ཞེས་པས་
རིགས་པ་ཅན། བདག་བཅའ་པོ་སྐྱེས་བྱ་གཞན་དང་འབྲེལ་
བས་སློ་སྒྲན་དུ་གཏོང་བའི་སེམས་པ་ཙམ་དུ་འདོད་པ་དགོད་
པའོ། །དེ་འགོག་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྒྲ་མ་ལ་གཙོ་བོ་དང་།

སྐྱེས་བུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་བདག་གིས་
རྣམ་འགྱུར་འབྱུང་བར་བྱའོ་ཞེས་པའི་སློ་སྡོན་དུ་བཏང་ནས་
འབྱུང་བ་མེད་དེ། བེམ་པོ་ཡིན་པས་ཞེས་བྱབ་བྱེད་འགལ་བ་
དམིགས་པའོ། །བྱབ་པ་མ་གྲུབ་ཅིན། མ་སྐྱེས་པར་ནི་ཞེས་
པས་རྣམ་འགྱུར་དགག་པ་སྟེ། མ་སྐྱེས་པའི་གོང་དུ་ངོ་བོ་
མེད་པས་སོ། །སྐྱེས་བུ་དགག་པ་ལ། བྱེད་པ་པོར་འགལ་བ་
དང་། ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་རེས་འགའ་བ་དང་འབྲེལ་བ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མ་སྐྱེས་པར་ནི་ཞེས་པ་ཡང་
བཟུངས་ཏེ། སྐྱེས་བུ་དེ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མེད་དེ། ངོ་བོ་མེད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །ཏྱགས་མ་གྲུབ་ཅིན། སྐྱེས་བུ་ལ་ངོ་བོ་མེད་དེ།
མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རྣམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་བྱབ་བྱེད་མི་

དམིགས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ལ་ཞེས་པ་སྒྲ་མ་
བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཡུལ་ལ་སྦྱད་པ་ཤིས་འགའ་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བྱེད་པ་པོ་རྟག་པར་མེད་ཅེས་པའི་བྱབ་བྱེད་འགལ་བ་
དམིགས་པའི་ཐལ་བས་འགལ་བས་བྱབ་པ་དམིགས་པའི་
རང་རྒྱུད་འཕེན་ནོ། །འིགས་པ་ཅན་དགག་པ་ཅི་སྟེ་ཞེས་པས་
སོ། །གཉིས་པ་ཁྲོ་བ་བསྐྱོག་པའི་དགོས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་
སྦྱལ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། གཉེན་པོ་གང་གིས་སྤང་བྱ་གང་ཞིག་
བསྐྱོག་ཅེ་ན། དེ་ལྟ་མོད། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྩོམ་ཏུ་དེ་བསྐྱོག་བྱ་
ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གྲོ་ལ་བ་པོ་ནི་མེད་ན་
ཡང་། །ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་གཞོམ་ཕྱིར་བཅོམ་ན། །ཞེས་
སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་དེ་བས་ཞེས་ཅུ་བ་བརྒྱད་

དོ། །གཞོན་པ་བྱེད་པ་ལ་ཅི་མི་སྒྲུམ་པའི་བཟོད་པ་ལ་གཉིས་
ལས། མི་འདོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་དགག་པ་ལ་
གསུམ་ལས། བདག་ལ་ཉེས་པ་བྱེད་པ། བདག་གི་བཤེས་
ལ་ཉེས་པ་བྱེད་པ། བདག་གི་དབྱ་ལ་ལེགས་པ་བྱེད་པ་ལ་
མི་བཟོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱག་
བསྐྱེད་པ་བྱེད་པ་ལ་བཟོད་པ་བསྒྲོམ་པ་ལ་གསུམ་གྱི། གཞོན་
བྱེད་བརྩེ་བའི་ཡུལ་དུ་བསྒྲོམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། རང་ལ་ཆེ་
འདིར་གཞོན་པ། བྱི་མར་གཞོན་པ། དེ་ལས་གཞན་ལ་གཞོན་
པ་བྱེད་པས་བརྩེ་བའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་རྣམས། བག་མེད་དང་།
བསོད་ནམས་དང་། གང་ཆེ་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ལས། ཏྲག་ཏུ་ཉེས་པས་རང་དབང་མེད་པར་བྱས་

སེམས་ཀྱིས། །སྐྱེ་བོ་ལ་ནི་སློ་ལྡན་ཉེས་པར་མི་འཛིན་
ཏེ། །མི་འདོད་བཞིན་དུ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་
དང་། །སྐྱེ་བོ་དག་ལ་སྙིང་རྗེ་རྣམ་པར་འཕེལ་བྱིར་རོ། །ཞེས་
དང་། །ཡང་། །གཞན་གཞོད་བྱེད་ལ་ཕན་བྱེད་སློ་ལྡན་
པ། །གཞོད་བྱེད་དྲག་པོ་དག་ཀྱང་རབ་དུ་བཟོད། །ཐབས་
རིགས་གཞོད་བྱེད་བཟོད་པ་དེ་དག་གིས། །གཞོད་བྱེད་དག་
བ་ཡང་དག་ལེན་དུ་འཇུག །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་
ལ་སྙིང་རྗེ་བསྐྱེད་སློམས་ཏེ། །དེ་མེད་ན་བཟོད་པ་མེད་ལ། །དེ་མེད་
པར་གཞན་མི་འགྱུར་སྟེ། །ཅ་བ་སྙིང་རྗེ་མེད་གྱུར་ན། །དཀའ་
སྤྱད་བཟོད་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །སློ་ལྡན་སྤྱག་བསྐྱེད་མི་བཟོད་
ན། །སེམས་ཅན་དོན་སེམས་ཉིད་མི་འགྱུར། །ཞེས་

སོ། །གཉིས་པ་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་ལ། རང་བཞིན་ལ།
གནས་སྐབས་ལ། དངོས་དང་། བརྒྱད་པའི་རྒྱ་བརྟགས་
ནས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་གསུམ་མོ། །གལ་ཏེ་གཞན་ལ་
ཞེས་པ་ནས་ཆོགས་བཅད་རེ་རེས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་
རང་གི་ཉེས་པར་བརྟག་པ་ལ་དྲུག་ལས། རང་གི་ལས་ཀྱི་
ཉེས་པ་ཡིན་པ་ནི། གང་གིས་ཞེས་པ་སྟེ། རིན་ཆེན་སྤེང་བ་
ལས། གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བགྱིས་པ་ལ། །སྒྲོན་གྱི་ལས་
དགོངས་ཁྲོ་མི་བགྱི། །ཞེས་སོ། །སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལུས་
གཟུང་བའི་ཉེས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བཀམ་པའི་
ཉེས་པ་གཉིས། དེ་ཡིས་ཞེས་པ་དང་། བྱིས་པ་ཞེས་
པའོ། །གཞན་མི་ཕན་པ་ལ་སྐྱར་བའི་ཉེས་པ། བདག་གིས་

ཞེས་པ་ཕ་རོལ་ལ་གཞོད་པའོ། །ཁྱོ་བ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་
པ་ནི་འདི་དག་ཅེས་པས་དེ་ལ་དག་འབར་རིགས་པའོ། །ཚུང་
པ་གསུམ་སྤང་བ་ནི། ཕ་རོལ་གྱི་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ། བདག་
གིས་བྱས་པས་དེའི་རྒྱུས་བདག་ཀྱང་དེར་འགྲོའོ་ཞེ་ན།
གལ་ཏེ་ཞེས་པ་བཟོད་པ་ཡོད་ནའོ། །འོ་ན་ཕན་འདོགས་བྱེད་
དེ། དམུལ་བར་ཅི་སྟེ་འགྲོ་སྟེ། བདག་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་བདག་ལ་བཟོད་པ་ཡོད་
པས་དེར་མི་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་སྐབས་འདིར་བཟོད་པ་ཅི་ཞིག་
བྱུང་སྟེ་མ་བྱུང་ངོ། །དེས་ན་བདག་གི་བཟོད་པའི་རྒྱ་ནི་གཞོད་
བྱེད་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཁྱོ་བ་དང་ཉེས་སྦྱོད་ཀྱི་རྒྱ་བདག་གིས་
བསྐྱབ་པས་སོ། །འོ་ན་ཏེ་ཞེས་པ་བསམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཡོད་

པ་ལ་དེ་ལྟར་འགྱུར་མོད། མེད་པ་ལ་དཀའ་བྱུང་སྟེ། བཟོད་
པ་ཞིག་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་བརྒྱས་སོགས་བསྐྱབ་པ་
ལ་བཟོད་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། གཞོད་པ་ཉིད་མེད་
པས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་ལ། སེམས་དང་ལྷས་ལ་མི་
གཞོད་པ་དང་། འདི་དང་བྱི་མར་མི་གཞོད་པ་གཉིས། །ཡིད་
ནི་ཞེས་དང་། གཞན་དག་ཅེས་པས་སོ། །འདི་ལ་འགྲེལ་
པས། ལྷས་ལ་མི་གཞོད་ཀྱང་དེས་སྐྱེ་བོ་གཞན་མ་དད་པར་
འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྟོག་པའི་ལན་དུ་འཆད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
འོག་ནས་གཤམ་ཏེ་སེམས་ཅན་ཉམས་བྱེད་ཅེས་འཆད་པར་
འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཆེད་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པ་ལ་ཁྲོ་བ་
དགག་པ་ལ། ཁྲོས་པས་སྒྲིག་སྒྲིབ། ཆེད་པ་ལ་སྒྲིང་པོ་མེད་

པར་དཔེས་བསྟན་པ། དོན་ཡོད་པར་རྟོག་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
བརྟག་པ་རྣམས། རྟོད་པའི་ཞེས་དང་། མི་ལམ་ཞེས་དང་།
གལ་ཏེ་ཞེས་པས་བསྟན་པ། ལོག་འཆོ་ལྡན། སློབ་དཔོན་
ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས། ཚུལ་འཆོས་རྟོད་དང་བཀྱར་བསྟེན་
ཕྱིར། །དབང་པོ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། །ཁ་གསག་རྟོད་དང་
བཀྱར་སྟེན་ཕྱིར། །ཆོག་ནི་འཇམ་པོར་སྐྱབ་པ་འོ། །གཞོགས་
སློང་དེ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱི་རྣམ་ལ་བསྐྱགས་བྱེད་
པ་འོ། །ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་རྟོད་པའི་ཕྱིར། །མདོན་སྐྱམ་
གཞན་ལ་སློང་བྱེད་པ། །རྟོད་པས་རྟོད་པ་རྣམས་འདོད་
པ། །སྐྱར་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱགས་བྱེད་པ་འོ། །ཞེས་དེ་རྣམས་
ཀྱིས་འཆོ་བ་སྐྱད་དེ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས། ལྷ་དབང་ཕྱིར་

ཡང་ངོ་ཚ་བོར་ནས་ནི། །ཡིད་ལ་ཚས་དང་འགལ་བར་སྒྱུད་
བ་བས། །གོས་ངན་གྱོན་ནས་གྱོ་མའི་སྒྱུད་ཐོགས་
ནས། །འབྱོར་པ་དབྱ་ཡི་བྱིམ་དུ་སྒྲོང་བར་བྱུར་ཀྱང་སྒྲ།
ཞེས་སོ། །ཡང་དག་པའི་འཚོ་བའང་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་
ཞུས་པ་ལས། བྱིམ་བདག་འདི་ལ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་
བྱིམ་པ་ཚས་ཀྱིས་ལོངས་སྒྱུད་འཚོལ་གྱི། ཚས་མ་ཡིན་
པས་ནི་མི་འཚོལ་ལོ། །མཐུན་པས་འཚོལ་གྱི་མི་མཐུན་པས་
མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པས་འཚོ་བ་ཡིན་གྱི་ལོག་པས་འཚོ་
བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་སེམས་ཅན་
མ་དད་པར་བྱེད་པས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་
པ། དེས་བདག་ལ་སྒྲུད་པས་བྱིམ་བདག་ལ་སོགས་པའི་

དད་པ་ཉམས་པར་བྱས་པས་ཞེ་ན། གཞན་ལ་དད་པ་ཉམས་
པར་བྱེད་པའི་ངག་ཀྱང་བསྐྱོག་པར་རིགས་སོ། །གཉིས་པ་
བདག་གི་བཤེས་ལ་ཉེས་པ་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དོར་བ་
ལ་གཉིས་ལས། ཡུལ་མཆོག་ལ་གཞོན་པ་མེད་པ་ནི་སྐྱེ་
གཟུགས་ཞེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་རང་བཞིན།
ཆོས་འགོག་ལམ་གཉིས། དགེ་འདུན་དབྱ་བཅོམ་པ་ལ་
སོགས་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པས་སོ། །དེ་དག་
ཅི་བདེར་ཡང་མི་གཞག་སྟེ། ཐབས་འཇམ་པོས་སམ། མིན་
ན་བསམ་པ་དགེ་བས་རྩལ་པ་ལྟར་སྒྲུང་སྟོན་པས་མི་འགལ་
ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་རྩུ་འཕུལ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་
དེས་བསྐྱིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་བསྐྱོག་པར་

བྱེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གནོད་པ་ཡོད་པ་རྣམས་
ལ་གཉིན་པོ་བསྒྲོམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤར་གྱི་ཆོས་ལ་
ངེས་པར་སེམས་པ་དྲན་པར་བྱ་བ་ནི། ལྷ་མ་ཞེས་ཏེ།
མཁྲིས་པ་ལ་སོགས་ཞེས་པའི་སྐབས་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་
གནོད་པ་བྱེད་པ་ལ་ཇི་མི་སྒྲུམ་པ་དངོས་ལ་བཞི་ལས། ཁྱོ་
བའི་རྒྱ་མཚན་མ་བྱུང་པ། ཁྱོ་བར་མི་རིགས་པ། རང་གི་
ཉིས་པར་བརྟག་པ་གསུམ། ལྷས་ཅན་ཞེས་དང་། ལ་ལ་
ཞེས་དང་། གང་གིས་ཞེས་པས་སོ། །བཟོད་པའི་ཕན་ཡོན་
དྲན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱོ་བ་བསྒྲོག་པ་ལ། བསོད་ནམས་མི་
ཉམས། སྤྱག་བསྐྱེད་ལྡོག་དོན་ཆེན་པོ་འབྱུང་པ་གསུམ་
དཔེར་ན་ཞེས་དང་། གསང་བའི་ཞེས་དང་། འདོད་པའི་ཞེས་

ཏེ། བཟོད་པའི་བསྐྱགས་པའོ། །གསུམ་པ་དབྱ་ལ་ལེགས་
པ་བྱེད་པ་མི་བཟོད་པ་དོར་བ་ལ་གསུམ་ལས། བསྟོད་
བྱགས་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དོར་བ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་
པོར་རང་བདེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་འདོད་པར་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་
ཞེས་བརྗོད་པ་པོ་དང་ཡུལ་དག་སྟོབ་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་
གྱི་བསྐྱགས་པ་བརྗོད་པས་རང་གི་དགའ་བ་འཕེལ་བ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་བདེ་བ་
འབྱུང་བ། ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་པ། མཁས་པས་བསྐྱགས་པ།
གཞན་དོན་འགྲུབ་པ་སྟེ་ཕན་ཡོན་བཞི་ཐོབ་པར་བསྟན་པས།
ཀུན་གྱི་བསྐྱགས་པ་བརྗོད་དོ། །གཞན་བདེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པས་
མི་འདོད་པར་མི་རིགས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ཞེས་པ། དབྱ་ལ་

བསྟོད་གྲགས་དང་བདེ་བ་བསྐྱབ་པས་དེ་དགའ་བར་འབྱུང་
མོད། དེ་ཉིད་བདག་མི་འདོད་པས་དེ་ལ་ཁྲོ་འོ་ཞེ་ན། དེར་མི་
བཏུ་སྟེ། བདག་རྒྱད་ལ་དེ་དག་ཐོབ་ན་ཡིད་བདེ་བ་ལྟར།
དག་པོ་ལ་འང་དེ་དག་སྐྱར་བས་དགའ་བར་རིགས་
སོ། །གཞན་དུ་ན་སྒྲ་རྒྱ་མ་བྱིན་པས་ཆོ་འདིར་བྲན་མི་འདུ་
བ་དང་། སྐྱིན་སོགས་སྤངས་པས་བྱི་མར་ཕན་བདེ་མི་འཐོབ་
པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་པ་ཉིད་འགལ་བ་ནི། རང་གི་ཡོན་ཏན་
བརྗོད་པའི་ཆོ་དེ་ལ་བསྐྱེན་བཀྱར་རུས་ལ། གཞན་གྱི་བརྗོད་ན་
ཕྱག་དོག་གིས་གཟིར་བའི་བདེ་བ་མི་འཐོབ་ཅིང་། འདོད་
ཀྱང་མི་འདོད་པ་དང་འདྲ་བས་སོ། །བདེ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་
བཟོད་པ་དོར་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཞེས་པ་སྟེ།

བདག་གི་བྱ་བ་གཞན་བདེ་ཡིན་ལ། དེ་བདག་ལ་རག་པར་
ཐོབ་པས་སོ། ། རྟེན་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དོར་བ་ལ་
གསུམ་ལས། བདག་གི་འདོད་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་
གསུམ་ཞེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་འདོད་པས་རྟེན་པ་ཕྱ་མོའི་ངོར་
གཞན་བདེ་ཆུང་དུ་ཅམ་ཡང་མི་བཟོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། རང་གི་
བྱ་གཉེན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་སོ། ། བདག་ལ་
གཞོད་པ་མེད་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ། གཞན་རྟེན་པ་དང་
ལྡན་པ་ལ་མི་བཟོད་ན། བདག་ལ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་
མེད་ཅིང་དམན་པའི་གནས་ཐོབ་ན་དགའ་བར་འགྱུར་ཏེ།
དབུལ་པོ་མགོན་མེད་པའི་འཁོར་བ་ཞིན་ནོ། ། བསོད་ནམས་
ཟད་དུ་དོགས་པས་བདག་ཉིད་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་པ་ནི།

བསོད་ནམས་ཞེས་པ་དེ་དག་གི་རྒྱ་ལ་འབད་པར་གདམས་
པའོ། །སྤྱི་དོན་གཉིས་པ་འདོད་པའི་གེགས་བྱེད་པ་ལ་མི་
བཟོད་པ་དོར་བ་ལ་གཉིས་ལས། དགྲ་ལ་ཉིས་པ་བྱེད་པའི་
གེགས་བྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པ་དོར་བ་ལ་གསུམ་ལས།
ཡུལ་གྱིས་རང་ལ་མི་ཕན་པ་ནི་གལ་ཏེ་ཞེས་པ། དགྲ་བོ་
ཡིད་མི་བདེ་ན་བདག་གི་དོན་གྱུབ་བོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཞེས་ཏེ་
དེས་བདག་ལ་མི་ཕན་པས་སོ། །ཡུལ་ཅན་གྱིས་གཞན་ལ་
མི་གཞོད་པ་ནི་བྱེད་ཀྱི་ཞེས་པའོ། །གལ་ཏེ་འཆོངས་ཞེས་
པས་བདག་ཉིད་ལ་གཞོད་པའོ། །འདོད་པའི་གེགས་བྱེད་པ་
ལ་མི་བཟོད་པ་དོར་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་
གེགས་བྱེད་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་གེགས་བྱེད་པ་ལ་མི་

བཟོད་པ་དོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྟོད་གྲགས་
འཛིག་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་མི་བཏུ་བ་ལ། བསྟོད་སོགས་ལ་
ཕན་བདེ་མེད་པ། དགའ་བ་ཙམ་དོན་མ་ཡིན་པ། དོན་དུ་
འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པ། དགའ་བ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
ཡིན་པ་བཞི། བསྟོད་དང་ཞེས་དང་། ཡིད་བདེ་ཞེས་དང་།
གྲགས་ཕྱིར་ཞེས་དང་། བྱེ་མའི་ཞེས་པས་བསྟན་
ཏོ། །གཉིས་པ་ཕན་འདོགས་པར་བཏུ་བ་ལ་གཉིས་ལས།
ངན་འགྲོ་འགོག་པ་ནི། བསྟོད་སོགས་ཅས་རྩ་བ་བརྒྱད་དེ།
འཁོར་བར་མི་སྐྱེ་བ་དང་། གཞན་གྱི་བསྐྱགས་པ་མི་བཟོད་
པ་དེས་འདི་དང་གཞན་གྱི་བདེ་བ་འཛིག་པ་དང་། དེ་ཕྱིར་
ཞེས་པས་བསྐྱོག་པའོ། །གཉིས་པ་ཐར་པ་བསྐྱབ་པ།

བདག་ནི་ཞེས་པ་སྟེ། འཁོར་བ་བཙོན་ར་ལྟ་བུ་འདི་ལས་
གྲོལ་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་གྱི། རྟེན་བཀྱར་ལྷགས་སྒྲོག་ལྟ་བུ་
ཡིན་པས། གཞོད་བྱེད་དེ་བཅིངས་པ་གྲོལ་བྱེད་དེ། གཡང་ས་
ལས་བསྒྲོག་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཤམ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་
ལ་སྒྱུར་བསྟན་པ། སྒྱུན་པའི་དཔེས་བསྐྱབ་པ། རྩལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་དཔེས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་མོ། །གང་ཞིག་ཅེས་པ་ནས་རྩ་
བ་བཞི་དང་གཉིས་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་གུས་པའི་ཡུལ་
དུ་བརྟག་པ་ལ་གཉིས་ལས། སེམས་ཅན་རང་གི་ཡོན་ཏན་
གྲིས་གུས་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་གྱི། བན་འདོགས་པ་ཆེ་བ་
ལ། ཞིང་དཀོན་པ། དགའ་བ་བསྐྱོམ་པ། དེ་ལ་མན་པར་སྒྲོན་
པ་གསུམ། འཇིག་རྟེན་ན་ཞེས་དང་། དེ་བས་ཞེས་དང་། འདི་

དང་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། བ་མས་ནི། བཟོད་པའི་འབྲས་བུ་
ཡུལ་ལ་སློན་པར་སློན་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ཙུལ་བུང་སློན་པོ་བཞི་
དང་བཅས་པ་ལ་དྲང་སྟོང་བཟོད་པར་སློབས་དགོངས་པ་
བཞིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས། སྐུ་ག་བསྐུལ་གཅིག་
ཡུས་བརྒྱག་བཀྱི་ཞིང་། །བདེ་བ་སློབ་དང་ལྷན་ཅིག་
སྐྱད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་བསམ་པའི་
ཡོན་ཏན་ལ་མི་སྟོས་པ་ལ། བན་པའི་བསམ་པ་མེད་པས་
གྲས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ། གཞོད་པའི་བསམ་པ་
ཡོད་པས་གྲས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ།
དོན་བསྐྱབ་པ་གསུམ། གལ་ཏེ་བཟོད་སྐྱབ་ཅེས་པ་ནས་
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་སོ། །གསུམ་པ་སྟོན་པ་དང་འདྲ་

བར་བལྟ་བ་ལ་གསུམ་ལས། ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་ནི། དེ་
ཕྱིར་ཞེས་ཏེ། སེམས་ཅན་ལས་བཟོད་པ་དང་སྙིང་རྩེ། རྒྱལ་
བ་ལས་དད་པ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་སྟེ། ཆོས་
ཡང་དག་པར་སྤྱད་པ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
གང་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་འཕྲོག་པར་འབྱུང་བ་དེ་
ལ་ལོག་པར་བསྐྱབ་པར་མི་རིགས་སོ་སྟུམ་མོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །འབྲས་བུའི་ཆོས་ཀྱིས་མཉམ་པར་བསྐྱབ་པ་
ནི་འདི་དག་ཅེས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཁོ་ན་ཞིང་དུ་བྱས་ནས་
འདས་པའི་སངས་རྒྱས་མང་པོ་ཡོངས་སུ་གྲོལ་ནས་རང་
དང་གཞན་སྤྱན་སྤྱུམ་ཆོགས་པ་ཕྲོག་སྟེ། འི་མ་མེད་པར་

གྲགས་པས་བསྟན་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་
དག་པར་སྐྱེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྟོན་
པ་ལྟར་གཅིས་སྤྲས་སུ་བྱའོ་ཞེས་དང་། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་
ལས། ཁྱོད་ནི་ཉམ་ཐག་རྣམས་ལ་བརྩེ། །བདེ་བར་གནས་
ལ་ཕན་པར་དགེས། །ཐོངས་པ་རྣམས་ལ་བྱགས་བརྩེ་
བས། །ཀུན་ལ་ཕན་པར་བཞེད་པ་ལགས། ཞེས་ཏེ། དེའི་
སྟོན་ལས་སེམས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པས་སོ། །དེས་ན་སྟོན་
པ་ལ་གྲུས་པ་དེས་སེམས་ཅན་ལ་བརྩེ་བར་རིགས་ཏེ།
གཉིས་ཀས་སྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འགྲུབ་པར་འདྲ་སྟེ། འདི་དག་ཡིད་བཞིན་ནོར་
བུ་དང་། །བུམ་བཟང་འདོད་འཇོའི་བ་དང་ནི། །སླ་མ་དང་ནི་

ལྷ་འདྲ་བས། །དེས་ན་འདི་དག་མགུ་བར་བྱ། །ཞེས་སོ། །ཅི་
དེ་གཉིས་ཡོན་ཏན་ཆད་མེད་པ་དང་ཉེས་པ་དུ་མས་བྱད་པར་
དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་མོད། ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་མཉམ་པར་
མི་མཛོད་ཀྱི། འབྲས་བུ་ཚོགས་གཉིས་ཚོགས་པའི་རྟེན་དུ་
མཚུངས་ཤིང་བྱམས་པ་ཡུལ་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་
བས་དེའི་ཆེ་བའོ། །གསུམ་པ་ཡོན་ཏན་གྱིས་མི་མཉམ་པར་
བསྐྱབ་པ་ནི། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་ཏེ། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་
ལས། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དང་། །བསམ་
གཏན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་དང་། །ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས་
མི་འབྲུགས་པས། །ཁྱོད་ནི་ཡོན་ཏན་མཚོ་ཆེན་
ལགས། །ཞེས་པས། དེ་དང་འགལ་ཡང་མི་མཉམ་སྟེ། མི་

མཚུངས་པའི་ཚོས་བརྟེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྟོན་པ་
ལ་དད་པས་གྲུས་པར་བྱ་བ་ལ། སྟོན་པས་སེམས་ཅན་
བདག་གིར་མཛད་པ་དང་། བདག་ཏུ་མཛད་པ་གཉིས་ལས།
སྒྲ་མ་ལ་གཉིས་ཀྱི་གྲུས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གསུམ་ལས།
དྲིན་ལན་སྒྲན་པ་གཞན་ཡང་ཞེས་པ། བན་བདེ་དང་བྱམས་
པ་ཡོད་པས་གཉེན། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་
འབྲས་སྟེར་བས་ཕན་མཛད་དེ། དེའི་དྲིན་ལན་སེམས་ཅན་ལ་
བྱམས་པ་སྟེ། བ་ཚྱ་ཚུགས་གི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་དོན་
ཉིད་ང་ལ་གྲུས་ཡིན་གྲུས་གཞན་གྲུས་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །གང་ཕྱིར་ཞེས་དང་། རེ་
ཞིག་ཞེས་པས། གཞོད་པ་བཟོད་པར་བྱ་བ་དང་ཁེངས་པ་

སྤང་བའོ། །གཉིས་པ་མ་གྲས་པའི་ནོངས་པ་བཤགས་པ་ལ།
དགྲེས་པ་དང་མི་དགྲེས་པའི་རྒྱ་མཚན་བརྟག་པ། ཉེས་པ་
བཟོད་པར་གསོལ་བ། བཟོད་པས་དགྲེས་པར་ཁྱ་བ་གསུམ་
གང་དག་ཅེས་པ་ནས་ཆོགས་བཅད་གཉིས་དང་། གཅིག་
དང་། ཡང་གཅིག་གོ །གཉིས་པ་བདག་ཏུ་མཛད་པ་ནི།
འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་ཞེས་ཏེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་དུས་ན་མོས་པ་
ལས་བྱུང་བས་ཐ་མི་དད་དུ་དགོངས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་
ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་ནས་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་མཛོན་སུམ་དུ་
གཟིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་བཟོད་པ་རྣམས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ། འབྲས་བུ་མདོར་བསྟན་པ།
དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ། དཔེ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་

གསུམ། འདི་ཉིད་ཅེས་དང་། དཔེར་ན་ཞེས་དང་། རྒྱལ་པོ་
ཞེས་པས་སོ། །འཁོར་ཆོ་ཞེས་པས་གསུམ་པ་འབྲས་བུ་
བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་གདམས་པའོ། །བཟོད་
པའི་ལེབ་ལྟ་བུ་ག་པའོ། ། ༥ ། །བཙོན་འགྲུས་བསྟན་པ་
ལས། སྤྱིའི་དོན་དང་། གཞུང་གི་དོན་ནོ། །སྤྲ་མ་ལ་ངོ་བོ།
དབྱེ་བ། འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་བ་ལ་སྦྱོ་
བ་སྟེ། བཙོན་གང་དགེ་ལ་སྦྱོ་བ་འོ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་
རྒྱན་ལས། དགེ་ལ་ཡང་དག་སྦྱོ་བ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །དབྱེ་ན་གོ་ཆའི་བཙོན་འགྲུས་དང་། སྦྱར་བའི་བཙོན་
འགྲུས་གཉིས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་བའི་སྤྲས་
རྣམས་ཀྱིས་ནི་གོ་ཆ་སྦྱར་བའི་བདག་ཉིད་བཙོན་འགྲུས་དཔེ་

མེད་བྱས། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་དེས། ཐོག་མར་གོ་ཆའི་
བཙོན་འགྲུས་དེ་ནས་ནི། །རྩལ་བཞིན་རབ་ཞུགས་སྦྱར་བའི་
བཙོན་འགྲུས་དང་། །མ་ཞུམ་མི་འཁྲུགས་ཚེག་མི་ཤེས་
བཙོན་འགྲུས། །ཞེས་ལྟར་བཤད་པ་གང་ཞེ་ན། མ་ཞུམ་མི་
འཁྲུགས་གཉིས་གོ་ཆའི། ཚེག་མི་ཤེས་སྦྱར་བས་བསྐྱུས་
ཏེ། སློ་གོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། བཙོན་འགྲུས་གང་
གིས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་འདོད་པ་མི་འདོར་ཞིང་
སེམས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ཡང་འཛིན་ལ་ཞེས་སྟུ་མ་དང་།
ཡང་འཁོར་བའི་རྗེས་སུ་ཡང་འབྲང་ཞིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་
བརྩམས་པ་ཡང་རྩམ་པ་འདི་ནི་དེའི་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས་གཉིས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས།

བྱེད་པ་པོས་དབྱེ་ན། དེ་དག་ལ་ནི་དེ་རྣམས་བདུན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་སློབ་བརྟན་གྱིས། རྩལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་བཙོན་འགྲུས་སློབ་ལྡེ་འཁོར་དུ་ལྡ།
སེམས་དང་ཤེས་རབ་ལ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་སེམས་ཀྱི་
བཙོན་འགྲུས་གཉིས་ཞེས་པའང་། སེམས་ཀྱི་གཉིས་གོ་
ཆར་འདུ་ལ། ལུས་ཀྱི་ལྡ་སྦྱར་བར་འདུ་བས་གཉིས་ཁོ་
ནའོ། །ཡང་དེར། གཞན་ཡང་ཉམས་དང་འཕེལ་བའི་བཙོན་
འགྲུས་དང་། ཞེས་པས། རྣམ་པར་འཕེལ་བའི་སློབ་ནས་བཙུ་
གཉིས་སུ་བཤད་པའང་། གཉིས་ཁོ་ནར་བསྐྱུས་སོ། །འབྲས་
བུ་གནས་སྐྱབས་སུ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བ་དང་།
མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་གསུམ་འཕྲོབ་པ་སྟེ། ཡུམ་ལས།

བཙུན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་དཀར་པོའི་ཡིན་ཏན་འབྲིབ་མི་
འགྲུར། །ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཡས་རྒྱལ་བའི་བང་མཛོད་རྟེན་པར་
འགྲུར། །ཞེས་དང་། སྟོ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། སྟོ་
གྲོས་རྒྱ་མཚོ་བཙུན་འགྲུས་ཙུམ་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྟོ་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་དཀར་བ་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་གང་ན་བཙུན་འགྲུས་
ཡོད་པ་དེ་ན་བྱང་རྒྱལ་ཡོད་དོ། །ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་བྱང་རྒྱལ་
ཞིན་ཏུ་རིང་ངོ་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། བཙུན་འགྲུས་
ཀྱིས་ནི་སྟོ་སྟོན་འབྱོར་པ་ཐོབ། །ཅེས་དང་། བཙུན་འགྲུས་
ཀྱིས་ནི་བྱང་རྒྱལ་མཚོག་སངས་རྒྱས། །ཞེས་སོ། །གཉིས་
པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྦྱར་བའི་སྟོ་

ནས་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་བཟོད་ཅེས་པ་སྟན་
བྱུང་པས་བཙོན་འགྲུས་ཚུལ་ལ། དེས་བསོད་ནམས་གསུམ་
ཡང་ཚོགས་གཉིས་བསྐྱབ་པས། སྡེ་མ་གཉིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
བརྒྱད་པའི་རྒྱུར་རྗེས་འགྲོའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཞེས་
དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་ཀྱི་རྒྱུར་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་
བསྟན་པ་རྒྱང་མེད་ཅེས་པའོ། །རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
ལ་གསུམ་ལས། བཙོན་གང་ཞེས་ངོ་བོ་བསྟན་ནས། གཉིས་
པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤངས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མདོར་
བསྟན་པ་ནི། དེའི་ཞེས་པ་སྟེ། དམན་པ་ལ་སྟོབ་བྱ་བ་དན་
པ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་འདུན་པ་ཆད་པ་
ཉུང་ཞིང་སྦྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོའོ། །སྦྱར་བ་མེད་པའི་ལེ་ལོ་

ལ་གསུམ་ལས། ལེ་ལོའི་རྒྱ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། ལྷོ་མ་ལས་
ཞེས་པ། སྒྱུར་བ་མེད་པའི་ལེ་ལོའི་རྒྱ་གཉིས་དང་། བྱ་བ་
ངན་པ་ལ་ཞེན་པའི་ལེ་ལོའི་རྒྱ་བདེ་བའི་རོ་མུང་བ་དང་། སྒྱིད་
ལུག་པའི་ལེ་ལོའི་རྒྱ་སྟེང་པས་འཁོར་བ་ལ་མི་སྒྲིབ་འོ་ཞེས་
ངོ་བོ་སྟོང་ཏན་ཏ་བཞེད་དོ་ཞེས་གྲག་གོ། །དེ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་
ལས། ཆོ་འདིའི་སྒྲུག་བསྐྱེད་ལ་བརྟགས་ཏེ་བསྐྱོག་པ་ལ་
མི་རྟག་པས་ངེས་པར་བློན་པ། དཔེ་ལ་མཐོང་བ། རང་ལ་
འབབ་པ། དུས་ལ་བསྐྱད་པར་མི་རྟུས་པ། འཆི་བའི་ཆོ་དུས་
ལས་འདར་བ། དུས་ལ་བསྐྱད་པར་མི་རྟུས་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་
བཤའ་དཔ། སྒྲུག་བསྐྱེད་གྱི་རྣམ་པ་ཉིད་བཤའ་དཔ་སྟེ་བདུན།
ཉོན་མོངས་ཉ་པ་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་བཞི་དང་། བཞི་དང་།

བཞི་དང་། གཉིས་དང་། གཉིས་དང་། བཞི་དང་། གསུམ་
གྱིས་ཏེ། འདིན་མ་བྱས་ཞེས་པ་འཆི་བདག་གིས་སྒྲོན་པ་སྟེ།
སྒྲོབ་མ་ལ་སྒྲིང་བར། འདིན་སང་བྱ་འདིན་ཐང་གཅིག་འོག་
ཏུ་བྱ། །འདིན་དེའུ་རེ་བྱ་ཞེས་སྐྱེ་བོ་སེམས་པ་ན། །གཤིན་
རྗེའི་སྐྱེས་བུ་བོ་ཐོངས་ལག་ཐོགས་པ། །མིག་རྩ་དམར་
ཁྲོས་མ་རངས་གདམ་རེ་སྟུམ་འདེབས། །ཞེས་དང་། བྱ་བ་
ཟིན་ཏམ་མ་ཟིན་ཞེས། །འཆི་བདག་སྒྲོད་པར་མི་འབྱུང་
རོ། །ཞེས་སོ། །ཆེ་ཕྱི་མའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་བརྟགས་ཏེ་
བརྒྱུག་པ་ལ་བཞི་ལས། སྤྱག་བསྐྱེལ་འབྱུང་བར་ངེས་པ་
ནི། །གཤིན་རྗེའི་ཞེས་པ་དཔྱལ་སྤྱང་མཐོང་བའི་ཚུལ་ཏེ།
སྐྱེས་བུ་དབྱུག་པ་ཐོགས་པ་དང་། སྤྱང་བ་ལ་བྱི་སྟེ་བོ་ལ་

སོགས་པ་མི་སྐྱུག་པ་དུ་མ་འཆར་བ་དང་། སོད་ཅིག་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲ་དུ་མ་བསྒྲག་པ་དང་། ཉའི་དཔེས་འཆི་བའི་
སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡང་མི་བཟོད་ན། དཔྱལ་བའི་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཅི་
ཞིག་སྒྲོས་ཞེས་པས་སོ། །ཁྱེའོ་ཞེས་པས་བརྟག་དཀར་བ་
དང་། བཙོན་མེད་ཅེས་པས་འགལ་བ་འདུ་བ་སྟེ། རྒྱ་སྒྲོན་དུ་
མ་སོང་བའི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བས། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་
ལས། དཀར་སྐྱད་དཔག་མེད་མ་བགྱིས་པར། །གོ་འཕང་
ཆེད་དཀར་མི་འཐོབ་ཅིས། །དེ་སྤྱད་ཉིད་ལ་མ་གཟིགས་
པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་བཙོན་འབྲས་སྤེལ་བ་ལགས། །ཞེས་
སོ། །གཟེ་རེ་ཅན་ནི་སྔན་རྒྱུད་ལ་སྐྱུག་བསྐྱལ་སེལ་བ་དང་།
རིང་དུ་འཆོ་བར་འདོད་ཀྱང་མི་གནས་པས་འཆི་བས་བབྱུང་

ཞིང་ཞེས་བྱ་ལ། ལྷ་འདྲ་བ་ནི་འདོད་པས་གདུངས་པ་དང་།
མི་རྟག་པས་ཟིན་པ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས། ལུས་ཀྱི་
ཁ་དོག་མི་སྐྱག་བྱུར་པ་དང་། །སྟན་ལ་མི་དགའ་མེ་རྟག་
ཕྱེད་ཉིད་དང་། །གོས་ལ་དྲི་མ་ཆགས་དང་ལུས་ལ་ནི། །སྟོན་
ཆད་མེད་པའི་རྩལ་འབྱུང་ཞེས་བགྱི་བ། །མཐོ་རིས་འཆི་འཕོ་
སྟོན་བྱེད་སྒྲ་ལུས་ལྡ། །ཞེས་པ་བཞེན་ནོ། །མིའི་གྲུ་ཞེས་
པས་དེ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་པར་བསྐྱལ་
བའོ། །གསུམ་པ་སྦྱར་བ་བསྐྱབ་པ་ནི་གྲུ་འདི་ཞེས་
པའོ། །གསུམ་པ་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་དགའ་བའི་ལེ་ལོ་སྤང་བ་
ནི། དགའ་བའི་རྒྱ་ནི་ཞེས་པ། ཀུན་སྟོང་གིས་མཐར་ཡས་
མོད། ཆོས་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཉིད་མཆོག་གོ། །གསུམ་པ་

བཙོན་འགྲུས་སྒེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། མདོར་བསྟན་པ་ནི།
སྦྱིད་ལུག་མེད་ཅེས་ཏེ། དེའང་བྱ་བ་བྱད་པར་ཅན་ལ་སེམས་
མ་ཁྱམ་པའོ། །དཔུང་ཚླགས་ནི་བཞི་སྟེ། སྦྱོར་བ་མོས་པ།
དངོས་གཞི་བརྟན་པ་དང་དགའ་བ། རྗེས་དོར་བའི་དཔུང་
དོ། །དེའང་གཉེན་པོའི་དཔུང་བསྦྱེད་པ། སྤང་བྱ་གཞོམ་པའི་
བྱ་བ་ལྷུང་སྤང་བ། །བདག་དབང་དུ་བྱས་པས་སེམས་ལས་
སྤུ་རུང་བ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ། རྒྱལ་པོས་གཞན་གྱི་གྲོང་
འཛོམས་པ་ལ། དང་པོ་དཔུང་བསྐྱུ་བ། དེ་ནས་གཡུལ་
འགྱེད་པ། དེས་དེ་དག་དབང་དུ་བྱེད་པ་འདུས་ནས་དབྱ་ལ་
སོགས་པ་སྤྱད་པ་བཞིན་དུ། སྦྱོར་བ་དང་ལྡན་པས་སྦྱིད་ལུག་
པ་སྤང་བ། དེས་དཔུང་ཚླགས་བཞི་གསོག་པ། གཉེན་པོའི་

སྲིད་ལྟར་སྤང་བ། དེས་སྒོ་གསུམ་གཉིས་པོའི་དབང་དུ་བསྟུ་
བའོ། །བདག་དང་ཞེས་ཙུ་བ་གཉིས་ནི་ལེའུ་བརྒྱད་པའི་
མདོར་བསྟན་ཏེ། དཔུང་ཚོགས་བཞིའི་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་
བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་། བརྗེ་བའི་སེམས་འབྱུང་བས་
སོ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི་
ལས། སྲིད་ལྷག་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། རྒྱ་ལས་པ་མེད་
པས་སྲིད་ལྷག་པ་སྤང་བ་ནི། བདག་གིས་ཞེས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་རྒྱ་ཁམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡོད་པ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། རང་བཞིན་དང་ནི་རྒྱས་པ་དང་། ཞེས་པ་དང་། ཐོག་
མེད་རང་བཞིན་གནས་པ་དང་། །ཡང་དག་སྤངས་པ་མཆོག་
ཉིད་དོ། །དེ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུན་གྱིས་མ་བསྐྱབས་པ་དང་

བསྐྱབས་པའོ། །རིགས་ཆད་ཅེས་ནི་མི་བཟོད་དེ། ལུང་
རིགས་དང་འགལ་བས་སོ། །དེ་བས་ན་དགོན་མཚེག་སྒྲིན་
ལས། འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་སྟུམ་དུ་མི་
འགྱུར་བས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དཀའ་ལ། བཙོན་འགྱུས་འདི་
ཆུང་ཞིང་ཞན་ཏེ། བདག་ནི་ལེ་ལོ་ཅན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ནི་མགོ་
ལ་མེ་འབར་བ་ཙམ་དུ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་བསྐྱབ་
དགོས་པས་བདག་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་ཁྱུང་བསྐྱར་བར་མི་སྟོའོ་
སྟུམ་དུ་སེམས་མི་བསྐྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། གང་ཕྱིར་སེམས་ཅན་མིར་གྱུར་
པ། །ཚད་མེད་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
དེའི་ཕྱིར། །ཁྱུ་པ་དང་དུ་སྒྲུང་མི་བྱ། །ཞེས་དང་། རྒྱུད་སྒྲ་

མར་ཡང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་ཏེ། སློག་ཆགས་ཕ་
མོའི་བརྩོན་པ་བྱང་རྒྱུ་གི་རྒྱུར་སོང་བ་རྒྱལ་པོ་གི་གྱིད་ལྷ་མོ་
བདུན་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྒྱུན་
བསྐྱབ་དཀར་བས་སྦྱིད་ལུག་པའི་གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ་
གསུམ་གྱི། དང་པོ་སྟུག་བསྐྱལ་དོན་ཆེ་བའི་ཕྱིར་བྱ་དཀར་
བས་འཛིགས་པ་སྤང་བ་ལ་བཞི་ལས། མི་བཟོད་པའི་རྒྱ་
ངོས་གཟུང་བ་དང་། ལྷུ་ཡང་གི་རང་བཞིན་བརྟག་པ་གཉིས།
འོན་ཏེ་ཞེས་དང་། ལྷུ་དང་ཞེས་པའོ། །དཔེ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་
དགོད་པ་ནི། བདག་གིས་ཞེས་པས་གསོ་དཔྱད་མཆོག་འདི་
ཕལ་པའི་སྟུན་པ་དང་སྤོང་བརྒྱད་པ་ལས་བྱུང་སྟེ། འདིས་
ཉོན་མོངས་པའི་རིམས་ནད་མ་ལུས་པ་ཞི་བར་བྱེད་པས་

སོ། །ལམ་གོམས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤངས་པ་ནི་ཚོད་མ་ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་དུས་ཡུན་རིང་བས་སྐྱོ་བ་སྤང་བ་ནི་གང་ཚོ་
ཞེས་ཅུ་བ་བཞིའོ། །གསུམ་པ་བདེ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་
གསུམ་ལས། བྱེད་པ་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པས་བསྐྱགས་
པ་ནི། སྤྲིག་པ་སྤངས་པས་ཞེས་པ་ལུས་ལ་སྤྱག་བསྐྱལ་
དང་། སེམས་ལ་མི་དགའ་བ་མེད་དོ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་
སྤངས་པས་སོ། །བདེ་བའི་གཞིར་བྱབ་པ་དང་། སྐྱིད་ལུག་
པ་སྤངས་པར་གདམས་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཞེས་ཅུ་བ་
བརྒྱད་དང་། དེ་བས་ཞེས་བཞི་སྟེ། མཁས་པ་ནི་ཚོས་ཐམས་
ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་དང་། གཞན་དོན་སྦྱིང་རྗེ་མངའ་
བ་སྟེ། རིན་ཆེན་སྤང་བ་ལས། དེ་ནི་སྦྱིང་རྗེ་ཁོ་ན་ཡིས། །བྱང་

ཐུབ་བར་དུ་སྲིད་མཆམས་སྦྱར། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་དབྱང་ཚྲགས་བསྐྱེད་པ་ལ་གཉིས་ལས།
མདོར་བསྟན་པ་ནི། སེམས་ཅན་དོན་ཞེས་ཆེད་དུ་བྱ་
བའོ། །དེ་བའི་སྒོ་ནས་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིའོ། །འབྲས་
བུའི་སྒོ་ནས་མོས་པས་ཞེས་ཏེ། དེའང་མོས་པ་ནི་བསམ་
པའི་གོ་ཆ་མི་ཕྱིད་པས་འཇུག་པ་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་དང་
བཅས་པ་སྤངས་བྱ་དང་། བདེ་བ་ཀྱི་དང་བཅས་པ་བསྐྱབ་བྱར་
མོས་པའོ། །སྦྱར་བ་ངན་པས་མི་འཕྲོག་པས་བརྟན་པ། དེ་
ཉིད་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་ནི་དགའ་བ། དེ་
ལས་རྩལ་བ་ཅུང་ཟད་སྒྲོད་དེ་དུབ་པ་སེལ་བ་ནི་དོར་
བའོ། །དེས་ན་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་སྤངས་ཏེ། མོས་

པ་ལ་སོགས་པ་བརྩོན་འགྱུས་སྒྲེལ་བའི་སྟོབས་རྒྱག་ལས།
ང་རྒྱལ་ནི་བརྩན་པ་ཡིན་ལ། ཉེས་སྦྱོད་སྦྱོང་བ་ལ་གཙོར་བྱེད་
པ་ལྟར་ལེན་པ་དང་། ལུས་སེམས་གཉིན་པོས་ལས་སྤྱད་
བར་བྱ་བ་ནི་དབང་སྦྱར་བའོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི་
སྟེ། བྱ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བསམ་པ་མི་བྱེད་པ་མོས་པ་དང་།
སྦྱོར་བ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་བརྩན་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཁྱད་
པར་དུ་འགྲོ་བར་འདུན་པ་དགའ་བ་དང་། རྩོལ་བས་མི་སྤྱན་
པའི་ཐབས་དོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་འི། སྤར་མོས་པ་མ་
བྱས་པ་ལ་འགྱོད་པ་སྦྱོད་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཉེས་པ་དོར་བ་
ནི་བདག་དང་ཞེས། སྦྱོར་ཉེས་སྦྱོད་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་དང་། དེ་
རང་ཡུལ་དུ་མི་འགྲོ་བས་རྒྱལ་བས་སྤང་བྱ་རེ་རེའི་གཉིན་

པོར་ཡང་བསྐྱལ་པ་དུ་མར་བཅོན་པར་མཛད་པ་དང་། བདག་
བཅོན་པ་ཞན་པ་སྤང་བྱ་མང་བ་རྣམས་རྩ་བ་གཉིས་གཉིས་
སོ། །ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་པ་ནི། བདག་དང་ཞེས་ཏེ། སྦྱར་དེ་
བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ། སྡོན་སྟོན་པས་བཅོན་པ་དུ་མར་མཛད་པ།
བདག་ཚུམ་པ་ཞན་པ་གསུམ་རྩ་བ་གཉིས་གཉིས་དང་བཞི་
ཡིས་སོ། །བྱས་པའི་རྣམ་གྲངས་ལ་བརྟག་པ་ནི་བདག་
གིས་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་མ་བསྐྱབས་པའི་ཉེས་པ་སྟེ།
སངས་རྒྱས། དེའི་སྲས། བསྟན་པ་སྟེ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཞིང་
གསུམ་རྩ་བ་རེ་རེ་དང་། དབུལ་པོ། འཛིགས་པ། ཉམ་ཐག་
པ་སྟེ་སྦྱག་བསྐྱལ་བའི་ཞིང་གསུམ་དབུལ་པོའི་ཞེས་རྩ་བ་རེ་
རེ་སྟེ། བཀུར་སྟེ། རྟེན་པ། བསྐྱབ་པའི་བྱ་བ་མ་བྱས་ཤིང་།

ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་བཅུ་གཉིད་དང་། མི་འཛིགས་པ་དང་། བྱམས་
པས་བྱ་བ་མ་བྱས་པས་ཉེས་པ་མ་སྤངས་ཤིང་ཡོན་ཏན་མ་
བསྐྱབས་པས་ན་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱད་བསྡུལ་བསྐྱེད་
པས་ད་གཟོད་བྱ་བ་དེ་དག་ལ་བརྩོན་པར་བྱ་ཞེས་
པའོ། །མོས་པ་བསྐྱེད་པར་རིགས་པ། བདག་ནི་ཞེས་པ། རྒྱ་
དགེ་བ་ལ་མོས་པ་མེད་པས་འབྲས་བུ་ཐར་པའི་བདེ་བས་
ཐོངས་པ་དང་། དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་མོས་པ་སྟེ།
ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པའི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་
བསམ་པ་ལྟན་སྲུང་ཆོགས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆ་སྟེ། གང་
ལ་བསམ་པ་མ་མཆིས་པ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རིང་བ་ལ་སོགས་སོ་ཞེས་དང་། ཡང་ལྷག་པའི་བསམ་

པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྱུང་པོ་རྣམས་ལ་དེས་པའོ། །སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པའོ། །འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་
པར་སེམས་པའོ། །འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་
ཇེའོ། །ཁྲ་མ་ལ་རིམ་གྲོ་བྱེད་པའོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་བཞི་ལས།
ལས་འབྲས་སྤྱིར་བསམ་པ་ནི་དེའི་ཞེས་པས་སོ། །འདྲན་
མའི་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཞེས་ཏེ། ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་མཐོང་བའི་འབྲས་
བྱ་དང་། དག་བའི་སེམས་པ་མཐུ་ཆེབ་དང་། དོན་སྤྱི་མའི་
རྒྱ་མཚན་གསུམ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེས་སོ། །གསུམ་
པ་གཅིག་ཏུ་དཀར་བའི་ལས་ནི། རྒྱ་ཆེན་ངི་བཟང་ཞེས་པ་
ལ། རྒྱེ་གནས་ཉེ་བར་སྟོན་པ་རྒྱེ་བའི་ཡུལ་གྱི་ཁུད་པར་

རྣམས་ཙུ་བ་རེ་རེ་ཡིས་སོ། །བཞི་པ་གཅིག་ཏུ་གནག་པའི་
ལས་འབྲས་ནི་གཤེན་རྗེའི་ཞེས་ཏེ། འདིར་ལུས་ཀྱི་བྱད་པར་
དང་། ནང་དང་ཕྱིའི་སྟེ་ཡོངས་སྟོན་ཀྱི་བྱད་པར་གཉིས་དང་།
གནས་ཀྱི་བྱད་པར་རྣམས་ཙུ་བ་རེ་རེས་སོ། །དེ་བས་ཞེས་
པས་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །བརྟན་པའི་དཔུང་ལ་གཉིས་ལས།
བརྩོམ་པ་བརྟན་པ་ལ་གསུམ་གྱི། མི་ལྟོག་པའི་ཐབས་ནི།
དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་ཏེ། དེའི་ཡོངས་སུ་བསྟོན་བ་རྟུག་པ་
ལས། དཔེར་ན་ལྷའི་བྱ་ཉིམ་འཆར་བྱེད་ནི། དམུས་ལོང་
དང་། རི་བའི་གོང་ཁྱེར་དང་། རུལ་དང་། སྒྲ་གཅན་དང་། རུ་
བ་དང་། བྱག་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ལ་གྲིབ་མ་ཐ་དད་པ་དང་།
རི་མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པས་མི་ལྟོག་པར་འོས་

སྲུ་གྲུར་པ་འི་ཡུལ་སྐྱེད་བར་བྱེད་པ་ལྟར། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱོར་པ་ལའང་མི་སྦྱོར་པ་དཔྱ་གློད་ལ་
སོགས་པ་འི་ཉེས་སྦྱོར་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལམ་གྱི་
གོགས་སྲུ་མི་འགྲུར་བར་འོས་སྲུ་གྲུར་པ་རྣམས་འདུན་པ་
དང་། སྦྱིན་པ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བས་དེད་ག་གི་དོན་བྱེད་
པ་འོ། །བརྩམ་པ་འི་ཐབས་ནི། དང་པོར་ཞེས་རང་གི་རྣམ་པ་
ལ་བརྟག་སྟེ། བརྩམས་ནས་ལྡོག་པ་སྦྱད་པས། སྦྱོབ་དཔོན་
ཉིད་ཀྱིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལྷུང་བ་གཉིས་ཏེ། ཅི་རྣམ་
པར་རིགས་པ་དང་། མི་རིགས་པ་མ་བརྟགས་པར་རྩྭ་
པའམ། ལྡོག་པའམ། བཏང་སྦྱོམས་སྲུ་འཛོག་པ་ནི་ལྷུང་བ་
དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གང་འོས་པ་ལས་འདའ་

བར་བྱེད་ན་ཐ་ན་གདོལ་པའི་བྱན་གྱིས་དབྱེད་ན་ལྷུང་བ་དང་
བཅས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་མ་བྱས་པའི་
ཉེས་པ་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཞེས་པ་རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ།
ཆོ་འདིར་སྒྲིག་འཕེལ་བ་སྐྱེས་བུ་བྱེད་པ། སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་
སྤྱག་བསྐྱེལ་འཕེལ་བ་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ། གཞན་དེ་
ལ་བརྟེན་པའི་དགེ་བ་དམན་པར་འགྱུར་བ་དུས་མཉམ་པའི་
བདག་པོའི་འབྲས་བུ། བདེ་བའི་འབྲས་བུ་ཕྱིར་རྒྱར་བ་ཕྱི་
མའི་བདག་པོའི་འབྲས་བུའོ། །དེ་འང་མི་འགྲུབ་པ་ནི་ཉོན་
མོངས་པའི་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བུའོ། །གཞན་
དམན་པ་དང་། འབྲས་བུ་དམན་པ་ནི་འཇུག་པའི་གོགས་
བྱས་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འཐོབ་སྟེ། མ་ཐོབ་པ་

དང་། ཐོབ་པ་ལས་ཉམས་པའོ། །ཁྱགས་པ་བརྟན་པ་ལ་
གཉིས་ལས། མདོར་བསྟན་པ་ནི་ལས་དེཞེས་རྩ་བ་གཉིས་
ཏེ། ཉེས་པ་སྤངས་ཞིང་ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་པའི་ལས་འདི་
བདག་ཁོ་ནས་བྱའོ་སྟུམ་པ་ལས་ཀྱི་ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་པ་
ཇི་སྟེད་ཐམས་ཅད་བདག་གིས་སྤང་སྟུམ་པ་ཉོན་མོངས་པའི་
ང་རྒྱལ། དེ་ལྟར་དེ་དག་བདག་གིས་ཅི་སྟེ་མི་རྣམས་སྟུམ་པ་
རྣམས་པའི་ང་རྒྱལ་བསམ་པའོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་
པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ལ། བསྟན།
བཤད། བསྐྱབ་གསུམ། རྩ་བ་གཉིས་དང་། བཞི་དང་བཞི་
ཡིས་སོ། །གཉིས་པ་རྣམས་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་གཉིས་ལས།
བསྟེན་པར་རིགས་པ་ལ་ལྔ་ལས། ང་རྒྱལ་མེད་པའི་ཉེས་པ་

དཔེས་བསྟན་པ་དང་། ཉེས་པ་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཉིས་ཤི་
བའི་སྒྱལ་ཞེས་དང་། ལྷམ་བྱས་ཞེས་སོ། ། ང་རྒྱལ་དེའི་ཆེ་བ་
ནི། ང་རྒྱལ་ཞེས་པ་གཉིན་པོ་ལ་སྟོབ་དང་སྟོར་བ་དྲག་ན་
ལྷམ་པའི་ང་རྒྱལ་ཏེ། ཉེས་སྟོད་གྱིས་མི་བརྩི་བའོ། ། དེ་བསྟན་
པར་འབད་པ་དང་། མ་འབད་ན་དམ་བཅའ་བ་ཉམས་པ་
གཉིས། དེ་བས་ཞེས་དང་། བདག་ནི་ཞེས་པའོ། ། གཉིས་པ་
བསྟན་པའི་ཐབས་ལ་གསུམ་ལས། གཉིན་པོའི་ང་རྒྱལ་གྱི་
རང་བཞིན་ནི། བདག་གིས་ཞེས་པ། གཉིན་པོ་སྟོབས་ལྡན་
བསྟན་པའོ། ། ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་དོན་མེད་པ་ནི། འགྲོ་
གང་ང་རྒྱལ་གྱིས་བཅོམ་ཞེས་པ། སྒྲ་ང་རྒྱལ་སྒྲ་བྱར་
བཤད་པ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་མོད། ང་རྒྱལ་འདིས་སྒྲ་བྱ་སྒྲོང་པས་

ན་གཉེན་པོ་ཉིད་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ལ། སྡ་མ་སྤང་བྱའི་ཡིན་
པས་དེ་ལ་འདིའི་དོན་མི་གནས་སོ། །དེས་ན་གཉེན་པོ་འི་ང་
རྒྱལ་ཡོད་ན་སྤང་བྱའི་དབང་མི་བཞི་ལ། སྡ་མ་ནི་བསྐྱོག་པ་
སྟེ། དེ་དག་ཅེས་པ་འོ། །ཉོན་མོངས་ཞེས་ཏེ་འདི་སྤྱག་བསྡུལ་
གྱི་ཉོན་བྱེད་པས། ཡུལ་འཁོར་སྐྱོད་གིས་ཁྱས་པ་ལས།
མོངས་པ་དེ་དག་ང་རྒྱལ་དབང་གིས་ནི། །ངན་སོང་དང་ནི་མི་
ཁོམ་སྐྱེ་བ་དང་། །དབུལ་དང་དམན་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་
དང་། །དམུས་ལོང་མདོག་ངན་མཐུ་ཆུང་ཉིད་འཛིན་
བྱེད། །ཅེས་སོ། །གཉེན་པོ་འི་ང་རྒྱལ་གྱིས་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་པ་ནི།
གང་ཞིག་ང་རྒྱལ་ཞེས་པ་སྟེ། །གཉེན་པོ་འི་ང་རྒྱལ་ཡིན་པས་
ང་རྒྱལ་ཅན་བདེ་ལེགས་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་རྒྱལ།

དགྲ་བོ་བཅོམ་པས་དཔའ་བོ། གཞན་དོན་བསྐྱབ་པས་འགྲོ་
ལ་ཡིད་སྦྱིན། རྒྱལ་བའི་འབྲས་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་སྟེར་
བའོ། ཉོན་མོངས་པའི་ང་རྒྱལ་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཉིན་
གཉིན་པོ་སྟོབས་བསྐྱེད་པ། ཉོན་མོངས་པས་མ་གོས་པ་ཉིད་
དུ་ལྟར་བྱ་བ། དེ་ཉིད་བཤད་པ་གསུམ། ཉོན་མོངས་ཞེས་
དང་། ཉམ་ང་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཞེས་པ་སྟེ། སློག་འདོར་
བ་ལ་མི་འཇིགས་པ་སྟེར་བ་ནི་མིག་བསྐྱུང་བའོ། །དགའ་
བའི་དཔུང་ལས། ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དགའ་བར་བྱ་བ་ཅིང་མོའི་
ཞེས་ཏེ། གཞན་དོན་ལ་བསྐྱུལ་བའོ། །དེས་མི་ངོམས་པར་
བྱ་བ་སྦྱ་གྱི་ཞེས་ཏེ། མཉོག་རྒྱུང་ལ་ཉེས་པ་ཆེ་བའི་
དཔེའོ། །དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟས་ཞེས་པའོ། །དོར་

བའི་དཔུང་ལ། རེ་ཞིག་དང་། གཏན་དུ་དོར་བ་གཉིས།
སྟོབས་ཉམས་ཞེས་དང་། ལེགས་པར་ཞེས་ཏེ། གཉིས་ཀ་
ལ་གནས་སྐབས། དགོས་པ། དོར་བའི་ཚུལ་གསུམ་
གསུམ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྟོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་བཙོན་འགྲུས་རྩམ་ན་
ཅི་ནས་ལུས་སྐྱོ་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་སྐྱོ་བར་མི་
འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རྩམ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ལྷག་པའི་བཙོན་འགྲུས་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །གསུམ་པ་ལྟར་སྒྲང་བ་ལ་གསུམ་ལས། གཉིན་པོ་ལྟར་
སྒྲང་བ་ལ། བག་ཡོད་པ་དང་། དན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་
བསྐྱུང་བ་གཉིས་འཐབ་རྩིང་ཞེས་དང་། གཡུལ་དུ་ཞེས་

སོ། །གཉིས་པ་ཉེས་པ་སྤང་བའི་ཚུལ་ལྟར་སྤང་བ་ལ་གཉིས་
ལས། མི་དག་གི་བའི་སྐབས་མི་དབྱེ་བ། ཇི་ལྟར་ཞེས་ཏེ།
མདེའུ་དུག་ཅན་གྱིས་བསྐྱུན་པ་ལྟ་བུ་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྦྱོར་
དོ། །ཡུངས་མར་གྱི་དཔེས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྐྱུང་
ཚུལ་ཏེ། འཕགས་པ་ཀ་ཏུ་ནས་རྒྱལ་པོ་དཔར་སྦྱིན་ལ་
བསྐྱུན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་བྱུང་བ་བསྒྲོག་པ་ནི། དེ་བས་
ཞེས་ཉེས་སྦྱོར་གྱི་གཉེན་པོར་བཤེས་གཉེན་བསྐྱེན་པ་དང་།
ཤེས་རབ་གསུམ་སྤང་བའོ། །བཞི་པ་བདག་དབང་དུ་བྱ་བར་
གདམས་པ་ནི། ཅི་ནས་ཞེས་པ། སྒྲོ་གསུམ་ལས་སྤང་
བར་བྱ་བའོ། །ཇི་ལྟར་ཞེས་པས་གསུམ་པ་རྗེས་སྤྱ་གདམས་
པའོ། །ལེའུ་བདུན་པའོ། ། ༥ ། །བསམ་གཏན་ལ་གཉིས་

ཏེ། སྤྱིའི་དོན་དང་། གཞུང་གི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ལ་ངོ་བོ། དབྱེ་
བ། འབྲས་བུ་གསུམ་ལས། སྤྲུམ་ནི་ཞི་གནས་ལ་སེམས་
ཅུ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་སྟེ། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་
པར་འབྲེལ་པ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་
གཅིག་ཏུ་ཞི་གནས་བསྐྱོམ་པ་ལགས། གང་གི་ཆོ་རྒྱན་
ཆགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ཡིད་ལ་
བྱེད་པའོ་ཞེས་དང་། འཕགས་པ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཁྱས་
པ་ལས། ཅུ་གཅིག་པ། མི་འཕྲོ་བ། རྣམ་པར་མི་འཕྲོ་བ།
ཞི་གནས་ལ་ཅུ་གཅིག་པ། གཡོ་བ་མེད་པ་འདི་ནི་སེམས་
གནས་པའོ་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སེམས་ནི་ནང་ཏུ་
གནས་པ་དང་། །ཞེས་སོ། །དབྱེ་ན་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་

འཇིག་རྟེན་པའི་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་བསམ་གཏན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་
པས། གསུམ་གྱི་བསམ་གཏན་བདེ་བ་རྒྱུད། །བདག་བདེ་
ཞེས་པ་ཡོངས་ཉམས་འགྱུར། །ཟད་འགྱུར་ཚྭ་ངས་དང་
བཅས་པར་འདོད། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བསྐྱོག་པ་
འོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ཉིད་ལས་དེ་དག་ལ་ཡོད་དེ་རྣམ་གསུམ་
ཞེས་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྟེ། ཡན་ལག་
གིས་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་རྟོག་པ་
དང་བཅས་ཤིང་དཔྱོད་པ་དང་བཅས་པ། དངོས་གཞི་བྱང་
པར་ཅན་རྟོག་པ་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཅམ། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་
རྟོག་པ་ཡང་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་མེད་པའོ། །ཡོན་ཏན་གྱིས་

དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་དགའ་བ་
དང་ལྡན། གསུམ་པ་ལ་བསམ་པ་དང་ལྡན། བཞི་པ་ཚོར་བ་
བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་ནོ། །བྱེད་པས་དབྱེ་ན། བདེ་བར་
གནས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་དོན་
བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྡུ་མ་
གཉིས་ཁོ་ནར་འདུ་འོ། །འབྲས་བུ་ནི། སྤང་བྱ་འདོད་ཡོན་ལ་
ཞེན་པ་སྤོང་། ཐོབ་བྱ་མངོན་པར་ཤེས་པའི་གནས་ལ་དབང་
བ་སྟེ། སྤྱད་པར། བསམ་གཏན་གྱིས་ནི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་
སྤྱད་པ་འདོར། རིག་དང་མངོན་པར་ཤེས་དང་ཏིང་འཛིན་
མངོན་པར་བསྐྱབ། །ཞེས་དང་། དགོངས་པ་ངེས་པར་
འབྲེལ་པ་ལས། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་

གང་ལགས་པར་བརྗོད་པར་བགྱི། བྱམས་པ་སེམས་རྣམ་
པར་དག་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་
པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་ལས། བདེ་བ་
བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །མདོན་ཤེས་གནས་ལ་དབང་
བསྐྱུར་བ། །ཞེས་དང་། སྤང་བྱ་སྤྲོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
སྤྲོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས། མཉམ་པར་གཞག་པའི་འབྲས་བུ་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་སྤྲོང་བ་མ་གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་
སྐྱར་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་པས་སེམས་འདུལ་བས་གཡེང་བ་
སྤང་བ་སྟེ། སྤྲོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས། རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཞི་
བར་བྱ་བ་ལ་མི་བརྩོན་པས་སེམས་མཉམ་པར་འཛོག་པར་

མི་འགྱུར་བས་ཞེས་གསུངས་པས། ཡུལ་རྒྱུན་གྱི་ཉེས་པ་
བསྒྲེག་པའི་བྱིར་རོ། །དོན་དངོས་ལ་གསུམ་སྟེ། ཞི་གནས་
གྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་བ། དབེན་པའི་ཡོན་ཏན་
བསྐྱེམ་པ། དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
ལས། མདོར་བསྟན་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་རྣམ་རྟོག་དོར་བ།
དེ་གཉིས་མི་སྤྲོད་བའི་རྒྱ་བཤད་པ། ཟུང་དུ་འཇུག་པས་ཉོན་
མོངས་སྤྲོད་བ་གསུམ། དེ་བས་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་དང་།
བཞི་དང་། བཞི་ཡིས་བསྟན་ལ། ཐ་མའི་རྩ་བ་བཞི་ཡིས་
ལམ་གྱི་ངོ་བོ། བྱེད་པ། གོ་རིམ། རྒྱ་བཤད་མོད། དོན་འདི་
ག་ཡོ་གའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
ལམ་ནི་མདོར་བསྟུན་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

དག་ལམ་འདི་གཉིས་དང་ལྡན་ན་སྒྱུར་དུ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་ཚྭ་གས་པའི་བྱང་རྒྱལ་དུ་མཛོན་པར་ཚྭ་གས་པར་
འཛང་རྒྱ་བའོ། །གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཐབས་དང་
ཤེས་རབ་བོ་ཞེས་དང་། ཡུམ་ལས། དེ་སེམས་ཅན་དེ་དག་
གི་དོན་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་པས་
སེམས་གཡེང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅི་འདྲི་བྱིར་ཞེ་ན། འདི་དེ་
ལྟར་དེ་འདི་སྒྲུལ་དུ་སེམས་གཡེང་བ་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་
བསམ་གཏན་ཡང་སྦྱེ་བ་དགོན་ན། སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་ཚྭ་གས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལྟ་ཅི་སྟོས། དེ་བས་ན་བདག་སྒྲ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཚྭ་གས་པའི་བྱང་རྒྱལ་མཛོན་པར་
ཚྭ་གས་པར་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་མི་གཡེང་བར་

བྱེ་ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཡང་དག་གནས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། །སེམས་ལ་སེམས་ནི་འཛེག་ཕྱིར་དང་། །ཆོས་
རབ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། །བརྟེན་པའི་གཞི་གནས་
ལྷག་མཐོང་ཡིན། །ཞེས་དང་། །སྒྲིབ་དཔོན་གྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས།
ཤེས་རབ་མེད་ལ་བསམ་གཏན་ཡོད་མིན་ཏེ། །བསམ་
གཏན་མེད་ལ་ཡང་ནི་ཤེས་རབ་མེད། །ཅེས་བཤད་
དོ། །དེས་ན་ཞི་གནས་ཀྱི་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱས་
པས་ལྷག་མཐོང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པ་དང་།
འཕགས་པ་སྒྲིབ་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོས་རྣམས་
འཐོབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
རྣམས་འབྱུང་པའོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས།

འཇིག་རྟེན་དོར་བ་ལ་གསུམ། སེམས་ཅན་ལ་མ་ཆགས་
པར་བསྐྱབ་པ། རྟེན་སོགས་ལ་མ་ཆགས་པར་བསྐྱབ་པ།
ཞེན་པའི་ཡུལ་གཞན་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་
ཅན་ཆགས་པའི་ཉེས་པ་ལྔ་འདོད་པ་དང་མི་འབྲད་པ། མ་
མཐོང་ན་གདུང་བ་སྐྱེ་བ། ཆོག་མི་ཤེས་པ། ཐར་པ་སྐྱིབ་པ།
དལ་འབྱོར་རྒྱུད་གསོན་པ་རྣམས་མི་རྟག་ཅེས་པ་ནས་རྩ་བ་
བཞི་དང་། གཉིས་དང་། གཉིས་དང་། གཉིས་དང་། བཞི་དང་། གཉིས་
ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ཆགས་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཉེས་པ་ལ་
དོན་བརྒྱད། རྟག་པ་མེད་པའི་ཞེས་པ་ནས་ཆོགས་བཅད་
ཕྱིད་དང་དགུ་ལས། དག་བའི་འབྲས་བུ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་
བས། གཡུང་དུང་ཆོས་ཏེ་བྱང་རྒྱལ་གསུམ་མོ། །དེས་ཀྱང་

ཞེས་པ་བྱིས་པ་བསྟན་པའི་ཉེས་དམིགས་ཏེ། ཟླ་བ་སྟོན་མ་
ལས། བྱིས་པ་ཇི་ལྟར་ཡུན་རིང་ལེགས་བསྟན་ཡང་། །དེ་
དག་ཕྱིར་ཞིང་མི་མཛའ་དབྱར་གྱུར་ཞེས། །བྱིས་པའི་རོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཤེས་ནས། །མཁས་པ་བྱིས་པ་དག་དང་བསྟན་མི་
བྱེད། །ཅེས་དང་། ཡང་ཉིང་རེ་འཛོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། སོ་སོ་
སྐྱེ་བོ་ལ་ནི་མཛའ་བ་མེད། །ཆོས་དང་མཐུན་པའི་ཆོག་གིས་
སྤྲས་གྱུར་ཀྱང་། །ཁོ་དང་ཞེ་སྤང་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དག །རབ་
ཏུ་སྤྲ་སྟེ་འདི་ནི་བྱིས་པའི་ཆོས། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་ན་ཡིད་
མི་རྟོན། །བྱིས་པ་རྣམས་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་དང་
མཚུངས། །དཔེར་ན་དན་སྐྱུགས་དང་ནི་དན་སྐྱུགས་
བཞིན། །མཁས་པ་རྣམས་ནི་མཁས་དང་ལྷན་ཅིག་

སྟེ། །མར་དང་མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་མཚུངས་པ་བཞིན། །ཞེས་
སོ། །དེ་ལྟར་ན་བསྐྱུ་བ་བཞི་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཅེ་ན། དེ་དག་གི་
དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་འབྱུང་ན། མི་འགལ་ཏེ། དྲག་ཤུལ་ཅན་
གྱིས་ཞུས་པ་ལས། ཆོས་ཉན་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྒྲིན་པ་
དང་། སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་དང་། རིམ་གྲོ་བྱ་བ་དང་།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་འདྲེས་པ་མེད་པ་དང་
འགྲོགས་པའོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་འགྲོགས་པ་དང་བྲལ་
བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་གཞན་གྱི་སེམས་
བསྐྱུང་བར་བྱ་བས་ན་དགའ་བར་འབྱུང་བའི་གཏམ་ནི་སྟོབ་
དཔོན་ཉིད་ཀྱིས། ཀུན་ཏུ་མི་གོ་དེ་འཇམ་པ་དང་། །རན་ཅིང་
ཉན་པར་སྒྲིབ་ཡིས། །སྐལ་ཅན་སྐྱེ་བོ་འདུན་པར་

འགྱུར། །ཞེས་སོ། །ཡུལ་རྒྱུན་གྱིས་མི་གཞོན་པར་བྱ་བ་ནི།
བྱང་བའི་དཔེ་ཡིས་སོ། །གཉིས་པ་རྟེན་སོགས་ལ་མ་
ཆགས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཡུལ་གྱི་ཉེས་པ་ལ་
དྲེགས་པའི་དང་། ཆགས་པའི་ཉེས་པ་གཉིས་བདག་ནི་ཞེས་
པ་ནས་རྩ་བ་བཞི་དང་རྒྱག་གོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཉེས་
པ་གཉིས་ལས། འདི་དག་ཅེས་པས་གཡོ་བ་མེད་པ་
སྟེ། །རྟེན་གྲགས་ཀྱི་རྗེས་སྐྱ་མི་འབྲང་བ་དང་། བདག་ལ་
ཞེས་པ་ཕན་གཞོན་མེད་པའོ། །གསུམ་པ་ཞེན་པའི་ཡུལ་
གཞན་སྤང་བ་ལ། མི་རྒྱས་པའི་གཞན་དོན་ལ་མ་ཞེན་པ།
གྲོགས་དང་གནས་བཟང་པོ་ལ་མ་ཞེན་པ། ལྷས་ལ་མ་ཞེན་
པ། དོན་བསྐྱབ་པ་ལྔའོ། །དང་པོ་ལ་གཞན་རྗེས་སྐྱ་འཛིན་པའི་

མཐུ་མེད་པ། དེའི་འཐད་པ། ལུང་དང་སྒྱུར་བ་གསུམ།
སེམས་ཅན་ཞེས་དང་། སེམས་ཉིད་ཅེས་དང་། གང་ཕྱིར་
ཞེས་ཏེ། ཟླ་བ་སྟོན་མ་ལས། འདི་དག་བདག་ལ་གཞོད་
སེམས་ལྟན་པ་ཞེས། །མཁས་པས་བྱིས་པ་རྣམས་དང་
བསྟན་མི་བྱེད། །བསྟོ་སྟོང་བྱས་ཏེ་བྱིས་པ་ཡོངས་སུ་
སྤྱོད། །བྱིས་པའི་ཆོས་ལ་འདྲིས་པར་ཡོངས་མི་བྱེད། །བྱིས་
པ་ཇི་སྟོན་ཡུན་རིང་ལེགས་བསྟན་ཀྱང་། །ཞེས་ཅུ་བ་བཞི་སྟེ་
མ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ནི་ནགས་ན་ཞེས་
ཆོགས་བཅད་གསུམ་དང་གཉིས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས།
འདྲན་མར་སྟོད་པས་མཉམ་པར་གཞག་དཀའ་བར་འགྱུར་
ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནས་ནགས་སུ་གནས་པར་བྱ་ཞེས་

སོ། །ལུས་ལ་མ་ཞེན་པ་ལ། མི་གཙང་བ། མཛེན་བ་ངེས་
པར་འབྲལ་བ། ཡིད་བརྟན་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ། དབེན་
པའི་གནས་ངེས་པར་འཛིན་པ། མི་གཡེང་བའི་ཡོན་ཏན་
བསྟེན་པ་རྣམས་དུར་ཁྲོད་ཅེས་པ་ནས། ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་
བྱེད་དང་བརྒྱད་གྱིས་བསྟན་ལ། དེ་བས་ཞེས་པ་ལྲ་པ་དོན་
བསྟུ་བའོ། །གཉིས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དོར་བ་ལ་གཉིས་
ལས། མདོར་བསྟན་པ་ནི། བསམ་པ་གཞན་ཞེས་པ། བྱི་
དང་ནང་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་རྟོག་དང་། སྤང་བས་གཞོད་
སེམས་དང་། བརྩེ་བ་མེད་པས་རྣམ་པར་འཛོལ་བའི་རྣམ་པར་
རྟོག་པའམ། གཞན་གྱི་འབྲུལ་པ་ལ་རྟོག་པའམ། བདག་
གཙོར་བྱེད་པའོ། །བདག་ལ་སེམས་པ་ནི། དམིགས་པ་

བཟང་པོ་ལ་སློབ་ཞག་ཅིང་། དེའི་གོག་པོ་བྱིང་སྟོང་བསལ་བ་
དང་། ལྷུང་དུ་འཇུག་པའི་བརྩོན་འགྲུས་བསྐྱེད་པའོ། །རྒྱས་
པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཆོ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་ཉེས་པ་
འབྲས་བུ་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པར་བརྟག་པ་ནི། འཇིག་
རྟེན་ཞེས་ཏེ། འདོད་པ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་ལས། དག་
སྟོང་དག་འདོད་པ་ལས་སེམས་སྟོག་ཅིག ལམ་འདི་ནི་
འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཐིབས་པོ་དང་བཅས་
པའོ། །ལམ་གོ་ལ་བའོ། །ལམ་ངན་པའོ། །ལམ་ཁ་བྲག་
གོ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མ་ཡིན་པས་བརྟེན་པའོ་ཞེས་དང་། བུ་
མོ་སྐྱེ་མཆོག་གིས་ཁྱས་པ་ལས་ཀྱང་། འདོད་པའི་ཁོ་ལ་པོ་
རྣམས་ནི་གཤེག་ཅིང་གཤུབ། །དུ་བས་བདུག་ཅིང་འཆིང་དང་

བཅེག་པ་དང་། །སྤྲིག་དང་མགོ་དང་རྒྱུ་དང་ལག་པ་
དང་། །མིག་དང་སྒྲ་དང་རྒྱ་བ་བཅད་ལྟུང་འབྱུང་། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་མི་གཙང་བར་བརྟག་
པ་ལ་གཉིས་ལས། དུར་ཁོད་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྦྱར་བ་ལ་དོན་དུག
ཐོ་ཉ་ཐོ་ཉ་མོ་ཡིས་ཞེས་པ་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
དགུ་འོ། །གསོན་པོའི་ཆོས་ལ་སྦྱར་བ་ལ་གསུམ། མི་གཙང་
བར་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ཆོས་ལྡེ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་
པས་ངེས་པ་ལ་ལྡེ་དང་། གཙང་མའི་མཆོན་མ་དགག་ལ་
གསུམ་ཡོད་པ་རྣམས། ཟས་ནི་གཅིག་ཕུ་ཞེས་པ་ནས་
ཆོགས་བཅད་དགུ་དང་། ས་ཕྱོགས་མི་གཙང་ཞེས་ཆོགས་
བཅད་བདུན་དང་། ལུས་ལ་བསྐྱས་པ་ཞེས་ཆོགས་སུ་བཅད་

པ་རྩལ་གོ། །གསུམ་པ་རྒྱས་གནོད་པ་མང་བར་བརྟགས་པ་
ལ་གཉིས་ལས། མདོར་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་པ། རྩལ་
བ་དུ་མས་ཆོ་འདིར་ཤ་ཐང་པ་དང་། ཕྱི་མར་ངན་འགོ་བསྐྱེད་
པས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བདུན་ལས།
འདོད་པ་སྦྱོད་པའི་མཐུ་མེད་པ་ནི། བྱིས་པ་ཞེས་ཏེ། བྱིས་པ།
དར་ལ་བབ་པ། སྐས་པ་གསུམ་པོ་ལ་རྒྱ་མ་ཆང་བ།
སྐབས་མི་ཆེད་པ། ཆོ་གཏུག་པའི་ཉེས་པ་གསུམ་
མོ། །སྐབས་མི་ཆེད་པ་དང་རང་དབང་མེད་པ་ནི་འདོད་ལྡན་
ཞེས་དང་། ལ་ལ་ཞེས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་གསུམ་
མོ། །དུས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེས་པས་ཐར་པ་འགོག་
པ་ནི། བསག་དང་ཞེས་པ། དང་པོ། བར་དུ། ཐ་མར་ཏེ།

མདོར་ན་ནོར་རྒྱལ་བསྐལ་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་
རྒྱལ་པའི་བསམ་པ་ལ་བསྐལ་བའི་མདོ་ལས། ནོར་མང་
གིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །རྒྱ་མཚོ་ལ་ནི་སྤྱ་རྣམས་བཞིན། །གང་
དག་ལ་ནི་ཚོག་མེད་པ། །མ་བསྐྱམས་དེ་དག་དབུལ་པོ་
ཡིན། །ཚོངས་པ་དེ་དག་ཚེ་འདི་དང་། །པ་རོལ་ཏུ་ཡང་
དབུལ་པོར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །དཔེས་ཉེས་པ་བསྐྱུས་ཏེ་
བསྐྱུན་པ། དལ་འགྱོར་ཆུད་གསོན་པ། ཉེས་པ་རྣམས་རྒྱ་
ཆེར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་ཐར་པ་ལ་སློ་སྦྱར་བ་གསུམ། འདོད་
ལྡན་ཞེས་དང་། སྤྱགས་ཀྱིས་ཞེས་དང་། འདོད་པས་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་དབེན་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ་གྱི། སྤྱན་
སུམ་ཚོགས་པའི་བྱད་པར་ལ། མདོར་བསྐྱུན་པ་དེ་སྤྱར་ཞེས་

པ་དང་། འགལ་རྒྱུན་མེད་པ་ཚུད་དང་ཞེས་དང་། མཐུན་རྒྱུན་
ཚད་བ་སྐལ་ལྡན་ཏེ། རྒྱལ་པོ་འགའ་ཞིག་ལུས་ཅན་གྱིས་
བྱུགས་པ། ཁང་བཟང་མཆོག་ན་གནས་པ། བསིལ་ཡབ་
ཀྱིས་གཡོབ་པ། རྒྱལ་སྲིད་བསྐྱུང་བའི་བསམ་པས་
འཆགས་པ་ལྟར། རྒྱགས་ན་གནས་པའི་རྒྱལ་སྐྱས་དེ་ལ་ཉི་
ཟླའི་འོད་ཀྱི་སྒྲོན་མ་དང་། རྡོ་ལེབ་ཀྱི་ཁང་བཟང་ཉམས་
དགའ་བ། རྒྱགས་ཀྱི་སེར་བུ་འཇམ་པོའི་རྒྱུང་ཡབ་
དང་། །གཞན་དོན་དང་དེ་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པས་གནས་པ་
དེ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའོ། །བདེ་བའི་བྱད་པར་དང་། ཆེད་དཀའ་
བའི་བྱད་པར། ཁང་སྒྲོང་ཞེས་དང་། རང་དབང་ཞེས་སོ། །སྤྱི་
དོན་གསུམ་པ་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ་

གསུམ་ལས། མདོར་བསྟན་པ་དེ་ལ་སོགས་ཞེས་
སོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་གཞན་
མཉམ་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། བརྗེ་བར་བསྒྲུབ་པ་འོ། །དང་པོ་
ནི། དེ་ལྟར་ཞེ་གནས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་སེམས་ཅན་
དང་། ཕྱི་རོལ་ཆེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་
སྤངས་ནས། ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་གནས་དེར།
བདག་རྒྱད་ཀྱི་བདེ་སྤྱད་ལ་སྤང་དོར་བྱེད་པ་ལྟར། ཙ་བའི་མ་
ནས་བརྩམས་ཏེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་མཚན་
མཚུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྒྲུབ་པ་ནི་ཐོག་མར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་སྤྱད་བ་སྟེ། འདི་ལ་མདོར་བསྟན་པ་བདག་དང་ཞེས་
ཙ་བ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་

སྟེ། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཅན་བདག་ཏུ་བཟུང་བས་བདག་གཞན་
མཉམ་པ། སྤྱག་བསྐྱེལ་སྤང་བྱ་ཡིན་པར་མཉམ་པ། མཉམ་
པར་བསྒྲོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།
མདོར་བསྟན་པ་ནི། བདེ་དང་ཞེས་པ་སྤང་བྱ་དང་དོར་བྱར་
མཚུངས་པའོ། །གཉིས་པ་དེ་བསྐྱབ་པ་ནི་ལག་པ་ལ་
སོགས་ཞེས་པ། རང་གཞན་རྒྱད་ཐ་དད་ཀྱང་བདག་གིར་
གཟུང་བར་ཉུས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་འདོད་ཅིང་བདེ་བ་
འདོད་པར་མཚུངས་པས་དེ་བསྐྱང་ངོ་ཞེས་པའོ། །གསུམ་པ་
དེ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་སྟེ་བསྒྲོམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་བདག་གི་ཞེས་ཆོགས་
བཅད་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་སྤྱག་བསྐྱེལ་སྤང་བྱར་
མཚུངས་པ་ལ་གསུམ་ལས། སྤང་བྱ་དང་བསྐྱབ་བྱའི་

རྟགས་དགོད་པ་བདག་གི་ཞེས། ཆོས་མཆོག་མན་ཆད་དུ་
མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ས་དང་པོ་ནས་མདོན་གྱུར་དུ་
ཡིད་ལ་བྱེད་དེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་
མཉམ་པ་ཉིད། །རབ་ཏུ་རྟགས་ནས་དེ་ཡི་ཚོ། །རྟག་ཏུ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །བདག་དང་མཚུངས་པའི་
སེམས་ཐོབ་སྟེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདག་མེད་
དང་། །སྤྱག་བསྐུལ་དང་ནི་དོན་བྱ་དང་། །ལན་མི་རེ་ལ་བདེ་
སེམས་སྟོམས། །རྒྱལ་སྤྱས་གཞན་དང་འདྲ་བ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུར། །གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐུལ་དེ་བདག་
གིས་བསལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་བསྐུལ་ཙམ་ཡིན་པས།
བདག་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྤང་བའི་རྟགས་དང་།

གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་དེ་བདག་གིས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཏེ། བདེ་བ་
ཅམ་ཡིན་པས་བདག་རྒྱད་ཀྱི་བཞིན་བསྐྱབ་བྱའི་རྟགས་
སོ། །ཡང་ན་སེམས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །བདག་ལུས་བཞིན་
ཞེས་སྐྱར་རོ། །གཉིས་པ་རྟགས་གཉིས་པའི་བྱབ་པ་བསྐྱབ་
པ། གང་ཆེ་ཞེས་པ། གཞན་བདེ་བདག་གི་བསྐྱབ་བྱ་མ་
ཡིན་ཞེ་ན། བདག་རྒྱད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། །དེ་བསྐྱབ་པར་
བྱ་བ་དེ་བདག་ལ་ཕན་པས་ཞེ་ན། གཞན་བདེ་ཡང་དེ་ལ་ཕན་
པས་སོ། །གསུམ་པ་རྟགས་དང་པོའི་བྱབ་པ་སྐྱབ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། བྱབ་པ་མ་གྲུབ་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་།
གྲུབ་པ་ལ་འབྱུང་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་
སྐྱབ་བསྐྱེལ་སྤང་བྱར་མཚུངས་པ། གང་ཆེ་ཞེས་པ་སྟེ་

འདས་མ་ཐག་པར་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་མི་མཚུངས་པའི་
རྒྱ་མཚན་དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། གནོད་མི་གནོད་ཀྱི་རྒྱ་
མཚན་དགག་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་པའོ། །བདག་གཅིག་ཕུར་
འཛིན་པ་འབྱུང་པ། ལུས་ཀྱི་ཐ་དད་པས་འབྱུང་པ། མི་
རིགས་པར་འཛིན་པ་སྤངས་པ་དཔེས་བསྟན་པ་རྣམས།
བདག་གིས་ཞེས་དང་། གང་ཆེ་ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་ཞེས་
པའོ། །གསུམ་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི། སྐྱག་བསྐྱུལ་
ཞེས་པ། བདག་གཞན་ངོ་བོ་ཐ་དད་པས་གཞན་གྱི་སྐྱག་
བསྐྱུལ་བདག་གི་མ་ཡིན་པ་ལྟར། ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་
སྐྱག་བསྐྱུལ་དང་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་ཐ་དད་པས་ཁྱེད་བ་པོ་བདག་
དེ་མེད་ལ་དེས་ན་སྐྱག་བསྐྱུལ་བ་དེ་སྐྱ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་

པ་འོ། །དེས་ན་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
ལ། ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་ཆོས་མཚུངས་པས། གནོད་མི་གནོད་དུ་
འཛིན་པ་དོར་ཅིག་ཅེས་པ་དང་། གཞན་གྱི་བསྐྱོག་བྱ་མ་ཡིན་
ན་རང་ལ་རང་མཚུངས་པ། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཞེས་ཙུ་བ་གཉིས་
དང་། བཞི་འོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་པ་ལ་འབྱུང་པ་སྤངས་པ་ལ་
གསུམ་ལས། རྟོལ་བ་དགོད་པ་ནི། སྙིང་རྩེ་ཞེས་པ། གལ་
ཏེ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་སྤང་བྱས་ཁྱབ་ན་སྙིང་རྩེས་གཞན་དོན་དུ་
དཀའ་བ་སྦྱོད་པ་འང་སྤང་བྱར་འབྱུར་ལ། མ་ཡིན་ན་སྤྱག་
བསྐྱེལ་ཡིན་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། འགལ་ཞེ་ན། ཏྲགས་ཀྱི་ངོ་
བོ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཡིན་ལ། དེ་གཞན་དོན་ལ་མེད་དེ། འགྲོ་
བའི་ངན་སོང་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་སེལ་བའི་ཐབས་

ལ་བསམས་ནས་འཇུག་པས། ཇི་ལྟར་དེའི་དཀའ་སྤྱད་དེ་དོ་
བོ་བདེ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྙིང་རྗེའི་འཁྲབ་
བྱམས་པ་སྟེ། །དེ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ན་བདེ་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་།
འདི་ལྟར་འདི་དག་ལ་ནི་སྤྱག་བསྐྱེལ་ཡང་། །བརྩིས་བསྐྱེད་
བདེ་བ་གཞལ་དུ་མེད་པ་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་
ཆེད་དུ་དཔྱལ་བའི་སྲིད་པར་གནས་པ་ཡི། །སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་
བཟད་ཅིས་ཀྱང་རྒྱལ་སྐྱེས་གཞོན་བྱེད་མིན། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །བྱད་པར་མ་ཞུགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་དོན་མེད་
པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་སྤང་བྱར་བརྗོད་ཀྱི། དོན་ཆེན་པོའི་དེ་བསྐྱབ་
བྱ་ཡིན་པས་མེ་ཏོག་ཟླ་མཛེས་བཞིན་ཏེ། ཟླ་བ་སྟོན་མ་
ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མེ་ཏོག་ཟླ་མཛེས་ཀྱན་ཏུ་

བཟང་པོ་ལྟ་བུའི་ནགས་ཁྲོད་ན་དབེན་པར་གནས་པ་ན།
རྒྱལ་པོ་དཔའ་སྤྱིན་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལ་གཟིགས་པ་
བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་མཉམ་པར་བསྐྱེམས་པའི་ཕན་ཡོན་
ལ་བཞི་ལས། གཞན་དོན་ལ་དགའ་བས་འཇུག་པ་དེ་ལྟར་
ཞེས་པ་སྟེ། སློབ་དཔོན་འཕགས་པས། གཞན་གྱི་སྤྱད་
བསྐྱེལ་མི་བཟོད་པ། བསམ་གཏན་བདེ་བ་དོར་ནས་
ཀྱང་། །མནར་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་བྱེད། །འདི་ནི་དོ་
མཚར་འདི་བསྐྱགས་འོས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དགའ་བ་དེ་
མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཞེས་པ། གཞན་དོན་
གྲུབ་པ་ཉིད་རང་དོན་ཡིན་པས་ཐར་པ་ཙམ་དོན་མ་ཡིན་ཏེ།
བྱ་གཅིག་པའི་མ་བཞིན། དོན་འདི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་

གསུངས་སོ། །རང་གི་དྲེགས་པ་ཞི་བ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་རེ་
བ་མེད་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་དང་། གཅིག་ཏུ་ཞེས་ཏེ། རང་དོན་
ལ་འདུན་པ་མེད་པས་སོ། །མཇུག་བསྡུས་ཏེ་གདམས་པ་
ལ། གཞན་ཆེད་ཆེར་གཟུང་བ་དང་། མཉམ་པར་གཟུང་བར་
རུས་པ་གཉིས་དེ་བས་ཞེས་དང་། གོམས་པ་ཡིས་ཞེས་
པའོ། །གཉིས་པ་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་ལ་གཉིས་ལས།
མདོར་བསྟན་པ། བདག་ཉིད་ཅེས་ཙུ་བ་བཞི་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་
ཉིད་ཀྱིས། གང་ལ་འབད་པ་བྱས་ན་སེམས་དག་པར་འབྱུང་
ཞེ་ན། བདག་ལ་བསྟོད་པ་དང་གཞན་ལ་བརྟོས་པ་སྤང་
བའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་ཙུ་བ་ནི་བདག་དང་སེམས་ཅན་དུ་
བལྟ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་གོམས་པར་བྱས་ན་སྤང་སྤྱོད་བར་

འགྱུར་ཏེ། གཞན་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བ་དང་། བདག་བྱུང་དུ་
གསལ་པར་དེ་ལྟར་བསྒྲུལ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། ། ཀྱུས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་བརྗེ་བའི་
མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གཞན་སྤངས་པ། བདག་
གཅིས་པར་འཛིན་པ་དོར་བ། བདག་གཞན་གཙོར་བྱེད་པའི་
སྒྲིན་དང་ཡོན་ཏན། དོན་བསྐྱུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་བདུན་ལས།
བརྗེ་བར་ལྷུས་པ། དེགས་པ་ཞི་བ། འབྲས་བུ་ལ་མི་སྟོས་པ།
སྐྱབ་བྱེད་ལ་འབད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ན་ནི་
ཞེས་དང་། བདག་ཉིད་ཅེས་དང་། དེ་བས་ཞེས་
པའོ། ། གཞན་དོན་ཆེས་ཆེར་གཟུང་བ་དེ་བས་མགོན་པོ་སྐྱུན་
རས་གཟིགས་ཏེ། དེས་གཞན་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲིན་པ། ཟ་མ་

རྟོག་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། གང་བདག་གི་མིང་འཛིན་པ་དེ་
འཁོར་གྱི་ནང་དུ་བག་ཚ་བའི་འཛིགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་
ཅིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །གོམས་པས་འབྱུང་པ་ནི་དཀའ་
ལས་ཞེས་ཅུ་བ་བཞིའོ། །བདག་གཞན་སྐྱབ་བསྐྱལ་ལས་
གྲོལ་བ་གང་ཞིག་ཅེས་པ་སྟོ་དམན་པས་མོས་པ་ཅིམ་ཡང་
བྱ་དཀའ་བས་གསང་བའི་དམ་པའོ། །གཉིས་པ་བདག་
གཅེས་པར་འཛིན་པ་དོར་བ་ལ་གཉིས་ལས། སྐྱབ་པའི་
གནས་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྱབ་པ། བདག་ལུས་ཞེས་པ། ལུས་
ཉིས་པའི་འབྱུང་གནས་སོ། །ཉིས་སྟོན་ལ་སྟོར་བ་ལ་ལུས་
གང་ཞེས་པ་སྟེ། དེའི་རྒྱས་པ་དང་མ་ཡང་གསོད་དེ། རྒྱུ་
མཐོང་ལྡན་གྱིས་ལྷས་བྱིན་གྱི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་པ་

གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་བསད་པ་དང་། རྒྱ་བདེ་བྱེད་གྱིས་
སེར་སྒྱུ་རི་བབ་མོ་ལ་ཆགས་པས་རང་གི་མ་བསད་པ་དང་།
མ་རུངས་པའི་ལས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དཀོར་བརྟུ་བ་
ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེས་མནར་མེད་དུ་ལྷུང་བས་ཁེ་དང་རིམ་
གྲོ་ལ་སོགས་པ་དབྱ་ལྟར་བལྟའོ། །གསུམ་པ་བདག་
གཞན་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་སྒྱུ་དང་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ་གྱི།
དང་པོ་སྒྱུ་ཡོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ལ་དོན་བཞིར་བྱས་ཏེ། གལ་
ཏེ་བྱིན་ན་ཞེས་པ་ནས་ཆོགས་བཅད་དུག་གོ །གཉིས་པ་
དེས་ན་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དོར་བ་ལ་གཉིས་ལས། དོན་
དངོས་ནི་བདག་བདེ་ཞེས་པ་སྟེ། བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་
སེམས་དོར་ན། །རྒྱ་དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་ཅན་དེ་

ངན་སོང་དུ་ལྷུང་སྟེ། སེམས་འབྲེལ་ལས། བཀའ་དང་སྒྲིམ་
དང་ཕན་ཚུན་དུ། །གསོད་དང་འཇོམས་པའི་སྡུག་བསྔལ་
གང་། །བཅོད་པ་བསྒྲོག་པར་དཀའ་བ་དེ། །སེམས་ཅན་
གཞོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དཔེ་
དོན་བསྟུན་པ། འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་
བའི་བདེ་བ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་གཞན་བདེ་བ་ལ་སྦྱར་བ་སྟེ། དེ་
ལས་བསྒྲོག་པས་རང་སྡུག་བསྔལ་བའོ། །གསུམ་པ་དཔེ་
དེས་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་སྤང་བ་ནི། འཇིག་
རྟེན་དག་ན་ཞེས་པ་བདག་ཏུ་འཇོན་པ་སྤངས་པ་སྟེ། རྣམ་
འབྲེལ་ལས། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་
གཞན་ཆ་ལས་འཇོན་དང་སྤང་། །དེ་དག་དང་ནི་འབྲེལ་པ་

ལས། །ཉེས་ཀྱན་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཉེས་
པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་ལས་སྐྱེས་
པ་ཡིན། །དེ་མ་རིག་སྟེ་དེ་ལས་ཆགས། །དེ་ལས་ཞེ་སྒྲུང་ལ་
སོགས་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། བདག་ཏུ་ཆགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་
ལས། །བདེ་མིན་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ། །ཀྱན་ལ་རབ་ཏུ་
འཇུག་འགྱུར་བ། །དེ་ཕྱིར་སྲིད་པ་སྲིད་རྟེན་ཡིན། །ཞེས་དང་།
སྤྱག་བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ནི་འཆིང་ཞིང་ཞེས་དང་། དེས་ན་
དེ་མ་སྒྲུངས་པའི་གྲོ་ལ་བ་མེད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་སྲིད་
བདག་ཆགས་མ་བཅོམ་ཞིང་། །དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གདུང་གྱུར་
པ། །དེ་སྲིད་སྤྱག་བསྐྱེད་སྐྱོ་བཏགས་ནས། །རང་བཞིན་དུ་
ནི་གནས་པ་མེད། །ཅེས་བཤད་དོ། །བཞི་པ་དོན་བསྐྱེད་པ་ལ་

ལྷར་བྱས་ཏེ་དེ་ལྷར་བདག་ཅེས་པ་ནས་ཚིགས་བཅད་བཞིས་
བསྟན་ཏེ། གཞན་དབང་མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་གི་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྡོས་པས། དེ་དག་གིས་
གཞན་དོན་བསྐྱབ་ཀྱི་རང་དོན་དུ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ལོག་
པར་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་སྟེ་དེ་མི་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་བརྗེ་
བའི་བསམ་པ་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་ལ་གསུམ་ལས། མདོར་
བསྟན་པ་ནི། དམན་སོགས་ཞེས་པ་ལ་སྦྱར་སེམས་ཅན་གྱི་
རིགས་གསུམ་སྟེ། བདག་པས་རིགས་དང་། གཟུགས་
དང་། དབང་ལྗེ་དང་། ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་དམན་པ།
མཉམ་པ། ལྷག་པའོ། །དེ་དག་ལས་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་
གསུམ་སྟེ་བས་འཁོར་བའི་སྐྱབ་ཐབས་ཏེ། འདིར་བདག་

གཞན་བརྗེ་བའི་བྱེད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དུ་
བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་དམན་པ་བདག་དུ་བབྱང་བ་ལ་
བདག་ལ་ཕྱག་དོག་བསྒྲུལ། མཉམ་པ་བདག་དུ་བབྱང་བས་
འགྲན་སེམས་དང་། ལྷག་པ་བདག་དུ་བབྱང་ལ་ང་རྒྱལ་
བྱའོ། །རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་མམ། དམན་པའི་སྒོ་
གསུམ་སྤངས་པའོ། །རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི་ལས།
ཕྱག་དོག་སྒྲུལ་པ་ལ་གསུམ་གྱི། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཚོས་ལ་
ཕྱག་དོག་བྱ་བ་འདི་ནི་ཞེས་པ་ལ། འདི་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་
རྟེན་རྟེང་པ་གཞན་དུ་བྱས་པ་སྤང་བྱ་ཞེན་པའི་རྟེན་དེ་ཡིན་ལ།
བདག་ཅེས་པ་ཐམས་ཅད་སྤར་གྱི་ཡུལ་གསུམ་པོ་བདག་དུ་
བབྱང་བ་ལ་གཉེན་པོ་མོས་པའི་རྟེན་ཞེས་པ་དེ་ལ་བརྗོད་པས།

འདིར་ཡང་རྟེན་རྟེན་པ་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་བཀྱར་སྟེ་བྱེད།
རྟེན་པ་འབྱུང་། ལྷན་པ་སྒྲོགས། བདེ་བ་སྒྲུབ་ལ། དམན་པ་
བདག་ལ་མི་བྱ་བ་ཅི་སྟེ་ཞེས་སོ། །ཡོན་ཏན་ལ་ཕྱག་དོག་བྱ་
བ། འདི་ནི་ཞེས་པ་ཡོན་ཏན་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་། རྟེན་པ་
ཆེ་ལ། བདག་ལ་ཅི་སྟེ་མིན་ཞེས་པ་འོ། །གང་བས་འདི་དམན་
དེ་ཡོད་ཅིང་། །གང་བས་བདག་མཆོག་དེ་ཡང་ཡོད། །ཅེས་
པ་འདི། བདག་བས་གང་དམན་འདི་ཡོད་ཅིང་། །དེ་བས་གང་
མཆོག་དེ་ཡང་ཡོད། །ཅེས་བཤད་པ་མཛད་དེ། གཞན་སྐྱུད་
བདག་ཏུ་བཟུང་བ་འདི་བས་དམན་པ་འང་ཡོད་ལ། བདག་
སྐྱུད་གཞན་ཏུ་བྱས་པ་དེ་བས་བཟང་བ་འང་ཏུ་མ་མཐོང་བས་
དེས་བདག་ལ་བརྟེན་པར་མི་རིགས་སོ། །ཁྱོད་བསྒྲུབ་པ་ལ་

མི་གུས། ལྟ་བ་དང་སྒྱུད་པ་དམན་པས་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། རང་དབང་སྟེ་
བདག་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུབ་པ་མིན་ནོ། །བསྒྲོམས་ནས་
བསྟེན་པའི་ཚུལ་ནི་ཅི་རུས་ཞེས་པ་སྟེ། རོན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་
ཡོན་ཏན་དམན་པར་སྟེན་པ་ངན་འགྲོ་ཞེས་པ་འོ། །གཉིས་པ་
འབྲན་སེམས་བསྒྲོམ་པ་ལ་བཞི་ལས། བསྟེན་བཀྱར་ལ་
འབྲན་པ་ནི། བདག་དང་ཞེས་པ་རྟོག་གྲགས་ལ་སོགས་པ་
དུ་མས་རང་གི་རྟོན་གསར་པ་ལྷག་ལ། རྟོན་པ་གཞན་དེ་
དམན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རྟོན་པ་འཕམ་འབད་པ་ཆེར་སྒྱུད་པས་
དེའི་ཡང་བདག་གིར་བསྐྱབ་པ་འོ། །ཅི་ནས་ཞེས་ཡོན་ཏན་ལ་
འབྲན་པ་དང་། བདག་ནི་ཞེས་པས་ལེགས་པའི་རྣམ་གྲངས་

ལ་འགྲན་པ་འོ། །གཞོན་པ་ལ་སྦྱར་བ་ལ་དགའ་བར་བྱ་བ་
འདི་ནི་མ་རུངས་ཞེས་པ་དང་། དེའི་ཚུལ་མིན་དེས་བདག་གི་
ཡོན་ཏན་གསལ་བ་འོ། །གསུམ་པ་དང་རྒྱལ་བསྟོན་པ་ལ་
བཞི་ལས། ཉོན་མོངས་ཞེས་པས་བསྟོན་པའི་རྣམ་
པ་འོ། །བསྟོན་པའི་ལེགས་པ་དེ་ལྟར་ཞེས་ཏེ། བདག་གི་
བསྐྱབས་པ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་
པས་བདེ་སྦྱིད་དོ། །བསྟོན་པ་ནས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་ཅི་སྟེ་ཞེས་
པ། ཉོན་སྒྲ་མ་དམན་པ་དེས་སྤྱི་མ་བཟང་བ་དེའི་བྱ་བ་བསྐྱབ་
ཏུ་འཕྱག་པ་སྟེ། དེའི་ཆེད་པ་བདག་གིར་བྱ་ཞིང་བདག་གི་
གཞོན་པ་དེ་ལ་སྦྱར་བ་འོ། །འདི་ལ་དཔེ་ལ་ལར། འདི་ལ་
བདག་གི་ཆེད་པ་དག །སྟོབས་ཀྱིས་སྤངས་པར་བྱུང་བྱང་

ནི། །ང་ཡི་ལས་ནི་བྱེད་ཅེ་ན། །འདི་ལ་འཛོ་བ་ཅམ་ཞིག་
སྦྱིན། །ཞེས་འདོན་ཏོ། །ང་རྒྱལ་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་པ་ནི།
འདི་ཡིས་ཞེས་པས། དམན་པ་འདི་ཡིས་བདག་ཉིད་ལ་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་གཞོད་པ་དུ་མ་བྱས་པས་སོ། །དེས་ན་དམན་
པ་བདག་དུ་བབྱང་ནས་བདག་ལ་ཕྱག་དོག་བསྒྲུམས་པས་
བསྒྲེག་པའི་ང་རྒྱལ་སྤྱོད་བ་དང་། མཉམ་པ་བདག་དུ་བབྱང་
ནས་འབྲུན་སེམས་བསྒྲུམས་པས་དེ་ཉིད་སྤྱོད་བ་དང་།
མཐོན་པོ་བདག་དུ་བབྱང་ནས་བདག་ལ་ང་རྒྱལ་བསྒྲུམས་
པས་བསྒྲེག་པའི་ཕྱག་དོག་ལྡོག་ལ། དེ་དག་ལོག་པས་
རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་འཐོབ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱང་
པོས། །མཐོ་ལ་ཕྱག་དོག་མི་མཛད་ཅིང་། །དམའ་ལ་རྩན་

ཆེན་མི་མཛད་ལ། །མཉམ་ལ་འབྲན་པ་མ་མཆིས་
པས། །ཁྱོད་ནི་འཇིག་རྟེན་གཙོ་བོར་འགྱུར། །ཞེས་
སོ། །བཞི་པ་དེ་དག་གི་ཕན་ཡོན་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ་གསུམ་
ལས། མི་སྒྲོམ་པ་སྤྲད་པ་ཡིད་ཁྱོད་ཅེས་པའོ། །ཕན་ཡོན་གྱི་
ཤེས་བྱེད་དེ་ལྟར་ཏེ། གཞན་དོན་ལས་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སེམས་ཅན་མང་དོན་རྟག་ཏུ་རྒྱན་མི་
འཆད་པར་རབ་བྱེད་ཕྱིར། །བསོད་ནམས་ལྷུང་ཆེན་སྲིད་
གསུམ་སྒྲ་མའི་སྲིད་པའི་བདེ་བ་དང་། །རྒྱལ་བསྐྱེད་ལྷུང་པོ་
ཆེན་པོ་རབ་ཞི་སྒྲ་མཆོག་བདེ་བ་དང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པ་བཞིན་ནོ། །ཕན་ཡོན་གྱི་རང་བཞིན་གཤམ་ཏེ་ཞེས་པ། སྡོན་
བདག་གཞན་བརྗེ་བ་འདི་སྤྲད་ན་ངེས་པར་སངས་རྒྱས་སུ་

འགྱུར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། མ་ཚད་མེད་རྒྱ་དེ་ལ་
ནི། །འབྲས་བུ་གང་གིས་སྒྲིག་པར་བྱེད། །ཅེས་སོ། །མཇུག་
རྗེས་སུ་གདམས་པ། ཅི་བདག་ཉིད་གཞན་ལ་གཏད་བྱ་ཞིང་
ལ་སོགས་པ་རིམ་ལྔར་འབྲད་དེ། རྒྱུད་ཐ་དད་ལ་བདག་གི་སྒོ་
མི་འཇུག་གོ་ཞེ་ན། འབྲད་པའི་དཔེ་དེ་བས་ཞེས་རྩ་བ་
བཞིའོ། །གསུམ་པ་བསྒྲུལ་པའི་སྒྱུར་བ་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པ་
ལ། སྒྱུར་བ་བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། སྒྱུར་བ་ལ་སེམས་དབང་
དུ་བྱ་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་རྒྱག་ལས། སྒྱུར་བ་སྟན་པ།
གཞན་གྱི་ཞེས་པའོ། །གཞན་བདེ་བ་ལ་སྒྱུར་བ་བདག་སྐྱིད་
ཅེས་དང་། བདག་ནི་ཞེས་ཉིས་པ་ཐམས་ཅད་དང་དུ་སྒྲུབ་བ་
དང་། གཞན་གྱི་སྒྱུར་དམན་པའི་གནས་སྒྲུབ་པ། གཞན་གྱི་

ཞེས་ཙུ་བ་བརྒྱད་དང་། མདོར་ན་ཞེས་པས་དོན་བསྐྱུས་ནས།
འདི་ནི་གཉའ་བྲག་ཅེས་པས་དཔེ་དོན་གྱི་སྒྲོ་ནས་སེམས་
བསྐྱུང་བ་སྟེ། སེམས་དཔུ་གོད་འདི་ཇི་པོ་བཅན་པོ་འབྲས་པ་
ལྟར་སྤང་བྱའི་ཤེད་མི་བརྒྱུད་དེ། ཚངས་པས་ཁྲུས་པ་ལས།
བག་སར་བཞིན་དུ་བྱའོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་སྦྱར་བ་ལ་
སེམས་དབང་དུ་བྱ་བ་ལ་གསུམ་ལས། བསྟན་པ་དང་བཤད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཚར་གཅད་པ་ནི། དེ་བྱ་ཞེས་པ་གཉིན་པོ་དེ་
དང་བྱང་བ་དག དེ་བསྐྱབ་པ་ལ་སྒྲོ་གསུམ་བཙོན་པར་བྱ་བ་
སྟེ། འདི་ལ་ཇི་པོ་ཕུཅ་ལྷོ་མི་ཏས། དེ་བྱ་དེ་ལྟར་གནས་བྱ་
ཞེས་པས་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་དང་། དག་བ་ཚས་སྤྱད་
པའོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱིས་མི་བྱ་བས། སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་

གྱིས་མི་གེ་བ་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་སེམས་དབང་དུ་
བྱའོ་ཞེས་སོ། །གཞན་དག་འདི་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་སྐབས་དོན་
མ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་དང་། བརྗེས་ནས་
བསམ་སྦྱར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ལས་འདས་ཏེ་བྱ་
བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་ན་ཆར་གཙོད་དོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་རང་
ཆེད་དུ་སྦྱར་བའི་ཉེས་པ་ལ་ལྡེ་ལས། རང་དོན་ལ་སྦྱར་བའི་
ཉེས་པ་དྲན་པར་བྱ་བ། བྱོད་གྱིས་ཞེས་པ་བདག་འཛིན་བྱོད་
གྱིས་ཁོ་བ་རན་འགོ་གནས་གསུམ་ལ་སྦྱར་བས་ན་དེར་
བརྒྱགས་པའི་དུས་དེ་ཆོ་རབས་གཞན་སྡེ་མ་ཡིན་པས་དེང་
སང་གི་བར་དུ་འབྱམས་ལ། གང་དུ་འགོ་བ་ལྟ་སྟེ་ད་དུང་
འབྱམ་མོ། །དེའི་དབང་དུ་མི་གཏང་བའི་བསམ་པ། བྱོད་གྱི་

དེགས་ཞེས་ཙ་བ་ལྟེན། །བདག་འཛིན་གྱི་ཉེས་པ་གཤམ་ཏེ་
ཞེས་ཙ་བ་བྱུག་གོ། །དེས་ན་སྤང་བར་གདམས་པ་དཀི་ཞེས་
སོ། །གཞན་དོན་ལ་གཅིས་སྤྲས་སུ་བྱ་བ་དེ་སྟེ་ཞེས་པ།
གཞན་བསྤང་བ་ཉིད་བདག་བསྤང་བར་འགྱུར་
བའོ། །གསུམ་པ་ལུས་ཀྱི་ཉེས་པ་བརྟགས་ནས་དགེ་བ་ལ་
སྤྱར་བ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་གསུམ་ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་ནས་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བྱུག་གོ། །བཞི་པ་ཚྭ་ངས་པའི་རྣམ་པར་
ཡིད་ལ་བྱ་བ་ལ་བཞི་ལས། ལེགས་ཉེས་ལ་ཚྭ་ངས་པ་དང་།
བསྟོད་སྦྱད་ལ་ཚྭ་ངས་པ་གཉིས་ལུས་ཀྱི་ཞེས་དང་། གང་
ཞིག་སྟོད་པས་ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ཚུད་པ་སྤྱང་བ་ནི། གཤམ་
ཏེ་ལུས་དེ་ལྟར་མོད། དེ་བདག་གིར་བྱེད་པ་པོ་སེམས་ལ་

ཡོད་པས། དེ་དགའ་བའི་ཆེད་དུ་ལུས་ལ་བསྟོད་སོགས་
འདོད་པ་གང་ཞིག་ཅིས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཞེས་པས། དེ་
ལྟར་ན་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་བསྟོད་པ་ལ་ཡང་དགའ་བར་
རིགས་ཏེ། དེའི་སེམས་དེ་འདོད་པས་སོ་ཞེས་པས་ལན་
ནི། །བཞི་པ་དགོས་པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། དེ་བས་ཞེས་པ། དེ་
གཞན་དོན་དུ་རྒྱ་ཡིན་པས་ཁུར་གྱི་དོན་དུ་བཞོན་པ་ལྟར་
གཟུང་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་རྗེས་སུ་གདམས་པ་ལ། མི་
མཐུན་པ་སྤང་བ་དེ་བས་ཞེས་པའོ། །མཐུན་པའི་ཚོགས་
བསྟེན་པ། རྒྱལ་སྤངས་བྱགས་རྗེ་ཆེ་རྣམས་ལྟར། །རིགས་
པའི་བསྐྱེད་ནི་གཟུགས་ཏེ། གཉིན་པོ་ལ་མ་ཁྲུམ་པར་བྱ་
བའོ། །དོན་གསུམ་པ་རྗེས་སུ་གདམས་པ་ནི། དེ་བས་

བསྐྱེད་པ་བསལ་ཞེས་པ་འོ། །ལེའུ་བརྒྱད་
པ་འོ། ། ༥ །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱི་དོན།
གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། ལྷ་མ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དེ་བོ། དབྱེ་
བ། འབྲས་བུ་གསུམ་མོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་
འབྱེད་པའི་སྒོ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་རྟོགས་
པ་ཡིན་པས། དུམ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ནས། །ཞེས་དང་། འདུས་བྱས་འདུས་མ་
བྱས་དང་དཀར་ནག་ཆོས། །ཤེས་རབ་རྣམ་པར་བཞིག་ནས་
རྩལ་ཅིམ་མི་དམིགས་ཆོ། །འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཤེས་རབ་པ་
རོལ་ཕྱིན་གངས་འགོ། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
ཤེས་བྱ་ཡང་དག་རབ་རྣམ་འབྱེད། །ཅེས་སོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་

སློབ་དཔོན་ཕྱགས་ཀྱི་སྤྱང་པོས་མཚན་ཉིད་པ་དེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པར་བཤད་ལ། སློབ་དཔོན་ལྷནྱེ་པས། རོ་རྩེ་ལྷ་
བུ་ནས། བི་མ་ལ་མི་ཏུས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལའང་། རྒྱལ་སྤྱས་
ཐོགས་མེད་ས་དང་པོ་ནས་ཡོད་པར་བཞེད་ཅེས་གསུངས་
སོ། །དབྱེ་ན་རྟོན་གྱི་སློ་ནས་དང་། རོ་བོ་དང་། རྟོགས་ཚུལ་
གྱི་སློ་ནས་དང་གསུམ་མོ། །དང་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་
དག་ལ་ཡོད་དེ་རྣམ་གསུམ། །ཞེས་པས། འཇིག་རྟོན་པའི།
འདས་པ་དམན་པ་ཉན་རང་གི། །མཚོག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་འོ། །གཉིས་པ་ཐོས་བསམ་སློམ་གསུམ་ལས་བྱུང་བ་
གསུམ་སྟེ། ཐོས་སོགས་ལས་བྱུང་སློ་རྣམས་ནི། །མིང་དང་
གཉིས་ཀ་དོན་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་ཇི་སྟེད་

པ་དང་། ཇི་ལྟ་བུ་མ་བྱེན་པ་གཉིས་སོ། །འབྲས་བུ་སྒྲིབ་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉིན་པོ་བྱེད་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་ལས་
འདའ་བ་སྟེ། འཕགས་མ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ནས། །ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་པ་
ལས་ཡང་དག་འདའ་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱམས་པས། ཤེས་རབ་ལས་གཞན་སྒྲིབ་པ་
ནི། །སྤྱོད་རྒྱ་གཞན་མེད་ཅེས་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
ཤིན་ཏུ་གྲོལ། །ཞེས་བཤད་དེ། དེའང་འཇིག་རྟེན་པའི་དང་།
འདས་པའི་གཉིས་ཀྱིས། ཉོན་མོངས་པ་མངོན་འགྱུར་དང་།
ས་བོན་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉིན་པོ་འོ། །གཞུང་གི་
དོན་ལ། འཆད་པ་པོ་དག་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ།

དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན་པ། སྟོང་པ་ཉིད་
བསྐྱེམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ། དངོས་པོར་འཛིན་པ་དགག་
པ། སྟོང་ཉིད་བསྐྱེམ་པའི་འབྲས་བུ་དང་ལྡར་མཛད་ནས།
ཡན་ལག་འདི་ཞེས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་གིས་དོན་དང་པོ་
དང་། གཉིས་པ་ལ་ཡུལ་སྟོང་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་
ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་གཉིས། ལྡེམ་ལ་གསུམ་ལས། ཀུན་རྫོབ་
དང་ནི་ཞེས་ཆོགས་བཅད་བཞིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་
བཞིན་རྣམ་པར་གཞག་པ། གཟུགས་སོགས་ཞེས་ཆོགས་
བཅད་ཐུད་དང་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྟོན་ཅན་གྱི་
གཞོན་པ་སྤང་བ་དང་། གང་ཆོ་ཞེས་པ་ནས། དགོས་པ་ཅི་
ཞིག་ཡོད་ཅེས་པའི་བར་གྱིས་དོན་དམ་པའི་སྟོན་ཅན་གྱི་གཞོན་

པ་སྐྱང་བའོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་ཅན་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ། རྒྱུ་མ་
ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ནས། ལྷ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས།
སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། སོ་དང་སྐྱ་ཞེས་
པ་ནས། བདག་མེད་བསྒྲོམ་པ་མཆོག་ཡིན་ལོའི་བར་གྱིས།
གང་ཟག་གི་བདག་དང་། ལྷས་ནི་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་ལྷ་
ངན་འདས་པར་བརྗོད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་གང་གི་ལྟར་ན་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་
དུ་ན་བྱད་པར་མེད། །ཅེས་པའི་བར་གྱིས་དངོས་པོར་འཛིན་
པ་དགག་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་དངོས་ཞེས་པ་མན་ཆད་
སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམ་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ལེན་པ་མས་བསྐྱབ་
པའི་འབྲས་བུ་མངོན་པར་འགྱུར་པའོ་ཞེས་སོ། །བདག་གི་

སྒྲ་མ་ཚེས་ཀྱི་སྒྱུན་དང་ལྡན་པ་དག་གིས་དེ་ཚུམ་པ་པོའི་
དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་གཟིགས་ཏེ། དེ་ཡང་གཞན་གྱིས་
བཤད་པའི་ཤེས་རབ་གཙུག་པོར་བསྟན་པ་ཞེས་པ་འདི་
མཚམས་སྒྱུར་ལ་འབྲེལ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་འདིས་ལེའུ་
སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་ལ་མཚམས་སྒྱུར་གསུངས་ལ། ལེའུ་དང་
པོའི་ཐོག་མར་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བསྟན་ནས། དེ་ལྟས་དག་གི་
ཉམ་ཆུང་ཉིད་ལ་རྟག །སྒྲིག་པ་སྒྲོབས་ཆེན་གྱི་ཏུ་མི་བཟད་
པ། །དེ་ནི་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་མིན་པ། །དག་
གཞན་གང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར། །ཞེས་
མཚམས་སྒྱུར་ནས། ལེའུ་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཕན་
ཡོན་བསྟན་ནས། ལེའུ་གཉིས་པར། རིན་ཆེན་སེམས་དེ་

གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་འབྲེལ། དེ་ནས་ལེའུ་གཉིས་
པ་དང་གསུམ་པས་སེམས་བསྐྱེད་ནས། ལེའུ་བཞི་པར།
རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་གྱིས་དེ་ལྟ་བུར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་རབ་
བརྟན་བཟུང་ནས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་བག་ཡོད་དང་།
དེའི་བསྐྱབ་ཚུལ་ལེའུ་ལྔ་པར། བསྐྱབ་པ་བསྐྱུང་བར་འདོད་
པ་ཡིས། །རབ་ཏུ་བསྐྱེམས་ཏེ་སེམས་བསྐྱུང་ཞེས་དང་།
སེམས་བསྐྱུང་ཚུལ་དེ་ཉིད་ལས། སེམས་བསྐྱུང་འདོད་པ་
རྣམས་ལ་ནི། །དེ་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དག །སློག་ལ་
བབས་ཀྱང་སྐྱུང་ཞིག་ཅེས། །བདག་ནི་དེ་སྐད་འདོམས་པར་
བྱེད། །ཅེས་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་དེ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་
གྱིས་སེམས་བསྐྱུང་བ། དང་པོར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤང་

དགོས་པས། དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལེའུ་བླུག་པར། བསྐྱལ་
པ་སྟོང་དུ་བསགས་པ་ཡི། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་བསྟན།
དེ་ལྟར་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སྤངས་ནས། མཐུན་པའི་
ཕྱོགས་ལ་སློབ་དགོས་པས་ལེའུ་བདུན་པར། དེ་ལྟར་བཟོད་
པས་བཙོན་འགྲུས་རྩེ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ། །དེ་ལྟར་དགེ་བ་
ལ་སློབ་དེས་གཉིན་པོས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བར་བྱ་
དགོས་པས། ལེའུ་བརྒྱད་པར། དེ་ལྟར་བཙོན་འགྲུས་བསྐྱེད་
ནས་ནི། །ཡིད་ནི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གཞག། །ཅེས་སོ། །དེ་འང་
ལྷག་མཐོང་དང་ལྡན་དགོས་པས། །ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་
པའི་ལྷག་མཐོང་ཞེས་རྩ་བ་བཞི་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དྲན་
པ་དང་ཤེས་བཞིན་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྐྱབ་པ་བསྐྱུང་བ་འབྱུང་ལ།

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོད་པ། དེ་ལས་བརྟེན་འབྱུང་། དེ་ལས་
ཞི་གནས། དེ་ལས་ལྷག་མཐོང་འབྱུང་བས་ན། ཡན་ལག་
འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་ཏུ་
གསུངས། །ཞེས་པ་ལེའུའི་འབྲེལ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་དེའི་
རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སོགས་
ཞེས་དང་། གང་ཆེ་ཞེས་པས་ཀྱན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་
སྒྲིལ་བྱི་ཚུད་སྤང་ཞེས་པའང་། དབུ་མ་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
འདོད་པ་ལ་ཟེར་ན་ཕྱི་མའང་དེར་འབྱུང་ལ། དངོས་པོར་སྤྲ་
བས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་ན་ཅི་ཞིག་ཚུད། ཡང་དོན་དམ་གྱི་སྒྲིལ་
ཅན་ཞེས་པ་དངོས་པོར་སྤྲ་བ་ལ་ཟེར་ན་སྤྲ་མའང་དེར་འབྱུང་
ལ། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་རྟགས་མ་གྲུབ་པོ། །དེས་ན་ཀྱན་རྫོབ་

གྱི་ཞེས་བརྗོད་ན་དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་དང་། དོན་དམ་གྱི་ཞེས་
བརྗོད་ན་དབྱ་མ་པ་ལ་མ་གྲུབ་པས། སྤྲོ་མ་ཉན་ཐོས་དང་།
སྤྱི་མ་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུད་སྤང་དོ་ཞེས་གསུང་དོ། །གསུམ་
པ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལ། དེ་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་
ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཆད་པ་ཚུམ་པ་པོའི་དགོངས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། དེ་པ་ཉེ་
བར་གཞག་པ་བཞི་བསྟན་ཟིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་གང་ཟག་ལ་
བདག་མེད་པར་བསྟན་ནས་ཞེས་གསུངས་ལ། བདེན་པ་
གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་ཐབ་
ནས་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསུངས་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་
བསྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། དངོས་པོར་འཛིན་པ་

དགག་པ་གཉིས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་བསྟན་པ་
ཞེས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་བཤད་དོ། །དེས་ན་ཡུལ་ཅན་
ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡན་ཆད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད། ལམས་
དུག་བདག་མེད་མན་ཆད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ཏེ།
རྒྱ་མཚན་དེ་དག་དང་། མཛོད་ལས་ཀྱང་། རྒྱན་ལ་གང་ཟག་
ཅས་བྱ་སྟེ། །མཚན་ཉིད་འཛིན་ལ་ཆོས་ཞེས་བྱ། །ཞེས་
བཤད་པས་སོ། །ཡང་གང་གིས་ལྟར་ན་འདི་གཉིས་བདེན་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དངོས་པོར་འཛིན་པ་དགག་པ་
ཞེས་སྒྲ་བའང་གོང་འོག་གཞན་རྣམས་དངོས་འཛིན་དགག་
པ་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཅིའི་སྤྱིར་བཏྲོད། མ་ཡིན་ན་དེ་དག་
དངོས་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་

ཞེས་པ་ནས། སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམ་པའི་འབྲས་བུའོ་ཞེས་པ་འང་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ལས་འབྲས་བུར་མི་འབྲད་དེ། དེ་
ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའོ་ཞེས་པ་བདག་གི་སྒྲ་མ་
གསུང་ངོ། །ཡང་བེ་རོ་ཙན་རྒྱུ་ཏས། ཤེས་བྱ་ལས་སྤར་
ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་དུག་གིས། སེམས་དང་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་
གཞག་བྱ་མེད་དུ་བསྟན། དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཞེས་རྩ་བ་
གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྐྱེར་བསྟན། གལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་དེ་ལ་རྩྱེད་པ་སྤང་བ་དང་། གང་གི་ལྟར་ན་ཞེས་པ་ནས།
ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་སྒྲུབ་
བྱེད་མེད་པ་དང་། དེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ནས། དེ་ཉིད་

དུ་ན་བྱད་པར་མེད། །ཅེས་བྱ་བའི་བར་ཆོས་དྲན་པ་ཉིར་
གཞག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། །ཡང་ནག་པོ་ཞབས་གྱིས་དེ་ལྟར་
ཆོས་རྣམས་ཞེས་པ་ནས་ཆོས་དྲན་པ་ཉིར་གཞག་ཏུ་བཤད་
དེ། འདི་ཁོ་ན་གཞུང་ལ་ཞུགས་ཞེས་གསུང་ངོ། །དེ་ནི་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་དེ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དོན་
གསུམ་གྱི། མཆོམས་སྐྱར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་
བསྟན་པ་ནི། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །བྱབ་པས་
ཤེས་རབ་དེ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་ལྟ་བུ་པོ་ཡན་ལག་སྟེ། པ་རིག་ཏུ་ཞེས་པ། ཆཤས་
སམ། བསྟོགས་པའམ། ཉེ་འཁོར་རམ། གྲོགས་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་ལྟ་མོད། འདས་པ་ལ་འདི་ནི་སྤྱི་མི་འདུག་ཅེ་ན།

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྟའི་སྒྱི་
ལེགས་པར་བསྒྲོམ་པ་ཡོད་པས་སྒྱ་དེ་མི་འགལ་ལོ། །དེ་
དག་ལས་ལུས་དང་ཡན་ལག་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་
ན། ལུས་པས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས། རབ་
འབྱེད་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལ་རིན་པོ་ཆེ་
དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད།
འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་ལམ་གང་ནས་ནི་རྟག་འགྲོ་
བ། །ལམ་དེ་ཉིད་ནས་རིན་ཆེན་བདུན་དང་དབྱང་ཚྭ་གས་
ཀུན། །གང་ནས་རྒྱལ་བའི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་འདི་
འགྲོ། །དེ་ཉིད་ནས་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་བར་
འབྱུང། །ཞེས་དང་། ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྟ་བུར་རྒྱབ་ཡོན་ཏན་ཇི་

སྟེང་པ། །དེ་ཀུན་ཤེས་རབ་པ་རྩལ་བྱིན་པ་མཆོག་ལས་
འབྱུང་། །ཞེས་དང་། སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པའི་སྦྱོན་ཏུ་འགོ་བ་ཤེས་
རབ་སྟེ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་དང་། ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རྩལ་ཏུ་བྱིན་པས་མ་བྱིན་པའི་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། དཔུས་ལོང་ལ་སོགས་པའི་
དཔེ་ཡིས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་
འགལ་བྱིར། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་ཀུན་དང་། །འགལ་བ་
རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ཡི་བྱིར་ན་རང་དང་
གཞན་གྱི་སྦྱུག་བསྐྱེད་དག །ཞི་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་
བསྐྱེད། །ཅེས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བྱམས་སོགས་
སྔོངས་དང་མི་འགལ་བྱིར། །ཉེས་ཀུན་ཤིན་ཏུ་ཆར་གཙོད་

མིན། །སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་བྱིར། །དེ་ལས་བྱུང་བ་ཉེས་
ཀུན་དང་། །འགལ་བ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེ་
ཉོགས་པ་ལ་ཚོགས་གཉིས་དགོས་ཏེ། སྟུང་པར། ཇི་སྟིང་
དག་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་མ་ཚོགས་པ། །དེ་སྟིང་སྟོང་ཉིད་
དམ་པ་དེ་ནི་འཕྲོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་
ཤེས་བྱེད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་སྤྲས་དང་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་
ལྟ་རྣམས་དང་། །འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་བདེ་སྦྱིད་ཆོས་རྣམས་ཇི་
སྟེད་པ། །དེ་ཀུན་ཤེས་རབ་པ་པོ་ལ་བྱིན་པ་མཆོག་ལས་
བྱུང་། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཞི་བར་བྱ་བ་དེའི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུ་ལས་
དང་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་འབྲས་བུ་ལུས་
སེམས་གདུང་བར་བྱེད་པ་སྟེ། སྟིག་པས་ལུས་དང་སེམས་

ལ་གཞོད། །ཅེས་སོ། །དབྱེ་ན་གསུམ་མམ་བརྒྱད་དེ། དེ་
དག་གི་རྒྱ་ཡང་རྣམ་འབྲེལ་ལས། ཉེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དག །འཇིག་ཚོགས་ལྟ་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན། །དེ་མ་རིག་
ཞེས་དང་། གཏི་མུག་གཉིས་པའི་རྩ་བ་ཞེས་དང་། བདག་
ཡོད་ནས་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལ་འཇོན་དང་
སྤང་། །དེ་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་ཀྱན་རབ་
ཏུ་སྦྱེ་བར་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་ལ། འདིར་ཡང་བདག་
འཇོན་རྒྱུར་གསུངས་པས། དེའི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་རྒྱ་འབྲས་སོ། །འོ་ན་རྣམ་པ་ལྟ་པོ་དོན་མེད་
དམ་ཞེ་ན། དེའི་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ཐོག་འདོད་པས་ཞིང་
ལས་ལ་འདུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཤེས་རབ་ཕྱིན་ཅི་མ་

ལོག་པ་སྤངས་པས་མདོན་པར་ཞེན་པ་མི་སྟེ། དེས་ཉོན་
མོངས་པ་མི་འབྱུང་། དེས་ལས་མི་སོག་ དེས་སྤྱག་བསྐྱལ་
ཕྲོག་སྟེ། དུ་བ་སྤྲོད་པ་ལ་མི་བཞིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས།
སྤྲོད་ཉིད་ལྟ་བུས་གྲོལ་བར་འབྱུང་། །བསྐྱོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་
དོན་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་གྲོལ་འདོད་ཐོག་མེད་
པའི། །རྒྱ་ཅན་རིགས་མཐུན་ས་བོན་ལས། །བྱུང་བ་འཇིག་
ཚོགས་ལྟ་བུ་བདག །ཙུ་བ་ཉིད་ནས་འབྱུང་བར་གྱིས། །ཞེས་
སོ། །དོན་དངོས་ལ་གསུམ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
ཞེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མདོར་བསྟན། བདག་མེད་
གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཤད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་
འགག་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བསྟུ་

བའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་གཞན་
ལས་མ་གསུན་པར། །ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་གཞན་ལ་
བསྟན་མཛད་པ། །གང་ཞིག་ཀྱན་རྫོབ་གཞན་ནི་དོན་དམ་
སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་གཞན་འགའ་མ་མཆིས་
སོ། །ཞེས་དང། དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་
བརྟེན། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས།
འདི་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱི་འོ་དོན་ཅུང་ཟད་
བརྗོད་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། སྤྱོད་དོན་ནམ་
མཚན་ཉིད། དེའི་རྟེན་མཚན་གཞི་དབྱེད་པ་གསུམ་སོ། །དང་
པོ་ལ། དབྱེ་བའི་གཞི། དབྱེ་དོན། གངས་ངས་གསུམ་ལས།

སྐྱ་མ་ལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དག་དེ་གཉིས་ལ་དབྱེ་གཞི་མེད་
དེ། ཤེས་བྱ་དང་དེ་མ་ཡིན་དུ་འབྱེད་པ་ལ་ཤེས་བྱར་གྲུབ་
པས་དེ་མ་ཡིན་ཁེགས་པ་ལྟར། སྒོ་དང་སྒོའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་
ཐམས་ཅད་དཔྱད་མི་བཟོད་པས་ཀྱན་རྫོག་དུ་གྲུབ་པས། དེ་
ལ་གཅིག་ཤོས་ཁེགས་པས་གཉིས་སུ་བྱེད་ཀྱི། གཅིག་
ལས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་ན་དོན་དམ་དེ་སྒོ་ཡུལ་
དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བེར་བ་ལྟར་ན། གཞི་མ་གྲུབ་པས་དོན་མི་
འཐད་ཅིང་། ལུང་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཅིམ་
པོ་དེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀྱན་
རྫོག་དང་དོན་དམ་པ་འདིར་བཟད་དོ་ཞེས་དང་། དབྱུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ལས། དངོས་ཚོགས་ཡང་དག་ལོག་པར་མཐོང་བ་

ལས། །དངོས་ཆེད་དོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་མི་འགྱུར། །ཡང་
དག་མཐོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་བརྟུན་པ་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད། །ཞེས་དང་། སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་
རྫོབས་ཞེས་པས། ཤེས་བྱ་ཅི་མ་པོ་ཉིད་རིགས་པས་དབྱུང་ན་
ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དོན་དམ། མ་སྐྱེས་པ་ལ་སྣ་ཆོགས་སུ་
སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྟུང་ཡུལ་མིན། །ཞེས་
པ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་སྟོ་ལ་དགོངས་ཏེ། འདི་ལྟར་མི་བསྐྱུ་བའི་
མཆོག་སྟུང་ན་ལས་འདའ་བ་འདི་ནི་བདེན་པའི་མཆོག་
གཅིག་ཕུ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་གཉིས་དོ་བོ་གཅིག་
གམ། ཐ་དད་དམ། དོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཞེ་
ན། སྒྲ་མ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཀུན་རྫོབ་མཐོང་བ་ན་

བདེན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ། དོན་དམ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ལ་
དབྱེ་བ་མེད་པར་འགྱུར་བ། ཀུན་རྫོབ་ལྟར་དོན་དམ་སྒྲིབ་པའི་
དམིགས་པར་བཤལ་བ། ཀུན་རྫོབ་ལྟར་དོན་དམ་ཡང་མཐོང་
ཐོས་ལས་གཞན་དུ་བཅའ་མི་དགོས་པར་བཤལ་བ་
བཞིན། །ཐ་དད་ན་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་བཤལ།
དོན་དམ་རྟོགས་པས་མཆོན་མ་བྲིས་མི་གཞོད་པར་
བཤལ། ཀུན་རྫོབ་ཡང་དག་པ་མ་གྲུབ་པ་ཅིམ་དོན་དམ་མ་
ཡིན་པར་བཤལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱུང་དུས་
གཅིག་པར་བཤལ་བ་སྟེ་བཞི་གསུངས་པ་ལ། འདི་གཉིས་
མཆོན་ཉིད་ཀྱང་ཐ་མི་དད་པ་འཇམ། དངོས་པོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་
པ་ལ་དགོངས་ཞེས་གྲག་གོ །གསུམ་པ་ལྟར་ན་དོན་དམ་

ལ་ངོ་བོ་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན། རོ་རྩེ་གཙོད་པ་
ལས། ཆོས་གང་ཞིག་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
པ་དེ་ལ་བདེན་པ་ཡང་མེད། བརྟུན་པ་འང་མེད་ཅེས་བཤད་
དོ། །དེས་ན་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་ཀུན་
རྫོབ་གཉིས། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་དམ། གཅིག་པ་
བཀག་ཙམ་སྟེ། དགོངས་འབྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཁམས་
དང་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་དག །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་
མཚན་ཉིད་དེ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་ཉིད་དུ་གང་རྟོག་པ། །དེ་
དག་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་བཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་སྐྱེ་ཤད་
དུ་སྒྲུབ་བ་དང་། དེས་སྟོང་པ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་
ལ། ཐ་དད་པ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་དུས་ཉིད་ན་སྟོང་ལ། དེ་

ཉིད་སྒྲུང་བ་ལྟར་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གཉིས་ཀྱང་སྟེ། ཡུམ་
ལས། གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ལགས་པ་དེ་གཟུགས་
མ་ལགས། གཟུགས་ལས་གུད་ན་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་
མཆིས་ཏེ། གཟུགས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཞེས་དང་། སེམས་
འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ལོགས་ཤིག་ན། །དོན་དམ་
ཉི་བར་མི་དམིགས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
བཤད། །ཅེས་སོ། །རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་པ་ནི།
དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྦྱད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་དང་། འཇམ་དཔལ་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆད་མར་བྱས་ན་བདེན་པ་ཡང་མེད། བརྟན་
པ་ཡང་མེད་ཅེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས།
དངོས་པོ་ཁོ་ན་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤིང་།

ལ། དོན་དམ་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མེད་
པས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
པས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། བརྗོད་པར་བྱ་
བ་ལྟོག་པ་སྟེ། །མེས་ཀྱི་སྤྱད་ཡུལ་ལོག་པས་སོ། །ཞེས་
ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱང་སྤྱོད་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་
དང་། རྟོགས་རེ་དང་བྲལ་བ་ལ་བརྗོད་དེ། བདེན་གཉིས་
ལས། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་
མཐུན་ཕྱིར་འདོད། །ཅེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཤེས་བྱ་
གཞིར་བྱས་པ་ལ་རིགས་པས་དབྱེད་ན་གཞིག་ཏུ་རུང་མི་
རུང་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བས་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། སྤྱོ་
ལ་རིག་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གཉིས་ལས་མི་འདའ་

བས་སྐྱ་གསུམ་པ་མེད་ཅིང་གཅིག་ཏུ་མི་འདུ་བས་མཚན་
གཞི་ལ་གཉིས་སྐྱ་ངེས་ལ། མཚན་ཉིད་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། རོན་
དམ་པར་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ལས། སྒྲ་དོན་ནི། ཀུན་རྫོབ་ལ་སྟོང་ཏེ་ཞེས་པའི།
སུམ་ཀ་ཡང་དག་པ། སྟོང་ལྡན་པ་ཞེས་པའམ། འགོགས་
པས་ན། འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དེ། འཇུག་པར།
གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་དང་། བདེན་
གཉིས་ལས། གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་ཞིག་ལ། །ཡང་
དག་སྒྲིབ་པ་ཀུན་རྫོབ་བཞེད། །ཅེས་པས། ཐམས་ཅད་ལ།
ཀུན་ཏུ། ཡང་དག་པ་ལ་སྒྲིབ་ལ། སྟོང་དེའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པ་
སྟེ། ཡབ་སྐུས་མངལ་བ་ལས། དེ་དག་ནི་ཐ་སྙད་ཅིམ། མིང་

ཅམ། བད་ཅམ། ཀུན་རྫོབ་ཅམ། བརྗོད་པ་ཅམ། གདགས་
པ་ཅམ་མེཞེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་པ་ནི་པར་མ་ཨུ་
ཏྲ། སྒྲ་དང་། རྟོག་པ་དང་། སྒྲའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ། དམ་
པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཡིན་པས་ན། རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའོ། །སྒྲའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པས་ཏེ། ཡེ་ཤེས་སྣང་
བའི་རྒྱན་ལས། ཡེ་ཤེས་དམ་པ་བདག་མེད་པ། །སྣང་བ་
མེད་པ་ཞེས་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། དོན་དམ་པར་བདེན་
པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། དེ་ནི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་
འགོ་བ་ཅན་གྱི་བདེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ་ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་བ་དང་།
དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་མཛོད་ལས། གང་ལ་བཅོམ་དང་སྒྲའི་ཡིས་

གཞན། །བསལ་ན་དེསྟོ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་
ཀུན་རྫོག་དུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནི། །ཞེས་པས།
ཐ་སྟད་པའི་སྟོ་ངོར་གྲུབ་ཅིང་། གཞིག་དུ་རུང་བ་ཀུན་རྫོག་
དེའི་ངོར་བདེན་པས། ཀུན་རྫོག་གི་བདེན་པ་སྟེ། དབྱད་མི་
བཟོད་པས། བདེན་གཉིས་ལས། ཅི་ལྟར་སྒྲུང་བ་འདི་ཁོ་ན་
ཀུན་རྫོག་ཅེས་སོ། །དབྱེ་ན་སྒྲུང་བ་དང་མཐུན་པར་དོན་བྱེད་
རྒྱས་མི་རྒྱས་གཉིས་ཡང་དག་དང་ལོག་པའི་སྟེ། བདེན་
གཉིས་ལས། སྒྲུང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །རྒྱས་པའི་ཕྱིར་
དང་མི་རྒྱས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས། །ཀུན་
རྫོག་གི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས། །ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། མཐོང་
བ་འབྲུལ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །དབང་པོ་གསལ་དང་

དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ནོ། །སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་
པ་ནི། །དབང་པོ་ལེགས་འབྱུང་ཤེས་སྟོས་ལོག་པར་
འདོད། །ཅེས་སོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་སྣང་
བའི་མཆོན་མ་ལས་འདས་པ། དབྱུང་ན་གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ།
སྟེ་འཁྱེད་ལྟུང་ལས་པ་ལས། སྟེ་འཁྱེད་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་
བདེན་པར་ལྟས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་དུ་བྱུང་ན།
དོན་དམ་པའི་གངས་སུ་མི་འགོ་ཞིང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ཉིད་དུ་འབྱུང་རོ། །སྟེ་འཁྱེད་འོན་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་
ཐ་སྙད་ལས་འདས་པ་དང་། ཡང་དག་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་།
མ་འགགས་པ་དང་། བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་
དང་། ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅི་སྲིད་དུ་རྣམ་

པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་
བྲལ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མདོ་སྡེ་པ་དག་ཀྱང་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་། རྣམ་བྱུང་གི་དམིགས་པ་ལ་འདོད་པ་ལྟར་ན་
གཉིས་ལས། བསྐྱེད་བ་མེད་པའི་རིགས་པས་ནི། །དོན་དམ་
ཡིན་ཞེས། རིགས་པའི་ཤེས་པ་དོན་དམ། དེའི་ངོར་བདེན་
པས་བདེན་པ། དབྱེ་བ་སྒྲུབ་བདེན་གཉིས་ལས་བཤད་
དོ། །དབྱས་མཐར། སེམས་ཅིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རེ་
རེ་ལ་འང་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེའོ། །འདིར་ནི་དོན་དམ་པའི་

བདེན་པ་སྟེ། སྟོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་སྟེ། ཅིར་ཡང་
མ་གྲུབ། མཚན་ཉིད་མེད་པ། སྟོའི་ཡུལ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
ཡུམ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ནམ་མཁའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཏེ།
དེ་དག་ནི་ཚུལ་དེ་ལས་མི་འདའོ་ཞེས་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ནི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་སྟེ་དེ་འདི་ལྟར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་འོ་
ཞེས་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་མེད་
པ་འོ་ཞེས་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ། མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་པས་སྟོས་པ་མཐའ་དག་
དང་བྲལ་བ་ཞིག་གོ །དེ་ལྟར་ན་སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྐྱབ་ཀྱིས།
གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །སྟོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་
སྟོས་དང་། །རྣམ་ཏྲིག་མེད་དོན་ཐ་དད་མེད། །འདི་ནི་དོན་

དམ་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་
དོན་དམ་པའི་མཚན་གཞི་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། ཙུ་ཤེར་
ལས། ཐ་སྟོད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་
མི་འགྱུར། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །ཟྱ་ངན་
འདས་པ་འཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་མཚན་
གཞི་དཔྱད་ན། གྲུབ་མཐའ་བཞེས་དབྱེ་བས་ཏེ། སེམས་
ཙམ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན། གཉིས་ཀའི་མཚན་
གཞི་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་དེ་ལྟ་
འདོད་པས། ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིས་པ་མཐའ་དག་
དང་བྲལ་བ་དེའོ། །ལང་ཀ་ལས། ཀུན་རྫོབ་རྟོག་པས་
བཏགས་པ་སྟེ། །དེ་ཆད་འཕགས་པའི་སྒྲིད་ཡུལ་

ཡིན། །ཞེས་དང་། །འཇུག་པར། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྒྲ་ཤད་
ལ་སོགས་པ། །དེ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་བརྟགས་
པ། །དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་གི་མིག་དག་པས། །མཐོང་སྟེ་དེ་
ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་
བུ་འོ། །སྟོབ་དཔོན་འདིས། སྟོ་དང་སྟོའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རྫོབ་གྱི་མཆན་གཞི། ཅིག་ཤོས་སྟོའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་
འདས་པ་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་བྱགས་ལ་ཐ་སྟད་དུ་བྱའི།
དོན་དུ་ན་ཅིའི་དེ་བོར་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་སྟེ།
འཇུག་པར། མོ་གཤམ་བུ་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས། །སྟེ་
བ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཐ་སྟད་དུ་མེད་ལྟར། །དེ་བཞིན་དངོས་ཀྱང་
རང་གི་མཆན་ཉིད་གྱིས། །དེ་ཉིད་མ་སྟེས་ཐ་སྟད་དུ་མ་

སྒྲིམ། །ཞེས་དང་། །འདས་མ་ཐག་པར། །ལྷ་འི་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པ་བཞིན་ཏེ། །མཚན་ཉིད་མེད་པས་མཚན་གཞི་
མེད་པའོ། །དེས་ན་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་སྒྲོབ་ཀྱིས། །ཡང་དག་མ་
མཐོང་འཇིག་རྟེན་དང་། །ཟུང་ན་འདའ་བར་སྒྲོམ་སེམས་
ཏེ། །ཡང་དག་མཐོང་བ་འཇིག་རྟེན་དང་། །ཟུང་ན་འདའ་
བར་སྒྲོམ་སེམས་མེད། །ཅེས་དང་། །ཟླ་བ་བྲགས་པས་ཀྱང་།
དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཞེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་ན་ནི། །ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་གཞག་གོ་ཞེས་བཤད་
དོ། །མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མིན་གཅིག་དང་དུ་
བྲལ་ལ་སོགས་པས་སྒྲུང་བ་ལ་བདེན་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་
དང་། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བར་དངོས་སུ་

རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཏེ། སྡེ་མ་
ནི་ཇི་ལྟ་བུ་འདི་ཡི་སྟོང་དུ་མཁས་པ་ལ་མངོན་སུམ་སྟེ། ལྷན་
པོ་ལ་རྟགས་གྱིས་དང་། ལྷན་མོང་དུ་ལུང་གིས་སོ། །དེ་གང་
ཟག་གང་ལ་ལྷན་ཞེ་ན། རྒྱལ་སྤྱི་ཐོག་མེད་སངས་རྒྱས་
གྱི་ཐུགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་གྲུབ་དོན་
དམ། དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཞན་དབང་དོན་
དམ། ཀུན་བརྟགས་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་དེ་གཏན་མེད། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་གཉིས་ཀ་ སོ་
སོ་སྟེ་བོ་གཟུང་འཇིན་དུ་སྒྲུང་བ་ཀུན་བརྟགས། ཤེས་པ་
གསལ་བར་ཁྱོད་བ་གཞན་དབང་དོན་དམ། དེའི་ཆོས་ཉིད་
ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ། དེ་ད་ལྟ་

དངོས་སུ་མ་རྟོགས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་དང་བདག་མེད་པར་
རྟོགས་པ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡོངས་གྲུབ་སྟེ་སངས་རྒྱས་
དོན་དམ། གཉིས་པོ་གཉིས་ཀའོ་ཞེས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་
ལེགས་ལྷན་རྒྱུ་འབྲང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བླགས་རྣམ་པར་
མི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ། དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་
ཀུན་རྫོབ། འཕགས་པ་གསུམ་སྒྲར་བཞིན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་སྟོང་
ཉིད་དམ། བདག་ཉིད་རིགས་པའི་རྒྱུ་འབྲངས་ནས་
ཤེས་པའམ་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་སྐྱེས་པ་ནི། དེ་དང་
མཐུན་པས་མཐུན་པའི་དོན་དམ་སྟེ་གཉིས་ཀའོ་ཞེས་
སོ། །སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བླགས། སངས་རྒྱས་ལྟ་བུ་ལས་
འདས་པ་དོན་དམ་ཁོ་ན། འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མཉམ་

གཞག་དོན་དམ། རྗེས་ཀྱན་རྫོབ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཀྱན་རྫོབ་
འབའ་ཞིག་དགོངས་འབྲེལ་ལས། །གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་
ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ན། །འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་ཡིན་འཕགས་
གཞན་གྱིས། །ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་བྱར་
ཡོད། །སྤྱོད་པོ་ཚད་མར་གྱུར་པ་གལ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པས་ད་ལྟ་སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་སྟོང་དེ་རྣལ་འབྱོར་
པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་གྱུབ་པས། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
བྱེད་པ་མི་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ལྟ་བུ་ལ། རྣལ་དང་
བདུད་རྩི་ལ་སོགས་པར་མཐོང་ཞེས་ཐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ལྟར། རྣལ་བ་འདི་ལྷུང་དང་རིགས་པས་ཀྱན་
རྫོབ་ཏུ་གྱུབ་པས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྤྱོད་པ་དང་

བུལ་བའོ་ཞེས་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱེ་བ་བྱེད་པ་ལ་
འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཞེད་ལ། བདག་གི་སྒྲ་མ་སྒྲོབ་
དཔོན་ཕྱི་མ་གཉིས་དགོངས་པ་ཐ་དད་དུ་མི་བསམ་མོ་ཞེས་
རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་གསུང་མོད། འོག་ཏུ་བཟློད་པར་
བྱའོ། །གཞུང་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། དབྱེ་བ་དང་། མཚན་
ཉིད་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་ནས་རྩ་བ་གཉིས་གཉིས་
སོ། །མཚན་ཉིད་དེ་བསྒྱབ་པ་ལ་གསུམ་ལས། གཞོད་པའི་
ཡུལ་སྒྲོའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། དེ་ལ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། སྒྲོ་
ཀུན་རྫོབ་ལའང་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་། ཐལ་པའོ། །འདི་
གཉིས་ཀྱང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འཕགས་པ་དང་། སོ་སོ་སྒྲེ་
བོ་ལ་བཤད་དེ། སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་ལ་

འཕགས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གཞོད་
ཅིང་། དེར་ཡང་ས་དང་པོ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་
ལ། གཉིས་པ་རྒྱ་མཐུན་པའི་མཆོག་གི་དོན་དུ་རྟོགས་པ་ལ་
སོགས་པས་གཞོད་པས་གོང་མས་གཞོད་ལ། གཞོད་བྱེད་
མངོན་སུམ་ཡིན་ཡང་། དཔེས་ཞེས་པ་རྟོགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་
གྱི། རྟོན་པ་སྤངས་པའི་དཔེ་ཡིན་མོ་ཞེས་དང་། ཡང་གཞན་
གྱིས། རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ། རྒྱན་ལྷགས་སམ།
ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་མ་མཐོང་བ་སོ་སོ་
སྒྲེ་བོ་དང་། སེར་རྒྱ་གཟེགས་བྱན་ལ་སོགས་པ་ཕལ་
པའོ། །དེ་ལ་ཕལ་པ་བདག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་སྒྲིབ་ལ་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བས་གཞོད་ལ། དེའང་

ཆོས་ཀྱི་བདག་ཅེས་དུ་མཐོང་བ་ཉན་ཐོས་ལ་རྣམ་རིག་ཅེས་
དུ་སྒྲུབས་གཞིན་ཅིང་། དེ་ལ་འད་དབུ་མ་པས་གཞིན་པས་
རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་དག་མཐོང་ལམ་ཡང་ཐ་དད་པས་གོང་མ་
རྣམས་ཀྱིས་གཞིན་དོ། གཞིན་པའི་ཤེས་བྱེད་རྟགས་ཀྱིས་
སྟོན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ནི་འདོད་པའི་དཔེས་ཏེ། རྟོན་བ་
གཉིས་ལ་མཐུན་པར་སྒྲུབ་བའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་བྱབ་པ་
བརྟན་ནས། སྒྲུབ་བ་ཅེས་ལ་ཆོས་སྒྲུབ་པར་བཞེད་པ་གཉིས་
ཀ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་རྟོན་ཕྱིར་རྟོན་དུ་མི་
རུང་སྟེ། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྒྲུབ་དུ་མ་གྲུབ་པས་དང་། ཉན་ཐོས་
མཐོང་ལམ་ཐ་དད་པ་བདེན་ན། སེམས་ཅེས་དང་དབུ་མ་དེ་
ལྟ་ཅི་ལྟར་རིགས། ཡང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་ལ་བྱི་

མས་ཇི་ལྟར་གཞོད་དེ། རོན་དམ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགལ་བས་སོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །དེས་ན་བཀའ་རྟགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞི་ཁས་ལེན་ཅིང་།
སྐབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་བྱེད་ན་རྣལ་འབྱོར་
པ། དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་ཕལ་པའོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །གཉིས་པ་
གཞོད་པའི་རིམ་པ་དེ་ལ་ཞེས་པ། རྒྱ་མཚན་མེད་བཞིན་དུ་
རྟག་པ་དང་། གཙང་བ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པར་ཞེན་པ། གྲུབ་
མཐས་གཏན་སྟོ་མ་སྦྱར་བ་དང་། ཀྱན་བརྟགས་པའི་བདག་
ཤེས་རིག་ལ་སོགས་པར་ཞེན་པ་བྱི་རོལ་པའི་ཕལ་པ་
གཉིས་ལས། སྡེ་མ་མ་དཔྱད་པའི་སྟོ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
བདེན་བདེན་པོར་འཛིན་པ་ལ་དེས་གཞོད་ལ། དེས་རྟག་

གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་ལ།
སངས་རྒྱས་པས་ཉེར་ལེན་གྱི་སྤང་པོ་ལ་རྟག་གཅིག་རང་
དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་དེ། ཆ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བས། སྣོད་
ཐ་དད་ཀྱི་རྒྱ་ལྷག་བཞིན། རྟགས་མཛོན་སྤྲུམ་དང་། ལྷབ་པ་
དཔེ་ལ་འོ། །གཞན་ཡང་བདག་རྟག་པ་མེད་དེ། དོན་བྱེད་པ་
གཉིས་ཀྱིས་སྤྲོད་པས་ཞེས་སོ། །དེས་བརྟགས་པའི་དོན་དང་
ཤེས་པ་རགས་པར་སྒྲུབ་བ་ཀུན་རྫོབ། ཆོས་ཀྱི་བདག་རྩལ་
དང་སྐྱད་ཅིག་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་ལ། རྣམ་རིག་པས།
རྟག་གིས་ཅིག་ཆར་སྦྱར་བས་ན། །ཕྱ་རབ་རྩལ་ཆ་རྟག་ཏུ་
འགྱུར། །ལ་སོགས་པ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་དོན་སྤང་
ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གཞོད་ལ། རྣམ་རིག་

པས། གྲེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་
ནི་སེམས་ཅམ་མོ་ཞེས་དང་། སྒོ་ཡིས་ཉམས་མྱོང་བྱ་གཞན་
མེད། །དེ་ཡི་མྱོང་བའང་གཞན་ཡོད་མིན། །ཞེས་དང་།
གཟུང་དང་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་རང་ཉིད་
གསལ། །ཞེས་དང་། ཡང་། མདོན་སྤྲུལ་སོ་སོར་རེག་བྱ་
ཡང་། །དེ་ཡི་དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་ཡིན། །དེས་ན་ཉམས་མྱོང་བྱ་
གཞན་མེད། །དེ་ལ་འང་མྱོང་བ་གཞན་ཡོད་མིན། །ཞེས་པ་
ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ལ་སོགས་པས་སེམས་སྤྱ་གྲུབ་
ཅེས་པ་ལ། དབྱ་མ་པས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་
བའང་དཔྱད་ན་རང་བཞིན་མེད་དེ། རང་དང་། གཞན་དང་།
གཉིས་ཀ་དང་། རྒྱ་མེད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་

ནམ་མཁའ་བཞིན་ཞེས་ཏེ། བྱུགས་ཚོས་ནི། རྩེས་སུ་འགྲོ་
ལྷོག་མ་དམིགས་པས་སྐྱབ་ལ། ཁྱབ་པ་དཔེ་ལ་མཐོང་བས་
སོ། །དེ་བཞིན་དུ། གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བས། །ཞེས་
དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཅི་མ་ཡིན་པས་ཞེས་སོ། །ཚུད་པ་སྤང་བ་
ནི། དེ་ལྟ་ན། དབུ་མ་པའི་སྒོ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་གཞོད་ན་ཐུག་
པ་མེད་ལ། མི་གཞོད་ན་དེ་དོན་དམ་དུ་འགྱུར་ཞིང་། འདོད་པ་
ལ་བསལ་ཞེ་ན། ལང་ཀར་གཤེགས་པར། དངོས་རྣམས་
སྐྱེ་བ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད། །ཅེས་
དང་། བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྤང་ཞིང་ངོ་བོ་བས། །འདི་
ལ་དབྱད་པ་མི་འཇུག་གོ། །ཞེས་པས། སྤང་བ་བདེན་པ་དང་།
འཇོན་པ་མ་འཁྱུལ་བར་མི་འདོད་གྱི། དེ་ལ་བདེན་པ་བཀག་

ཅམ་གྱི་སྐྱང་བ་ལ་གནོད་པ་མེད་དེ་ཞེས་སྟོན་པ། གནོད་བྱེད་
རྟགས་ཀྱི་སྟོན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཞེས་པ། གཟུགས་
བརྟན་གཉིས་ཀ་ལ་མཐུན་པར་སྐྱང་བས། དེ་ལ་ཆོས་ཡང་
དག་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། རྟགས་ཡང་དག་གི་
གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་བཞིན། ཆོས་ཅན་སྐྱང་ཅམ་ལ་
ཡང་ངོ། །ཚོད་པ་སྐྱང་བ། གལ་ཏེ་སྟོ་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་ཞིང་
ཡུལ་བརྟུན་ན། འབྲུལ་པའི་སྦྱོད་པ་མ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྟ་
ཡིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་དེ་ལྟ་མོད། ཀྱན་རྫོབ་མ་
དབྱེད་པའི་སྐྱང་བ་ལ། ཆོགས་རྫོགས་པ་དང་། གཞན་དོན་
སྦྱབ་པ་ལ་དེ་དག་དགོས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དཔེར་ན་
སྦྱ་མའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག །སྦྱལ་པས་ཐར་པར་བྱ་བྱིར་

བཙོན། །གང་ཕྱིར་དེས་འདི་སྒྲོན་ཤེས་པས། །འདི་ནི་སྒྲུལ་ལ་
ཆགས་པ་མེད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །ཅི་ཆོས་ཅན་བརྟུན་པ་དང་
འབྲུལ་པ་འདི་དག་རྣལ་འབྱོར་པ་དང་ཕལ་པ་ལ་མཐུན་པར་
སྒྲུང་ན་ཚུད་པར་མི་རིགས་ལ། མི་སྒྲུང་ན་ཆོས་ཅན་ཇི་ལྟར་
གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་གཉིས་ཞེན་ཡུལ་མཐུན། ཞེན་སྒྲུངས་ཐ་དད་
པས་སྒྲོན་གཉིས་པོ་མེད་པ། འཇིག་རྟེན་པ་ཞེས་ཙུ་བ་
བཞི་འོ། །གཉིས་པ་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་
པར་བཤད་པ་ནི། རྟོག་གོ་བ་དག་བདག་རྟག་པའི་དངོས་པོ་
རང་དབང་ཅན་དུ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་བཅའ་པོ་དང་། ཤེས་
རིག་དང་། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དང་། རྟུལ་དང་སྐྱད་ཅིག་རྣམས་
སུ་སྒྲུ་བའི་གཉེན་པོར་འདི་གཉིས་གསུངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་

ལས། འདི་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །བདག་མེད་
དམ་པའི་དོན་དུ་ན། །སྟོང་ཉིད་བདག་ཏུ་དམིགས་པ་
ནི། །ཉེས་པར་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་དང་། དབུས་
མཐར། གང་ཟག་དང་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །དངོས་པོ་མེད་
འདིར་སྟོང་པ་ཉིད། །ཅེས་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། ཆོས་ལ་
བདག་མེད་མཁས་པ་ཡིས། །རང་བཞིན་མེད་པ་གོམས་
བྱས་ནས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་
པ་མེད་པར་བྱེད། །ཅེས་དང་། འདིར་སྟོང་ཉིད་བག་ཆགས་
གོམས་པ་ཡིས། །དངོས་པོའི་བག་ཆགས་སྟོང་བར་
འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་ཏུ་
ཆགས་པའི་རྒྱ་ཉིད་ལས། །བདེ་མིན་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་

པས། །ཀུན་ལ་རབ་དུ་འཇུག་ཅེས་དང་། །དེ་བདག་མེད་པའི་
ཆོས་ལ་ནི། །བདག་གཞན་སྟོ་འདོགས་པ་ལས་
ཆགས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས།
དེ་གཏན་ལ་དབབ་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ཡུལ་
དང་ཡུལ་ཅན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ།
བྱེ་བྲག་དུ་སྐྱ་བའི་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་བྱེ་བྲག་
དུ་བྱེ་སྟེ་སྐྱ་བས་སམ། བྱེ་བྲག་གི་བསྟན་བཅས་ལ་གཙོ་
བོར་བྱེད་པས་ཏེ། དེ་འང་རྒྱས་པར་བྱེ་ན་ཁམས་བསྟན་པ་ལ་
སོགས་པ་གནས་བརྒྱད་འདོད་ལ། བསྐྱ་ན་གཞི་ལྔ་སྟེ། རྣང་
བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་

སེམས་ལས་བྱང་བའི་གཞི། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
གཞི། ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་འོ། །དང་པོ་ལ་རྩལ་
སྤྱ་རབ་དང་། རགས་པ་གཉིས་ལས། སྤྲ་མ་གཟུགས་ཅན་
ཆ་མེད་དེ། །དེས་འདུས་པ་རྩོམ་པ་ན་བསྐྱར་བ་བར་དང་
བཅས་པས་རྩོམ་ཞིང་གནས་ཏེ། རྩལ་ཡང་ཁམས་འདིན་
རྩལ་ཉུང་བ་ལ་བརྒྱད་དེ། མཛོད་ལས། འདོད་ན་དབང་པོ་
མེད་པ་དང་། །སྤྱ་མེད་སྤྱ་རབ་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད། །ལྷས་
དབང་ལྡན་ལ་རྣམས་དབྱ་སྟེ། །དབང་པོ་གཞན་ལྡན་རྣམས་
བཅུར་འདོད། །སྤྱ་དང་ལྡན་པར་སྦྱེས་ན་བཅུ་གཅིག་
གོ། །གཟུགས་ན་དྲི་རོ་མེད་ལ། འབྱུང་བ་བཞི་ཁ་དྲི་དང་
རེག་པ་སྟེ་དུག་གོ། །སེམས་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་སེམས་

བྱུང་ལྔ་བཅུ་ཙ་གཅིག་སྟེ། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་
ཤེས། །དེ་ཡི་བྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པས། དོན་
ཅམ་འཛིན་པས་སེམས། །བྱད་པར་འཛིན་པས་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་སེམས་དང་མཚུངས་པ་ལྔ་ས་མཚུངས་
པར་ལྡན་ཏེ། ཉེན། དམིགས་པ། རྣམ་པ། དུས། རྫས་
མཚུངས་པ་འོ། །ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་
བཞི་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་གཏི་སྒྱུད་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་
ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱང་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྟེ།
འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྐྱབ་པའི་མཐའ་ཞེས་སོ། །འདུས་མ་
བྱས་ནི། མཛོད་ལས། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་གསུམ་ཡང་
སྟེ། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས། །ཞེས་པས། སོ་

སོར་བརྟགས་པ་དང་། བརྟགས་མིན་ནོ། །དུས་གསུམ་ཡང་
རྫས་སུ་གྱུབ་སྟེ། ལྷེང་ཀ་གསུམ་ན་འདུག་པའི་ཉ་བཞིན་
ནོ། །ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་པ་
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ད་ལྟར་བས་འཛིན་པར་འདོད་པས།
དེ་དག་གིས་བརྩད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟུན་པ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ན་ཆད་མ་དང་འགལ་ཏེ། ལྷེང་བ་དང་མཐུན་པར་དོན་
བྱེད་པ་མཛོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཞེས་པ་གཟུགས་སོགས་
ཞེས་སྐོལ་པ་དང་། གྱིས་པ་ལ་གྲགས་པ་ཅིམ་སྟེ། རིགས་
ཤེས་ཆད་མས་གྱུབ་པ་མེད་ཅིང་། དཔྱད་ན་མི་རྟོག་པས་ཞེས་
པ་ལན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྷུང་དང་འགལ་བ་གསུམ་ལས།
ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་ན། མདོ་ལས། དག་སྟོང་

དག ལྷུང་ཡང་ཡོད། ལྷུང་ཁྱེར་བ་ཡང་ཡོད། ཅེས་དང་།
ལས་ཀྱང་ཡོད། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཡང་ཡོད། ཅེས་
དང་། དག་སྒྲོང་མོ་རྒྱལ་གྱི་བུའི་ལས་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་
དང་འགལ་ཞེ་ན། དེ་དགོངས་པ་ཅན་ཏེ། སྒོ་དམན་པ་རྣམས་
ཀྱི་ཞེན་པའི་ཏེན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོར་སྐྱང་ཅམ་ལ་
སོགས་པ་དགོངས་གཞི་དང་། དགོས་པ་འཇིག་ཏེན་
གཞུག་པ་སྟེ། རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོ་གི་བའི་བརྩ་སྒྲོད་པའམ།
སྤྲས་ཀྱིས་ཉིད་འཇོམས་པར་བརྒྱུད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། མདོ་ལས།
དེ་ཉིད་ཆོལ་ལས་ཐོག་མར་ནི། །ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅེས་བརྒྱུད་
པར་བྱ། །དོན་རྣམས་རྟོགས་ཤིང་ཆགས་མེད་ལ། །སྤྱི་ནས་
རྣམ་པར་དབེན་དོན་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དངོས་ལ་

གཞོན་ཁྱེད་ནི། དེ་དག་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་མེད་དེ། རུལ་དང་སྐད་
ཅིག་ལ་རོ་བོ་མེད་པས། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་འང་མིན་ཏེ། རུལ་
དང་སྐད་ཅིག་ལ་ཕྱོགས་དང་རུས་ཀྱིས་གཞིགས་པ་སྟེ།
སློབ་དཔོན་གྱ་སྦྱབ་ཀྱིས། ཁྱེད་སྐད་ཅིག་གསུམ་དུ་འདོད་པ་
ལྟར་ན་ཞེས་དགོངས་ནས། ཇི་ལྟར་སྐད་ཅིག་མཐའ་ཡོད་
ལྟར། །ཐོག་མ་དབུས་ཀྱང་བརྟག་པར་གྱིས། །སྐད་ཅིག་
གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །འཇིག་རྟེན་སྐད་ཅིག་ལ་མི་
གནས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚེད་པ་སྤང་བ། རུལ་དང་སྐད་
ཅིག་དོན་དམ་དུ་མེད་ན། ཀུན་རྫོབ་དུ་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་
བྱིས་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པར་རིགས་པ་ལས། དེར་མ་
གྲུབ་པས་ཀུན་རྫོབ་དུ་འང་འགལ་ཞེ་ན། བྱིས་པའི་དེར་

འགལ་ན་བྱབ་པ་མ་གྲུབ་ལ། རྣལ་འབྱོར་པའི་དེར་འགལ་
བའི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྒོ་ལ་སྒྲུང་བས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་
རྒྱན་ཞུགས་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ཏེ། འདུ་བྱེད་སྐྱད་
ཅིག་མར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཀུན་རྫོབ་མཐོང་བ་ཡིན་
པས། འདོད་ན། མདོ་ལས། དག་སྦྱོང་དག་གིས་ཆོས་
རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྩལ་མེད་ཅིང་། གི་མ་དང་བྲལ་བར་
སྦྱེས་ཞེས་བཤད་པ་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་
པོའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོས་ནས་ཐལ་བ་འདོད་དེ། མི་བདེན་པའི་
དོན་མཐོང་བའི་འཁྱལ་པ་ཡིན་པས། འཇིག་རྟེན་ལས་འདུ་
བྱེད་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཇིན་པ་ལ་སྦྱོས་ནས་ཐལ་བ་
བྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། བདེན་པ་བཞི་ལ་

རྟག་པ་དང་། །བདེ་དང་གཙང་དང་ངའི་ཞེས་སོགས། །ཡང་
དག་མིན་པ་རྣམ་བཅུ་དུག །སྒྲོ་བཏགས་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་
སྟེད། །ཅེས་པས། དེ་འདྲ་ལ་སྟོས་ནས་བཞག་སྟེ། འཇིག་
ཚོགས་ལ་ལྟ་བུ་རི་བོ་ཅུ་མོ་ཉི་ཤུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོ་རྗེས་བཅོམ་
པའི་སྤྱིར་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བར་རྣམ་པར་གཞག་གོ་ཞེས་
གསུངས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀུན་རྫོབ་བམ། རྣམ་གྲངས་
ཀྱི་དོན་དམ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་དུ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་དེ་
ལྟར་མི་སྒྲུང་ངོ་ཞེ་ན། དེས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གཞོན་པར་
འགྱུར་ན། བྱད་མེད་ལ་གཙང་མར་རྟོག་ཀྱང་གཞན་ལ་གཞོན་
པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན། བྱེད་ཀྱང་མི་གཙང་བ་གཉིན་པོར་
འདོད་པ་མིན་ནམ། དེས་ན་འདུག་པ་ཐ་དད་དེ། རྒྱལ་པོ་ལ་

གཏམ་དུ་བྱ་བ་ལས། བུད་མེད་ལུས་ནི་གཅིག་ཕུ་
ལ། །འདོད་ལྷན་ཁྱི་དང་ཀུན་ཏུ་རྒྱས། །མི་གཙང་རོ་དང་
བཟའ་བྱ་བ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་མདོ་སྡེ་པའི་རྩོད་པ་སྤང་པ་ལ།
སྤང་བ་འདི་སྦྱེས་ལ་ཤེས་པ་འདྲ་བའི་སྦྱེད་བྱེད་དོན་དེ་གཉིས་
ཀ་དངོས་པོ། དོན་སྦྱི་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དངོས་
མེད་དེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །དམིགས་མྱོང་དག་ནི་ཐ་དད་
ཡིན། །དོན་དང་འདྲ་བ་དམིགས་པ་སྟེ། །རང་ཉིད་གསལ་བ་
བདག་མྱོང་ཡིན། །ཞེས་འདོད་ལ། །འདིས་ཤེས་བྱ་ལྟ་ལས།
ལྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་སྡེ་མ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་

གྱི་ཆོས་ཡིན་ལ། འདུས་མ་བྱས་སྒོ་མེད་དངོས་མེད་ཡིན་
པས་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་གསུམ་མོ། །དེ་ལས་རྩལ་སྤྲོད་མ་
འབྱུང་ལ་བར་མེད་པས་རྩོམ་ཞིང་གནས་ཞེས་སོ། །དེས་
བརྩད་པ་བཞི་ལས། རྩོགས་གྱི་རྟེན་དུ་གསུངས་པས་མི་
གཞོད་པ་ནི། རྒྱ་འབྲེའི་ཞེས་པ། རྩོས་ཐམས་ཅད་བརྩུན་པ་
རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན། རྒྱལ་བ་མཆོད་པ་ལ་བསོད་ནམས་མི་
འབྱུང་ཞེ་ན། རྩབ་པ་མ་གྲུབ་པ་ཅི་ལྟར་ཏེ། བདེན་པའི་
སངས་རྒྱས་ལས་བསོད་ནམས་འདོད་པ་བཞིན་ཏེ། ཡུམ་
ལས། རབ་འབྱོར་སྦྱལ་པ་ཡང་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་
འདི་ལོངས་ཤིག དེས་ན་ལས། བྱེད་པ་པོ། བྱ་བ་གསུམ་ཀ་

སྐྱུ་མ་ལྷ་བྱུང་ཤེས་ནས་སྐྱུད་པས། དེ་ལྷ་བྱུང་བསོད་ནམས་
ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་དེ་ལྷ་བྱུངོ། ཉིང་མཆམས་སྐྱུར་བར་
གསུངས་པས་མི་གཞོད་པ་ནི། ཡང་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་ལྷ་བྱུ་
ཡིན་ན། ཡུང་པོ་ཉིང་མཆམས་མི་སྐྱུར་བར་འབྱུར་ཞེས་པ་
གལ་ཏེ་ཞེས་པརོ། ཁྲི་སྤྱིད་པས་ལན་ཏེ། རྒྱགས་དང་ཇུས་
ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱུ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན། མ་རིག་པ་དང་
སྤེད་ལེན་དང་ལས་ལ་སོགས་པས་ཉིང་མཆམས་སྐྱུར་
རོ། ཁྲེས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱ་ཅན་
ཡིན་ལ། སྐྱུ་མ་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ནོ། ཁྲེ་གཉིས་རྒྱན་རིང་ཐུང་
གིས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་ཞེ་ན། དེ་མ་ངས་པ་རྒྱན་རིང་ཞེས་ཏེ།
སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་འགོ་བ་དང་ལོར་གནས་པའི་སྐྱུ་མ་ལ་

བདེན་རྩུན་དུ་འཛག་པ་བཞིན་ནོ། །ལས་ཀྱི་རྟེན་གསུངས་
པས་མི་གཞོད་པ་ནི། བམས་ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན།
སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གཞོད་ཀྱིས་བསོད་ནམས་དང་སྒྲིག་པའི་
རྟེན་དུ་མི་རུང་སྟེ། སྐྱུ་མ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ཞེ་ན། སྐྱུ་མའི་ཞེས་
ཏེ། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཀྱི་སེམས་ཡོད་ཀྱིས་དེ་མི་མཚུངས་སོ། །སྐྱུ་མར་མཚུངས་
མོད། སེམས་ཡོད་མེད་ཅི་སྟེ་ཞེ་ན། སྒྲགས་སོགས་ཞེས་པ།
རྣམས་ལ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་འབྱུང་བའི་རྣམས་པ་མེད་པས་
སོ། །དེས་ན་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་རྗེས་སུ་འབྲས་བུ་འཕྲག་པ་སྐྱ་
ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ཞེས་ཏེ། རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དུ་མས།
འབྲས་བུ་རྟ་སྒྲང་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་བཞིན་ཏེ། དེ་གསུམ་

ཀའང་ལུང་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་བརྒྱལ་བའོ། །འཁོར་བ་དང་
ཟུངས་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པས་མི་གཞོན་པ་
ནི། གལ་ཏེ་དོན་དམ་ཞེས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་རང་གི་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད། ཟུངས་ལས་འདས་པ་དང་། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་
ངི་མ་སྟོ་བྱུར་བ་གཉིས་འགལ་ན། འཁོར་བ་ལ་རང་བཞིན་
རྣམ་དག་མེད་ན་འབད་པ་འབྲས་བུ་མེད་ལ། ཡོད་ན་ངི་མ་
སྟོ་བྱུར་བ་མེད་པར་འབྱུར་ཏེ་འགལ་བས་སོ། །མི་འགལ་ན་
སངས་རྒྱས་ཀྱང་འཁོར་བར་འབྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཟུངས་
ལས་འདས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ངི་མ་སྟོ་བྱུར་བ་དང་མི་འགལ་
བས་སོ་ཞེས་པ་བརྒྱལ་བའོ། །རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡོད་
ཀྱང་ངི་མ་སྟོ་བྱུར་བ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་ལ་

སོགས་པ་བཅད་པ་དང་མ་བཅད་པའི་ཞེས་པ་རྩ་བ་གཉིས་ཀྱིས་
འཁོར་བར་འཇུག་ཚུལ་དང་ལྡོག་ཚུལ་གྱི་ལན་ནི། །འགྲེལ་
ཆེན་ལས། མདོ་སྡེ་པ་རང་གི་འདོད་པས། ཟུང་ན་ལས་
འདས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་པ་ལ་བདེན་པ་
གཉིས་ཞེས་བསམས་ནས། རྒྱལ་བ་རྩ་བ་སྡུ་མ་བཞི་སྟེ།
དོན་དམ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ། འཁོར་བ་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་ན།
སངས་རྒྱས་ལ་སྦྱང་བཅས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་དངོས་མེད་
དམ་བེམ་པོར་འགྱུར་ལ། ཡོད་ན་དོན་དམ་མམ་ཀྱན་རྫོབ།
སྡུ་མ་ན་སློ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཅེས་པ་དང་འགལ་ལ། གཉིས་པ་ན་
འཁོར་བ་པར་ཐལ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དམིགས་པ་
ཡིན་པས། འདོད་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་སྦྱོང་པས་ཅི་ཞིག་

བྱ་ཞེས་ཀློལ་བའོ། །ལན་ལ་གཉིས་ལས། རང་རྒྱུད་ལྟར་ན།
རྒྱ་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ལོག་ན་དེ་མི་ལྟོག་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་
རྒྱ་ལ་སོགས་པ་མ་ལོག་ན་དེ་མི་ལྟོག་ལ། སྤང་བྱ་དེ་དག་
རྒྱན་ཆད་དེ་ལོག་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་དུའང་འཁོར་བ་འཁྲལ་
པའི་སྒོ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེའི་རྒྱ་སྤངས་པས་སོ་ཞེས་དང་། དེས་
ན་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མེད་པས་འཁོར་བར་མི་འགྱུར་ལ།
མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མངའ་བས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་
ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །ཐལ་འགྱུར་ལྟར་ན། ལམ་གྱི་
གནས་སྐབས་སུ་སྒོ་སྒྲེ་བའི་རྒྱ་ལས་ལ་སོགས་པ་མ་བཟད་ན།
རིགས་ཐ་དད་ལ་སོགས་པར་སྤང་བ་མི་ལྟོག་ལ། འབྲས་
བུའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱན་ཆད་པ་

ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་སྤྲང་བཅས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
མི་མངའ་བས་ཞེས་པ་རྩ་བ་ཕྱི་མ་གཉིས་སོ། །འདིར་ནི་ཀུན་
རྫོབ་རྒྱ་མ་ལྟ་བུར་མཁུན་པ་ཇི་སྟེད་པའི་དང་། སྤྲོས་བྲལ་
ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་མཁུན་པ་ཇི་ལྟ་བ་མངའ་ལ། འབྲུལ་
པའི་རྒྱ་སྤྲངས་པས་དེ་རྩ་བ་ནས་མི་མངའ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་
གཉིས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འཆོ་བ་མེད་དང་ཡང་དག་
དོན། །དེ་བོ་ཉིད་ལས་ཕྱིན་ལོག་གིས། །འབད་དུ་བྱིན་ཀྱང་མི་
ལྷོག་སྟེ། །སྟོ་ནི་དེ་ཕྱོགས་འཛིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །སེམས་
ཅམ་པའི་རྩྱེད་སྤྲང་ལ་གཉིས། འབྲུལ་ཤེས་མེད་ན་འཛིན་པ་
མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང་། འབྲུལ་གཞི་མེད་ན་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་འོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།

རྣམ་མེད་པའི་རྩོད་སྤང་ལ་གཉིས་ཀྱི། གང་ཆོ་ཞེས་རྩ་བ་
གཉིས་ཀྱི་ལ་བ་སྟེ། དེའང་སྤྲང་བ་སེམས་སུ་འདོད་པར་རྣམ་
རིག་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་མོད། འོན་ཀྱང་ལང་ཀ་ལས། དོན་
ཡོད་མ་ཡིན་སེམས་ཉིད་དེ། །ཕྱི་རོལ་དོན་མཐོང་ལོག་པ་
ཡིན། །ཞེས་དང་། ཉི་ཤུ་པར། ཡོད་པ་མ་ཡིན་དོན་སྤྲང་
ཕྱིར། །དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་དག་གིས། །སྒྲ་སྒྲ་ལ་སོགས་
མེད་མཐོང་བཞིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་
ཤེས་འཁྱུལ་པས་སྒྲ་བ་གཉིས། །མེད་པར་ཐ་དད་མཐོང་བ་
བཞིན། །ཞེས་པའི་རྩལ་གྱིས། ཁ་ཕྱིར་བཏྲ་གཟུང་བར་སྤྲང་
བ་དོན་དང་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁྱུལ་
སྤྲང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ། ནང་བཏྲ་རང་རིག་ཅིང་ཡང་དག་ཏུ་

འདོད་པ་རྣམ་བརྟན་དང་། དེ་དག་གིས་པའི་དངོས་པོར་སྒྲིབ་
རྣམ་བཤེན་པ་ལ། སྒྲིམས་བརྗོད་པ། བྱེད་སྒྲོ་བམས་ཅད་
འབྲུལ་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་འདོད་ན། གཟུང་ཆ་སྒྲིམ་ཅམ་
དུ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་ཅན་ལ་རང་བཞིན་མེད་
པས། རྟགས་ཁས་སྒྲངས་ཀྱིས་བྱབ་པ་མ་གྲུབ་ན། མ་
འབྲུལ་བར་འགྱུར་ཞེས་པ། གང་ཆོ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་
སོ། །བྱེད་ལའང་ཡུལ་ཅན་འབྲུལ་པའམ་དངོས་མེད་དུ་
འགྱུར་ཏེ། བརྟན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་སོ། །འདོད་ན།
ཡུལ་སྒྲིམ་ཅམ་དུ་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་རྩ་བ་ཕྱི་མ་
གཉིས་སོ། །རྣམ་བཤེན་པའི་རྩོད་སྤང་ལ་གསུམ་ལས།
འདོད་པ་བརྗོད་པ། གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་དུ་ཞེས་པ་སྟེ་རྩ་བ་གཉིས་

ཀྱིས་སྐྱང་བ་ཕྱིའི་དོན་དུ་བརྟགས་པ་དང་། གཞན་དུ་སྟེ།
དབུ་མ་པས། བརྟན་པར་བརྟགས་པ་གཉིས་ཀ་སེམས་ཉིད་
དེ། ས་བཅུ་པ་ལས་སྐྱར་གསུངས་པ་དང་། ལང་ཀ་ལས།
ཕྱི་རོལ་གཟུགས་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །རང་གི་སེམས་ནི་ཕྱི་
རོལ་སྐྱང་། །ཞེས་དང་། སུམ་ཅུ་པ་ལས། བདག་དང་ཆོས་
སུ་ཉིར་འདོགས་པ། །སྒྲ་ཚོགས་དག་ནི་གང་བྱུང་བ། །དེ་
ཀུན་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་
ལས། ཤེས་གང་ཅི་ལྟར་སྐྱང་བ་དེ། །དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་སྦྱང་བ་
ཡིན། །དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། །སྒྲ་ཚོགས་གཅིག་གི་
ངོ་བོར་འགྱུར། །ཞེས་པས། གཟུང་ཆར་སྐྱང་བ་ནི་འཛིན་ཆའི་
ངོ་བོར་གཅིག་ཅིང་། ཤེས་པ་ཉིད་དེ་དག་དུ་སྐྱང་བ་སྟེ། ལྟན་

ཅིག་དམིགས་པ་ངས་པའི་བྱིར། །སྡོ་དང་དེ་སྡོ་གཞན་མ་
ཡིན། ཞེས་པས་སེམས་སུ་བསྐྱབ་ལ། སེམས་རྣམ་ཤེས་
ཚོགས་བརྒྱད། སེམས་བྱུང་ལྔ་བཅུ་ཙ་གཅིག་རྫས་སུ་ཡོད་
ཅིང་། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་སྡོ་ལ་
སྤང་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་ཅིམ་མོ། །དེས་ན་སྡོ་སྡོ་མ་
འབྱུལ་བའི་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་གཞན་
དབང་སྟེ། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལོག་
ཤེས་ཀྱན་བརྟགས་ཏེ་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ། དེ་གཉིས་ཀྱི་
ཚས་ཉིད་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྡོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་
སོ། །སྐྱབ་བྱེད་དགག་པ་ལ་གསུམ་ལས། གནོད་པ་བརྗོད་
པ། གང་ཆོ་ཞེས་པ། རང་རིག་བརྟུན་ན་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འཐད་

ལ། བདེན་ན་དེ་ལ་བྱ་བྱེད་གཉིས་ཡོད་ན་གཟུང་བ་སྐྱབ་ལ།
མེད་ན་རང་རིག་ཉམས་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། རྟོན་མེད་ན་ནི་
སེམས་ཡོད་མ་འཇོན་ཅིག །སེམས་ཡོད་ན་ཡང་དོན་མེད་མ་
འཇོན་ཅིག །དེ་དག་ཤེས་རབ་རྩལ་མདོར་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས། །མཚུངས་པར་སྤངས་ཤིང་མདོན་པའི་མདོ་ལས་
གསུངས། །ཞེས་པ་འདི་ལ་གྲུས་པར་གྱིས་ཤིག ལུང་གིས་
གཞོད་པ། འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། གཙུག་ན་
རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པ་ལས། སེམས་ཀྱན་ཏུ་ཚོལ་བ་ན།
སེམས་དེ་ནི་ནང་ན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་། ཕྱི་རོལ་
ན་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ཞེས་དང་། ཅི་དམིགས་པ་
དེ་འང་གཞན་ལ། སེམས་ཀྱང་གཞན་ནམ། འོན་ཏེ་དམིགས་

པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཉིད་ཡིན། གལ་ཏེ་དམིགས་པ་
ཡང་གཞན་ལ། སེམས་ཀྱང་གཞན་ཏེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་
ངོ། །འོན་ཏེ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཡིན་ན།
སེམས་ཀྱིས་སེམས་དེ་ལྟར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་
ཀྱིས་སེམས་མཐོང་བར་མི་རུང་ངོ། །འདི་ལྟར་དཔེར་ན་རལ་
གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་གཅད་པར་མི་རྒྱས་
པ་དང་། སོར་མོའི་ཕྱེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོའི་ཕྱེ་མོ་དེ་ཉིད་
ལ་རེག་པར་མི་རྒྱས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
སེམས་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་མི་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་ལ། གཞན་
སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་གགས་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ལ་སོགས་
པས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །རང་རིག་དོན་དམ་ལ་

གཞིན་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ལ་ལྟ་ལས། དཔེ་ཉིད་མ་གྲུབ་
པ་ལ་གསུམ་ལས། མར་མེད་ཀྱི་གསལ་བས་མ་ངས་པ་ཅི་
ལྟར་ཞེས་པ། གཉིས་མེད་ཀྱང་རང་རིག་པར་མར་མེ་བཞིན་
ཞེ་ན། དེ་གསལ་བྱ་མིན། གསལ་བྱེད་ན་བྱ་བྱེད་གྲུབ། ཅི་མ་
པོ་གཉིས་ལས་མི་འདའོ། །ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོས་མ་
ངས་པ་ནི་ཤེལ་བཞིན་ཞེས་པ། རྒྱན་གཞན་ལ་ལྟོས་མ་ལྟོས་
ཤེལ་དང་བེད་ཆུང་འི་སྔོན་པོ་ལྟར། སྒོ་ལྟ་ལ་དོན་གསལ་བ་
གཞན་ལ་ལྟོས་ལ་ཤེས་པ་དང་གསལ་བ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་
པར་ཤེལ་གྱི་ལྟ་བུའོ་ཞེ་ན། བེད་ཆུང་ལ་སྔོན་པོར་བྱ་བྱེད་
གཉིས་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྩལ་ལས་གྲུབ་ལ། རིག་པར་བྱ་
བྱེད་ཡོད་ན་གཟུང་བ་གྲུབ་ཅིང་། མེད་ན་རིག་པ་ཉིད་ཉམས་

སོ། །བྱ་བྱེད་དགག་པ་སྔ་ཉིད་ཅེས་ཏེ། རོན་ཐ་དད་ལ་བྱ་བྱེད་
འཐད་གྱི། རང་རིག་གཅིག་ལ་དེ་མི་རུང་བའོ། །གཉིས་པ་
རོན་དང་མི་མཚུངས་པ། མར་མེ་ཞེས་པ། དེ་དང་བཱེུལྷ་ལ་
སོགས་པ་སྒོས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན། དེ་རང་ཉིད་གསལ་བར་གང་
གིས་ཤེས་ཞེས་པའོ། །ཡོད་པར་ངས་པའི་ཐ་སྙད་དགག་པ་
གང་གི་ཆེ་ཞེས་པའོ། །འབྲས་བུའི་རྟགས་འབྲུལ་པ། ལ་མེ་
ལྡན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དུ་བ་ལྟར་རང་རིག་མེད་ན། ལྟར་གྱི་
གཟུགས་སྐྱ་ལ་སོགས་པའི་རོན་མི་དྲན་པར་འགྱུར་པ་ལས།
དྲན་པས་དེ་ཡོད་ཅེས་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་
སོ། །གཞན་ཞེས་པས་ལན་ཏེ། རང་ཉིད་མ་ཚུངས་ཡང་།
གཟུགས་སྐྱ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཚུངས་བ་དང་འབྲེལ་པས་ཏེ་

གྱི་བའི་སོ་དུག་དགུན་ཁྱགས་པ་དཔྱིད་ལྡང་བའི་རྒྱུན་ལ་
བརྟེན་ནས་དེར་ཤེས་པ་བཞིན་ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་གྱི་
རྟགས་འབྱུལ་པ་རྒྱུན་གཞན་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་
འདོད་པ་དང་ལན་ལས། སྒྲ་མ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་
གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་གཞན་གྱི་སེམས་
ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བས། རང་ཉིད་གསལ་བར་
མཐོང་ཞེས་པའོ། །ལན་ནི་གྲུབ་པའི་ཞེས་པའོ་རིག་སྒྲགས་
གྲུབ་པའི་མིག་སྒྲན་གྱི་སྦྱར་བ་དེས་མཐོང་བའི་བུམ་པ་དེ་
མིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མིག་སྒྲན་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པས་ཟེར་བ་ནི། རོག་ལྗོག་ཤལ་དང་ལྡན་པས་ནག་སྒྱུར་བ་
སྒྲུང་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་ན། མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་རྟགས་

གྱིས་དཀར་ཟལ་ལ་ཐལ་བར་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ཉེ
བའི་མིག་སྒྲན་ཉིད་མཐོང་བར་ཐལ་ཞེ་ན། བྱབ་པ་མ་གྲུབ་
བོ། །ཡང་དེ་བསྐྱས་པའི་མིག་དེ་མིག་སྒྲན་དུ་ཐལ། རྒྱན་
གཞན་གྱིས་མཐོང་བས། འདོད་ན། མིག་སྒྲན་གྱིས་མཐོང་
བར་འགྱུར་བེར་རོ། །འདིར་ཉེ་བའི་མིག་རང་ཉིད་མཐོང་བར་
འགྱུར་ཏེ། རིང་བའི་བུམ་པ་མཐོང་བས། འདོད་ན། རང་རིག་
བྱར་འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་བཀག་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ།
རང་རིག་མེད་ན་གཞན་རིག་ཀྱང་མི་འཐད་པས་མངོན་སུམ་
ལ་གཞོད་ཅེས་པའི་ལན་ཇི་ལྟར་ཞེས་པ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟད་པ་ལ་
སྤང་བ་ཙམ་མི་འགོག་ལ། ལོག་རྟོག་འགོག་སྟེ། རིགས་པ་
དུག་ཅུ་པར། དེ་ཞིག་ཉེས་ཀུན་འབྱུང་བའི་གནས། །མེད་ཉིད་

རྣམ་པར་བརྒྱུག་ཟིན་གྱིས། །རིགས་པ་གང་གིས་ཡོད་ཉིད་
ཀྱང་། །བརྒྱུག་པར་བྱ་བ་མཉན་པར་གྱིས། །ཞེས་དང་།
བདེན་གཉིས་ལས། སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གང་། །སྣང་
བ་མིན་ལ་དེ་ཡང་ནི། །ཡང་དག་པར་ཞེས་བྱ་སོགས་པར།
གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་འགོག། །ཅེས་དང་། སྣང་
བའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འགོག་པ་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་།
དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་། བདེན་འཛིན་ཁོ་ན་
དགག་བྱར་གསུངས་པས། དེ་བཀག་ནས། རིན་ཆེན་ཕྱེད་བ་
ལས། མ་རིག་ནས་བརྩམས་ཆ་ཤིའི་བར། །རྟེན་འབྲེལ་
ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་བྱ་བ་
གང་། །ཁོ་བོ་ཕྱི་ལམ་སྐྱེ་འདྲར་འདོད། །ཅེས་དང་། སེམས་

འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་བྱ་རམ་མངར་བ་དང་། །མེ་ཡི་རང་
བཞིན་ཆ་བ་སྟེ། །དེ་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་
བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །ཅེས་དང་། ཡང་། ཆོས་ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ནས། །དགེ་བའི་ལས་འབྲས་རྟེན་བྱེད་
པ། །དོ་མཚར་བས་ན་འདི་མཚར་ཞིང་། །མྱད་བྱུང་བས་ན་
འདི་མྱད་བྱུང་། །ཞེས་དང་། ཡང་། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་བྱེད་
ཅིང་། །རྟག་ཏུ་ལུས་དང་དག་ཡིད་ཀྱིས། །ད་ལྟར་སེམས་
ཅན་དོན་བྱེད་ལ། །རྟག་དང་ཆད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་།
བདེན་གཉིས་ལས། མཐོང་བ་པོ་ཡི་ལྟ་བ་ལ། །ལས་འབྲས་
ཇི་ལྟར་སྒྲུང་བ་དག །དེ་དག་དེ་བཤད་དེ་ཡི་བྱིར། །ཐམས་
ཅད་ཅི་ལྟར་སྒྲུང་བཞིན་གནས། །ཞེས་སོ། །འདི་ལ་འགྲེལ་

ཆེན་ལས། མདོན་སྐྱུམ། ལྷང་། རྗེས་དཔག་སྟེ། ཚད་མ་
གསྐྱུམ་མཐོང་ཐོས་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་མི་འགོག་ཞེས་
སོ། །སེམས་ལས་སྐྱུ་མ་ཞེས་པ་ལ། །ཁ་ཅིག་རྣམ་བརྟན་
དགག་པ་སྟེ། །དེ་གཟུང་ཆ་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པ་རྩ་བ་
གཉིས་དང་། དེ་འགོག་པ་རྩ་བ་བཞི་བེར་བ་མིན་ཏེ། སྐྱེ་
ལྷུང་བེན་པས་སོ། །ཡང་འདི་གཅེར་བྱ་པ་སྐྱེ་དབྱུང་བ་སྟེ།
དེས་ཡུལ་ཤེས་འདྲེན་མ་ཞོར་དུ་གཟིའི་རྣམ་པ་ལྟར་འདོད་པ།
སེམས་ལས་ཞེས་དང་། དེ་དགག་པ། གཟུང་བ་དང་དངོས་
པོར་གྱུབ་ན། དོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། མིན་ན་དངོས་པོར་
མེད་པ་དངོས་ན་ཞེས་པ་འང་སྐབས་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་
བདེན་འཛིན་བརྟོགས་ཏེ་སྐབས་བསྐྱུ་བ་སེམས་ཡིན་ཞིང་།

དེ་འང་བདེན་པར་མེད་པ་སྟེ། ཡུལ་སྐྱུ་མ་དངོས་པོར་ཡིན་ན།
ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ན་སྒྲུང་དངོས་
ཀྱིས་ཀྱང་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྐྱུ་མར་སྦྱོད་པ་
སེམས་དེ་ཡང་སྐྱུ་མ་སྟེ། ལང་ཀར། སེམས་ཅམ་ལ་ནི་
བརྟེན་ནས་སུ། །ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་བརྟག་གོ། །ཡང་དག་
ཉིད་ལ་གནས་ནས་སུ། །སེམས་ཅམ་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་
བཟླ། །སེམས་ཅམ་ལས་ནི་བཟླས་ནས་ཀྱང་། །སྒྲུང་བ་མེད་
ལས་ཤིན་ཏུ་བཟླ། །སྒྲུང་མེད་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །དེ་
ཡིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པས། ཐ་སྙད་
དུ་བདེན་པ་མ་ཡིན། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལྟ་བུར་བྱེད་
དོ། །གཉིས་པ་འབྲུལ་གཞི་མེད་ན་འཁོར་བ་མ་གྲུབ་པར་

ཐལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། མེས་ཅམ་དུ་སྒྲ་བ་དག་གིས་
ཤོལ་བ། གལ་ཏེ་ཞེས་ཅུ་བ་གཉིས་ཏེ་འཁོར་བ་གཉིས་སྒྲ་
ཐམས་ཅད་བརྟན་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་རྟོན་མ་འབྲུལ་པའི་ཤེས་
པ་བདེན་པ་གཅིག་མེད་པར་བརྟན་པར་མི་ཤེས་ལ། ཡོད་ན་
དེ་དོན་དམ་དུ་འགྱུར་ལ། འདོད་ན། ཐམས་ཅད་བརྟན་པ་
ཉམས་ཞེ་ན། ལན་ལ་གསུམ་ལས། དངོས་མེད་དངོས་པོར་
མི་འགྱུར་བ་དངོས་མེད་ཅེས་པ། འབྲུལ་པའི་དམིགས་པ་
དངོས་མེད་དེ། །ཤེས་པའི་དངོས་པོར་སྒྲ་ཅམ་ལ་བརྟན་
པས་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་མེད་ལ་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས།
སྒྲ་བ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཅུ་བ་མེད་པ་སྟེ་
ཡང་དག་པར་ན་ཅུ་བ་མི་འཐད་པའི་བྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་

སོ། །ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་པས་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྟེ། རང་རིག་
བདེན་པར་འདོད་པ་ལ་དེ་གཉིས་སྒྲུང་བརྟུན་པའི་གྲོགས་
ཤིག་ཡོད་ན་དེ་བདེན་པར་འགྱུར་ལ། མེད་ན་འབད་མེད་དུ་
གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། འབྱུལ་པ་མེད་པས། བྱབ་པ་མ་གྲུབ་
ན། དེ་ལྟ་ན་ཞེས་པས་སྐབས་བསྐྱུ་བའོ། །གཉིས་པ་དེ་ལྟར་
ཤེས་པ་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཀྱན་རྩོབ་སྐྱུ་
མར་ཤེས་པ་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི། སྐོལ་བ་སྐྱུ་མ་
ཞེས་ཅུ་བ་བཞི་སྟེ། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྤང་བའི་གཉེན་པོར་མི་
འགྱུར་ཞེས་པའོ། །ལན་ལ་བཞི་ལས། སྤྱོགས་ཅིག་སྐྱུ་མར་
རྟོགས་པ་ལམ་མ་ཡིན་པ་དེ་བྱེད་ཅེས་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་
སྐྱུ་མ་བསྐྱོག་ན་ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་ལྡོག་པས། གཞན་

གྱི་བག་ཆགས་གཞན་ལ་སད་པ་ཡིན་པས་ཞེན་པའི་རྟེན་
དང་། རྣལ་འབྱོར་པས་སྒྲུང་བ་སྒྱུ་མར་གཤེས་པས་
སོ། །ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མར་རྟོགས་པ་ལམ་ཡིན་པ་ལ་གསུམ་
ལས། ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྤྲོད་བ། སྤྲོད་ཉིད་ཅེས་ཏེ། ཐམས་
ཅད་སྒྱུ་མར་རྟོགས་ན་མངོན་ཞེན་སྤྲོག་ལ། དེས་ཉོན་མོངས་
པ་བསྐྱོག་སྟེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་ན་དངོས་འཛིན་དང་འགལ་
བས་སོ། །མེད་པར་འཛིན་པ་སྤྲོད་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་འོད་སྤྱང་
གིས་བྱས་པའི་མདོ་ལས། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་རི་རབ་ཅིམ་
ཡང་སྤྲི་འི། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་སྤྲོད་པ་ཉིད་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ཞེ་ན། དེས་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཉི་
ཆའི་སྤྲོད་པ་ལྟ་བའི་སྟེ། དངོས་པོར་སྤྲོད་བ་རྣམས་སོ་ཞེས་པ་

ཅི་ཡང་ཞེས་ཙུ་བ་གཉིས་ཏེ། རྡོ་རྗེ་གཙོད་པ་ལས། ཆོས་གང་
ཞིག་མཛོན་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་ལ། བདེན་པ་ཡང་མེད།
བརྟན་པ་ཡང་མེད་ཅེས་དང་། སྤེལ་མར་བསྟོད་པ་ལས།
རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་བདུད་ཅི་
བརྟན་པ་ཡིན། །གང་ཞིག་དེ་རུ་འཛིན་པ་ཡང་། །དེ་ནི་ཁྱོད་
ཀྱིས་སྤངས་པ་ལགས། །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་རྟོན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་། །དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་བཞེད། །དངོས་
པོ་རང་དབང་ཅན་མེད་ཅེས། །ཁྱོད་ཀྱི་སང་གའི་སྒྲ་མཚུངས་
མེད། །ཅེས་སོ། །དེའི་འཐད་པ་གང་ཆོ་གང་ཞིག་སྟེ།
བཀག་པ་དགག་བྱ་ལ་ལྟོས་ལ། དེ་མེད་པས་རྟོན་འབྲེལ་
ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྤང་བ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་ཚུལ། གང་ཆོ་

དངོས་དང་ཞེས་ཏེ། རྗེ་ལྷ་བྱའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐར་ཆོས་
གྱི་དབྱིངས་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དང་། རྗེ་མ་སྒྲོ་
བྱུང་བ་ལས་གྲོལ་བའི་སེམས་རང་བཞིན་སྒྲོས་བྲལ་གཉིས་
ཚུད་འོ་མ་འདྲེས་པ་ལྟར་གྱུར་པ་ལ་རྒྱལ་བ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་མངའ་འམ་མི་
མངའ་ཞེ་ན། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྡེ་དུ་
མ་ནས་ལུང་བསྟན་ཅིང་། ས་རབ་དུ་དགའ་བ་མདོན་དུ་
མཛད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་སྐུ་སྒྱབ་ཀྱིས། དབུ་མའི་བསྟན་
བཅོས་རིག་པའི་ཆོགས་དང་། བསྟོད་པའི་ཆོགས་མཛད་ལ།
དེའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བྲགས་
རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ཡེ་ཤེས་མི་བཞེད་ཅེས་ལུངས་དང་

བཅས་ཏེ་སྤྲོ་བ་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལ་སོགས་པ་ཡི་
ཤེས་བཞེད་དོན་ཞེས་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་དོ། །ལྷ་
མའང་བཅུ་གཅིག་ཀྱན་ཏུ་འོད་དུ་སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བའི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བས། རང་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྐྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་དེ། ཤེས་བྱའི་བྱུང་ཤིང་སྐྱམ་པོ་མ་
ལུས་པ། །བསྐྱེད་པས་ཞི་སྟེ་རྒྱལ་རྣམས་ཆོས་སྐྱེ་སྟེ། །དེ་
ཆེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་མེད་པ། །སེམས་འགགས་པ་སྟེ་
སྐྱེ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད། །ཅེས་ཏེ། འོན་ཀྱང་སྤང་བྱ་
མཐའ་དག་སྤངས་པ་རང་གི་དོན་དང་། སྤྲོན་ལམ་གྱི་
ཤུགས་དང་། ཆོགས་གཉིས་རྫོགས་པས་གདུལ་བྱ་ལས་
དག་པ་ཡིས་གཞན་དོན་འབྱུང་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལ་

སོགས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་ཉིད་
འགག་གམ། རྒྱ་ཟད་ནས་སམ། གཉིན་པོ་ཞིག་གིས་
བཅོམ། དང་པོ་མི་རིགས་ཏེ། ལམ་བསྐྱབ་པ་དོན་མེད་དུ་
འགྱུར་བས་སོ། །གཉིས་པ་འང་སྒྲོམ་ལམ་ས་བཅུ་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ན། དེ་ལས་སྟོབས་ཆེན་གང་ཞིག་
ཡོད། ཡང་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད་མེད་པས་དེའི་
བསྟན་པ་དང་། དགོ་འདུན་མེད་པར་མི་འགྱུར་རམ། ཡུམ་
ལས་དུས་གསུམ་ལ་མ་ཐོགས་མ་ཆགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
དང་། ཡེ་ཤེས་འཆི་མེད་དམ་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་
གི་སྒྲ་མ་སྟོབ་དཔོན་དེ་གཉིས་དགོངས་པ་མཐུན་པར་བཞེད་
དེ། འོན་ཀྱང་སྒྲོམ་འབྲུལ་པ་དང་ཡུལ་བདེན་པ་ཐ་སྟོན་ཅིམ་

དུའང་འགྲུབ་པ་མེད་ལ། བདེན་བརྒྱན་དང་། དངོས་པོར་ཡོད་
མེད་ནི་ལྟོས་ནས་འཛིག་པ་འཇམ། དཔྱད་ན་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་
པས། སྐྱུ་མའི་རྒྱལ་པོས་སྐྱུ་མའི་རྒྱལ་པོ་པམ་པ་ལྟར།
གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་
བཞི་དངོས་པོར་འཛིན་པ་འགོག་པ་ཐལ་འགྱུར་དང་། དོན་
དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཀུན་རྗེ་བྱ་བ་སྙད་
པའི་ཆོད་མའང་འཐད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
གཏན་ལ་འབབས་པ་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ་རག་ལས་ཞེས་
པ་རང་རྒྱད་དེ། སྐྱབ་པའི་རག་གིས་བརྗོད་ན་དངོས་པོར་
འཛིན་པ་ཆེས་སྤྱོད་གས་ཞེས་དང་། ཐལ་བའི་རག་གིས་
བརྗོད་ན་མེད་པ་ཁོ་ནར་འཛིན་དུ་དོགས་ཞེས་དགོངས་ཀྱི། ད་

ལྷ་འི་འཆད་པ་པོ་འགའ་ཞིག་གི་ལྷ་ར་ན་སློབ་དཔོན་དག་མི་
བཞེད་དོ། །ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་འགའ་བའང་མ་མཐོང་སྟེ།
དབྱིངས་སློབ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་ན་ཡེ་ཤེས་མེད་དེ།
ཡུམ་ལས། ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་
རབ་བརྗོད་པ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྷ་འི་བྱ་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་སྔར་གསུངས་སོ། །སློབ་དཔོན་ཉིད་
ཀྱང་འདི་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། དོན་དམ་སྟོ་ཡི་སྦྱིད་ཡུལ་
མིན། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་དོན་དམ་སྟེ་ངན་འདས། །འཁོར་
བ་ཀྱན་རྫོབ་ཅེས་དང་། དེ་ཆེ་རྣམ་པ་གཞན་མེད་
པར། །དམིགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་ཞི། །ཞེས་དང་།

སེམས་མེད་པ་ལ་མཆོད་བྱས་པས། །ཞེས་དང་། རྟེན་
རྣམས་རྟེན་གྱི་ཆད་པ་ན། །ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་འབྱུང་ཞེས་
དང་། ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་དཔག་བསམ་ཤིང་། །ལ་སོགས་
པའོ། །དེ་རྣམས་རང་རྟེན་དུ་བཤད་ཅེ་ན། རྣམ་གྲངས་མ་
ཡིན་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ། སློ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་
ལས་འདས་པ་ཅུམ་ལ་དགོངས་ཀྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཡུལ་
ལས་འདས་པར་བརྗོད་པ་ནི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཤེས་
པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། གང་ཆོ་ཆོས་ནི་སྟེ་
མེད་ཡིན་ཞིང་སྟོ་ཡང་སྟེ་བ་དང་བྲལ་བ། །དེ་ཆོ་དེ་རྣམས་
བརྟེན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ཇི་ལྟར་

སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པས་དེ་ཡི་ཡུལ། །དེ་
བཞིན་ཐ་སྟད་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
ཡིན། །ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིས་མངོན་
སུམ་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་ལུང་དང་རིགས་
པས་གྲུབ་པ་ནི། རྒྱ་སྤྱིང་རྗེ་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ཀྱི་བྱད་པར་
དུ་མ་དང་། རྒྱུན་བདག་མེད་གཉིས་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཚོགས་དོན་ལ་བརྟེན་པས། དེ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པ་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངའ་སྟེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་
མདུད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས། །གོས་ལ་ཚོན་བཟ་མི་བཟ་
བ། །དེ་བཞིན་འཕེན་པའི་དབང་གིས་ན། །གྲོ་ལ་བའི་ཡེ་
ཤེས་བཟ་མི་བཟ། །ཞེས་དང་། དེ་ཡེ་ཤེས་བཞི་བྱེད་ལས་

དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་། དེའི་
བསྟན་བཅས་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་
འབྲུལ་པ་མ་སྤངས་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྩོད་པ་སྤང་
བ་དང་། གཞན་ཡེ་ཤེས་མཉམ་གཞག་འབའ་ཞིག་པར་
འདོད་པ། དེས་འཛིག་ཏུ་འདོད་པ། རྗེས་ཐོབ་རྟོག་བཅས་སུ་
སྤྲོ་བ། རྒྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཐ་དད་ཅེས་སྤྲོ་བ། དུས་གསུམ་
མཁྱེན་རྩལ་ལ་སོགས་པ་ལ་གང་ཞིག་འཐད་པ་དང་མི་
འཐད་པའི་རྣམ་དབྱེ་གསུངས་པ་རྣམས་འདིར་རེ་ཞིག་
བཞག་གོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཅི་སྤྲོད་བ་མི་འགོག་ལ། ངོ་བོ་མཐའ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཞིག་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དག་གི་

དགོངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་བཞེད་དོ། །དེས་ན་
དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་སྒྲའི་མདུན་ན་མི་གནས་ཏེ།
རིགས་པས་བརྟགས་ན་མ་ཆེད་པས་དང་། རོ་བོ་མེད་པས་
སོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་རྣམ་རྟོག་སྟེ། རྣམ་
རྟོག་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སོ། །དེ་གཉིས་ལས་གཞན་
པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་འགའ་ཡང་མེད་པས་དམིགས་པ་སྟེ།
རྣམ་རྟོག་ཞི་བ་ལས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒྲོ་འབྱུང་སྟེ།
ཚངས་པས་བྱས་པ་ལས། གང་གིས་ཕུང་པོ་མ་སྐྱེས་
ཤིང་། །འབྱུང་བ་མེད་པར་ཡོངས་ཤེས་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ན་
ཡང་སྟོད་འབྱུང་ལ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་འང་མི་གནས་
སོ། །ཞེས་དང་། སྟོན་གྱི་འཕེན་པའི་དབང་དང་ནི། །རྣམ་

རྟོག་ཐམས་ཅད་བུལ་བའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་ལུས་ཅན་སྤྲིན་པ་
ཡི། །དོན་དུ་འབད་པ་བྱེད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རང་རྒྱུད་པ་འདོད་པ་ལ། ཐལ་འབྱུར་བ་ལྟར་ན་ལམ་གྱི་སློ་
འགགས་ལ། འབྲས་བུའི་སློ་ལ་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་བུད་ཤིང་
བསྐྱེད་པ་འཛི་མེ་བཞིན་ཞེས་སོ། །སྤྲིན་ལས་འཇུག་པ་
འབད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ལ་གསུམ་ལ། རྒྱུད་དག་པའི་
གདུལ་བྱ་ལ་སྤང་བ་ཡིད་བཞིན་ཞེས་ཏེ། དེ་དག་གིས་རྟོག་
པ་མེད་ཀྱང་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་སྦྱབ་པ་ལྟར་ཏེ། རྒྱུད་
སླ་མར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བརྒྱ་བྱིན་དང་། །རྩ་སྤྲིན་
ཚངས་པ་ཉི་མ་དང་། །འོར་བུ་རིན་ཆེན་གཟུགས་བརྟན་
བཞིན། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་།

འཇུག་པར། ཞི་སྐྱོད་དཔག་བསམ་ཤིང་ལྟར་གསལ་འབྱུང་
ཞིང་། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཇི་བཞིན་རྣམ་མི་རྟོག་ །འགྲོ་གྲོལ་
བར་དུ་འཇིག་རྟེན་འབྱོར་སྦྲད་རྟོག་ །འདི་ནི་སྦྱོས་དང་བྲལ་ལ་
སྦྲད་བར་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། སྦྱོབ་དཔོན་ཅན་གྱི་མིས།
བུམ་བཟང་དཔག་བསམ་ཤིང་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི། །ནོར་བུ་
སེམས་པ་དང་ལྡན་མ་ལགས་པ། །དེ་དག་གིས་ཀྱང་
སེམས་ཅན་དོན་བགྱིད་ན། །ཐུགས་རྗེའི་དབང་གིས་བཅོམ་
ལྡན་སྦྱོས་ཅི་འཛལ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྦྱོན་གྱི་སྦྱོན་ལམ་
ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱི་སྐྱོད་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་སྦྲད་བ་འབྱུང་སྟེ།
ཐུད་སྦྲེལ་ར། རང་དོན་གཞན་དོན་དོན་དམ་སྐྱོད་དང་ནི། །དེ་ལ་
བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་སྐྱོད་ཉིད་དེ། །ཞེས་དང་། རིགས་པ་དུག་ཅུ་

པར། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་བའི། །དམ་པ་
གཉིས་ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱ། །བསོད་ནམས་ཚོགས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱ་ནི་
མདོར་བསྡུ་ན། །རྒྱལ་པོ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ལས་
འབྱུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱང་འཇུག་པ་
ལས། ཤེས་བྱ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་ལྡན་པར་
ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་ཉོན་མོངས་པའི་བྱད་ཤིང་མ་ལུས་
པ་བསྐྱེགས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིས་མདོན་
སུམ་དུ་མཛད་དོ་ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་སྤང་བའི་རྒྱན་ལས།
ཡེ་ཤེས་དམ་པ་བདག་མེད་པ། །སྤང་བ་མེད་ལ་མི་
གཟིགས་སོ། །ཞེས་ཏེ། འདས་མ་ཐག་པར་བསྐྱེད་

དོ། །སྒྲུང་བ་དེས་པན་པ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པར་དཔེར་ན་ཞེས་ཏེ།
མོར་བྱ་ལ་སོགས་ལ་སེམས་མེད་ཀྱང་ཡུལ་དེ་རང་ཡོད་པས་
ཡིན་མོད། ལྟོན་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་ཅི་ཞིག་གིས་དོན་སྒྲུབ་
ཅེས་དོགས་ན། སྒྲུབ་པའི་དཔེ། བུམ་ཟེ་ཤང་ཀུས་སྒྲུ་རིགས་
བརྒྱད་ལས་འཛིག་པོ་མིན་པ་དབང་དུ་འདུས་ཀྱང་། དེའི་
གཞོད་པས་ཤང་ཀུ་འདས་མོད། དེས་བརྩུགས་པའི་མཆོད་
སྒྲོང་གིས་དུག་ཞི་བ་དང་། ཆར་གྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་སོགས་
པ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདས་ཀྱང་དེ་
དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་
བའི་འདུག་པའི་རྒྱན་ཞི་ཡང་། དེས་བསྒྲུབས་པའི་སྦྱོར་པ་
ལས་བྱུང་བ། གདུལ་བྱའི་དོར་སྒྲུ་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་

པར་སྒྲུང་སྟེ། སྟོན་ལམ་གྲུབ་པས་ཞེས་ཐལ་འབྱུང་
བའོ། །རང་རྒྱུད་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བྱད་པ་ལ་དེ་སྐད་
ཅེས་བྱའི། སྐྱ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་བཞིས་གདུལ་བྱའི་དོན་
མཛད་དེ། སྒྲ་ཚོགས་པ། ལྟན་གྲིས་གྲུབ་པ། རྒྱན་མི་འཆད་
པའི་ཕྱིན་ལས་ཅན་ཞེས་པས་སོ། །རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་
དགོད་པ། དེའི་ལུང་བསྐྱབ་པ། བྱབ་པ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་
མོ། །སྤྲ་མ་སེམས་མེད་ཅེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། སྟོན་པ་བསོད་
ནམས་ཀྱི་རྟེན་མི་རུང་སྟེ། སེམས་རྩོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་རྩེས་སུ་
འགག་པས་ཞེ་ན། དེ་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་གང་ཕྱིར་ཏེ། སེང་
གོ་རྣམ་པར་བརྩེ་བའི་མདོར། །གང་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་བཞུགས་
པའམ། །ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི། །སྐྱ་གདུང་

ཡུངས་འབྱུ་ཅམ་མཆོད་པ། །བསོད་ནམས་འདི་ལ་བྱད་པར་
མེད། །ཅེས་དང་། ཡང་། སེམས་ཀྱང་མཉམ་ལ་འབྲས་
བྱའང་མཉམ། །མཉམ་པའི་སེམས་སུ་བྱས་ནས་ནི། །གང་
ཟག་མཆོག་ལ་མཆོད་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་
མཉམ། །མཚུངས་པར་བྱང་ཆུབ་འཛང་ཡང་རྒྱ། །ཞེས་མེ་
ཏྲིག་བརྟེགས་པའི་མདོ་ལས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། མཚུངས་
པར་བཤད་ཀྱང་མི་མཚུངས་ན། །ཞེས་པའི་ལན་ཀྱན་རྫོབ་
ཅེས་ཏེ། དབུ་མ་པ་ལྟར་རྒྱལ་བ་ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་དུ་འམ།
དངོས་པོར་སྒྲིབ་པ་ལྟར་དེ་ཁོ་ནར་འདོད་ཀྱང་རུང་། ཡེ་ཤེས་
མངའ་འམ་མི་མངའ་ཡང་རུང་སྟེ། བསོད་ནམས་འཕྲོབ་པར་
མཚུངས་པ་བྱེད་རང་གི་ལུང་གིས་བྱུབ་སྟེ། དགོ་སྒྲོང་གིས་

འདི་ལྟར་སྐྱོད་དང་སེན་མོའི་མཚན་རྟེན་ལ་ཡན་ལག་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་དྲང་བར་བྱེད་པ་ལ་སྟོས། བཙུན་པ་
དེ་མཐོང་ལགས་སོ། དགེ་སློང་དག དགེ་སློང་འདིས་ཅི་ཙམ་
ཞིག་ན་དང་པོའི་འོད་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ནས་
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་བྱག་པའི་བར་ན་བྱེ་མ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་
དེ་སྟེད་དུ་དགེ་སློང་འདིས་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་སྤྱི་
སྟོང་འབྲུར་དུ་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་པར་འབྲུར་རོ་ཞེས་ཏེ། དཔེར་ན་
ཞེས་སོ། །དོན་དམ་སྟོང་པར་ཤེས་པ་ལམ་དུ་བསྐྱབ་པའི་
ཕྱིར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། རྟོལ་བ་
བདེན་པ་བཞི་ལ་བཅུ་དྲུག་གིས་རྩྱལ་གྱིས་བསྐྱོམས་ན་
རིགས་ཅན་གསུམ་གྲོལ་གྱི། ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་ལྟ་

བཞི་ཡིས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པས་མི་གོལ་ཏེ། དེ་ལ་ངོ་
བོ་མེད་པས་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ལས། ལུང་གིས་མདོར་
བསྟན་པ། གང་ཕྱིར་ཞེས་ཏེ། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ལམ་ནི་
འདི་ཁོ་ན་སྟེ། ཡུམ་ལས། དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཞེས་
པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་
པ་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་སྐབས་བཞིན་སྒྱུར་བར་བྱའོ། །བཀྲལ་
ལན་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
བཀའ་སྒྱུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་
མཚུངས་པ། གལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ཞེས་ཏེ། སྡེ་པ་དག་སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་
བརྟན་ཆེན་པོ་རྣམས་ལུས་དང་གྲིབ་མའི་ཚུལ་དུ་གནས་

མོད། དེདག་ཏུ་འདི་ལྟ་བུ་གསུངས་པ་མེད་ལ། འདི་ནི་དུས་
ཕྱིས་བདུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་སྦྱོང་དག་གིས་སྦྱར་བའོ་
ཞེ་ན། གང་ཕྱིར་ཞེས་ཏེ། འདི་བཀའ་མ་ཡིན་ན་དེར་ཡང་
མཚུངས་སོ། །འདིར་བདེན་པ་བཞི་བཀའ་ཡིན་པར་སྐོལ་བ་
གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་ཅེ་ན། དེ་བཀའ་ཡིན་པར་དང་པོ་ནས་
སམ། ཕྱིས་རྒྱ་མཚན་འགའ་ལས་ཤེས། སྡུ་མ་མི་འཐད་དེ།
ནམ་འགའ་ལས། སྐྱེ་བོ་རེད་བུར་སྐྱེས་གྱུར་ཅིང་། །ཡོན་ཏན་
ཉེས་པ་མི་ཤེས་པ། །ཀྱེ་མ་གྲུབ་མཐའ་མི་བཟད་
པའི། །གདོན་འདི་སྤྱ་ཡིས་བསྐྱོས་པ་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར་
མདོན་ཞེན་གྱིས་སྦྱོམ་པ་ཅམ་དུ་བཟད་དོ། །རྒྱ་མཚན་ལས་
ཤེས་ཏེ། མདོ་སྡེ་ལ་འདུག འདུལ་བ་ལ་སྤང་། ཆོས་ཉིད་

དང་མི་འགལ་བས་ཤེ་ན། དེའང་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལས་
ཀྱང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྟོན་པས་མདོ་སྡེ་ལ་འཇུག རྩལ་ཁྲིམས་
སྟོན་པས་འདུལ་བ་ལ་སྤྱང་། ཤེས་རབ་སྟོན་པས་ཆོས་ཉིད་
དང་མི་འགལ་ཏེ། རང་གི་ཉིད་ལ་འཇུག་ཕྱིར་དང་། །རང་གི་
འདུལ་ལ་སྤྱང་ཕྱིར་དང་། །ཟབ་པའི་ཕྱིར་དང་རྒྱ་ཆེའི་
ཕྱིར། །ཆོས་ཉིད་དང་ཡང་འགལ་བ་མེད། །ཅེས་བཤད་
དོ། །འདི་ལ་རྩོད་པ་མེད་དེ། གཉིས་ཀ་མཐུན་པས་ཞེ་ན།
རིགས་བྱེད་སོགས་ཀྱང་སྟེ། རིགས་བྱེད་རང་བྱུང་དང་། དེའི་
སྟོན་པ་ཆངས་པ་ལ་སོགས་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་འདི་པའང་མི་རྩོད་
པས་འདིའི་ལུང་དུ་འགྱུར་ལ། ཁ་མཐུན་ཅམ་གྱིས་མ་ཡིན་
ཏེ། ལྷ་མཆོད་པའི་བྲམ་བེ་དང་། ཆོམ་རྒྱན་པ་རྣམས་བཞིན་

ནོ། །གཉིས་པ་དོར་བའི་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པ་ཐེག་ཆེན་
ཞེས་དང་། ལན་ལུང་ལའང་སྟེ་དེར་ཡང་སྟོན་པ་ལ། དབང་
ཕུག་གི་སྟོབ་མ་དང་། བྱ་འཕྲུག་གི་སྦྱལ་པར་སྦྲ་བ་དང་།
བྱེད་རང་རྒྱད་པར་འདོད་ལ། དེད་ཅག་སྦྱལ་པར་འདོད་པ་
དང་། རྩ་བའི་སྟེ་པ་བཞི་པོ། སྟོམ་པ་སྒྲང་ཚུལ། བསྐྱེད་ཚུལ།
གཏོང་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་དོར་བྱར་འབྱུར་
རོ། །མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་འཛིན་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་སྟོན། །འབར་
བའི་སྟོད་ནི་དཀར་ཐུབ་ཅན། །ཅུར་སྟོག་འཛིན་པ་རྒྱུ་འཛིན་
སྐུ། །དག་སྟོང་རྣམས་ནི་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱེད་རང་གི་
གཞུང་ལས་ཀྱང་བཤད་པས། དེས་བསྟན་པ་འཛིན་སྦྱད་
རྒྱས་པར་བྱེད་པས་བསྟན་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའང་

དཀའ་སྟེ། འདི་ལ་ལུང་ཕྱན་ཚྭ་གས་ལས། ལས་འཆེ་བའི།
བསྟེན་པ་རྫོགས་པའི། སྤྲོད་བའི། ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པའི་
སྟེ་བཞི་ལས། བསྟེན་ཙ་ཐ་མ་ཡིན་ལ། དེ་སྤྱག་བསྡུལ་མ་
སྤངས་པས་ལྷག་མེད་ཀྱི་ཕྱང་འདས་བཀག་སྟེ། ཉོན་མོངས་
ཀྱིས་ལས་བསགས་པས། སྤྱག་བསྡུལ་འབྱུང་བས་ཟེར་ན་
ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྩྱུ་ན་
གྲིས་བསྟེན་རྫོགས་ལ་བཤད་པ་དེ་ལའང་ལེན་ཚུལ་ལ་
སོགས་པ་མི་མཐུན་པས་དཀའ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་དེས་
དོན་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་ལས། སྤྱག་བསྡུལ་སྤངས་པའི་བྱ་
ངན་ལས་འདས་པ་མི་འཐད་པ། སེམས་ནི་ཞེས་ཏེ། ཆོས་
ཅམ་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་པས་ཏེ། བདེན་འཛིན་ལས་ཉོན་

མོངས་པ་དང་དེ་ལས་སྤྱག་བསྐུལ་འབྱུང་བས་སོ། རྩོད་པ་
སྤང་བ་ལ་ལྷག་བཅས་དང་། ལྷག་མེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐུལ་ཡོད་
པ་གཉིས་སོ། །སྤྲ་མ་ལ་གསུམ་ལས། རྩོད་པ་ཉོན་མོངས་
སྤངས་ཞེས་ཏེ། དབྱ་བཙམ་པ་ལ་དེ་མེད་དེ་རྒྱ་ཉོན་མོངས་
པ་སྤངས་པ་ཞེ་ན། དེའི་ལན། དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ། དེ་ཐོབ་མ་
ཐག་སྤྱག་བསྐུལ་ལས་གྲོལ་བར་འབྱུང་ཏེ་རྒྱ་མེད་པས་
སོ། །འདོད་པ་ལ་བསལ་བ་དེ་གུ་སྦྱིས་དང་། མོ་གལ་གྱི་བུ་
བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལྷག་མེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐུལ་ཡོད་པ་ལ་
གསུམ་གྱི། རྩོད་པ་དགོད་པ་རེ་ཞིག་ཅེས་པ། ལྷག་བཅས་
ལ་དེ་ལྟ་མོད། ལྷག་མེད་ལ་དེ་མེད་དེ། དེའི་རྒྱ་སྟོད་པ་མེད་
པས་ཞེ་ན། སྟོད་པ་ཡོད་པ་སྟོད་འདི་ཞེས་པ། ཉོན་མོངས་པ་

ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲེད་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པས་ཚྭ་ངས་
པས་གྲོང་སྡོང་པར་ཀུ་ཙཱ་འབྱིན་པ་དང་། ཚོར་གཏམས་པའི་
ཚང་ཚོང་དུ་འཕུག་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་ཚྭ་ངས་པའི་སྐྱེ་བོ་བཞིན།
དེས་ན་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྒྲ་མ་དང་
ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ཟག་མེད་གྱི་ལས་དང་། ཡིད་གྱི་རང་
བཞིན་གྱི་ལུས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་འཆི་འཕོ་
ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱ་ཚོར་བ་ཡོད་པ། ཚོར་བའི་ཞེས་ཏེ་རྒྱ་མ་
ལོག་ན་འབྲས་བུ་མི་ལྡོག་པས་སོ། །དེ་བས་ན་བདག་ཅག་
གི་གཞུང་ལས། དགྲ་བཙེམ་པ་དེ་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་
དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བར་མཐོང་བས་མུ་དན་ལས་འདས་པར་
སེམས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མ་རྟོགས་པས་མུ་དན་

ལས་འདས་པ་མེད་དོ་ཞེས་དང་། འཕགས་པ་བྲི་མ་མེད་
པའི་མདོར། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཉིད་
སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་བ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་
འདུས་མ་བྱས་མཛོན་སྤྲུམ་དུ་བྱས་ན་དམིགས་པ་དང་
བཅས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ཅི་ལྟར་ལགས། དེའི་
འདུས་མ་བྱས་པ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལ་སྐྱའི་ཕྱོལ་མོས་སྤངས་པ་ལྟར་
རྒྱུ་དོ་ཞེས་དང་། འོད་སྤྲུང་གིས་ཁྱས་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་དག་
གིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡུངས་འབྱུ་སྤྲིན་གྱིས་བོས་པའི་
ནམ་མཁའ་ལྟར་གྱིན་དུ་རྒྱུ་སྟེ། སྤྲུང་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་
ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ལ་གྲུས་པར་གྱིས་གྱིག འཐད་པ་

ལ་སྐྱུར་བ། དམིགས་པ་དང་ཞེས་ཏེ། གང་དག་འཛིན་པ་
ཡོད་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་ཡང་སྤྱིད་ལེན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་རེ་ཞིག་གནས་
ཀྱང་། བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་མ་རྟོགས་པས། ཚོགས་
དུག་རེ་ཞིག་འགགས་ཀྱང་ཕྱིས་འབྱུང་བ། འདུ་ཤེས་མེད་
པའི་སྟོམས་འཇུག་ན། ཚོར་བ་རགས་པ་མངོན་དུ་རྒྱ་མེད་
ཀྱང་དེ་ཁམས་གཞན་དུ་སྐྱེས་པ་ན་ཡང་འབྱུང་བ་བཞིན་ཏེ།
འཕགས་པ་དཔལ་སྤེངས་མེད་གེ་སྐྱའི་མདོར། ཉན་ཐོས་དག་
བཅོམ་པ་ལ་ཡང་འཇིགས་པ་མཆིས་ཏེ། དེས་སྐྱག་པའི་
དག་བཅོམ་པ་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཁོ་ན་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་
ལགས་པས། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པ་དང་། རང་སངས་

རྒྱལ་ཁྲུང་སྤྱི་བའི་ལྷན་མ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་ཅན་ལགས་
ཏེ་སྤྱི་བ་བཅད་པ་མ་ལགས་ཏེ། དེ་དག་ལ་བགྱི་བ་མང་དུ་
མཆིས་སོ། །དེ་དག་ལ་ནི་གང་དག་མ་སྤངས་ན་མུ་དན་
ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་ལས་ཐག་རིང་དུ་འགྱུར་བ་སྤང་
བར་བགྱི་བའི་ཆོས་ཁྲུང་མང་དུ་མཆིས་ལགས་སོ་ཞེས་
ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཁྲུང་། བསམ་གྱིས་མི་
བྱབ་པ་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བའི་འཆི་འཕོ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་།
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལུས་ཐོབ་ནས། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་རྣམས་ལོང་ཞིག་བཀར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ།
རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པས་སྤྲོད་བར་མི་
འཐད་པ་གཉིས་ལས། སྤྲ་མ་དག་གང་ཞེས་དང་། དེ་

མཚུངས་པ་ཐེག་ཆེན་ཞེས་ཏེ། དེས་མ་རྟོགས་པའི་གཞོན་
བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་མདོ་རྟོགས་ཞེས་སྒྱུར་རོ། །གཉིས་པ་དག་
གང་ཞེས་པ་འོད་སྒྱུང་ལ་སོགས་པས་མ་རྟོགས་པས་མི་
གཞོན་དེ། འཇམ་དཔལ་ལ་སོགས་པས་རྟོགས་པས་
སོ། །ཆོགས་བཅད་གསུམ་པོ་འདི་རྩུམ་པ་པོའི་མིན་པར་
འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་ལ། བདག་གི་སྒྲ་མས་རྒྱ་མཚན་
དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་
བྱེད་པ་མདོར་བསྒྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་བཞི་ལས། མཚོག་ཏུ་
སྒྱུར་པའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པ། རྩེད་པ་ཞེས་ཏེ། ལམ་དེས་
བསྐྱབས་པའི་འབྲས་བུ་མི་གནས་པའི་ཁྱུ་དན་ལས་འདས་
པ་སྟེ། ཅ་བ་བཞི་དགོངས་པ། འཁོར་བ་ལ། ལྷུང་འདས་ལ་

མི་གནས་པ་གསུམ་པོ་ཐོག་མཐའ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་
དང་། གསུམ་པས་རེ་རེ་སྟེ། དེའང་དམིགས་པ་མེད་པའི་
སྒྲིང་རྗེ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མར། སྐྱེ་འཆིན་དང་
གས་པ་ལས་གྲོལ་བ། འདི་ཡི་རང་བཞིན་རི་བཞིན་ཉིད་
རྟོགས་ཏེ། །སྐྱེ་སྒྲིགས་ཡོངས་དང་བུལ་བ་དེ་ཡི་རྒྱས། །སྒོ་
ལྡན་འགོ་ལ་སྒྲིང་རྗེ་སྐྱེ་བྱིར་བརྟེན། །ཞེས་དང་། ཐེག་བསྐྱུས་
ལས། སྤངས་པ་ནི་མི་གནས་པའི་བྱ་ངན་ལས་འདས་
པའོ། །དེའི་མཆན་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་
དང་བཅས་པའི་འཁོར་བ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་གནས་ཏེ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་སྒྲིགས་པས་སྤྲོངས་
པ་ཞེས་ཏེ། གཏི་ལྷག་ཉེས་པའི་རྩ་བཞེས། བཞི་བརྒྱ་པར།

ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཅི་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་
གུར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཏི་མུག་
བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། ལུན་
དབྱུང་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཞེས་སོ། ཉོན་མོངས་
པའི་གཉེན་པོར་འགོ་ཚུལ། ཉོན་མོངས་ཞེས་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་
མར། སེར་སྒྲ་ལ་སོགས་རྣམ་རྟོག་གང་། །དེ་ནི་ཉོན་མོངས་
སྒྲིབ་པར་འདོད། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་། །དེ་
ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཅེས་པས། གང་ཟག་ཏུ་ཞེན་
པས་ཀུན་ནས་བསྐྱང་བས་ཐར་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་། ཆོས་སུ་
ཞེན་པ་སྤྱོད་བའི་སྤྱོད་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་སྟེ།
ཉོན་མོངས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། སྒྲིབ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དང་།

ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིབ་པས་དེ་སྐད་ཅེས་
བྱའོ། །རྒྱད་སྟེ་མར་གསུམ་བཤད་པ་ཞེ་ན། རང་གིས་དབྱེ་བ་
སྟེ། དབུས་མཐར། ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སུ་
བསྟན། །དེར་ནི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་བཤད་ནས་ནི་གྲོལ་
བར་འདོད། །ཅེས་གཉིས་ཁོ་ནར་བཤད་དོ། །དེ་ལ་སྦྱར་དུ་
ཞེས་པའོ། །ཕྲོག་པའི་རྒྱ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྦྱག་
བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་དངོས་གང་ཞེས་ཏེ། སྒྲག་པར་
འོས་པ་བདག་འཇིན་ཡིན་གྱ། ི་ སྟོང་ཉིད་ལ་མ་ཡིན་ཏེ།
ལྟར་བ་བཤགས་པའི་མདོར། རུང་པོར་འདུག་ལ་ཡང་དག་
སྟོས། །འདི་ནི་འགྱུད་ཚངས་རྒྱལ་པོ་ཡིན། །ཞེས་
སོ། །འཇིགས་པར་འོས་པའི་བདག་མ་གྲུབ་པ་གཤམ་ཏེ་ཞེས་

པའོ། །གང་བླག་གི་བདག་མེད་པ་ལ་ཁམས་རྒྱག་བདག་
མེད་པར་བསྒྲུམ་པ་སྦྱིར་བསྟན་པ་ལ། རང་གི་སྡེ་པ་དག་
གང་བླག་ཅེས་པ་སྦྱི་རོལ་པས་བརྟགས་པའི་རྟག་གཅིག་
རང་དབང་ཅན་གྱི་རྣམ་སྲུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ལུང་པོ་དག་ལས་དེ་
ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པར་རྒྱག་
གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་འཁོར་བ་པར་གྱུར་པ་ཞེས་འདོད་པ་ལ།
སོ་ཞེས་པ་ནས། ས། རྒྱ། མེ། རླུང་། ནམ་མཁའ། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ལ་བདག་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། ཡབ་
སྲས་མངལ་བ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཁམས་
རྒྱག་ནི་བདག་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སའི་ཁམས་ཞེས་པ་
ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་དང་།

ཡུམ་ལས། གཟུགས་རྟག་ཅིང་བརྟེན་ལ་བེར་བྱག་མི་འབྱུང་
བའི་ཆོས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་།
ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཡང་དག་
པར་རྒྱས་སུ་བལྟ་འོ་དང་། གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་པ་སྟེ། བདག་གཟུགས་ལྟན་མིན་གཟུགས་ལ་
བདག་གནས་མིན། །བདག་ལ་གཟུགས་མི་གནས་ཏེ་དེ་
བཞིན་དུ། །ཕུང་པོ་ལྔ་ག་མ་བཞི་ཡང་སྟོང་རྟོགས་
མཛོད། །ཅེས་དང་། ཡང་། ཆོས་ཅན་ཡོད་ན་ཆོས་རྣམས་
ལ། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སྦྱོད་འཇུག་ན། །བདག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་
མེད་པར། །བྱེད་པ་པོ་ཞེས་དེ་ལ་བཏགས། །ཞེས་དང་། ཙྴ་
ཤེར་ལས། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན། །སྟེ་དང་འཇིག་པ་

ཅན་དུ་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན། །ཕུང་
པོ་འི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བསྐྱེད་མི་དགོས། །གོམས་པ་ཐོག་
མ་མེད་དུས་ཅན། །གང་ཟག་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་ནི། །འབད་
མེད་ཐར་པ་འམ་ཐར་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་
པ་སྟུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། གངས་
ཅན་གྱི་བདག་དགག་པ་ལ་གསུམ་ལས། རྒྱེས་བུ་སྦྱིར་
དགག་པ་ལ་གསུམ་གྱི། ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་འོངས་སྦྱད་པར་
ཐལ་བ། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ལ། སྒྲ་འཛིན་བདག་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
ཁམས་ནི་ཤེས་ཤིང་རིག་པ་འི་རྒྱེས་བུ་རྟག་པ་གཅིག་བུ་སྟེ་
འདི་པས་སྒྲ་ཐོག་མར་སྒྲོས་པར་བཅད་གྱི། འཛིན་པོ་གཞན་

ཡང་ཐམས་ཅད་མཚོན་སྟེ། སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེས་འཛིན་པར་ཐལ།
རྟག་པས་ཞེས་སོ། །བྱབ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲེས་བྱ་རྟག་ཀྱང་
སྒྲ་མི་རྟག་པས་ཤེ་ན། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་གསུམ་ལས། རང་
བཞིན་ཉམས་པ་ཤེས་བྱ་ཞེས་པ་དེ་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ཏེ།
འཛིན་མི་འཛིན་གཉིས་ཡོད་པས་སོ། །ཤེས་བྱ་དང་ལྡན་པ་དེ་
མི་རྟག་ཀྱང་དེས་མ་བསྐྱབས་པའི་སྒྲེས་བྱ་རྟག་ཅེ་ན། དེ་
ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་མི་ལྡན་པས།
མིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བ་གལ་ཏེ་ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱ་མི་རྟག་
པས་ཤེས་རིག་ཀྱང་མི་རྟག་ཅེས་པས་སྐབས་བསྐྱུ་བ་དེས་ན་
ཞེས་ཅུ་བ་གཉིས་སོ། །ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ་ལྡེ་ལས། སྒྲ་
འཛིན་གཟུགས་ཤེས་སུ་མི་འབད་པ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པ་

སྒྲ་འཛོན་པ་དེས་ཡུལ་གང་དང་ཉེ་བའམ་འཐད་པ་ལ་ལོངས་
སྒྲིད་པས། གཞུགས་ཉེ་བ་ནི་དེ་གཞུང་འཛོན་དུ་སྒྲུང་ངོ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟ་ན་དེའི་དུས་སུ་སྒྲ་འཛོན་འགགས་ན་མི་རྟག་པར་
འགྱུར་ལ། མ་འགགས་ན་གཞུང་འཛོན་དུ་འགལ་ལོ། །སྒྲུང་
བཤད་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་པ། སྒྲ་འཛོན་
མ་འགགས་ཀྱང་ཉེ་མི་ཉེ་ཡིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་
ལྟ་ན། རྒྱུས་བྱ་དེ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་འཛོན་མི་འཛོན་གྱི་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་
ངོ། །གཅིག་གི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པ་ནི་སྒྲ་འཛོན་ཞེས་པ། དེ་
དང་གཞུགས་འཛོན་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པས་སྒྲ་མ་ཉིད་དུ་གནས་
ཏེ། རྒྱུས་བྱ་གཅིག་ཉིད་པ་དང་བྱར་མི་འགལ་བ་བཞིན་ཞེ་

ན། དེར་མ་གྲུབ་པ་གཅིག་ནི་ཞེས་ཏེ། ལྟོས་ས་གཉིས་ལ་
ལྟོས་ནས་དེར་གཞག་གི་དེ་ཉིད་གསུམ་གང་ཞིག་གང་ལ་
ལྟོས་ནས་འཛིན་སྟེ། ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་ལ། །ཤེས་
འགའ་བ་རྟག་པར་འགལ་བས་དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་པ་
འདི་ལྟར་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་སོ། །གཅིག་པ་ཉིད་མ་དམིགས་
པ་ནི་དེ་ནི་སྤྱི་འཛིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལྟོས་ས་ཐ་དད་པ་ལྟར་དེ་
འཛིན་ཡང་དེ་བོ་ཐ་དད་པས་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། གཟུགས་
འཛིན་དེ་སྤྱི་འཛིན་གྱི་དེ་བོར་མ་དམིགས་པས་བུམ་པ་སྒྲུམ་
བུར་མ་དམིགས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་གནས་སྐབས་ཏུ་
མ་དང་འབྲེལ་བའི་བདག་དགག་པ་ནི། གར་མཁན་ལྟ་བུའི་
ཚུལ་གཞན་གྱི་དེ་ཉིད་དེ། རྒྱུས་བུ་གཅིག་ཉིད་འབག་གི་

འབྱུང་བས་དུ་མར་སྐྱང་བ་ལྟར། དེའི་རང་བཞིན་རྟག་རྒྱུ་
གནས་སྐབས་ཀྱིས་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་འཛིན་མི་འཛིན་དུ་སྐྱང་བ་
ཅི་འགལ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རང་བཞིན་དང་གནས་སྐབས་
གཅིག་ན་མི་རྟག་པར་འབྱུང་ལ། ཐ་དད་ན་རང་བཞིན་དང་
གནས་སྐབས་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་རོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པ་མི་
ཡང་བར་སྐྱང་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་གོ་ཞེ་ན། གཅིག་ཉིད་དེ་ཞེས་
བསྟེན་བའོ། །གསུམ་པ་རང་བཞིན་གཅིག་པ་དགག་པ་ལ་
གཉིས་ལས། གྲི་བ་དགོད་པ། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་དུ་མར་སྐྱང་
ཡང་དེའི་ངོ་བོར་བདེན་ཏེ་མཁར་ནང་གི་སྐྱེས་བུ་བཞིན་ཞེ་ན།
སྐྱང་བདེན་ཐ་དད་པ་དེའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན། ལན་ལ་
གསུམ་ལས། སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་ཤེས་

རིག་ཉིད་དོན་ཞེ་ན། རྒྱུས་ཀྱན་ཏེ་ཤེས་ལྡན་དུ་མཚུངས་པས་
སོ། །སེམས་ཞེས་པས་སྒོ་དང་རྒྱུས་སུ་གཅིག་དུ་བལ་བ་སྟེ་
ཡོད་ཅེས་དུ་མཚུངས་པས་སོ། །སྤྱི་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྒྲ་
འཛིན་སོགས་དུ་མའང་སྤྱི་གཅིག་དུ་འབྲའོ་ཞེ་ན། འབྲ་བའི་
རྟེན་གང་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དང་ངོ་བོ་བྲ་དད་པས་ཏེ། གངས་ཅན་
འདི་རྒྱས་པར་འོག་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རིགས་པ་ཅན་གྱི་
བདག་དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། རང་བཞིན་བེམ་པོ་བདག་
མ་ཡིན་པ། རིག་པ་ཅན་དག་བདག་རྟག་པ་གཅིག་སུ་བེམ་
པོ་སེམས་པ་ཅན་གཞན་དང་ལྡན་པས་ཡུལ་ལ་སྦྱོད་པ་སྟེ།
རྒྱུས་སུ་འཁྱུད་དུ་གཏོགས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྤྱིང་ལ་གནས་པ། དངོས་པོ་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་

སོ། །དེ་དག་ག་པ་སེམས་མེད་པ་ཞེས་ཏེ། དེ་བདག་མིན་ཏེ།
དེ་འི་རང་བཞིན་བཅའ་པོ་ཡིན་པས་བུམ་པ་བཞིན། བྱབ་པ་མ་
བྱབ་ན་བུམ་པ་འང་དེར་འགྱུར་རོ། །སེམས་པ་ཅན་གཞན་
དང་ལྡན་པ་བདག་ཏུ་མི་འཐད་པ་འོན་ཏེ་ཞེས་པ་སེམས་པ་
ཅན་གཞན་དང་འཐད་པ་ན་བདག་དེ་འགྱུར་ཏེ་བཅའ་པོ་མ་
ཡིན་པ་དང་མི་རྟག་པར་འགྱུར། མ་གྱུར་ན་འཐད་པ་དོན་
མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་བྱ་བྱེད་མེད་པས། ཅི་སྟེ་བདག་ཅེས་པས་
བྱབ་པ་སྐྱབ་པ་འོ། །དོན་བསྐྱབ་བ་ནི་དེ་ལྟར་ཞེས་ཅུ་བ་གཉིས་
སོ། །གཉིས་པ་བདག་མེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་
ལས། ལས་འབྲས་འབྲེལ་བར་མི་འཐད་པ་ལ་རྟུག་ལས།
དང་པོ་རྩོད་པ་དགོད་པ། གལ་ཏེ་ཞེས་ཅུ་བ་བཞི་སྟེ། རྟུག་

གེ་པ་དག བྱེད་ལྟར་ན་ལས་བྱས་པས་ཞིག་ཅིང་མ་བྱས་པ་
དང་འཕྲད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཏེན་བདག་མེད་པས་ཞེ་ན། ལས་
སྒྲུངས་མཚུངས་པ་བྱ་བ་ཞེས་ཙུ་བ་བཞི་སྟེ། དེར་ཡང་
མཚུངས་ཏེ་བདག་ཏྟག་པས་སོ། །མིན་ཏེ་བྱེད་པ་པོའི་གཞི་
བདག བྱ་བ་བདག་གི་ཡོན་ཏན་ཆེ་འདིའི་དགེ་སྤྲིག འབྲས་
བུ་བྱི་མའི་རྣམ་སྟོན་གསུམ་ཐ་དད་ཡོད་ཅེ་ན། འདིར་ཡང་
མཚུངས་སོ། །དངོས་པོའི་ལན་ནི། ལས་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་
འབྲས་བུ་མྱོང་ན་རྒྱ་འབྲས་དུས་གཅིག་པར་འགྱུར་ལ།
འདོད་ན། རྒྱ་འབྲས་ལ་ཐ་དད་པས་བྱུང་བ་ལྷུང་བས་
བསལ་ལོ། །ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ། དེ་ལྟ་ན་བྱེད་རང་
གི་སྟོན་པས་ལས་བྱེད་པ་པོས་འབྲས་བུ་མྱོང་བར་བཤད་པ་

ཞེན། དེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱན་གཅིག་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་
གསུངས་སོ། །དེ་ཉིད་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེན། རྩོད་པ་སྤང་བ།
དོན་བསྐྱུ་བ། འདས་དང་ཞེས་རྩ་བ་བཞི་དང་བཞི་སྟེ། རུས་
གསུམ་ལ་དེ་མེད་པའོ། །སྟིང་རྩེ་བསྐྱོམ་པའི་ཡུལ་མི་འབྲད་
པ་ལ་གཉིས་ལས། ཡུལ་མེད་པའི་རྩོད་པ་དགོད་པ། གལ་
ཏེ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། སེམས་ཅན་དང་། སྟོག་དང་། རྒྱུས་
བྱ་ཞེས་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་མོད། སྟིང་རྩེས་རབ་ཏུ་
ཕྱེ་བའོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེས་པའོ། །ལན་ལ་གཉིས་ལས།
དགོས་པ་བཏགས་པ་ཅམ་འབྲད་པ། འབྲས་བུའི་ཞེས་པ།
དེ་ལྟ་མོད། རྣང་ཚོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ཚྭ་ངས་
པས་བདག་དང་ཚོས་སུ་ཞེན་པའི་ལོག་ཤེས་དེ་བསལ་བའི་

ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཞེས་བརྟགས་པ་ལ་སྟོང་རྗེ་འཇུག་སྟེ།
དེས་ཚྲགས་རྗེགས་པས་སོ། །གཉིས་པ་རྩྱད་པ་སྤང་བ་ལ་
བཞི་ལས། རྩས་སུ་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་སྟོས་པ་ནི།
སེམས་ཅན་མེད་ཅེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། བདེན་ཏེ་དོན་དམ་
པར་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་དཔྱད་པར་འཇུག་
པའི་སྟོ་དོར་ཡུལ་དང་བྱེད་པ་པོར་སྤང་བས་དེ་ཡོད་
དོ། །བརྟགས་པ་ཙམ་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པ་སྟུག་བསྟུལ་ཞེས་
ཏེ། སེམས་ཅན་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལྟར་བརྟགས་པ་འཛིན་
པའང་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལྷག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་
ཞེ་ན། སྤང་བ་ཙམ་ནི་བསལ་མི་དགོས་ཏེ། ལམ་གྱི་གེགས་
མི་རྣམས་པས་སོ། །ཡུལ་ལ་འབྱུང་པ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལ་

བདག་དང་ཚེས་སུ་ཕྱི་དང་པ་དང་། ལྷ་བ་དང་། ཆགས་པ་
དང་། ད་རྒྱལ་བའི་གཉེན་པོར་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་སྦྱིང་རྩེ་
བསྐྱོམ་དགོས་ཏེ། ལས་དང་། བྱེད་པ་པོ། བྱ་བ་རྣམས་ཐ་
སྦྱད་ཅམ་དུ་མི་འགལ་བས་སོ། །རང་གི་ཚིག་དང་འགལ་བ་
སྤང་བ། སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱུ་འཁེས་ཏེ། སྤར་བདག་གཞན་མི་
རིགས་ཞེས་སྤང་བར་བཤད་པ་ཞེ་ན། དེར་བདག་བདེན་པར་
འཛིན་པ་སྤང་བ་ཡིན་ལ། འདིར་སྤང་ཅམ་ལ་བརྫོད་
དོ། །མཚུངས་པར་དོགས་པ་སྤང་བ་དེ་ལས་ཞེས་རྩ་བ་
གཉིས་ཏེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་འདེམ་སྟེ་བསྐྱོབ་ཅེ་ན། བདག་
མེད་ཅེས་ལན་ནོ། །དངོས་སུ་ན་འབྲས་བུའི་ཕྱི་དང་པ་དེ་
ལས་ཀྱང་ད་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེས་པ་བདག་

མེད་ཅེས་ལན་ནོ། །ལུས་ནི་ཀང་པ་བྱིན་པ་མིན། །ཞེས་པ་
དེན་པ་ཉེར་གཞག་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཆད་པ་རྩོམ་པ་
པོ་འདི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བརྟུས་ལས། དེན་པ་ཉེ
བར་གཞག་པ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་གང་ཟག་ལ་བདག་
མེད་པ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་
བསྟན་ནས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་དག་གིས་
གསུངས་པ་མཆོམས་སྒྱུར་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བདག་གི་སྒྲ་མ་
གསུང་ངོ། །དེས་ན་དེན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་འཁྱོད་ནས་བདག་
མེད་བསྒྲོམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱས་ལ། འདི་ལ་
ལུས་དང་། ཚོར་བ་དང་། སེམས་དང་། ཚེས་སོ། །དེ་ལ་དེན་
པ་ཉེར་གཞག་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་རང་དང་གཞན་

གྱི་ལུས་ལ་སོགས་པ་བཞི་འོ། །དེ་བོ་དྲན་པ། གྲོགས་དེ་དང་
མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ།
བསྐྱེམ་ཚུལ་གཙང་བ། ཉག་པ། བདེ་བ། བདག་ཡོད་ཅེས་
པའི་གཉེན་པོར། མི་གཙང་། མི་ཉག ལྷག་བསྐྱེལ། བདག་
མེད་ཅེས་སྡེ་པ་དག་བསྐྱེམ་ལ། འདིར་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པར་བསྐྱེམ་པ་སྟེ། སྡེ་མ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་
གིས་སྦྱོད་པ་ཉམས་པའི་གཉེན་པོར་དང་། ཕྱི་མ་ལྟ་བུ་དན་
པའི་དབང་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་གསུངས་ཏེ།
དབུས་མཐར། གནས་ངན་ལེན་ཕྱིར་སྲིད་རྒྱུ་འཕྱིར། །གཞི་
ཡི་ཕྱིར་དང་མ་ཚོངས་ཕྱིར། །བདེན་པ་བཞི་ལ་འཇུག་བྱ་
བས། །དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བསྐྱེམ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལས་

དང་པོ་ལུས་དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཡན་
ལག་སོ་སོ་ལུས་མ་ཡིན་པ་ལུས་ནི་ཞེས་ཙ་བ་དགའོ། །དེ་
ལ་རིག་པ་ཅན་ན་རེ། སོ་སོར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཞེས་བྱ་བ་བདེན་པ་གཅིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་
མ་གྲུབ་པ་ལ་ལྡ་ལས། ཡན་ལག་རྣམས་ལ་ཆ་ཡིས་གནས་
པ་མི་འཐད་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་པ། ཡན་ལག་རེ་རེ་ཉི་ལྟེང་ན་
ལུས་རྫས་རེ་རེ་གནས་ན་དེ་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། ལྷོད་དུ་མ་དང་
འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ལྷག་བཞིན། བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
གནས་པ་མི་འཐད་པ་གལ་ཏེ་ཞེས་ཙ་བ་བཞི་སྟེ། ཐམས་
ཅད་ལ་བྱབ་པའི་སྒྱི་འབྱུང་པོ་དང་མགུལ་ཆེད་ལྟར་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ལྷོད་དུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པས་སོ། །ཆད་

མས་ངས་པའི་དོན་བསྐྱབ་བ་ཕྱི་དང་ཞེས་ཏེ། ཡུལ་དང་།
དབང་པོ་དང་། དེའི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམས་མེད་ཅེས་
པའོ། །དེས་ན་ཞེས་ཙ་བ་བཞིས་ལུས་སུ་དམིགས་པ་
འབྱུལ་པ་ཡིན་པའོ། །ལྔ་པ་འབྱུལ་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་
ལས། འབྱུལ་པའི་རྒྱ་ཇི་སྤྲིད་ཅེས་དང་། ཤེས་བྱེད་དེ་བཞིན་
ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་ཙ་བ་བཞིས་སྤྱིའི་དོན་བསྐྱབ་
པའོ། །ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་བཞི་ལས། ཚོར་
བའི་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པ་ལ་ལྔ་འོ། དང་པོ་སྒྲུག་བསྐྱེད་དོན་
དམ་དུ་མ་གྲུབ་པ། སྒྲུག་བསྐྱེད་ཞེས་ཏེ། སེམ་གདུང་གི་བྱ་
བ་བྱེད་པའི་ཚོར་བ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཅེས། མ་ཡིན་ཏེ། དེས་
འགའ་བར་དམིགས་པས་སོ། །བདེ་བ་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་

པ་བདེན་ཞེས་པ། ཟུང་ན་སོགས་ཀྱང་བདེ་བར་ཚུང་བར་
ཐལ་ལོ། །ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་ལས། རྟོལ་བ་དགོད་
པ་སྟོབས་དང་ཞེས་པ། བན་ཚུན་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གིས་མ་ཚུང་
བར་མཛོད་ཏེ། ཉིན་པར་གྱི་སྐར་མ་བཞིན་ཞེ་ན། གང་ཞིག་
ཅེས་པས་ཚོར་བ་ཉིད་ཉམས་པ་སྟེ། ཚུང་བ་མེད་པས་དེ་སྤྱི་
མོར་ཡོད་ཅེ་ན། བདེ་བ་ལས་མ་འདས་པ་སྤྲུག་བསྐྱལ་ཞེས་
པ། དེ་ལྟར་ན་དེའི་ངོ་བོར་ཚུང་ན་རགས་པར་འབྱུང་ཏེ། བདེ་
བས་ཟིལ་གྱིས་མཉོན་པས་བདེ་བ་ཚུང་ན་དེའི་ངོ་བོར་འགལ་
ཏེ་སྤང་བ་སྤྲུན་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཞེས་པ་དེ་ནི་ཞེས་
སོ། །དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་སྐབས་ལ་སྦྱར་བ། གལ་ཏེ་
ཞེས་པ། བདེ་བ་སྟོབས་ལྡན་སྐྱེས་པས་སྤྲུག་བསྐྱལ་རུས་

ཆུང་མ་སྐྱེས་པར་མངོན་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དེ་དྲག་པར་རྣམས་པ་
ཅམ་སྟེ། དེ་དག་རྒྱན་ཆགས་སྤྱ་མ་དམིགས་པས་སོ། །ལྟ་
པ་རྣམས་པར་དབྱད་པའི་དོན་ལ་རྣལ་འབྱོར་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་
ཏེ། སོ་སོར་དྲག་པའི་ཤེས་རབ་ཞིང་ས་ལྟ་བུ་ལས། བསམ་
གཏན་གྱི་བདེ་བ་བསམ་བབ་པོ་ལྟ་བུས། རྣལ་འབྱོར་པའི་
ལུས་ཉི་བར་སྟོན་པའོ། །གཉིས་པ་རྒྱ་རིག་པ་མ་གྲུབ་པ་ལ་
བཞི་ལས། དབང་པོ་དང་དོན་འཕྲད་པ་མེད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི།
དང་པོ་རགས་པ་ཕྲད་པ་མེད་པ་ནི། སྒྲེ་པ་དག་དབང་པོ་དོན་
དང་རྣམས་ཤེས་འཕྲད་པ་ལས་ཡུལ་འཛིན་པ་དེ་རིག་པ། དེ་
ལས་ཚོར་བ་འབྱུང་བས་དེ་བདེན་པར་ཡོད་ཅི་ན། གལ་ཏེ་
དབང་ཞེས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་དང་དབང་ཤེས་ཕྲད་ནས་སྤྱིར་

བ་མི་འཐད་དེ། འཐད་པའི་སྐད་ཅིག་ལ་སྒྲུང་བ་མེད་ཅིང་།
གཉིས་པར་མི་སྡོད་པས་མ་སྐད་པར་སྒྲུང་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་
ལོ། །དེ་ཡུལ་དང་། དབང་པོ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་།
སྒྲུང་བ་ལས་ཤེས་པ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་
རྣམ་པ་ཐ་དད་ལས་སྐྱེ་ན་གཞན་ལས་གཞན་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
ཏེ། མིག་དང་སྒྲ་བཞིན། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པ་དེ་ནི་ཐ་
དད་ན། །གཞན་གྱིས་ཀྱང་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་
སོ། །ཐ་མི་དད་ལས་སྐྱེ་ན་རང་ལས་རང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
རོ། །ཕྱ་བ་རྩལ་ཕྱན་དང་འཐད་པ་མེད་པ་ལ། རྟགས་དགོད་
པ། རྟོགས་ཆོས་སྐྱབ་པ། ཁུབ་པ་སྐྱབ་པ། རོན་བསྐྱབ་བ་
བཞི། རྩལ་ཕྱན་ཞེས་ཅུ་བ་རེ་རེ་དང་། གཉིས་དང་། བཞི་

ཡིས་སོ། །དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་རྩལ་ལའང་འབྲད་པ་མི་
འབྲད་པ་འོ། །གཉིས་པ་རྣམ་ཤེས་དང་ཐུང་པ་མེད་པ་ནི།
རྣམ་ཤེས་ལུས་མེད་པ་སྟེ། འབྲད་པ་ལུས་ཅན་ལ་འབྲད་
པས་སོ། །དེ་དངོས་པོ་འབྲད་པ་ཁོ་ན་ལ་མི་བཟུང་གྱི། ཚོར་
བའི་རྒྱུ་གསུམ་ཆང་བ་ལ་བརྗོད་ཅེ་ན། ཚོགས་པའང་ཞེས་
ཏི། ལུས་དྲན་པ་ཉིར་གཞག་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་སྐབས་
བསྐྱབ་སྟེ། བདེ་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱང་ངལ་བ་ཅི་དགོས་ཞེས་
པ་འོ། །དེས་གྲུབ་པའི་དོན་གང་ཆོ་ཞེས་རྩ་བ་
བཞི་འོ། །མཐོང་བ་ཞེས་པས་གསུམ་པ་ཡུལ་མ་གྲུབ་
པ་འོ། །འཛིན་བྱེད་མ་གྲུབ་པ་ལ་བཞི་ལས། སེམས་ཚུང་
བྱེད་མ་ཡིན་པ་སེམས་དང་ཞེས་ཏི། ཡུལ་ལས་སེམ་གདུང་

གི་དེ་བོར་སྤྱད་བས་ཚོར་བ་ཡང་དག་ཏུ་ཡོད་ཅེན། སེམས་
དང་ཚོར་བ་དུས་མཉམ་པ་ལ་རྒྱ་འབྲས་མི་འཐད་ཅིང་། སྡུ་བྱི་
ལ་སྤྱད་བ་མི་འཐད་དོ། །རང་སྤྱད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་རང་གི་
ཞེས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་གཞན་དག་ཅེས་པ།
རང་དང་རྣམ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་སྤྱད་བྱེད་མེད་དེ། དུས་
མཉམ་པ། འབྲེལ་བ་མེད་ཅིང་། སྡུ་བྱི་ལ་འཐད་པ་མེད་པས།
སྐབས་བསྐྱུ་བ། ཚོར་བ་པོ་ཞེས་རྩ་བ་བཞི་སྟེ། ཚོས་ཐམས་
ཅད་ལ་བདག་མེད་པ་ལ་སེམ་གདུང་ལ་སོགས་པའི་གཞོད་
བྱེད་མི་རིགས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ཚོས་ཀུན་
ཏྟག་ཏུ་དེ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་། །རྒྱལ་བའི་སྤྲས་རྣམས་དངོས་
པོ་རྣམ་པར་འཇིག། །སྤྱིད་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཀུན་སྤྱོད་པ་

སྟེ། །ཉི་ཚེའི་སྟོང་པ་ཟུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས། །ཞེས་པ་
འདི་རིགས་པར་སྦྱར་བས་ཀྱང་དོ། །སེམས་དྲན་པ་ཉི་བར་
གཞག་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པ་
ཡིད་ནི་ཞེས་པ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་མ་བརྟེན་པའི་
རྣམ་ཤེས་མཐོང་བ་ལྟར། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཡང་དག་ཏུ་ཡོད་ཅིན། མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
རྟེན་ཉིད་ལ་ངོ་བོ་མེད་པས་སོ། །དབང་པོ་ལ་མེད་དེ། དེ་དག་
འགགས་ཀྱང་ཡིད་མི་འགག་པས། དུལ་ལ་མི་གནས་ཏེ་དེ་
དག་མེད་ཀྱང་སྒྲུང་བ་འབྱུང་བས། གཞན་སྤྱི་འཇམ། རང་ངམ།
གཉིས་ཀའཇམ། མ་ཡིན་པར་ཡང་མ་རྟོག་པས། དེས་ན་འོད་
སྒྲུང་གིས་བྱུང་པར། འོད་སྒྲུང་སེམས་དེ་ནི་བཙལ་ན་མི་

དམིགས་སོ། །གང་མི་དམིགས་པ་དེ་ནི་ཉེ་བར་མི་དམིགས་
སོ། །གང་ཉེ་བར་མི་དམིགས་པ་དེ་ནི་འདས་པ་ཡང་མ་ཡིན།
མ་འོངས་པ་ཡང་མ་ཡིན། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ལྡེའི་དམིགས་པ་མ་གྲུབ་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ལས་ཞེས་
པ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཡང་
དག་ཏུ་ཡོད་ཅི་ན། དེ་ཤེས་བྱ་ལས་སྡུ་བར་རམ། འཕྲི་
བའམ། ཏུས་མཉམ་པ་ཡང་མ་རྟེན་པས་སོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་
ཤེས་སྦྱེས་པ་ན། སྦྱིད་བྱེད་འགག་མོད། སྦྱིད་བྱེད་ཡུལ་ཡིན་
ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྡུ་བྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ན་དབྱེ་བས་ཅི་ཞིག་དགོས།
ཐ་དད་ན་སྦྱེས་པ་རྒྱ་མེད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། སྦྱི་བ་དང་ཡུལ་ཏུས་

མཉམ་པས། དེས་ན་འདས་མ་འོངས་འགགས་ཤིང་མ་
སྐྱེས་ལ། རུས་མཉམ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །ཆོས་བླ་ཉི་
པར་བཞག་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་
པར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཆོས་ཞེས་ཅུ་བ་གཉིས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་
དབྱི་གཉིན་གྱིས་གནས་སྐབས་བཅུ་ལ་བཤད་པ་ལས་འདིར་
ཤེས་བྱའོ། །དེའང་དངོས་རྣམས་རྒྱ་དང་རུས་མཉམ་པའམ།
སྒྲ་ཕྱི་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བས་ཡང་དག་པར་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་
ཆོས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དགོངས་པ་ངེས་པར་འབྲེལ་བ་ལས།
གང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པའོ། །གང་
མ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་མ་འགགས་པའོ། །གང་མ་འགགས་དེ་ནི་
གཞོན་མ་ནས་ཞི་བའོ། །གང་གཞོན་མ་ནས་ཞི་བ་དེ་ནི་རང་

བཞེན་གྱིས་མུ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ལས། ཀུན་རྫོབ་
མེད་པའི་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེས་པ་སྐྱེ་
བ་མེད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། བདེན་གཉིས་
ལས། དངོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཞེས་བཤད་ལ།
འདིར་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད་ཅེས་པ་མི་འཐད་ལ།
གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ལས་ཡིན་ན། གཞན་གྱི་སྐྱིབ་པས་
གཞན་ལ་སྐྱིབ་པར་འབྱུང་བས། ཇི་ལྟར་མུ་ངན་འདས་ཞེས་
པའི་ལན་འདི་ནི་ཞེས་ཏེ་དག་པའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱིབ་པར་འབྱུང་
ཞེས་པ་གཞན་སྟོ་འབྲུལ་པ་ཅན་གྱིས་བརྟགས་ཀྱི། དབུ་མ་
པ་རང་གི་ཀུན་རྫོབ་ཅུ་མ་དུ་མ་བྱུང་པས་དེས་མི་གཞོད་དེ།

བདག་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་སྤངས་པས་སོ། །དེས་ན་མ་
རིག་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཚད་ན་གཞི་དཔར་
སྤང་མོད་མིན་ན་མིན་ནོ། །དེས་བྱེད་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྒྲིན་
སྤང་པ་ལ་གསུམ་ལས། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་
གཞག་པ་སྤྱིར་བཏྲོད་པ། རྟོག་དང་ཞེས་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་
ལ། དེ་གཞལ་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སྟོས་པས། མཐར་
གཉིས་ཀ་མི་འབྱུང་ལ། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་དམ་བདག་
མེད་དུ་གང་གིས་རྟོགས་ཤེ་ན། དེའི་ལན། དེས་བྱེད་དོན་
དམ་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགལ་བས། ཇི་ལྟར་
བྲགས་པ་ཞེས་སོ། །ཡུལ་ཅན་སྒྲིམ་མེད་དུ་རྟོགས་པ་གཞན་

ལ་སྟོས་ན་སྤྱག་མེད་དུ་ཐལ་བ་གང་ཚེ་ཞེས་ཙུ་བ་
བཞི་འོ། །རང་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་སྤྱད་བྱ་ཞེས་ཙུ་བ་བཞི་སྟེ།
རང་རྒྱུད་ལྟར་སྒྲུང་ན་རྣམ་རྟོག་གི་རྟེན་མེད་པས་འཁོར་བར་
མི་བརྗོད་དེ། དེ་ཉིད་རྣམ་རྟོག་དེ་དང་བྲལ་བས་ན། བྱོད་ནི་
རྟག་ཏུ་མུ་ངན་འདས། །ཞེས་དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་གས་ཀྱི་སྒྲུང་
པོས་གསུངས་སོ། །ཐལ་འབྱུང་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཞེས་ཀྱང་
མི་བརྗོད་དོ། །ཡང་དབྱུད་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པར་དཔྱོད་བྱེད་
ཀྱི་རྟགས་མི་འབྱུང་པས་ཤེས་བྱེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལ། དེ་རང་
བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ལ་ཚད་མ་གཞན་ཞིག་དགོས་ན་
སྤྱག་པ་མེད་ལ། མི་དགོས་ན་གཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་ཅི་ལྟར་འཐད་
ཅི་ན། འདིར་ཐ་སྤྱད་ཅུ་དེ་ལྟར་དཔྱོད་བྱེད་ལ་གཞན་ཅི་

ཞིག་དགོས་ཏེ། ཡུལ་མ་གྲུབ་ན་ཡུལ་ཅན་མི་གྲུབ་སྟེ། བུད་
ཤིང་གི་གཉེན་པོ་ལ་གཉེན་པོ་གཉིས་པ་མི་དགོས་པ་ལྟར།
སྤང་བྱ་རྒྱན་ཆད་པ་ན་གཉེན་པོ་ལ་གཉེན་པོ་གཞན་ཅི་ཞིག་
དགོས་ཞེས་གསུངས་སོ། །མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་ཚུད་པ་སྤང་བ་
ལ་གསུམ་ལས། སྦྱབ་བྱེད་མེད་པ་ནི་གང་གི་ལྟར་ན་ཞེས་པ།
ཡུལ་དང་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་སྦྱབ་བྱེད་མེད་
ཅས་པས་མདོར་བསྟན་ནས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་
ལས། བན་ཚུན་བརྟེན་པ་དཔེ་དང་བཅས་པ་གཤམ་ཏེ་ཞེས་ཚུ་
བ་བརྩུ་བཞི་སྟེ། ཡུལ་ཤེས་གཉིས་པ་བན་ཚུན་གཅིག་ཡོད་པ་
གཅིག་ལ་སྟོས་པས་མཐར་གཉིས་ཀ་མི་འགྲུབ་ཅེས་
པའོ། །དེ་འགྲུབ་པའི་དཔེ་མ་དང་བུའི་ཐ་སྟོད་བཞིན་ཞེ་ན།

དཔེ་མི་མཚུངས་པ་འབྲས་བུའི་ཞེས་རྟོགས་དགག་པ་སྦྱ་བྱ་
ལས་ཞེས་ཅུ་བ་བཞིའོ། །རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་ནས།
འཆད་པ་པོ་དག་གིས། རྒྱ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་རྩི་རྩེ་གཟེགས་
མ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རོ་བོ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་རྟེན་འབྲེལ།
འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ཡོད་མེད་སྒྲིུ་འགོག་གསུམ་
སྒྲུབ་བ་ལས། རྩི་རྩེ་གཟེགས་མ་ནི། དངོས་པོ་ཅུ་ཡང་
དག་པར་རང་བཞིན་མེད་དེ། རང་དང་། གཞན་དང་། གཉིས་
ཀ་དང་། རྒྱ་མེད་པ་ལས་སྒྲིུ་བ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། རྣམ་མཁའ་
བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་བྱེད་མི་དམིགས་པའི་རྟོགས་བཀོད་ནས།
དེ་མ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་མེད་ལས་སྒྲིུ་འོ་ཞེས་སྒྲུ་ན། རེ་ཞིག་ཅེས་པ་
ལ་སོགས་པས་དེ་དགག་པ་དང་། རྒྱ་མས་སྒྲུལ་པ་ཞེས་

རྟེན་འབྲེལ་དང་། དངོས་པོ་ཡོད་པར་གྱུར་པར་ཞེས་ཡོད་མེད་
སྐྱེ་འགོག་སྦྱར་ནས། དེའི་ཕྱོག་ཁྲབ། སྦྱིར་ཡོད་ཅམ་ལ་རྒྱ་
སྡོན་དུ་སོང་བས་ཁྲབ་པ། དེ་ལ་རང་གཞན་ཚོགས་མ་
ཚོགས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། མ་ཚོགས་ན་རང་གཞན་
གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚད་པས། དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེ་བ་
ཁེགས་པས་ཁྲབ་པ་བྱུང་ཅིང་། ཕྱོགས་ཚས་སྦྱབ་པ་གཞུང་
དུ་འཆད་པ་ན་ཕྱོགས་ཚས་སྦྱབ་པ་དངོས། ཡོངས་གཅོད་མ་
བྱུང་ཀྱང་རྣམ་གཅོད་ལ་ཆད་མར་མི་འགལ་ལ། རྟགས་ཀྱི་
ངེས་པ་བརྗོད་པའོ་ཞེས་འཆད་མོད་ཀྱི། དེ་དག་རང་རྒྱུད་དུ་
སྦྱར་དུ་བཏུབ་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྟགས་དེ་དག་འདིར་སྦྱོར་བ་
མི་འཐད་དེ། གཞུང་གི་སྐབས་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་། སྦྱོབ་

དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན། རྟགས་དཀར་སྤྲིའི་བྱང་པར་
སྤང་བས་སོ། །དང་པོ་ནི། རྩ་བའི་རྟགས་དེ་སྦྱར་ན་ཡང་། །དེ་
ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྐྱེ་བ་རྟགས་པར་འབྱུང་
མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐྱབས་སུ་རིགས་སོ། །ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་
གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱིར་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་འདི་རྒྱན་
ཆད་རབ་ཏུ་མི་གནས་པར་བཞེད་པར་གསལ་ཏེ། དོན་དམ་
སྒྲོ་ཡི་སྦྱོད་ཡུལ་མིན། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་དོན་དམ་མུ་དན་
འདས། །ཞེས་དང་། དེ་ཆོ་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པར། །ལ་
སོགས་པ་མང་དུ་གསུངས་ལ། འདི་ཉིད་དུ་འང་། དབང་ཕུག་
འགོ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན། །ཞེས་ཐལ་འབྱུང་དུ་གསལ་གྱི་རང་
རྒྱད་བསྐྱབ་པའི་ངག་མ་གསུངས་སོ། །ཡང་རྟགས་པ་ལ་བྱེ་

བྲག་མེད་ན་རྩ་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པའི་
རྩལ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་འདིར་རེ་ཞིག་གཞག་གོ་ཞེས་
གསུང་ངོ། །དེས་ན་སྤྱི་རྩལ་བྱེད་ཀྱི་རྩོད་པ་སྤང་བ། གཞོད་
བྱེད་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའང་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱ་ཡོད་མེད་
གཉིས་ལས། མི་འདའ་བས་རྩོད་ལ་མཛོས་པ་རྒྱ་མེད་ལས་
སྐྱེ་བེར་བ་དང་། རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་རང་དང་གཞན་ལས་མི་
འདའ་བས། ལྟ་ཆེན་པོ་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་དག་རྒྱ་གཞན་
ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པས། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་དེ་
དག་འགོག་པ་ལ་གསུམ་ལས། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་
པ་ལ། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྟོག་གི་ལ་བརྟེན་པ་
གཉིས་ལས། སྤྲ་མ་མཛོན་གཤེས་ཀྱིས་བལྟས་པས་སེམས་

ཅན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཤི་ནས་འདུ་ཤེས་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་མཐོང་
བས། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ལ་རྒྱ་མེད་ཅེས་སྒྲ་བ་དང་།
གཉིས་པ་དངོས་པོ་ཆོས་རྣམས་སྒོ་བྱར་དུ་འབྱུང་བ་མཐོང་
བས། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྒྱ་མེད་དོན་ཞེས་སྒྲ་འོ། །དེ་
དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། སྤྱིར་བསྟན་རེ་ཞིག་ཞེས་པ། རྩ་
རོལ་མཛོས་པ་བས། སྤྱི་ནང་ཆོས་རྣམས་འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ནི། །དེ་བོ་ཉིད་ལས་གྲུབ་སྟེ་རྒྱ་ཡོད་མིན། །སྟན་ལྗུམ་
སྐྱེད་ཆེར་སོ་གཟེང་རྣོ་བ་དང་། །བྱ་རམ་ཤིང་མངར་ནིམ་པ་ཁ་
བ་དང་། །ཉི་ཤར་རྒྱ་བོ་བྱུང་དུ་འབབ་པ་དང་། །མ་བྱའི་མ་གྲིན་
པ་མཇུག་མའི་ཆོག་ས་བཀྲ་བ། །སྟུས་ཀྱང་བྱས་མིན་དེ་བོ་
ཉིད་ལས་བྱུང་། །ཞེས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་དེ་དེ་བོ་ཉིད་

ལས་བྱུང་བའི་ཟེར་བ་ལ། ལྷ་གུ་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་
ལས་རྒྱེ་བ་མཐོང་བ་ལྟར་རྒྱ་མེད་པའི་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་
མེད་དོ། །རྒྱ་ལས་རྒྱེས་པ་མངོན་སུམ་གཙོར་བྱས་པ་དེ་
མཐོང་ཞེས་བྱའོ། །འབྲས་བུའི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱ་ལ་སྟོས་པ།
པྱོན་རྒྱུར་འདོད་པའི་ས་བོན་གཅིག་སྟོང་བྱ་དང་གེ་སར་ལ་
སོགས་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་མཐོང་བས་རྒྱ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་
ཉིད་རྒྱའི་དབྱེ་བ་ལ་སྟོས་ཞེས་པ་པྱོན་ཞེས་ཅ་བ་གཉིས་
སོ། །རྒྱའི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱ་ལ་སྟོས་པ་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བ་རྒྱའི་
དབྱེ་བས་བྱུང་ན་དེ་ཐ་དད་པའི་རྒྱ་གང་ལས་ཞེ་ན། སྒར་གྱི་
ཞེས་ཏེ། སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་ལས་སོ། །ཁུས་པའི་རྣམ་དབྱེ་རྒྱ་ལ་
སྟོས་པ་ཅི་ཕྱིར་ཞེས་པ། རང་རང་གི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སོ་སོར་

ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། རང་གི་རིགས་མཐུན་པ་དང་།
མི་མཐུན་པས་ཉུས་པ་ཡོད་མེད་དོ། །དེ་མ་ངེས་ཏེ། རྩལ་
ལས་ནས་དང་། ལྷག་གི་རྩ་ལས་རྩལ་དང་། ལྷི་བ་ལས་
ལྷུང་ལ་དང་། གྲོག་མཁར་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བས་ཤེ་ན། དེ་
དག་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་པས། རང་རང་གི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བ་
དང་། རོ་བོ་དང་། ཉུས་པ་དང་། ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་མི་
འབྲས་ཏེ། དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས། ཁ་ཅིག་དངོས་པོས་
ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། ནགས་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་བསྐྱེད་
པའི་རྒྱལ་མོ་ག་གོན་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་།
རྣམ་ངེས་ལས། སོ་སོར་རྣམ་པར་སྤྱེ་བའི་རྒྱ་རྣམས་ནི་
འབྲས་བུ་ལ་འབྲུལ་པ་མེད་དོ་ཞེས་དང་། རྣམ་འབྲེལ་ལས།

རྒྱ་ཉིད་འགོག་པ་མི་དམིགས་པ། །དེས་བྱེད་མིན་པར་རབ་
ཏུ་བཤད། །ཅེས་དང་། གང་སྤྱིར་རིགས་མཐུན་སྡེ་མ་
ཡི། །ས་བོན་ལས་ནི་འཕེལ་བ་ཅན། །ཞེས་དང་། དེས་
འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ནི། སྤྱག་བསྐྱེད་འདི་རྒྱ་བཅས་ཉིད་
གྲུབ། །ཅེས་པའི་རིགས་པས་སོ། །གཞན་ལས་སྦྱེ་བ་
དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དབང་ཕྱག་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་ལ། ཇི་
བ་དགོད་པ། དབང་ཕྱག་ཉིད་མ་གྲུབ་པ། འབྲས་བུ་མི་སྤྱི་
པ། སྦྱེད་བྱེད་དགག་པ་བཞི་འོ། །དང་པོ་དབང་ཕྱག་ཅེས་པ།
ཁ་ཅིག་དབང་ཕྱག་ཅེས་བྱ་བ། ལྷ་བ། ཡང་བ། བདག་པོར་
གྱུར་པ། དབང་དུ་གྱུར་པ། གར་མ་སྤྱིན་པ། མཆོད་པར་འོས་
པ། འདོད་དགྱུར་བྱེད་པ། དགའ་མགྱུར་གནས་པ་སྟེ། ཡོན་

ཏན་བརྒྱད་དང་ལྔ་པ་ཞིག་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་
པོར་སྒྲིལ་སྟེ། སྤྱི་ཞིང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་རབ་ཏུ་སྒྲིལ་བྱེད་
ཀྱན་རིག་ཐམས་ཅད་བྱེད། །རྣལ་འབྱོར་གོམས་པས་ཐོབ་
པའི་སྒོ་ཅན་བསམ་གཏན་པ་ཡི་བསམ་གཏན་ཡུལ། །ཉི་མ་
ཟླ་བ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཕྱོགས་དང་ནམ་མཁའི་ལུས་ཅན་ཏེ། །ཞི་
བའི་བདེ་དག་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཕྱུག་
ཏུ་བསྒྲོམ། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་བ་པོ་འདི་ཤེས་པ་ཡོད་མིན་
ཏེ། །བདག་གི་བདེ་སྤྱད་བདག་ལ་རང་དབང་མེད། །དབང་
ཕྱུག་གིས་བཏང་ཡང་ན་གཡང་སའམ། །མཐོ་རིས་དག་ཏུ་
སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་འདོད་ལ། །ཁམས་གསུམ་པོ་
འདི་དག་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས་ཏེ། །སྟོན་ཅིང་འདུག་པས་

སྟེན་བཞིན། དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་གྱུབ་སྟེ། ཁང་བཟང་
བཞིན། རོན་བྱེད་རྩལ་ཏེ། དབྲ་སང་བཞིན་ཏེ། བདེ་སྡུག་
ཐམས་ཅད་དེ་ལ་རག་ལས་ཞེས་སྟེ། །དབང་ཕྱག་མ་གྲུབ་
པ་ལ་བཞི་ལས། འབྱུང་བ་དགག་པ་འབྱུང་རྣམས་ཏེ། ས་
ལ་སྟོགས་པ་འོ་ཞེ་ན། མིང་ཅམ་སྟེ། ལུས་དྲན་པ་ཉིང་
གཞག་ཏུ་བཀག་ཟིན་ཏེ། །དེ་ཏྱག་པ་གཅིག་ལུ། རང་དབང་
ཅན། མཐུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་གྱུབ་པ། ཐམས་ཅད་ཤེས།
ཀུན་གྱི་བྱེད་པོ། ལྷ་འཁོ་བ། གཙང་བ། བསམ་གྱིས་མི་
ཁྱབ་པ་ཞིག་ཅེ་ན། ས་སྟོགས་དེ་ལས་བརྒྱུག་པས་
སོ། །གལ་ཏེ་དབང་ཕྱག་རྒྱ་ཡིན་ན། །འཁོ་བ་སྤྲ་སྟོགས་
ལྷན་པར་འབྱུང། །ཟེར་བ་ཅི་སྟེ་མི་བདེན། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་

གསུམ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པར་འགྲུབ་བོ། །འབྲས་བུ་མི་སྲིད་པ་
ལ་གཉིས་ལས། བདག་ལ་རུས་པར་འགལ་བ། དེས་
བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན། དེས་བདག་རྟག་པ། དེས་
ས་ལ་སོགས་པ་ཞེ་ན། དེ་རྟག་པ་དེས་ཅི་ལྟར་བསྐྱེད། ཤེས་
པ་དང་བདེ་སྤྱད་གཞན་ལ་རུས་པ་མཐོང་བ་ནི། ཡང་དེ་དག་
དེའི་འབྲས་བུ་འོ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལན་ནོ། །སྐྱེད་
བྱེད་དགག་པ་ལ་གསུམ་ལས། འབྲས་བུ་རེས་འགའ་བར་
འགལ་བ་དང་། ལྟོས་མེད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་རྒྱུ་ལ་ཞེས་
དང་། རྟག་ཏུ་ཞེས་སོ། །ལྟོས་པ་ཉིད་དགག་པ་ལ་གསུམ་
གྱི། ལས་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ལྟོས་པར་འགལ་
བ་དེས་བྱས་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་སོ། །ལྟོས་ན་དབང་ལྷན་ཏུ་

འགལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས། ཙ་བ་
གཉིས་དང་། བཞི་སྟེ། བཞི་དང་གཉིས་ཀྱིས་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་
ལ་སྟོབས་ཡོད་ན། །ཅི་ཕྱིར་ཤུགས་ཅན་དག་པོ་
ཡིས། །འཇིགས་ནས་ཤུགས་སུ་ཞུགས་ཞེས་
གྲག །ཤུགས་ཅན་ནག་པོས་འཇིགས་སྐྱབ་ནས། །རྒྱལ་
པོའི་གོང་ཁྱེར་སུ་ཅུ་ཀུའི། །ཁྲི་ཡི་འོག་ཏུ་ཞུགས་གྱུར་
ནས། །ནག་པོར་གྱུར་བ་མིན་ནམ་ཅི། །གོང་ཁྱེར་མང་པོར་
གནས་པ་ན། །བྱང་ནས་རྒྱན་མོ་བཞིན་འཕྲོས་པ། །གལ་ཏེ་
སྲིད་གསུམ་དེས་བསྐྱེད་ན། །ལྷ་མ་ཡིན་ལ་ཅི་ཕྱིར་འཇིགས།
ཞེས་བྱབ་འཇུག་པ་སྟོགས་སོ། །གཉིས་པ་རྩལ་ཕྱན་རྒྱུ་མ་
ཡིན་པ། བྱེ་བྲག་པ་རྩལ་ཕྱན་ཆ་མེད་ཀྱི་རྟག་པ་རྒྱུར་སྐྱབ་

གང་དག་ཅེས་བྲན་པ་སྦྱར་བའོ། །གསུམ་པ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་
དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་པའི་ཡུལ་བསྟན་པ་ལ་ཡུལ་
སྦྱར་བརྗོད་པ། གཙོ་བོའི་རང་བཞིན། འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་
གསུམ་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་གཉིས་དང་། གསུམ་
དང་། གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་དོན་བྲང་སྤྲོད་མེད་སྐྱེ་སྐྱེ་བ།
ཞེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བཅ་རིག་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། བྱི་མ་
ཞེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་སྟེ། ཟ་བ་པོ། ཉག་པ། གཅིག་ཕུ་རང་
དབང་ཅན། བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་པོ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོས་
ལྡན་ཉེ། རྣམ་འགྱུར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་སམ། གཙོ་བོའི་
གྲོང་ཁྱེར་ན་གནས་པས་སྐྱེས་བུའོ། །བཅ་པོ་ལ་གཙོ་བོ་དང་
རྣམ་འགྱུར་རོ། །སྤྲ་མ་རྩལ། ལུན་པ། སྦྱིང་སྦྱོབས་གསུམ་

ཆ་མཉམ་པ་སྟེ། བེམ་པོ་རྟག་པ་གཅིག་པུ་རྣམ་འགྱུར་
འབྱིན་བྱེད། ཀུན་གྱི་སྒྲིབ་ཡུལ་མ་ཡིན་པ། འགྲོ་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྦྱིད་བྱེད་དེ། །དེ་ཉིད་གསུམ་སྟེ་དེ་ཉིད་མཆོག་ །མཐོང་
བའི་ལམ་དུ་གྱུར་མ་ཡིན། །མཐོང་བའི་ལམ་དུ་གང་གྱུར་
པ། །སྦྱོམ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསོག་ །ཅེས་འདོད་དེ། དེ་ལས་
སྦྱེས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམ་འགྱུར་རམ། ཡོན་ཏན་ཏེ་བེམ་
པོའོ། །དེའང་གཙོ་བོ་མེ་ལོང་ངོས་གཉིས་པའམ། ཤེལ་གྱི་
ཁང་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་འགྱུར་དང་། ཤེས་རིག་གི་
གཟུགས་བརྟན་ཕྱི་ནང་གཉིས་ནས་འཆར་བར་འདོད་པས།
དབང་ཕུག་ནག་ལོའི་གཞུང་ལས། རང་བཞིན་ལས་ཆེན་དེ་
ལས་ང་རྒྱལ་ཏེ། །དེ་ལས་ཆོགས་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་

འབྱུང་། །དེ་ལྟར་བཅུ་རྩ་ག་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཡང་། །དེ་ཙམ་ལྔ་
ལས་འབྱུང་བ་རྣམ་ལྔ་འབྱུང་། །རང་བཞིན་ཆོས་ལྔ་ལྔ་ན་ཏེ།
ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག་ །ཡོན་ཏན་བྱ་བྱེད་
ལྷ་སྟོགས་ཅན་གྱིས་བརྟགས། །ཞེས་པས། རྣམ་འགྱུར་
འབྱུང་བའི་རྩ་ལ་ཡང་། གསུམ་པོ་མཉམ་ན་གང་ཡང་མི་
བསྐྱེད་ལ། གང་རུང་ཤས་ཆེ་བ་ལས། ཡོན་ཏན་གསུམ་སྒྲུང་
བ་ཡང་། རངས་དང་མགུ་དང་ཀྱན་དགའ་དང་། །བདེ་ཞིང་ཞི་
བའི་སེམས་ཉིད་དག །རེས་འགའ་ཡང་ནི་སྒྲུང་གྱུར་པ། །དེ་
དག་སྟོང་སྟོབས་ཡོན་ཏན་ནོ། །མི་དགའ་ཡོངས་སུ་གདུང་
བ་དང་། །ལྷ་ངན་འདོད་དང་མི་བཟོད་དག །གང་དུ་སྒྲུང་བའི་
གཏན་ཆོགས་གྱིས། །དེ་དག་རྩ་བའི་རྟགས་སུ་

འདོད། །ཚྭ་ས་དང་དེ་བཞིན་གཏི་མུག་དང་། །བག་མེད་
གཉིད་དང་གཡོལ་བ་དག །ལན་འགའ་ཡང་ནི་སྒྲུང་བྱུང་
པ། །དེ་དག་མུན་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ། །ཞེས་པས། །འཐབ་གྲོལ་
དང་། །རངས་པ་དང་། །སྒྲོམ་ལས་གསུམ་དང་། །ཚོར་བ་
གསུམ་བསྐྱེད་པ་རང་བཞིན་ནམ་ཡོན་ཏན་ཏེ། །དེ་མི་གསལ་
བའི་ངོ་བོར་ཡོད་པའོ། །དེ་ལས་ཆེན་པོ་བས་གསལ་བའི་རང་
བཞིན་སྐྱེ་སྐྱེ་དེ་ནི་སྒྲོ་ཉིད་དོ། །དེ་ལས་སྙིང་སྙྟ་བས་ལས་བྱུང་
པའི་ང་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་འབྱུང་སྟེ། །སྙིང་སྙྟ་བས་
ལས་བྱུང་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་མིག་ལ་སོགས་པ་སྒྲོ་དབང་ལྡ་
དང་། །ངག་ལག་པ། །ཀླང་པ། །དྲི་མའི་ལམ། །མཚན་མ་སྟེ་
ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྡ་དང་། །དེ་གཉིས་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིད་དེ་

བཅུ་གཅིག་བསྐྱེད། རྩལ་ལས་གྱུར་པས་ནམ་མཁའ་ལ་
སྐྱེས་པ་འབྱུང་བ་ལྟ། སྒྲ། དེ། རྩ། རྩ། རྩ། རྩ། རྩ། རྩ། རྩ། རྩ། རྩ། རྩ།
ཅམ་ལྟ་བསྐྱེད། ལུན་པ་ལས་གྱུར་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་
གོ། རྩེའང་གཙོ་བོ་རང་བཞིན་ཁོ་ན། ཆེན་པོ། ང་རྩལ་དེ་ཅམ་
ལྟ་རང་བཞིན་དང་རྩམ་འབྱུར་གཉིས་ཀ་ དབང་པོ་བཅུ་
གཅིག་དང་འབྱུང་བ་ལྟ་རྩམ་འབྱུར་ཁོ་ན། སྐྱེས་བུ་གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འདོད་པ་སྤངས་པས། གཙོ་བོ་རང་བཞིན་
ཉིད་ཡིན་རྩམ་འབྱུར་མིན། ཆེན་པོ་སྐྱེས་བུ་བདུན་རང་བཞིན་
རྩམ་འབྱུར་ཞིང་། རྩལ་ལྟ་པོ་ནི་རྩམ་པར་འབྱུར་བ་
སྟེ། རྩེས་བུ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་རྩམ་འབྱུར་མིན། རྩེས་
འཇུག་པ་ལས་སོ། རྩེ་ལ་སྐྱེས་བུ་གཙོ་བོ་རྩལ་ རྩམ་འབྱུར་

མི་རྟག་པ། རང་བཞིན་དང་འགྱུར་བར་མ་བྱེ་བ་སྟེ། རྣམ་
འགྱུར་ལ་བྱེད་པར་མ་ཤེས་ན་འཁོར་བ། བྱེ་བ་སྟེ་དེ་ལས་
བྱེད་པར་ཤེས་ན་དེ་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་པས་རྣམ་འགྱུར་
ཞིག་པ་ཐར་པ་ཞེས་འདོད་དེ། འདི་སྒྲར་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱུང་
གང་འདོད་ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་སྒྲ་ཡི་ཤེས་རྟག་ན། །ཞེས་
པར་ཡང་དྲན་པར་བྱའོ། །དེ་དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། གཞོད་
པ་སྒྱིར་བརྗོད་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། གཙོ་བོའི་རང་བཞིན་
དགག་པ་གཅིག་ལ་ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོ་དེ་
གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གསུམ་དུ་མི་འཐད་ལ། དུ་མར་
ཡོད་ན་ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་བས་དེས་ན་ཞེས་སོ། །དེའི་
ཡོན་ཏན་དགག་པ་དེ་བཞིན་ཞེས་ཏེ། སྒྲིས་བྱ་ལས་གཞན་

པ་ཐམས་ཅད་དེ་གསུམ་དུ་འདུན། གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ནང་
གི་དབྱེ་བ་མེད་ན་རྩལ་གྱི་རྩལ་ལ་སོགས་པ་མི་འཐད་ལ།
ཡོད་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་
དགག་པ་ཡོན་ཏན་ཞེས་ཏེ། སྒྲ་ལ་སོགས་པ་མེད་དེ། རྒྱ་
ཡོན་ཏན་གསུམ་མ་གྲུབ་པས། མེ་མེད་པའི་དུ་བ་བཞིན།
གཉིས་པ་བདེ་སྐྱབ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་
གཉིས་ལས། སེམས་མེད་ཅེས་རྩ་བ་གཉིས་ཏེ། བདེ་
སོགས་ཚྱང་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཡུལ་ཡིན་པས་དེའི་ངོ་བོར་
མེད་དོ། །འོ་ན་གོས་ལ་སོགས་པ་བདེ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་
པར་འགྱུར་བ་ལས། ཡིན་པས་དེའི་ངོ་བོར་ཡོད་ཅེན། དེའི་ངོ་
བོ་མེད་དེ། མ་དམིགས་པས་སོ། །བདེ་སྐྱབ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་

ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། བརྗོད་ཟིན་པའི་རིགས་པ་
བླན་པ་ལ་སྒྱུར་བ། དངོས་རྣམས་ཞེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ལས་
སྤར་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཞེས་
པར་དབྱད་ཟིན་ཏོ། །ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་ཆོག་དང་འགལ་བ་
ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་ཏེ། བདེ་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཙོ་བོ་དེ་རྒྱ་
ཡིན་ལ། དེས་དེ་ཙམ་ལ་སྟོབས་པ་སྒྱེད་པར་འགལ་ཏེ།
འདི་དེ་ཙམ་རྒྱ། བདེ་སྟོབས་འབྲས་བུར་འདོད་པས། སྤེལ་
ཉིད་བརྟན་པར་མི་གནས་པས། དེ་ལས་ཏེ། སྤྱི་ལ་སྟོབས་
པ་རྒྱུར་མི་འདོད་ཀྱི། དེའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་གཙོ་བོར་
འགྱུར་བ་དེ་ལས་སོ་ཞེ་ན། བདེ་སྟོབས་རྒྱ་མིན་པར་འགྱུར་
ལ། འདོད་ན། ཅུ་བའི་དམ་བཅའ་ཉམས་སོ། །བརྗོད་པ་དེ་

ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་མེད་ཕྱིར་ཞེས་པ་རོ། །གསུམ་པ་
གཙོ་བོ་རྟག་པར་མི་འབྲད་པ་ལ་བཞི་ལས། ལྷང་བ་མི་
དམིགས་པས་དགག་པ་བདེ་སོགས་ཞེས་རྩ་བ་བཞི་སྟེ། མི་
གསལ་བར་ཡོད་ན། བདེ་སོགས་གསལ་བར་སྐྱེས་པ་ན།
གཙོ་བོ་མི་གསལ་བའི་རང་བཞིན་དེ་དོར་ན་མི་རྟག་པར་
འགྱུར་ལ། མི་འདོར་ན་གསལ་བ་ཉམས་སོ། །ཕྱ་རགས་སུ་
འགལ་བ་དེ་ཉིད་ཅེས་ཏེ་རྟག་པ་ལ་ཕྱ་རགས་མི་འབྲད་
པ་རོ། །གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་འགྱུར་པས་རགས་པ་
ཞེས་རྩ་བ་གཉིས་པོ་དེས་ན་མི་རྟག་པར་འགྱུབ་པ་དེ་བཞིན་
ཞེས་པ་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོ། །བཞི་པ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་
དགག་པ་ལ་བཞི་ལས། དགག་པའི་ཡུལ་སྐྱིར་བཟོད་པ་

གལ་ཏེ་ཞེས་ཙུ་བ་གཉིས་ཏེ། ཡང་དངོས་པོ་སྤྲུང་མེད་སྐྱེ་བ་
མ་ཡིན་གྱི། མི་གསལ་བ་གསལ་བར་བྱས་པ་མར་མེས་
དངོས་པོ་ལྟ་བུའམ། མེ་ལོང་གི་རྩལ་ཕྱིས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འོ་
མའི་དུས་ན་ཞོ་གང་དང་། ཞོ་འི་དུས་ན་མར་གང་དང་ཞེས་
དང་། རྒྱ་པོ་ལེན་གྱིས་བཤད་པ་སྟེ། །འབྲིགས་བྱེད་གནས་
པའང་དེ་སྐད་སྟེ། །ཞེས་དང་། མེད་མི་བྱེད་ཕྱིར་རྒྱ་ལེན་
ཕྱིར། །ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་ཕྱིར་དང་། །ཅུས་པས་ཅུས་
ཅན་བྱེད་ཕྱིར་དང་། །རྒྱ་ཡོད་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུ་ཡོད། །ཅེས་
པས་སྒྲོ་སྒྲོགས་པ་གཙོ་བོས་འབྲས་བུར་སྤྲུང་བ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་དེར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཅུ་མ་མོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་
འཇིག་པའང་སྐྱམ་བུའི་རྒྱུ་འབྱུང་ལོ་ཞེས་སོ། །རང་གི་

འདོད་པས་མ་ངེས་པ་གསལ་བ་འཇིམ་པ་དང་། བུམ་པ་ལྟ་
བུ་མེད་པ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་སྟེ། ཚད་མས་བྱབ་
ཅིང་། བྱིད་ཀྱང་ཞི་དང་གསལ་བ་ཞེས་སྒྲིམ་པས་
སོ། །འཇུག་པ་འཆོལ་བ་གལ་ཏེ་ཞེས་ཙུ་བ་གཉིས་
སོ། །ཚྱོད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་ལས། འཇུག་པ་མཚུངས་པ་
འཇིག་རྟེན་ཚྱངས་པ་ཞེས་ཏེ། རས་བལ་རས་ཉིད་དུ་ཡོད་ཀྱི།
མ་མཐོང་བས་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་སེར་སྐྱ་དེར་རས་བལ་
གྱོན་པར་རིགས་པ་ལས་བསལ་ལོ། །ཡང་ན་ཚྱངས་པས་
རས་ཡུག་གྱོན་པར་མཐོང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཚྱངས་པ་དང་
འགལ་བ་ཞེས་ཏེ། ཙུ་བ་གཉིས་ཏེ། ཚྱངས་པ་ལ་སེར་སྐྱ་
ལྟ་བུ་འབྱུང་བུང་མེད་ན་འབད་པ་དོན་མེད་ལ། ཡོད་ན་དེས་

ཤེས་པ་ལྟར་ཀྱན་གྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། མེད་པ་སྐྱེ་བར་
མི་འདོད་པས། །འབྲས་བུའི་འཇུག་པ་བསྐྱེ་བར་ཐལ་བ་
འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་རས་བལ་དུ་མཐོང་བ་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཞེ་
ན། རས་ཡུག་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བརྟུན་པར་འགྱུར་ཏེ།
འཇལ་བྱེད་ལ་ཆད་མ་མེད་པས་སོ། །གསུམ་པ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བརྟུན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་
ལས། རྒྱལ་བ་དགོད་པ་གལ་ཏེ་ཆད་མ་ཞེས་པ། དངོས་
པོར་སྤྲོ་བ་ཐམས་ཅད་མགྱིན་གཅིག་དུ། དབུ་མ་པ་ཡུལ་དང་
ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་བརྟུན་ཞིང་འཁྱུལ་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན།
འཇལ་བྱེད་ཆད་མས་མི་འགྲུབ་སྟེ་རྟུན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
པས། འདོད་ན་སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམ་པ་དོན་མེད་ཅེ་ན། ཡོངས་

གཅོད་ལ་ཚད་མ་མིན་པ་བརྟགས་པའི་ཞེས་པ། སློ་འབྲུལ་
པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞིང་དགག་བྱ་མ་གྲུབ་ན་བཀག་པ་མི་
འགྲུབ་པས་ཐལ་བ་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་ཀྱིས།
དགག་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ན། །ང་ནི་ཅི་ཡང་མི་འགོག་
གོ། ཞེས་དང་། རྒྱན་ལས། དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
དང་། །ཡང་དག་ཏུ་ནི་བཀག་མེད་གསལ། ཞེས་དང་།
དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། བདག་གོ་ཞེས་ཀྱང་བརྟགས་སྒྱུར་
ཅིང་། །བདག་མེད་ཀྱང་ནི་བརྟགས་པར་སྒྱུར། །སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱིས་བདག་དང་ནི། །བདག་མེད་འགག་མེད་ཅེས་
ཀྱང་བསྟན། ཞེས་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། དགག་བྱ་
བརྟགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན། །བཀག་པ་བརྟགས་མིན་ཅི་ལྟ་

བྱ། །ཞེས་སོ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པ་དོན་མེད་ཅེ་ན། བྱབ་པ་མ་
བྱབ་སྟེ། རྣམ་བཅད་ལ་ཚད་མར་འབྱུང་བ་དཔེར་ན་ཞེས་ཏེ།
བརྟན་པ་ལ་བརྟན་པར་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་སྤང་བྱའི་གཉེན་པོ་
ཡིན་ཏེ། འདུག་པ་ལས། མོ་གཤམ་བྱ་ལ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས། །སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ལྟར། །དེ་
བཞིན་དངོས་ཀྱན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས། །དེ་ཉིད་མ་སྐྱེས་
ཐ་སྙད་དུ་མ་སྐྱེས། །ཞེས་གསུང་སོ། །སྐྱི་དོན་གསུམ་པ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བར་བརྟན་པའི་སྒོ་ནས།
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྐྱེས་ཏེ་བརྟན་པ་ལ་
བཞི་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་དོན་དངོས་
ལ་བསྐྱབ་བྱའི་གཏན་ཆོག་ས་དང་། དུས་གསུམ་མཉམ་པར་

བསྐྱབ་པ་གཉིས། དེ་བས་ཞེས་རྩ་བ་བཞི་དང་། གཉིས་ཏེ།
དབུ་མ་རྩ་བ་ལས། སྐྱེ་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག །མཐོང་ངོ་
སྙམ་དུ་ཁྱོད་སེམས་ན། །སྐྱེ་བ་དང་ནི་འཇིག་པ་དག །གཏི་
ལུག་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་པའི་རིགས་པས་
སོ། །རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྐྱབ་པ་ལ། དཔེ་བསྟན་པ། རོན་ལ་
སྐྱར་བ། དཔེ་རོན་བསྐྱེ་བ། རོན་བསྐྱེ་བ་བཞི། རྣམས་པས་
ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་གཉིས་དང་། བཞི་དང་། གསུམ་དང་།
གཅིག་གོ །རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་ཉིད་ངོ་བོར་འདོད་པ་དགག་པ་
ལ་གཉིས་ལས། ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དངོས་པོ་ཞེས་རྩ་
བ་གཉིས་ཏེ། འདི་ལ་སྐྱུ་མས་སྐྱུ་ལ་པ་ཞེས་བྱ་བར་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་རྟགས་བཀོད་ནས། དེའི་བྱབ་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་

འགོག་གིས་བསྐྱབ་པ། དངོས་པོ་ཡོད་ཅིས་པ་ལ་སོགས་པ་
བརྗོད་ནས། དེའི་བྱབ་པ་རྗེ་རྒྱ་གཟུགས་མས་བསྐྱབ་བོ་ཞེས་
སྒྲུང་བར་བཤད་པས་འདྲིར་ཡང་དེ་རིགས་སོ་ཞེས་གསུང་བ་
བཀག་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཡང་བདེན་པར་
ཡོད་པ་ཅི་འགལ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་
ཞིག་སྐྱེ་ན་རྒྱ་མི་དགོས་ལ། མེད་པ་ཞིག་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་
དགག་པ་ལ་གསུམ་ལས། རིགས་པས་མདྲར་བསྟན་པ་
འོན་ཏེ་ཞེས་ཅུ་བ་གཉིས་ཏེ། མེད་པ་རྒྱའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་
སྟེ། །སྒྲར་མེད་པའི་དོན་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་རྒྱའི་དགོས་པའོ་
ཞེ་ན། མེད་པ་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་མི་འབྲད་པ་ཞེས་ཏེ། དེ་རྒྱ་ཡི་
བསྐྱེད་བྱ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པས་རྒྱ་ཡིས་བྱས་ན་

དངོས་པོར་འགྱུར་རོ། །ཉུས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་དགག་པ་ལ་
གཉིས་ལས། དངོས་མེད་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་བ་ནི་གནས་
སྐབས་དེ་ཞེས་པ། སྒྲར་མེད་པ་ཕྱིས་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་འཐོབ་
པར་བྱེད་པས་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཐོབ་པ་ན་སྒྲར་གྱི་དོར་ན་དངོས་
མེད་གྱི་གནས་སྐབས་ཏེ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་གང་ཞིག་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པས་མ་དོར་ན་དངོས་པོར་མི་རུང་སྟེ། དེ་
གཉིས་འགལ་བས་སོ། །དངོས་མེད་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་
དངོས་པོ་སྐྱེས་པ་ཞེས་ཏེ་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་མོད། དངོས་
མེད་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་མེད་ལ་
སྐྱུར་བར་བྱ་བྱེད་མེད་དེ། རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི།
ནམ་ཡང་འབྲད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །སྤྱིད་ཞི་མཉམ་

པའི་ལམ་དུ་དོན་བསྐྱུ་བ་དེ་ལྟར་འགག་པ་ཞེས་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་གཉིས་ཏེ། རིགས་པས་བརྟགས་ན་འཁོར་བ་མ་
གྲུབ་པ་ཉིད་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་
ལས། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། །གཞག་པར་བྱ་བ་
ཅུང་བཤད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་
མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཇུག་པར་
ཡོན་རྗེས་སུ་གདམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
ན་རང་དོན་གྲུབ་པའི་པན་ཡོན་ལ་གསུམ་ལས། འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཆོས་བརྒྱད་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་སྟོང་པའི་ཞེས་ཏེ། ཆོས་
ཡང་དག་པར་སྐྱད་པའི་མདོ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྐྱ་བ་ནི་མི་
གནས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་མི་

འཕྲོག་སྟེ། རྟེན་པས་དགའ་བ་ཡང་མེད། མ་རྟེན་པས་མི་
དགའ་བ་ཡང་མེད། གྲགས་པས་ཡིད་སྤོངས་པ་ཡང་མེད།
མ་གྲགས་པས་སྟོ་ཞི་བ་ཡང་མེད། སྦྲད་པས་བྱམ་པ་ཡང་
མེད། བསྟོད་པས་དགའ་བར་སེམས་པ་ཡང་མེད། བདེ་
བས་ཆགས་པར་འགྱུར་བའང་མེད། རྟུག་བསྐྱལ་བས་ཡིད་
འགྱུར་བར་འགྱུར་བའང་མེད་ཅེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྦྱབ་
ཀྱིས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ་རྟེན་དང་མ་རྟེན་དང་། །བདེ་
དང་མི་བདེ་སྟོན་དང་མི་སྟོན་དང་། །བསྟོད་སྦྲད་ཅེས་བགྱི་
འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་པོ། །བདག་གི་ཡིད་ཡུལ་མིན་པར་
མགོ་སྟོམས་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
སྟེད་པ་ཕྲོག་པ་དང་། དེས་ན་དོན་ལ་གདམས་པ་གཉིས། དེ་

ཉིད་དུ་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་བཞི་དང་། གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་
བྱང་འཇུག་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་སྤྱིང་རྩེ་བསྐྱེད་པར་
གདམས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཐོང་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་
བདག་ཉིད་བདེ་བ་ཞེས་རྩ་བ་དུག་གོ། །མ་མཐོང་བའི་སྤྱག་
བསྐྱེད་བཞི་ལས། འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་མདོར་བསྟན་པ་
བདེ་འགོ་ཞེས་ཏི། བརྒྱ་བྱིན་འཇིག་རྟེན་མཆོད་འོས་གྱུར་
ནས་ཀྱང་། །ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཕྱིར་ཡང་ས་སྟོང་
ལྗང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྤྱག་
བསྐྱེད་བརྒྱད་མར་འཇུག་པ་ལ་ལྟ་ལས། སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་
རྩ་བ་མ་ཞི་བས་སྤྱག་བསྐྱེད་གྱི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པ་སྤྱིད་
པ་ན་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་བཅུ་བཞི་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་

པས་སོ། །བསྐྱོག་པའི་ཐབས་མེད་པ། བར་ཆད་མེད་པ།
རྟོན་རྟོན་པར་དགའ་བ། རྒྱ་སྤང་དགའ་བ་རྣམས། དེ་ཡང་
ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་གཉིས་དང་། བཞི་དང་། གཉིས་དང་།
གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེལ་དུ་མ་
ཤེས་པ་དང་། སྤྱང་བར་འགྱུར་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱི་རྣམ་པ་
དེ་ལྟར་དགའ་དང་ཞེས་རྩ་བ་བཞི་འོ། །དེ་རྗེས་སུ་གཟུང་བར་
སྒྲོན་པ་ལ། སྤྱག་བསྐྱེལ་ཞི་བ་དང་། མདོན་ཞེན་ཞི་བར་སྒྲོན་
པ་གཉིས། དེ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་བཞི་བཞི་འོ། །ཤེས་
རབ་གྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ལེན་སྟེ་དགུ་པའོ། ། ༥ ། །ཚུམ་
པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གསུམ་ལས། གང་བསྐྱོ་
བའི་རྒྱ། བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སྦྱོང་པ་ལ། །འཇུག་པ་རྣམ་

པར་བརྩམས་པ་ཡི། །དག་བ་ཞེས་སྟེ། བ་རྩ་ཏུ་སྦྱོར་བ་
རྩལ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་མཁ། ཚོགས་གཉིས་སམ། དངོས་
པོ་གསུམ་ཏུ་བསྐྱུ་སྟེ། རྒྱུ་ལྔ་མ་ལས། སྦྱོར་བྱུང་བསོད་
ནམས་སྦྱོར་བ་སྟེ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཡིན། །བཟོད་དང་བསམ་གཏན་གཉིས་དག་ནི། །བསྐྱོམས་
བྱུང་བཙོན་འགྲུས་ཀྱན་ཏུ་འགོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་འདྲ་
ཚོགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། རྒྱན་ལས། སྦྱོར་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས་བསོད་ནམས་ཀྱིས། །ཚོགས་ཡིན་ཤེས་རབ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི། །གསུམ་པོ་གཞན་ནི་གཉིས་ཀ་སྟེ། །ལྔ་ཆར་ཡང་
ནི་ཡེ་ཤེས་ཚོགས། །ཞེས་དང་། རིགས་པ་རྩལ་ཏུ་པ་ལས།
དག་བ་འདི་ཡིས་སྦྱེ་བོ་ཀྱན། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་

ཚོགས་བསགས་ཏེ། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ལས་བྱུང་
བའི། །དམ་པ་གཉིས་ནི་འཕྲོག་པར་ཤོག། །ཅེས་གསུངས་
སོ། །དེས་ན་བསྡུ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་དོན་བྱུང་པར་དུ་
དགོངས་ཏེ། ལྷའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པར། དེ་ལ་མ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་བསྡུས་
པའོ། །དེ་ཅི་འུ་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་
སུ་མ་བསྡུས་པའི་སྦྱིན་པས་ནི་སྦྱིན་པའི་མ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་མིང་མི་འཕྲོག་བོ་ཞེས་དང་། ཡང་སློ་གོས་རྒྱ་
མཚོས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། ལྷ་ར་དུ་ཉི་འུ་འདི་ལྟ་སྟེ།
དཔེར་ན་རྩ་མཁན་གྱིས་སྣོད་མ་བྱས་པ་དག་སྣོད་ཀྱི་མིང་མི་
འཕྲོག་བོ། །ལྷ་ར་དུ་ཉི་འུ་ དེ་བཞིན་དུ་དགོ་བའི་རྩ་བ་བྱུང་

ཆུབ་ཏུ་མ་བསྒྲུབ་པ་འང་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མིང་མི་འཐོབ་བོ་
ཞེས་པ་དང་། སློ་བྲོས་རྒྱ་མཚོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་
མཁན་གྱིས་འཇིམ་པའི་གོང་བུ་འཁོར་ལོའི་སྟེང་ཏུ་བཞག་
ཀྱང་མ་བསྐྱོར་ན་སྟོད་ཀྱི་མིང་མི་འཐོབ་སྟེ། གང་གི་ཚེ་བསྐྱོར་
བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་སྟོད་ཀྱི་མིང་འཐོབ་བོ། །སློ་བྲོས་རྒྱ་མཚོ་
དེ་བཞིན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཤིན་ཏུ་
མང་ཏུ་བསགས་པ་འང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཏུ་
ཡོངས་སུ་མ་བསྒྲུབ་ན་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མིང་མི་འཐོབ་སྟེ།
སློ་བྲོས་རྒྱ་མཚོ་དེ་ལྟ་བུས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྒྱན་
ཏུ་འདྲེས་པ་མེད་པའི་ཡིད་ཀྱིས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་
ཤིང་བསགས་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་

ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྡུ་བར་བྱའོ་ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་ལས་འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པའི་
བསྡུ་བའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ཅི་ལྟར་
བསྡུ་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་གྱི། གཞན་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ་
གཉིས་ལས། འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ་གྱི།
སྤྱི་འགོ་ཀུན་ཞེས་པའོ། །ངན་འགོ་འི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ་
གསུམ་གྱི། དཔྱལ་བའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ་གཉིས་ལས།
སྤྱི་བསྡུ་ལ་རང་ཞི་བར་སྦྱོན་པ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ། སྤྱིར་
ཞི་བ་འཇིག་རྟེན་ཞེས་ཅུ་བ་བཞིའོ། །གཞིའི་ལ། གྲང་བའི་
དང་། ཚ་བའི་དཔྱལ་བའི་ཞི་བ། གྲང་བས་ཞེས་ཅུ་བ་
གཅིག་དང་། གསུམ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་སྦྱོབ་དཔོན་འཕགས་

[illegible]

མེ་ཏོག་ཅེས་པ་ནས་རྩ་བ་གཉིས་དང་རེ་རེ། །འཇམ་
དཔལ་གྱི་ཚོ་འཕྱལ་གྱིས་ཞི་བ་གྲོགས་དག་ཅེས་པས་
དབུགས་དབྱུང་བ། གཞོན་ཅུ་ཞེས་པས་སྐྱབས་ཆེད་
པའོ། །དེ་ལྟར་ཞེས་རྩ་བ་བཞིས་ཉེ་བའི་སྤྲུལ་གཞན་གྱི་
མཐུས་ཞི་བའོ། །དུད་འགོ་འི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་དུད་འགོ་ཞེས་ཏེ།
དུད་འགོ་འི་སྐྱེ་གནས་ན་ཡང་གསོད་པ་དང་། །བཅིང་དང་
བརྟེན་སོགས་སྐྱབས་བསྡུལ་སྤྲོ་ཆོགས་པ། །ཞེས་གསུངས་
པས། དེ་དག་བྲལ་བར་སྦྲོན་པའོ། །ཡི་དྲགས་ཀྱི་དོན་དུ་
བསྡུ་བ། སྤྲོ་མི་སྦྱན་པ་ཞེས་རྩ་བ་དུག་སྟེ། སྦྲོབ་དཔོན་གྱི་
སྐྱབ་གྱིས། ཡི་དྲགས་ན་ཡང་འདོད་པས་ཤོངས་པ་
ཡིས། །བསྐྱེད་པའི་སྐྱབ་བསྡུལ་རྒྱན་ཆགས་མི་འཆོས་

པ། །བཀའ་སྒྲིལ་བྱུང་དྲོ་ངལ་དང་འཇིགས་པ་ཡི། །སྤྱག་
བསྐྱེད་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོ་མི་བཟད་པ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་
སྟེ། ཟ་མ་ཏྟག་བཀོད་ལས། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཕྱག་
གི་སོར་མོ་བཅུ་ལས་ཆུབ་ཆེན་པོ་བཅུ་བྱུང་སྟེ་ཞེས་སོ། །བདེ་
འགོའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ་གསུམ་ལས། སྤྱིར་མིའི་དོན་དུ་
བསྡུ་བ་ལ། མི་འདོད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། འདོད་པའི་དོན་
བྱུང་པར་བསྡུ་བ་གཉིས། ལོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་པ་ནས།
ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དགྲུ་ཡིས་སྡུ་མའི་དོན་བརྒྱད་བསྟན།
གཉིས་པ་ལ་དོན་གསུམ་དུ་བྱས་པའི། སྤྱན་སུམ་ཆོགས་པ་
ཐོབ་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ་དོན་ལྔ། མི་དལ་ཀྱན་ལས་ཐར་

ཞེས་པ་ནས་ཚིགས་བཅད་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ཡང་དག་
པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ལ། དག་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
དང་། སྐྱབ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཉིས། བདག་གིས་
ཞེས་ཅུ་བ་བཞི་དང་། བཞི་ཡིས་སོ། །མཐུན་པའི་རྒྱུན་
ཚོགས་པར་བསྡུ་བའི་དོན་ལྟ། སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ནས་
ཚིགས་བཅད་བཞིས་རིང་དུ་བདེ་བར་འཛོ་བ། སྣོད་རྣམ་པར་
དག་པ། བཅུད་རྣམ་པར་དག་པར་བསྟན་ལ། བཞི་པ་སྐྱབ་
པའི་རྒྱུན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལ་ལྟ། ལུས་ཅན་ཞེས་པ་ནས་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལྟས་བསྟན་ཏེ། དཔལ་ལྡན་ཕྱོགས་ཀྱི་
སྤང་པོས། སྐྱ་ཡི་ཆ་ལུགས་རྣམ་མང་དང་། །གསུང་གི་སོ་
སོའི་སྐྱད་བཞིན་དུ། འདུལ་བའི་ཐབས་ནི་ཐ་དད་པ། །དེ་དང་

དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་མཛད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རེ། །མཁའ་འགྲོ་ཞེས་
པས་གཞོད་པ་ཞི་བའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་དོན་དུ། དགེ་སྦྱང་། དགེ་
སྦྱང་མ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ། སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་
སྟེ་ལྟ། གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་བཞི་དང་། བཞི་
དང་། གཉིས་དང་། བཞི་དང་། ཡང་བཞི་ཡིས་སོ། །དན་
སོང་སྟུག་བསྐྱེད་མི་སྦྱང་ཞིང་། །ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་བརྒྱད་
ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱན་སོང་དུ་བསྡུ་
བའོ། །གཉིས་པ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་
ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། སངས་རྒྱས་དང་། ཉན་
ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་བའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་

སེམས་ཞེས་པ་ནས་རྩ་བ་གཉིས་དང་། གཉིས་དང་གཉིས་
སོ། །སྤྱི་དོན་གཉིས་པ་རང་དོན་དུ་བསྡུ་བ་ལ། གནས་
སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ། འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་ཕྱད་
པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ། གཞན་གྱི་དོན་
འགྲུབ་པར་སྤྱོད་པ་བཞི། བདག་ཀྱང་འཇམ་དབྱངས་ཞེས་
པ་ནས་རྩ་བ་བརྒྱད་དང་། བཞི་དང་། བརྒྱད་དང་།
བཞི་འོ། །གསུམ་པ་བདེ་བའི་འབྱུང་གནས་བསྟན་པའི་དོན་
དུ་བསྡུ་བ། འགྲོ་བའི་ཞེས་པ་སྤྱག་བསྡུལ་མཐའ་དག་སྤྱོད་
ཞིང་བདེ་བ་མཐའ་དག་སྤྱབ་པ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ལས་བརྗོད་བྱ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་། རྗོད་བྱེད་སྡེ་སྡོད་
གསུམ་བཤད་དེ། དེ་དག་གི་དབྱེ་བའང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།

དད་དང་དགའ་དང་སྒོ་རྣམས་ཀྱིས། །རྒྱ་ཕྱིར་ཆོས་འདི་དག་
བ་ཡིན། །དོན་གཉིས་ལྡན་པས་གཟུང་སྤྲོད་དང་། །ཡོན་ཏན་
བཞི་ལྡན་ཆངས་སྤྱོད་ཡིན། །ཞེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཕྱོགས་
ཀྱི་སྤྲང་པོས། བགོད་པ་གཅིག་དང་ཐབས་བདེ་
དང་། །ལེགས་པར་འབྲེལ་དང་ཉེས་པ་མེད། །ཐོག་མ་བར་
དང་མཐར་དག་བ། །ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་འདྲ་གཞན་ལ་
མེད། །ཅེས་གསུངས་པས། །དེ་ལ་གདུལ་བྱས་གཅེས་པར་
འཛིན་ཅིང་བཀྱར་ལ་སྤྱོད་པ་རྒྱུན་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་
ཅེས་པའོ། །གསུམ་པ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་ཕྱག་བྱ་
བ་ནི། གང་གི་དྲིན་གྱིས་དག་སྒོ་འབྱུང་། །ཞེས་པ། གཟའ་
སྐར་དང་དུས་སྦྱོར་ལ་སོགས་བཟང་པོ་ལ་བབ། ཡོ་བྱད་རྒྱ་

ཆེན་པོ་དང་སེང་གའི་ཁྱི་བཤམས་ཏེ། སང་རྒྱལ་སར་འདོན་
པའི་དོན་ལྟ་བུ་མི་ལམ་དུ་ཁྱིའི་སྟེང་ན་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་
དབྱངས་བཞུགས་ནས། ཁྱི་འདི་དཔེ་ཡིན་པས་ཁྱོད་འདི་ལ་
མ་འདུག་གསུངས་པས། བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འཇུག་པའི་
སྟོབས་བས། ཉིདྲི་གྱི་ཐུགས་དམི། འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་
ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཞེས་དང་། གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདག་དར་
བ། །དགེ་བའི་བཤེས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི། །ཞེས་པ་གཞོན་
ཅུའི་ཆེ་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས་གནང་
བ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཐོད་པ་ཅན་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་
ཁྱིམས་ལ་རྒྱད་ཐུར་མཁན་པོ་རྒྱལ་བའི་ལྷ་ཡིན་པས།
བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་སྒྲ་མ་ལ་ཕྱག་འཆལ་བའོ། །ཡོངས་སུ་

བསྐྱོ་བའི་ལེའུ་སྟེ་བཅུ་པའོ།། ༥ །།སྒྲ་མའི་གསུང་རབ་
རིན་ཆེན་ལུང་གི་མངོད། །འཛིན་དང་འབྱེད་པར་སྐྱོ་བའི་སྒྲ་
གྲོས་ཅན། །རྒྱལ་སྐས་ཁྱེད་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་དོན་བསྐྱབ་
ཕྱིར། །གཞུང་འདི་བཙུན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་ཕྱེ། །གང་
ལས་གང་གིས་ཇི་སྟེད་གསུངས་པ་རྣམས། །སྐྱབ་དང་སྤྱོད་
བའི་གནས་རྣམས་ཇི་བཞིན་དུ། །ངས་བྱེད་གཞུང་འདིར་
བདག་སྒྲོ་འབྲལ་ན་ཡང་། །དྲི་མེད་ཆོས་སྐྱོན་ལྡན་རྣམས་
བཟོད་པར་མངོད། །ཀུན་མཁྱེན་དཀྱིལ་འཁོར་བཙུང་བ་རབ་
རྒྱས་དཔག་ཡས་ཐིན་ལས་འཁྲིགས་པའི་འོད། །ཕས་
ཚོལ་རྟོག་གའི་སྒྲ་གཅན་ལས་གྲོལ་སྒྲ་མ་ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་
གསུང་། །གསལ་བར་སྐྱར་ལས་བསོད་ནམས་དྲི་མེད་ལྷ་

ཟེར་ཟིལ་གཞོན་ལེགས་བསྐྱབ་དེས། །བདུད་སྡེ་དཔུང་
བཅས་རེ་བ་བཅད་ནས་འགྲོ་ཀུན་རྫོགས་དེར་སངས་རྒྱས་
འགྱུར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་སྦྱོད་པ་ལ་འདུག་པའི་
གསལ་བྱེད་བཙུན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་སྦྱར་
བའོ། ། །འདི་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དགེ་བ་བདག་
གིས་གང་ཐོབ་པ། །དེས་ནི་སྦྱོ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །བདེ་
གཤེགས་ཤེས་རབ་ཐོབ་པར་ཤོག། །འགྲོ་བའི་སྦྱག་བསྐྱེལ་
སྦྱན་གཅིག་ཕུ། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་
གནས། །བསྟན་པ་ཆེད་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་། །བཅས་ཏེ་ཡུན་
རིང་གནས་གྱུར་ཅིག། །དགེ་འོ། །དགེ་འོ། །དགེ་འོ། ། །